

MAAKUNTAKAAVA
**HUOMISEN
LAKEUS**

Kaavaselostus

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, kaavaselostus

Valmisteluvaiheen kuuleminen

www.epliitto.fi

1 Sisällys

1 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050	5
2 Kaavoituksen lähtökohdat	6
2.1 Kokonaismaakuntakaavan tarve	6
2.2 Maakunnan mahdollisuudet ja haasteet	7
2.3 Suunnittelualue	9
2.4 Maakunnan nykytila	10
3 Kaavan tavoitteet	16
3.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki	16
3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	18
3.3 Maakuntastrategia	20
3.4 Muut valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat	21
3.5 Maakuntakaavan tavoitteet	22
3.6 Maakuntakaavan suunnitteluperiaatteet	25
4 Kaavan perusteena olevat selvitykset	26
4.1 Aluerakenne	26
4.2 Liikenne ja teknisen huollon verkostot	28
4.3 Viherrakenne	32
4.4 Luonnonvarat ja energiantuotanto	34
4.5 Kulttuuriympäristö	41
5 Kaavan vaiheet, osallistaminen ja vuorovaikutus	42
5.1 Aloitus- ja tavoitevaihe	43

5.2	Valmisteluvaihe.....	43
5.3	Ehdotusvaihe	44
5.4	Hyväksymisvaihe ja kaavan vahvistaminen	45
6	Kaavaratkaisun kuvaus.....	45
6.1	Kaava-asiakirjat	45
6.2	Koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset.....	45
6.2.1	Liikenne	45
6.2.2	Vähittäiskauppa	46
6.2.3	Sähkönsiirto	46
6.2.4	Energiantuotanto	47
6.2.5	Happamat sulfaattimaat.....	47
6.2.6	Arkeologinen kulttuuriperintö	48
6.3	Aluerakenne	49
6.4	Liikenne	82
6.5	Teknisen huollon verkostot.....	109
6.6	Viherrakenne.....	123
6.7	Luonnonvarat ja energiantuotanto	135
6.8	Kulttuuriympäristöt	158
7	Kaavan vaikutukset ja asetettujen tavoitteiden toteutuminen. 165	
7.1	Vaikutusten arvioinnin menetelmät.....	166
7.2	Kaavan yhteis- ja kokonaisvaikutukset	167
7.3	Merkintäkohtaiset kaavan vaikutusten arvioinnit	172
7.4	Tavoitteiden toteutumisen arviointi	172
8	Kaavan oikeusvaikutukset.....	172
8.1	Ohjausvaikutus kuntakaavoitukseen	172
8.2	Vaikutukset viranomaistoimintaan.....	173
8.3	Maakuntakaavaan liittyvä rakentamisrajoitus.....	173
9	Kaavan toteuttaminen ja seuranta	174

10	Lähteet	175
11	Liitteet	184

1 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:tä on valmisteltu Etelä-Pohjanmaan liitossa vuodesta 2021 alkaen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kokonaismaakuntakaava sisältäen seuraavat kokonaisuudet: aluerakenne, liikenne ja teknisen huollon verkostot, viherrakenne, luonnonvarat ja energiantuotanto sekä kulttuuriympäristö. Suunnittelualue kattaa koko maakunnan alueen. Uusi maakuntakaava kumoaa voimaan tullessaan nykyiset maakuntakaavat.

Maakuntakaavoitus on keskeinen maakuntien liittojen lakisääteinen tehtävä. Seudullisen suunnittelun tarve on osoittanut hyötynsä yksityiskohtaisemman suunnittelun tukipilarina ja kuntien välisen yhteistyön näkyväksi tekemisessä historian aikana. Maakuntakaavan uudistamista laaditaan monien yhteiskunnallisten murrosten ollessa käynnissä. Vihreä siirtymä asettaa alueidenkäytölle haasteen järjestää yhteiskunnallisesti merkittävät toiminnot nopeastikin uudesta näkökulmasta. Maakuntakaavassa sovitetaan yhteen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden kanssa.

Tässä maakuntakaavassa on pyritty entistä strategisempaan maakuntakaavaan keskittyen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kokonaisuuksiin. Kokonaismaakuntakaavassa pyritään luomaan Etelä-Pohjanmaalle kestävän ja kilpailukykyisen ympäristön ainekset tulevaisuuteen. Haluamme kaavan laadinnassa panostaa avoimeen ja laajaan vuorovaikutukseen eri osapuolten kesken. Uskomme, että saamme aikaan alueidenkäytön suunnitelman, johon kaikki osalliset voivat sitoutua.

Mari Pohjola

Suunnittelujohtaja

2 Kaavoituksen lähtökohdat

Etelä-Pohjanmaalla on voimassa vuonna 2005 hyväksytty kokonaismaakuntakaava sekä vuosina 2016–2021 voimaan astuneet teemakohtaiset vaihemaakuntakaavat I–III. Kokonaismaakuntakaava muodostuu viidestä teemasta ja on voimassa muiden kuin vaihemaakuntakaavoissa I–III kumottujen sisältöjen osalta. Kokonaismaakuntaan tehtiin v. 2006 Lapuan kaupungin Honkimäen aluetta koskeva muutos.

Ensimmäinen, vuonna 2016 voimaan tullut vaihemaakuntakaava I käsittelee tuulivoimaa osoittaen 23 tuulivoimaloiden aluetta, voimajohtoverkoston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen.

Toinen, niin ikään vuonna 2016 voimaan tullut vaihemaakuntakaava II koskee kauppaa, liikennettä ja keskustatoimintoja. Tähän kaavaan on vuonna 2020 tehty kauppaa ja keskustatoimintoja koskeva muutos, jolla kaavaa tarkistettiin vastaamaan maankäyttö- ja rakennuslakiin tehtyjä vähittäiskauppaa käsitteleviä muutoksia.

Kolmannen, vuonna 2021 voimaan tulleen vaihemaakuntakaavan III teemoja ovat turvetuotanto, suoluonnon suojelu, puolustusvoimien alueet, bioenergia- ja biolaitokset sekä energiapuun terminaalit.

Vuoden 2021 alussa Etelä-Pohjanmaan maakuntaan liittyneen Isonkyrön kunnan alueella on voimassa Pohjanmaan maakuntakaava 2040.

2.1 Kokonaismaakuntakaavan tarve

Etelä-Pohjanmaan voimassa olevien maakuntakaavojen ajantasaisuutta tarkasteltiin vuonna 2020. Tulokset kirjattiin liiton omana työnä laadittuun maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi -selvitykseen. Selvityksessä käytiin läpi kaikki maakuntakaavan merkinnät ja pohdittiin niiden ajantasaisuutta mm. merkinnän toteutumisen tai päivitystarpeen näkökulmasta. Lopputuloksena todettiin maakuntakaavojen olevan kokonaisvaltaisen päivityksen tarpeessa johtuen vanhentuneista merkinnöistä 2005 kokonaismaakuntakaavasta tai vaihemaakuntakaavoissa osoitettujen teemojen nopeasta toteutumisesta (esim. tuulivoima) tai tavoitteiden vanhentumisesta (esim. turvetuotanto). Myös vuonna 2021 Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueen laajeneminen Isonkyrön liittyttyä Etelä-Pohjanmaan maakuntaan osoittaa uuden maakuntakaavan tarpeellisuuden.

Etelä-Pohjanmaalla voimassa olevat maakuntakaavat

- ▶ Kokonaismaakuntakaava
- ▶ Vaihemaakuntakaava I
- ▶ Vaihemaakuntakaava II
- ▶ Vaihemaakuntakaava III

2.2 Maakunnan mahdollisuudet ja haasteet

Etelä-Pohjanmaata määrittää nyt ja tulevaisuudessa elävä maaseutu, ihmisen kokoiset ja vireät kaupungit sekä inspiroiva luonto- ja kulttuuriympäristö. Perustana ovat hyvinvoivat asukkaat ja luottamukseen perustuva, tasa-arvoinen yhteiskunta.

Etelä-Pohjanmaa on vakaa, avoin ja turvallinen asuinpaikka, jossa jokaisella on yhtäläiset mahdollisuudet toteuttaa itseään haluamallaan tavalla. Oma elämä on mahdollista rakentaa niin kaupungeissa kuin maaseudulla elinkaaren eri vaiheissa. Eheä aluerakenne, hyvät kulkuyhteydet ja laadukas digitaalinen infrastruktuuri mahdollistavat Etelä-Pohjanmaan hajakeskitetyn mallin toimivuuden.

Taantuva väestökehitys, työikäisen väestön väheneminen, huoltosuhteen kehitys ja matala syntyvyys ovat kriittisiä haasteita Etelä-Pohjanmaalle. Väestökehityksen suunta on mahdollista kääntää, mikäli syntyvyys kasvaa, maakunnan vetovoima ja pitovoima vahvistuvat työikäisen väestön näkökulmasta sekä maahanmuuton määrää saadaan kasvatetuksi. Maakuntakeskus Seinäjoen houkuttelevuuden kasvu ei riitä, vaan koko maakunnan veto- ja pitovoimaa on kasvatettava. Väestörakenteen nostaminen kestäväälle tasolle edellyttää maahanmuuton määrän kasvua. Haasteena on, että kansallinen ja kansainvälinen muuttoliike kohdistuu enenevässä määrin keskuksiin maan sisällä. Etelä-Pohjanmaan on oltava vetovoimainen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Etelä-Pohjanmaan vahvuutena on poikkeuksellinen yrittäjäkulttuuri, vahvat kumppanuudet ja suotuista ympäristö yritystoiminnalle. Saavutettavuus, maakunnan asema logistisena solmukohtana ja päärata tukevat elinkeinoelämän kehittymistä, korkeaa työllisyyttä ja dynaamisia työmarkkinoita.

Etelä-Pohjanmaa kykenee vahvana yrittäjä- ja ruokamaakuntana luomaan uutta kasvua, työpaikkoja ja globaalisti kestäviä ratkaisuja. Se edellyttää maakunnan vahvuuksien

hyödyntämistä, tuottavuuden ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) vahvistamista, panostamista vahvasti kansainvälistymiseen sekä matkailun ja elämystalouden mahdollisuuksien hyödyntämistä.

Etelä-Pohjanmaan alueellinen korkeakoulutoiminta, vahva ammatillisen koulutuksen pohja ja korkea osaaminen ovat osaltaan myönteisen työllisyyskehityksen ja koulutustason nousun takana. Osaamisperustan mureneminen on noussut kansalliseksi haasteeksi Suomelle ja on yhteinen kaikille maakunnille. Etelä-Pohjanmaalla on nostettava nuorten, 25–34-vuotiaiden aikuisten, koulutustasoa, millä vastataan kasvaviin osaamisvaatimuksiin ja teknologisen murroksen tuomiin muutoksiin sekä edistetään TKI-perusteista kasvua elinkeinoelämässä.

2.3 Suunnittelualue

Kuva 1. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 suunnittelualue.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kaava-alueena on koko Etelä-Pohjanmaa kuntineen: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Karijoki, Kauhaja, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri. Kaavan vaikutusalueeseen kuuluu kaava-alueen lisäksi sen ulkopuolella oleva alue, jolle kaavassa suunniteltava alueidenkäyttö aiheuttaa olennaisia vaikutuksia. Kaava-alueen lisäksi vaikutusalue ulottuu siten myös naapurimaakuntiin tai osiin niistä. Vaikutusalueen

suuruus vaihtelee teemoittain. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kumoaa voimaan tullessaan Etelä-Pohjanmaan vuonna 2005 voimaan astuneen maakuntakaavan ja sitä täydentämään laaditut vaihemaakuntakaavat.

2.4 Maakunnan nykytila

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n laadinnassa huomio kohdistuu koko maakunnan alueeseen, sen erityispiirteisiin ja ominaisuuksiin sekä maakunnan yhteisiin kehittämistavoitteisiin. Maakuntakaavan sisältö on jaoteltu teemoihin, joille on määritelty aihepiirikohtaiset tavoitteet. Lisäksi maakuntakaavan sisältöön vaikuttavat maakuntakaavoitusta varten määritetyt suunnitteluperiaatteet.

- ▶ Etelä-Pohjanmaa sijaitsee läntisessä Suomessa Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Satakunnan maakuntien naapurina.
- ▶ Maakunnan pinta-ala on noin 13 800 km². Etelä-Pohjanmaan maisemassa korostuvat vähäiset korkeusvaihtelut ja peltolakeuksia halkovat joet.
- ▶ Maakunnan itäosissa on myös kumpuilevampaa järvimaisemaa. Suurin järvi on Lappajärvi, joka syntyi kymmeniä miljoonia vuosia sitten meteoriitin törmättyä maahan.

Kuva 2. Maakunnan maisemassa korostuvat peltolakeuksia halkovat joet.

Väestö ja asuminen

- ▶ Etelä-Pohjanmaan 18 kunnassa asui vuoden 2021 lopulla 191 762 henkeä. Maakunta on väkiluvultaan Suomen yhdeksänneksi suurin. Asukasluku Etelä-Pohjanmaalla on laskenut yhdeksänä vuonna peräkkäin.

- ▶ Etelä-Pohjanmaalla väestökehityksen 2000-luvun alun myönteinen suunta kääntyi erityisesti heikon luonnollisen väestönkasvun vuoksi. Syntyneiden lasten vuosittainen määrä on vähentynyt dramaattisesti 2010-luvun aikana, joskin syntyvyys on yhä maakuntien välisessä vertailussa korkea.
- ▶ Muuttoliike on maltillisesti voitollinen käytännössä kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta 15–24-vuotiaiden ikäryhmää, jonka osalta muuttotappiot ovat merkittäviä
- ▶ Yhdyskuntarakenteelle on ominaista jokilaaksojen nauhamainen teiden varsiin tukeutuva asutus. Etelä-Pohjanmaan aluerakenne on verrattain hajanainen ja koostuu erikokoisista keskuksista ja asutus- ja työpaikkatihentymistä.
- ▶ Etelä-Pohjanmaasta suurin osa on asuttua ydinmaaseutua. Väestöstä 45 prosenttia asuu ydinmaaseudulla, mikä tekee maakunnasta Suomen maaseutuvaltaisimman maakunnan. Taajama-aste (74 %) on selkeästi Suomen keskimääräistä (86 %) alhaisempi.
- ▶ Kansainvälistymisen taso on maakunnassa varsin matala, mikä näkyy väestörakenteessa. Etelä-Pohjanmaalla ulkomaalaisten osuus väestöstä on maakunnista kaikkein pienin (vuonna 2021 1,9 %)
- ▶ Selkein tiheän asumisen vyöhyke kulkee Kyrönjoen ja Lapuanjoen pääuomien varsilla muodostaen taajamaketjun Kauhajoki–Kurikka–Ilmajoki–Seinäjoki–Lapua–Kauhava-akselille. Tällä vyöhykkeellä asuu n. 90 000 henkilöä ja sijaitsee noin 70 % maakunnan yritystyöpaikoista.
- ▶ Laajin kaupunkimaisen asumisen ja eri toiminnoiltaan sekoittuneen yhdyskuntarakenteen keskittymä on Seinäjoella, jossa vuonna 2021 asui noin 65 000 asukasta.
- ▶ Eteläpohjalaiset asuvat väljemmin kuin suomalaiset keskimäärin. Omakoti-, paritalo- ja rivitaloasuminen oli vuonna 2020 Etelä-Pohjanmaalla koko maata yleisempää. Koko maassa kerrostalossa asui lähes puolet väestöstä, 46,8 prosenttia, mutta eteläpohjalaisista vain 17,1 prosenttia.
- ▶ Tilastokeskuksen väestöennusteen (2021) mukaan Etelä-Pohjanmaan asukasluku vähenisi 4,6 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Väestö tulisi vähenemään jokaisessa kunnassa Seinäjokea lukuun ottamatta. Mikäli väestöennuste toteutuisi työikäisten 15–64-vuotiaiden osuus väestöstä alenisi 55,8 prosenttiin ja 75 vuotta täyttäneiden osuus nousisi 16,9 prosenttiin. Alle 15-vuotiaiden osuus laskisi 16,3 prosentista 13,8 prosenttiin. Tämä merkitsisi polarisaatiokehityksen vahvistumista keskuskaupungin ja muun maakunnan välillä.

Kuva 3. Omakotitaloasuminen on Etelä-Pohjanmaalla maan keskiarvoa yleisempää.

Saavutettavuus ja palvelut

- ▶ Etelä-Pohjanmaan halki kulkee Suomen liikenteen pääväyliä ja maakuntakeskus Seinäjoki on tärkeä raideliikenteen solmukohta pääradan varrella. Maakunnan sisäisen liikenneverkon saavutettavuus on hyvä Seinäjoelta säteittäin eri puolille maakuntaa kulkevien tie- ja raideyhteyksien ansiosta. Kävely- ja pyöräliikenneverkon osalta on kehittämistarpeita.
- ▶ Kunnossapidon ja parantamisen vähäiset määrärahat tuovat haasteita erityisesti alemman aseisen tieverkon ylläpidolle ja sitä kautta yritysten saavutettavuudelle ja alkutuotannon tuotteiden kuljetusketjuille. Maakunnan elinkeino- ja aluerakenteesta johtuen alemman asteisella tieverkolla on Etelä-Pohjanmaalle erityisen tärkeä merkitys.
- ▶ Julkisen reittiliikenteen ja kuljetuspalveluiden palvelutasot vaihtelevat maakunnan eri osissa.
- ▶ Seinäjoki on kasvanut verrattain nopeasti kansallisesti merkittäväksi kaupunkiseuduksi. Seinäjoki on Suomen pisimpään yhtämittaisesti väestöään kasvattanut maakuntakeskus ja kasvattanut merkitystään 1990- luvulta lähtien Suomen kaupunkiseuduista suhteellisesti eniten.
- ▶ Etelä-Pohjanmaalla on vahvoja seutukaupunkeja ja kuntakeskuksia, jotka luovat kattavan palvelurakenteen koko maakunnan alueelle.
- ▶ Etelä-Pohjanmaalla on paljon elinvoimaisia kyliä, joihin sijoittuu sekä kaupallisia että julkisia lähipalveluita.

Elinkeinoelämä

- ▶ Työllisyysaste on Etelä-Pohjanmaalla Manner-Suomen toiseksi korkein (75,5 %, 2021) ja työttömyysaste on matalimpien joukossa (6,0 %, 2021).
- ▶ Etelä-Pohjanmaalla osaavan työvoiman saatavuuden tilanne on ollut hyvin haastava jo ennen koronaviruksen tuomaa pandemiaa. Työttömien määrä on ollut vähäinen ja samaan aikaan työpaikkoja on runsaasti tarjolla. Tämän vuoksi rekrytointiongelmista kärsivien yritysten määrä on pysynyt kansallisesti korkealla tasolla. Maakunnan työvoimarakenne ei kykene vastaamaan alueen työnantajien rekrytointitarpeisiin.
- ▶ Työvoiman saatavuuden yhtenä juurisyyinä on korkeakoulutuksen aloituspaikkojen vähäinen määrä. Etelä-Pohjanmaalla on kaikkein vähiten uusia korkeakouluopiskelijoita suhteutettuna 15–24-vuotiaiden ikäryhmään. Ero on huomattava jopa toiseksi viimeisenä olevaan maakuntaan.
- ▶ Etelä-Pohjanmaalla on maakunnista eniten yritystoimipaikkoja asukasta kohti (92/1000 as, 2020) ja yrittäjien osuus työllisistä on Suomen korkein (13,9 %, 2020). Merkittäviä elinkeinotoiminnan keskittymiä sekä kansainvälisesti erikoistuneen yritystoiminnan alueita sijoittuu eri puolille maakuntaa.
- ▶ Teollisuuden merkitys on Etelä-Pohjanmaalla huomattava. Teollisuusyrityksiä on yrityskannasta 10,4 prosenttia, mikä on maakuntien korkein osuus. Teollisuuden toimialarakenteessa korostuvat ruoka-alan lisäksi erityisesti kone- ja metallituoteteollisuus sekä huonekalu- ja puutuoteteollisuus.
- ▶ Teknolוגiateollisuuden yrityksistä yli 80 % kuuluu kone- ja metalliteollisuuteen. Suunnittelu-, konsultointi- ja tietotekniikka-alojen osuus on hyvin vähäinen.
- ▶ Maakunnan elinkeinoelämän rakenteellisia haasteita ovat mm. yksipuolinen elinkeinorakenne, alhainen koulutustaso, osaamisintensivisten alojen vähäinen määrä sekä matala tuottavuus.
- ▶ Etelä-Pohjanmaa on ruokamaakunta, jossa asuu 3,5 % Suomen väestöstä, 35 % Suomen broilereista ja alueella tuotetaan yli 20 % Suomen lihasta (nauta, sika, lammas). Maakunnan osuus Suomen viljantuotannosta on 15 % ja perunan tuotannosta 20 %. Tuotannosta kaksi kolmasosaa kuljetetaan maakunnan ulkopuolelle.
- ▶ Alkutuotannon lisäksi maakunnassa on kansallisesti merkittävä ruoka-alan jalostuksen ja elintarviketeollisuuden keskittymä. Etelä-Pohjanmaan osuus Suomen elintarviketeollisuuden liikevaihdosta on 16 % (1,8 mrd. euroa, 2020). Elintarviketeollisuuden investoinnit vuosien 2010–2019 välillä olivat lähes 500 milj. euroa. Vain Uudellamaalla investointien määrä oli korkeampi. Kokonaisuutena ruoka-alan alueellinen merkitys on Etelä-Pohjanmaalla maan suurin, millä on lisäksi merkittävä välillinen vaikutus myös muiden toimialojen työllisyyteen.
- ▶ Matkailuala on Etelä-Pohjanmaalla kasvattanut merkitystään ja maakunnassa on useita houkuttelevia matkailukohteita sekä omaleimaista tarjontaa. Maakunnassa matkailupalveluiden ja -tuotteiden ostamiseen käytetty rahamäärä suhteessa alan työllisiin on suurempi kuin maassa keskimäärin.
- ▶ Matkailun osuus BKT:sta oli vuonna 2019 1,8 %, joka on hieman vähemmän kuin maakuntien mediaanitaso (2,1 %, 2019). Ulkomaisten matkailijoiden osuus on yksi

maan pienimmistä. Vuosien 2013–2019 aikana majoitusvuorokausien määrä Etelä-Pohjanmaalla kasvoi noin 7 %.

Kuva 4. Etelä-Pohjanmaalla ruoka-alan osuus alueen arvonnästä on maakunnista korkein.

Energiantuotanto ja ilmastopäästöt

- ▶ Etelä-Pohjanmaan asukasta kohden lasketut kasvihuonekaasupäästöt ovat Suomen ympäristökeskuksen tilastojen mukaan maakunnista korkeimmat. Suurimmat kasvihuonekaasupäästöjen lähteet maakunnassa ovat maatalous, tieliikenne ja kaukolämmön tuotanto.
- ▶ Maakunnan kokonaisenergian käyttö on yli 8 TWh vuodessa. Vuonna 2019 Etelä-Pohjanmaa tuotti 44,9 prosenttia käyttämästään energiamäärästä.
- ▶ Energiasektorin murros koskettaa erityisesti Etelä-Pohjanmaata, jossa merkittävä osa energiasta tuotetaan edelleen uusiutumattomilla polttoaineilla. Tyypillistä maakunnalle on myös laaja metsäenergian käyttö esimerkiksi maataloilla ja kunnallisissa lämpölaitoksissa.
- ▶ Tuulivoimalla tuotetun sähkön osuus maakunnan sähköntuotannosta on 45 % ja osuus on kasvanut voimakkaasti viime vuosien aikana (428 GWh 2019 vrt. 0 GWh 2010), joten tarve löytää sopivia sijainteja suurille tuulivoimapuistoille on merkittävä myös lähivuosien aikana.
- ▶ Energiaturroksen myötä maakunnassa tulee lähivuosina vapautumaan tuhansia hehtaareja entisiä turvetuotantoalueita jälkikäyttöön.

Kuva 5. Etelä-Pohjanmaalle on tyypillistä laaja metsäenergian käyttö.

Luonto- ja kulttuuriympäristö

- ▶ Lajiston uhanalaistumisen kehitys on maakunnassa huolestuttava. Muun muassa vanhoja metsiä on maakunnassa hyvin vähän. Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys. Tällä hetkellä soiden suojelun taso on heikko ja maakunnan ojittamattomasta suopinta-alasta on suojeltu vain 3 %. Vesistöjen ekologinen tila on herkkä muutoksille.
- ▶ Etelä-Pohjanmaan pintavesistä pääosa on tyydyttävässä tai välttävässä kunnossa. Pienistä korkeusvaihteluista, vähäjärvisyydestä ja alavien maiden intensiivisestä maankäytöstä johtuen maakunnassa on useita tulvaherkkiä alueita.
- ▶ Eteläpohjalaisilla on mahdollisuus virkistäytyä kaupunkien ja taajamien lähivirkistyskohteiden lisäksi kattavassa ulkoilualueiden ja -reittien verkostossa, jota eri toimijat kehittävät jatkuvasti. Maakunnassa on lisäksi muun muassa kaksi kansallispuistoa sekä yksi Unesco Global Geopark -alue: Lauhanvuori – Hämeenkanas Geopark. Hakuprosessi toisen Unesco Global Geoparkin saamiseksi on käynnissä.
- ▶ Eteläpohjalaisen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin lukeutuvat mm. jokilaaksojen viljelylakeudet, talonpoikainen rakennuskulttuuri, yritys- ja liiketilojen sekä nuorisoseurantalojen runsas määrä.
- ▶ Eteläpohjalainen kulttuuriympäristö on murrosvaiheessa. Alueelle ominaisten jokilaaksojen ja viljelylakeuksien maisema muuttuu erityisesti tuulivoimarakentamisen myötä. Väestön keskittyessä suurimpiin asutuskeskuksiin maaseututaajamien ja kylien rakennuskanta rapistuu sekä erityisesti arvokkaan talonpoikaisen ja modernin rakennusperinnön määrä vähenee huolestuttavalla vauhdilla.

Kuva 6. Etelä-Pohjanmaalla on kattava ulkoilualueiden ja -reittien verkosto.

3 Kaavan tavoitteet

Maakuntakaava on osa maakunnan suunnittelun kokonaisuutta. Maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n mukaan maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavoitusta ja sen tavoitteita ohjaa maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), maakuntastrategia sekä muut kansainväliset, kansalliset ja alueelliset strategiat.

3.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maakuntakaavoituksen taustalla tärkeimpänä ohjenuorana on maankäyttö- ja rakennuslaki, joka määrittelee maakuntakaavan osaksi alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä -asetuksessa (MRL § 28-30 ja MRA § 9-10) säädetään kaikista maakuntakaavaan kuuluvista asiakirjoista ja niiden tarpeellisesta sisällöstä.

MRL:n 5 §:ssä on säädetty alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet. Tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;

- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
2 a) riittävän asuntotuotannon edellytyksiä, (29.12.2006/1441)
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja toimivan kilpailun kehittymistä; (6.3.2015/204)
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

MRL:n 28 §:ssä on määritelty maakuntakaavan sisältövaatimukset. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden lisäksi kaavan laadinnassa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin sekä mahdollisuuksien mukaan kaava on yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyys;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväään käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

3.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet varmistavat valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottamisen maakuntien ja kuntien alueidenkäytön suunnittelussa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Lain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet konkretisoituvat pääasiassa kaavoituksen kautta. Maakuntakaavoituksella on tässä keskeinen rooli. Maakunnan suunnittelussa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet täsmennetään maakunnallisiksi alueidenkäytön ratkaisuiksi ja sovitetaan yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Nykyiset voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden viisi kokonaisuutta ovat:

► Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

► Tehokas liikennejärjestelmä

- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä

varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

- Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

► Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavallvonnan tarpeet, ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

► Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

► Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- Varaudutaan uusiutuvan energiantuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

3.3 Maakuntastrategia

Tärkein maakuntakaavan laadintaan vaikuttava strategia on maakuntastrategia, jossa määritellään maakunnan yhteiset pitkän aikavälin kehittämistavoitteet. Etelä-Pohjanmaan Huomisen lakeus -maakuntastrategia määrittelee maakunnan tavoitellun tulevaisuuskuvan vuoteen 2050 saakka. Maakuntastrategian visiona vuodelle 2050 on:

Lakeutta laajempi

- ▶ Merkityksellinen elämä jokaiselle
- ▶ Työtä jokaiselle, joka työtä etsii
- ▶ Kasvua kestävydestä

Huomisen Lakeus -maakuntastrategia sisältää maakunnan pitkän aikavälin kehittämisvision ja strategiset tavoitteet vuoteen 2050 sekä lyhyemmän tähtäimen maakuntaohjelman painopisteet vuosille 2022–2025. Maakuntavaltuusto hyväksyi Huomisen Lakeus -maakuntastrategian joulukuussa 2021.

Maakuntastrategian päätavoitteet ovat:

- ▶ Väestökehityksen vakiinnuttaminen ja sopeutuminen
- ▶ Osaamistason nostaminen, kansainvälisesti houkutteleva TKI-ekosysteemi
- ▶ Elinkeinoelämän uudistaminen ja ekologinen siirtymä

Väestökehityksessä pitkän aikavälin tavoitteena on pyrkiä sopeutumaan taantuvaan väestökehitykseen ja vakiinnuttamaan väestö rakenne kestäväälle pohjalle. Vuoteen 2050 asetettu väestötavoite on 190 000 asukasta, jonka saavuttaminen edellyttää: syntyvyyden kasvua 30 % vuoden 2019 tasosta, nettomaassamuuton vakiintumista +/- tasolle ja nettomaahanmuuton kaksinkertaistamista vuoden 2019 tasolta.

Koulutustason nostaminen sekä tutkimus- ja kehitys- ja innovaatio (tki) -panostusten kasvattaminen ovat kriittisen tärkeitä tavoitteita. Vuoteen 2050 mennessä tavoitellaan, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon, puolella nuorista aikuisista on korkeakoulututkinto, tki-panostukset ovat 4 % alueen BKT:sta ja työllisyysaste on 80 %.

Hiilijalanjäljen pienentäminen on koko yhteiskunnalle yhteinen tavoite, joka myös linkittyy vahvasti elinkeinoelämän kasvuun ja kilpailukykyyn. Etelä-Pohjanmaalla elinkeinoelämää on uudistettava ja toteutettava ekologinen siirtymä. Vuoden 2050 tavoitteena on, että Etelä-Pohjanmaa on hiilinegatiivinen ja yrityskehitys on monipuolistunut. Lisäksi tavoitellaan merkittävää kasvua tuottavuudessa ja viennissä.

3.4 Muut valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteiden taustalla on lisäksi joukko kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia strategioita, joiden edistämistä maakuntakaavalla pyritään toteuttamaan. Etelä-Pohjanmaahan vaikuttavat kansainväliset sopimukset, joihin Suomi on sitoutunut esimerkiksi ilmastotavoitteisiin liittyen. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyen on tehty kansallinen sopeutumissuunnitelma.

Liikennejärjestelmän kehittämistä määrittävät Suomen kansallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma Liikenne 12, kuuden maakunnan liiton yhteinen Länsi-Suomen liikennestrategia ja Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma. Teknisen huollon yhteyksiin liittyviä tavoitteita on asetettu esimerkiksi sähköverkoja ja vesihuoltoa koskeissa kansallisissa ja alueellisissa strategioissa, kuten Kansallisessa vesihuoltouudistusohjelmassa ja Läntisen Suomen vesihuoltostrategiassa.

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma on valmistunut vuonna 2014 ja se on viimeksi päivitetty vuonna 2021. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on maakunnan pitkän tähtäimen liikenteen monialainen kehittämispolku. Liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää kaikki kulkumuodot käyttäjiineen, toimijoineen ja liikennevälineineen sekä niiden infrastruktuurin kehittämisen. Etelä-Pohjanmaan asemaa käsitellään osana valtakunnan liikennejärjestelmää ja kansainvälisiä yhteyksiä. Työ kytkeytyy valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kolmeen päätavoitteeseen: kestävyys, saavutettavuus ja tehokkuus. Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetetut tavoitteet pohjautuvat valtakunnallisiin tavoitteisiin, mutta niissä on otettu huomioon myös Etelä-Pohjanmaan tärkeät ominaispiirteet.

Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmän päätavoitteet:

- ▶ Liikennejärjestelmä mahdollistaa työpaikkojen ja palvelujen hyvän saavutettavuuden koko maakunnassa (saavutettavuus)

- ▶ Tieliikenteessä siirrytään vähähiilisiin käyttövoimiin ja erityisesti Seinäjoen kaupunkiseudulla suositaan kestävämpiä kulkutapoja (kestävyys)
- ▶ Etelä-Pohjanmaalla luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän logistiselle kilpailukyvyille (tehokkuus & kilpailukyky)

Aluerakenteen osalta keskeinen strateginen tausta on Suomen aluerakenteen kehityskuva 2050 sekä alueelliset strategiat, joissa on asetettu elinympäristöä koskevia tavoitteita. Luonnonvarojen käyttöön ja energiantuotantoon liittyviä tavoitteita on käsitelty useissa kansallisissa strategioissa sekä Euroopan Unionin tasolla Vihreän siirtymän (Green Deal) -ohjelman osana.

Viherrakenteeseen liittyviä tavoitteita sisältyy esimerkiksi kansalliseen metsästrategiaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueelliseen metsäohjelmaan, EU:n biodiversiteettistrategiaan sekä luonnokseen uudesta kansallisesta luonnon virkistyskäytön strategiasta. Kulttuuriympäristöjen osalta olennaisia tavoitteita sisältyy muun muassa Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategiaan sekä kansalliseen kulttuuriympäristöstrategiaan.

3.5 Maakuntakaavan tavoitteet

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteet on laadittu yhteisvalmisteluna samanaikaisesti tekeillä olevan maakuntastrategian ja -ohjelman tavoitteiden kanssa. Maakuntakaavan tavoitteiden muodostamisessa on hyödynnetty yhteistä tietopohjaa osallisten näkemyksistä, joita karttui mm. työpajatyöskentelyn sekä aluekehittämisen kuntakierroksen kautta. Tavoitteiden taustamateriaaliksi käytiin läpi kirjallisuuskatsauksenomaisesti lukuisa joukko voimassa olevia kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia strategioita aluerakenteeseen, ilmastoon, energiantuotantoon, liikennejärjestelmään, teknisen huollon verkostoihin, viherrakenteeseen, luonnonvarojen käyttöön sekä kulttuuriympäristöihin liittyen.

Maakuntakaavan avulla luodaan alueidenkäytölliset edellytykset maakuntastrategian kehittämistavoitteiden toteuttamiselle. Maakuntakaavan keskeisin lähtökohta on pyrkiä luomaan Etelä-Pohjanmaasta sellainen alue, joka tarjoaa maakuntastrategian mukaisesti merkityksellisen elämän jokaiselle, kasvua kestävydestä sekä työtä jokaiselle, joka työtä etsii. Maakuntakaavan keinoin näitä tavoitteita voidaan toteuttaa monin eri tavoin osoittamalla asukkaille laadukkaita elinympäristöjä, kasvua luovia elinkeinotoiminnan alueita, hyvät yhteydet, edellytykset päästöttömään energiantuotantoon sekä varmistamalla luonnonvarojen kestävä käytön ja monipuolisten kulttuuri- ja luonnonympäristöjen säilymisen.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteet on esitetty seuraavissa kappaleissa teemoittain.

Aluerakenne

- Laadukkaat elinympäristöt
- Eheytyvä ja tasapainoinen aluerakenne
- Elinkeinoelämän kilpailukyky

Maakuntakaavalla tavoitellaan laadukkaiden elinympäristöjen syntymistä edistämällä monipuolisten ja toiminnoiltaan sekoittuneiden alueiden kehittymistä sekä panostamalla alueiden viihtyisyyteen. Eheytyvää ja tasapainoista aluerakennetta kehitetään keskusten yhdyskuntarakennetta paitsi tiivistämällä myös sen laatua ja monimuotoisuutta lisäämällä. Samalla tavoitteena on säilyttää Etelä-Pohjanmaalle tärkeä monikeskuksinen aluerakenne, joka turvaa asumisen ja työnteon mahdollisuudet eri puolilla maakuntaa. Rakennettujen alueiden suunnittelussa huomioidaan alueiden energiatehokkuus, ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa yritystoiminnalle riittävät kehittämismahdollisuudet eri puolilla maakuntaa.

Liikenne ja teknisen huollon verkostot

- Kestävä, kilpailukykyinen ja saavutettava liikennejärjestelmä
- Laadukas vesihuoltojärjestelmä
- Toimivat teknisen huollon yhteydet

Maakuntakaavan liikenteeseen liittyvänä tavoitteena on muodostaa elinkeinoelämän kannalta kilpailukykyinen liikennejärjestelmä, joka on myös asukkaiden ja työntekijöiden kannalta saavutettava ja turvallinen ja joka edistää kestävästä liikkumisesta. Maakuntakaavan avulla pyritään tukemaan sujuvien matkaketjujen syntymistä. Laadukkaan vesihuoltojärjestelmän kannalta tärkein tavoite on turvata olemassa olevien vesi- ja viemärintiverkostojen toimivuus ja kehittäminen. Toimivat teknisen huollon yhteydet mahdollistavat uusiutuvan energian kasvun sähkönsiirtoyhteyksiä sekä uusia

energiaverkkoja, esimerkiksi kaasu- ja vetyverkostoja, kehittämällä. Lisäksi toimivia yhteyksiä edistetään tietoliikenneyhteyksiä kehittämällä.

Viherrakenne

- Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen
- Ekologisten yhteyksien turvaaminen
- Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja saavutettavuus

Maakuntakaavan tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuuden tilaa Etelä-Pohjanmaalla. Tavoitteena on edistää esimerkiksi suojelu- ja virkistysalueiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden kytkeytyneisyyttä sekä heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamista. Maakuntakaavalla tuetaan maakunnan tavoitetta olla hiilinegatiivinen vuonna 2050 esimerkiksi huomioimalla alueidenkäytössä sekä hiilensidonta että päästöjen vähentäminen. Tavoitteena on, että maakunnassa on asukkaiden tarpeisiin nähden riittävä määrä virkistyskäyttöön varattuja alueita ja niiden saavutettavuus on hyvä eri puolilla maakuntaa.

Luonnonvarat ja energiantuotanto

- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Bio- ja kiertotalouden edistäminen
- Päästötön energiantuotantojärjestelmä

Maakuntakaavalla pyritään luonnonvarojen kestävään käyttöön edistämällä pinta- ja pohjavesien hyvän tilan saavuttamista sekä yhteensovittamalla luonnonvaroihin ja elinympäristöihin kohdistuvia käyttöpaineita. Maakuntakaavalla tuetaan mineraalien, kaivannaisten ja turvemaiden kestävää käyttöä varmistaen raaka-aineiden riittävä saatavuus. Etelä-Pohjanmaan vahvaa biotaloutta pyritään edistämään turvaamalla maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset sekä niihin kytkeytyvien elinkeinojen kehittäminen. Maakuntakaavan avulla mahdollistetaan kiertotalouden periaatteiden

käyttöönotto ja toteutuminen eri toimintojen osana. Etelä-Pohjanmaahan merkittävästi vaikuttavan energiamurroksen osalta maakuntakaavalla luodaan mahdollisuudet päästöttömän energiantuotantojärjestelmän syntymiselle ja tuetaan uusiutuvan energian ratkaisuja, kuten tuulivoiman rakentumista.

Kulttuuriympäristö

- Eri-ikäisten ja erilaisten kulttuuriympäristöjen merkityksen ja arvon tunnistaminen
- Kulttuuriympäristön arvokkaiden osien turvaaminen ja suojele
- Maankäytön muutosten ja kulttuuriympäristön erityispiirteiden yhteensovittaminen

Maakuntakaavan tavoitteena on tunnistaa ja huomioida kulttuuriympäristön arvokkaat osat osoittamalla kaavassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet ja alueet. Kaavan tavoitteena on edistää näiden arvokkaaksi tunnistettujen osien turvaamista ja maankäytön muutosten yhteensovittamista siten, että alueen kulttuuriympäristön eri osat huomioidaan osana monimuotoista elinympäristöä ja yhteistä kulttuuriperintöä.

3.6 Maakuntakaavan suunnitteluperiaatteet

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavalle on asetettu neljä keskeistä suunnittelua ohjaavaa periaatetta:

1. strategisuus
2. ilmastokestävyys
3. mahdollistavuus
4. avoin vuorovaikutus

Suunnitteluperiaatteiden tarkoitus on olla kaavan sisällölle ja sen laadinnalle yhteisinä ohjenuorina. Strategisuudella tarkoitetaan suunnittelun keskittymistä vähintään maakunnallisesti merkittäviin kysymyksiin kuntakohtaisten kysymysten sijaan. Mahdollistavuus tarkoittaa sellaisen maakuntakaavan luomista, joka tarjoaa Etelä-

Pohjanmaalle edellytykset kestäväan kasvuun tuleville vuosikymmenille. Ilmastokestävyys viittaa kokonaisvaltaisesti ilmastomuutoksen hillinnän, sopeutumisen ja varautumisen huomiointiin maakuntakaavassa tukien Etelä-Pohjanmaan hiilinegatiivisuustavoitetta. Periaatteena vuorovaikutuksen järjestämiseen on avoimuus ja aktiivinen vuoropuhelu eri osapuolten kesken kaikissa kaavan vaiheissa.

4 Kaavan perusteena olevat selvitykset

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 perustuu MRL 9 §:n mukaisesti kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaratkaisun perusteena on käytetty seuraavia Etelä-Pohjanmaan liiton omana työnä laatimia tai liiton asiantuntijatyönä tilaamia selvityksiä. Näiden lisäksi kaavaratkaisuissa on hyödynnetty eri viranomaisten julkaisuja (esim. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Väyläviraston), kuntien aineistoja sekä hankkeisiin (esim. YVA-lain mukaiset arvioinnit) liittyviä aineistoja, joista keskeisimmät on listattu tähän kappaleeseen.

4.1 Aluerakenne

Roveksen kaupallinen selvitys. (2023). FCG Oy.

Selvityksessä on käsitelty Seinäjoen Roveksen kaupallisen alueen olemassa olevan kaupan ja maakuntakaavan mitoituksen nykytilannetta, uuden liiketilan lisätarvetta ja vyöhykkeen kehittämismahdollisuuksia. Selvityksessä on arvioitu Roveksen alueen vaikutukset sekä annetaan vaihtoehtoja ja suosituksia kaavoitukselle.

Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys. Etelä-Pohjanmaan liitto (2021)

Aluerakenneselvityksessä on tarkasteltu Etelä-Pohjanmaan aluerakenteen eli väestön, työpaikkojen ja palvelujen alueellisen sijoittumisen kehitystä 2000-luvulla. Selvityksessä on kuvattu keskustojen, taajamien ja kylien kehityskaari väestömäärän ja -rakenteen, työpaikkojen määrän, lähi- ja seudullisten palvelujen ja rakentamisen määrän suhteen sekä edellisistä muodostetun elinvoimatarkastelun perusteella. Selvityksessä on myös esitetty tiedot taajama-asteesta, elinkeinorakenteesta, rakentamisen määrästä ja -tyypistä ja monipaikkaisuudesta.

Etelä-Pohjanmaan rakennemalli 2040. Sweco ympäristö Oy (2016)

Etelä-Pohjanmaan rakennemalli on tulevaisuuteen suuntaava, maakunnan ja kuntien yhteinen maankäyttö- ja aluerakenteen kehittämisstrategia, jolla on kytkentä myös

aluekehitykseen. Rakennemalli sisältää kuntien ja muiden tahojen yhteisen näkemyksen maakunnan maankäytön ja kehittämisen periaatteista vuoteen 2040 saakka. Rakennemalli on pohjana maakuntakaavoitukselle, se tukee aluekehittämistä ja sitä voidaan käyttää yleiskaavoituksen pohjana.

Etelä-Pohjanmaan rakennemallin laadinta koostui kahdesta työvaiheesta: a) tulevaisuuskuvien koostamisesta ja b) varsinaisen rakennemallin laadinnasta. Tulevaisuuskuvien koostamisesta on vastannut Seinäjoen yliopistokeskus ja rakennemallin laatimisesta Sweco Ympäristö Oy.

Etelä-Pohjanmaan aluerakenteen tulevaisuuskuvat 2040. Etelä-Pohjanmaan liitto ja Seinäjoen yliopistokeskus (2016)

Etelä-Pohjanmaan aluerakenteen tulevaisuuskuvat 2040 -raportti on valmistunut Etelä-Pohjanmaan liiton ja Seinäjoen yliopistokeskuksen yhteistyönä lokakuussa 2016. Aluerakenteen tulevaisuuskuvien koostaminen ja varsinainen rakennemallin laadintatyö ovat toimineet vuorovaikutuksessa keskenään, ja tulevaisuuskuvatyön raportti on osa varsinaisen rakennemallin sisältöä.

Etelä-Pohjanmaan keskusverkkoselvitys. Etelä-Pohjanmaan liitto (2015)

Kaupan ja keskustatoimintojen alueet liittyvät läheisesti toisiinsa. Tästä syystä maakuntakaavatasolla on ollut tarpeen selvittää myös keskustatoimintojen alueiden nykytila maakunnassa. Selvityksen tarvetta lisäsi valtakunnallisten tarkastelujen sopimattomuus suhteessa Etelä-Pohjanmaan erityisiin olosuhteisiin. Eteläpohjalaiset keskustatoimintojen alueet ovat muun muassa keskimääräistä väljemmin rakentuneita ja harvempaan asuttuja. Alueiden määritysten pohjana käytettiin kuitenkin valtakunnallisia kriteereitä, mutta sovellettuna maakunnan tilanteeseen. Selvityksen tuloksena saatiin maakunnan taajamien luokittelu niiden keskusmerkityksen mukaisessa järjestyksessä sekä erityisesti Seinäjoen keskustaajaman keskustatoimintojen alueen täsmällisempi rajaus.

Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkon nykytila ja mitoitustarpeet 2030. Etelä-Pohjanmaan liitto (2015)

Palveluverkkoselvitystä täydentämään on laadittu vuonna 2014 kaupan palveluverkon nykytilaa ja mitoitusta koskeva selvitys. Selvityksessä on päivitetty kaupan määrää, laatua ja sijoittumista suhteessa Suomen ympäristökeskuksen määrittämiin keskusta-alueille tai keskustojen ulkopuolisille kaupan alueille. Lisäksi selvityksessä on arvioitu kunnittain vähittäiskaupan mitoitusta käyttäen apuna ympäristöministeriön julkaisemaa tuoretta kaupan kaavoituksen opasta.

Seinäjoen vähittäiskaupan selvitys. Seinäjoen kaupunki (2014)

Seinäjoen kaupunki on selvittänyt vuonna 2014 valmistuneessa raportissa erikseen kaupan sijoittumista ja mitoitusarveta kasvavana maakuntakeskuksena. Raportti vastaa maakuntakaavataso selvitykselle asetettuja vaatimuksia, joten se on otettu mukaan myös maakuntakaavan valmisteluaineistoksi. Selvitys täydentää edellisiä koko maakuntaa koskevia analyysijä ja antaa tarkemman kuvan kaupan sijoittumisen mahdollisuuksista kaupunkirakenteeseen ja suhteessa Seinäjoen keskustarakenteeseen ja kasvusuuntiin.

Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 -selvitys. Etelä-Pohjanmaan liitto & FCG (2011)

Maakuntakaavan tavoitteiden ja kauppaa koskevien ratkaisujen ensimmäinen perusselvitys on valmistunut vuonna 2011. Raportissa kuvataan kaupallisten palvelujen tarjontaa ja saavutettavuutta maakunnassa sekä esitetään vaihtoehtoisia kaupan rakennemallivaihtoehtoja. Selvitys antaa myös suuntaviivoja kaupan mitoitukselle. Luvut on laskettu seuduittain, joten ne eivät suoraan sovellu käytettäväksi maakuntakaavan mitoituksen pohjana.

4.2 Liikenne ja teknisen huollon verkostot

Etelä-Pohjanmaan liikennemalli, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Seinäjoen kaupunki ja Etelä-Pohjanmaan liitto (2022)

Liikennemallin liikenne-ennusteessa on pyritty arvioimaan ajoneuvojen tai ihmisten lukumäärää, jotka käyttävät tiettyä kuljetuspalvelua tulevaisuudessa. Nykyisen liikennetilanteen liikennedataan on yhdistetty muita tietoja, mm. väestörakenteesta, työllisyydestä, lipunhinnoista ja matkakustannuksista, mistä on voitu kehittää nykyliikenteen kysyntämalli. Väestö- ja työllisyysennusteiden avulla mallilla on voitu muodostaa arvio tulevasta liikenteen kysynnästä, joka on yleensä arvioitu kunkin liikenneinfrastruktuurin jokaiselle segmentille. Työn tuloksena jalankulku-, pyöräily- ja autoliikenteen liikennemäärät sekä nyky- että ennustetilanteessa on mallinnettu ja viety paikkatieto-ohjelmistoon. Seinäjoen seudun liikennemalli kattaa Seinäjoen sekä Etelä-Pohjanmaan alueet.

Etelä-Pohjanmaan alemman tieverkon sekä jalankulku- ja pyörätieyhteyksien käyttäjälähtöinen merkitsevyysanalyysi, Etelä-Pohjanmaan liitto (2022)

Merkitsevyysanalyysityössä on tarkasteltu maakunnan alempaa tieverkkoa sekä siihen kytkeytyvää jalankulku- ja pyörätieverkkoa. Selvityksen tarkoituksena on ollut tunnistaa eri käyttäjäryhmien kannalta tärkeäksi arvioitavat liikenneyhteydet ja esittää menetelmä niiden priorisoimiseksi. Priorisointia varten on laadittu merkitsevyysanalyysi, joka on perustunut rekistereiden tietoihin. Työssä on lisäksi toteutettu sidosryhmäkysely.

Merkittävyyttä on arvioitu erilaisten kuljetustarpeiden lisäksi myös toimintavarmuuden, koulureittien tai julkisen liikenteen näkökulmasta. Selvityksessä on kartoitettu alemman tieverkon päällysteen kunto sekä henkilövahinkoihin johtaneet onnettomuudet. Työssä on esitetty merkittävimmillä yhteyksillä olevat liikennettä haittaavat tai vaaraa aiheuttavat epäkohdat.

Joukkoliikenteen palvelutason määrittely Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimivalta-alueella, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (2022)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on määrittänyt toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet vuosille 2023–2027. Palvelutasotavoitteita on määritetty liikenteelliselle palvelutasolle, laadullisille tekijöille ja julkisen liikenteen tärkeimmille solmupisteille. ELY-keskuksen liikenteen palvelutasomäärittely koskee kuntakeskusten välistä, kuntarajat ylittävää liikennettä. Palvelutasomäärittely sisältää junaliikenteen sekä markkinaehtoisena ja sopimusliikenteenä järjestetyn linja-autoliikenteen.

Liikenteen kehityskäytäväselvitys välillä Vaasa-Seinäjoki-Jyväskylä, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Suomen liitot (2022)

Selvityksen tavoitteena on ollut kokonaiskäsityksen muodostaminen kolme maakuntakeskusta yhdistävän yhteysvälin liikenteestä ja väylien kehittämistarpeista. Yhteysväli koostuu valtatiestä 18 sekä ratayhteydestä Vaasasta Seinäjoen ja Haapamäen kautta Jyväskylään. Työssä on tarkasteltu yhteysvälin henkilö- ja tavaraliikennevirtoja niin tieliikenteessä kuin raiteilla. Liikennepalveluiden osalta on huomioitu sekä linja-autoliikenne että junaliikenne. Työn taustalla on tunnistettu tarve tarkastella yhteysväliä ja sen kehittämistarpeita kokonaisuutena.

Teknisen huollon verkostot, Etelä-Pohjanmaan liitto (2022)

Selvitys on tehty Etelä-Pohjanmaan liiton omana työnä. Maakuntakaavan teknisen huollon merkinnöillä tavoitteena on turvata yhdyskuntien toimivuus. Työssä on käyty läpi maakuntakaavan vaatimukset teknisen huollon merkintöjen osalta. Työssä on esitelty varteenotettavimmat energiaratkaisut, sähkön siirtoverkot, vesihuollon verkostot ja jäteveden käsittely ja kiertotalousalueet. Työn perusteella voidaan päivittää maakuntakaavan teknisen huollon verkostoa koskevat merkinnät.

Valtatie 18 Seinäjoki - Alavus pääsuuntaselvitys, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto (2022)

Pääsuuntaselvityksen tavoitteena on ollut löytää keskeiset kehittämistoimenpiteet valtatie 18 pitkän ajan kehittämiselle Seinäjoen ja Alavuden Hakojärven välisellä tieosuudella. Selvityksessä on tunnistettu erilaisia linjausvaihtoehtoja ja toimenpiteitä, joiden toteuttamisen vaikutuksia on verrattu valtatielle asetettuihin valtakunnallisiin ja seudullisiin tavoitteisiin. Vaihtoehtojen vaikutuksia on tarkasteltu liikennejärjestelmän, ympäristön ja maankäytön näkökulmista. Selvityksessä on tutkittu kahta

päälinjausvaihtoehtoa: valtatie 18 nykyiseen linjaukseen nojaava ja Kuortaneen Mäyryn kautta kulkeva.

Etelä-Pohjanmaan pyöräliikenneverkko selvitys. Etelä-Pohjanmaan liitto (2022)

Selvitys on tehty Etelä-Pohjanmaan liiton omana työnä. Työssä on selvitetty maakunnan pyörätieverkon kattavuuden nykytilanne ja kuntien pyörätieverkon kehittämistarpeet. Lisäksi on suoritettu analyysi maakunnan pyöräliikenteen yhteystarpeista, jossa huomio on kiinnitetty kunta- ja alakeskuksiin ja keskusten välisten reittien tarkasteluun. Tarkoituksena on ollut selvittää potentiaalisimmat kunta- ja alakeskusten väliset yhteydet. Varsinaisiin reittilinjauksiin ei ole otettu kantaa.

Rataosuuden Tampere–Oulu-tarveselvitys, Väylävirasto (2021)

Tarveselvityksen tavoitteena on ollut muodostaa yhtenäinen näkemys rataosuuden Tampere–Oulu kehittämisestä huomioiden erityisesti välityskyvyn riittävyys sekä matka- ja kuljetusajat. Työn tarkoituksena on ollut tuottaa tarveselvitys palvelemaan liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämistä. Väyläviraston vuonna 2019 valmistuneessa rataverkon välityskyvyn kokonaiskuvaselvityksessä välityskyvyn pullonkaulaksi on tunnistettu rataosuus Ylivieska–Oulu. Vuoden 2019 Tampere–Seinäjoki tarveselvityksessä on esitetty kaksoisraiteen rakentamista, jotta ennusteiden mukaiseen liikenteen kasvuun voidaan varautua. Lisäksi Tampere–Oulu-nopeudennostoselevityksessä on tutkittu mahdollisuuksia nostaa radan suurinta sallittua nopeutta.

Länsi-Suomen yhteinen liikennestrategia, Länsi-Suomen maakuntaliitot (2020)

Kuusi Länsi-Suomen maakuntaa (Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta) ovat laatineet yhteisen liikennestrategian. Siihen on kiteytetty yhteinen näkemys alueen tärkeimmistä liikennejärjestelmäkysymyksistä kaikki liikennemuodot huomioiden. Yhteinen tahtotila sisältää viestejä valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, jotta Länsi-Suomelle tärkeät asiat tulisivat huomioon otetuiksi. Strategiassa on tunnistettu myös teemoja, joissa maakuntien on hyödyllistä ja kustannustehokasta tehdä keskinäistä yhteistyötä.

Duoraitiojunaliikenteen mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liitot (2020)

Maakuntaliitot, ELY-keskus sekä radanvarsikunnat ovat tilanneet selvityksen raitiojunajärjestelmän mahdollisuuksista Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa. Työssä on selvitetty, soveltuuko moderni kevyellä kalustolla liikennöitävä raideliikennejärjestelmä maakuntiin. Samalla on selvitetty, missä määrin järjestelmä voisi hyödyntää olemassa olevaa rataverkkoa ilman merkittäviä infrastruktuurimuutoksia. On selvitetty duoraitiojunan käyttömahdollisuudet hyödyntäen nykyistä rataverkkoa. Duoraitiotien laajennusmahdollisuuksia kuntien ja kaupunkien katuverkolle on työssä

arvioitu. Työssä on selvitetty karkealla tasolla raitiojunan infrastruktuuriin, kalustoon ja liikennöintiin liittyvät kustannukset sekä raitiojunan tekniikkaa. Lisäksi on selvitetty liikennöinnin lainsäädäntöä sekä viranomaisten edellyttämiä lupia ja muodostettu infrainvestointivaihtoehdot, jotka ovat vaiheistettavissa.

Valtatie 3 Tampere-Vaasa. Palvelutasolähtöinen kehityskäytäväselvitys. Pirkanmaan ELY-keskus (2015)

Pirkanmaan ELY-keskus on tehnyt liikennepoliittiseen selontekoon liittyen jatkoselvityksenä valtatie 3 Tampere–Vaasa–välin kehityskäytäväselvityksen. Selvityksen toimenpiteillä yhteysväillä parannetaan liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta. Yhteysvälihankkeen suunnitteluvalmius on ollut hyvä ja kustannusarvio on ollut 158 milj. euroa. Selvitys on valmistunut keväällä 2015. Etelä-Pohjanmaa alueella merkittävimmät uudet hankkeet ovat olleet Jalasjärvelle osoitetut kaksi ohituskaistaosuutta ja vt:n 3 ja kt:n 19 liittymäkohdan kevennetty eritasoliittymä sekä Kurikkaan osoitetut kaksi eritasoliittymää.

Logistiikka ja tienpito Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen kaupunkiseutujen ulkopuolella. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan liitot (2015)

Työssä on kartoitettu Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella keskustaajamien ulkopuolella toimivien yritysten logistiikan kehittämistarpeita sekä määritetty potentiaalisia logistiikan yhteistoimitarpeita. Toimintaympäristönä olivat liikennemääriltään keskitason maantiet ja vähäliikenteinen tieverkko. Tuloksia on voitu hyödyntää liikennejärjestelmätyössä, tiestön kunnossapidon kohdentamisessa ja alueen elinkeinojen kehittämisessä. Työssä on toteutettu myös useita erilaisia liikenneverkollisia analyysejä koskien kuljetuksia ja tienpitoa. Työ on valmistunut syksyllä 2015.

Etelä-Pohjanmaan venesatamat, lentoasemat ja -paikat. Etelä-Pohjanmaan liitto (2015)

Etelä-Pohjanmaan liiton omana työnä valmistellussa maakuntakaavan taustaselvityksessä on käyty läpi nykyisessä maakuntakaavassa merkityt venesatamat ja lentoasemat ja -paikat sekä arvioitu niiden selvityksen aikainen nykytila ja seudullinen merkitys.

Kauhajoki–Kauhava palvelutasoselvitys, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (2014)

Kauhajoki-Kauhava kehityskäytävä muodostuu valtatiestä 19 ja kantatiestä 67 sekä Seinäjoki-Oulu ja Kaskisten radoista. Se on maakunnan päätieverkossa tärkein liikenneväylä niin henkilöliikenteen kuin kuljetustenkin kannalta ja sillä korostuvat seudullisen pendelöintiliikenteen, vapaa-ajanmatkustuksen, ostos- ja asiointiliikenteen ja pitkämatkaisen sekä paikallisten kuljetusten tarpeet. Selvityksessä on esitetty, millä toimenpiteillä palvelutasopuutteita pyritään korjaamaan, ja millainen on käytävän

tavoitetila 2040 yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen, valtatie 19, kantatie 67 sekä Seinäjoki-Oulu pääradan ja Kaskisten radan kannalta.

Etelä-Pohjanmaan pääteiden logistiikka- ja maankäyttöselvitys. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Liikennevirasto (2011)

Liikenneviraston vuonna 2011 julkaisema Etelä-Pohjanmaan pääteiden logistiikka- ja maankäyttöselvityksen lähtökohtana on ollut suunnitella logistiikan, yhdyskuntarakenteen ja liikenteen näkökulmasta mahdollisimman kilpailukykyiset ja kehittämiskelpoiset toiminta-alueet. Selvitys on laadittu palvelemaan maakunnan ja kuntien maankäytön suunnittelua.

4.3 Viherrakenne

Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut. Ubigu Oy & Lundén Architecture Company (2022)

Selvityksessä on tarkasteltu maakunnan viher- ja sinirakennetta sekä ekologisia yhteyksiä (eli ekologista verkostoa), ja ekosysteemipalveluiden eli luonnon ihmisille tuottamien hyötyjen sijoittumista ja arvoa. Selvityksessä on hyödynnetty lukuisia luonnonympäristöä ja ekosysteemipalveluita kuvaavia paikkatietoaineistoja ja -analyysijä, joihin on liitetty tietoa paikallisista erityispiirteistä.

Susien reviirit 2003–2020 Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Luonnonvarakeskus (2022)

Selvityksessä on laadittu tietoa susien eniten käyttämistä alueista. Aineistona on hyödynnetty GPS-pannoilla varustettujen susien paikannusmateriaalia ja Tassu-järjestelmän havaintoja. Selvitys on laadittu maakuntakaavan tuulivoima-alueiden merkinnän taustaselvitykseksi ja se on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön.

Selvitys Keski-Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan keskeisistä metsäpeura-alueista. Luonnonvarakeskus (2022)

Selvityksessä kuvataan metsäpeuran keskeisimpiä esiintymisalueita viimeisten 10 vuoden ajalta, ja tuodaan esiin tulevia ja potentiaalisia metsäpeura-alueita laajojen alueellisten mittakaavojen elinympäristömallinnuksella. Selvitys perustuu pääosin GPS-pantaseuranta-aineistoihin. Selvitys on laadittu maakuntakaavan tuulivoima-alueiden merkinnän taustaselvitykseksi ja se on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön.

Etelä-Pohjanmaan virkistysalueselvitys. Etelä-Pohjanmaan liitto (2022)

Selvityksessä on päivitetty ja inventoitu Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti merkittävien virkistysalueiden, -kohteiden ja ulkoilureittien nykytilanne. Selvityksen painopiste on ulkoiluun ja retkeilyyn liittyvien virkistysalueiden, -kohteiden ja reittien nykytilan kartoituksessa. Virkistysalueselvityksessä on hyödynnetty lukuisia eri tietolähteitä, kyselyitä ja joissakin tapauksissa myös maastokäyntejä.

Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan suoluontoselvitykset. Etelä-Pohjanmaan liitto (2017)

Etelä-Pohjanmaan liiton selvityksessä on inventoitu ja raportoitu yhden potentiaalisen, olemassa olevan turvetuotantoalueen yhteydessä olevan luonnontilaluokan 2 suon luontoarvot.

Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan suoluontoselvitykset. Etelä-Pohjanmaan liitto (2016)

Etelä-Pohjanmaan liiton selvityksessä on inventoitu ja raportoitu kuuden potentiaalisen, olemassa olevan turvetuotantoalueen yhteydessä olevan luonnontilaluokan 2 suon luontoarvot.

Etelä-Pohjanmaan suoluonto -kysely. Etelä-Pohjanmaan liitto (2016)

Etelä-Pohjanmaan liiton kaikille avoimen karttapohjaisen kyselyn tulokset. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää vastaajien ajatuksia Etelä-Pohjanmaan suoluonnosta, sen erilaisista käyttö- ja hyödyntämistavoista sekä soihin liittyvistä arvoista. Selvitys on laadittu vaihemaakuntakaava III:n taustalle.

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan suoluontoselvitykset. Faunatica Oy (2015)

Selvityksessä on inventoitu ja raportoitu 76 potentiaalisen turvetuotantosoon ja 30 potentiaalisen luonnonarvosuon luontotiedot. Selvitys on jatkoa aiemmin toteutetulle suonselvyshankkeelle.

Etelä-Pohjanmaan suonselvyshanke. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Geologian tutkimuskeskus & Etelä-Pohjanmaan liitto (2013)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Geologian tutkimuskeskuksen toteuttamassa kehittämishankkeessa on kerätty luontotietoja 84 luonnonarvosuolta ja päivitetty Etelä-Pohjanmaan turvevaratietoja 1953 suolle. Selvitys sisältää Etelä-Pohjanmaan suoluonnon yleisen kuvauksen sekä luonto- ja turvevaraselvitysten tulokset. Luonnonarvosuolta kerätyt tiedot toimivat osa-aineistona myös soidensuojelun täydennysohjelmassa.

4.4 Luonnonvarat ja energiantuotanto

Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitys. Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvat alueet. FCG (2023)

Liite: Kohdekortit

Selvityksessä on tuotu esiin aurinkoenergian tuotannon nykytilanne maakunnassa ja tehty analyysi aurinkovoimaan soveltuvista alueista keskittyen etenkin entisten turvetuotantoalueiden aurinkovoimapotentiaaliin. Selvitykseen sisältyy lisäksi tunnistettujen potentiaalisten tuotantoalueiden kohdekohtaiset vaikutusten arvioinnit.

Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan POSKI-selvitys 2021-2023. Väliraportti tammikuu 2023. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Pohjanmaan liitto (2023)

Liite: Luonto- ja maisemainventoinnit (valmistuu v. 2023 aikana)

POSKI-hankkeessa on tuotettu kokonaisvaltainen kuva Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan kiviainestarpeista sekä pitkän aikavälin suunnitelma toiminnan suuntaamisesta luonnonvarojen kestävä käyttö huomioiden. POSKI-hankkeessa on tarkistettu mm. aiemman POSKI-hankkeen (1999) maa- ja kalliokiviainesten ottoon määriteltyjen, mutta vielä laajasti maa-ainesten otolle avaamattomien alueiden nykytila ja luokittelu. Lisäksi POSKI-hankkeessa on pyritty löytämään uusia kalliokiviainesten ottoalueita huomioiden tulevaisuuden kiviainestarve ja alueen suhteellisen vähäiset ottamiseen soveltuvat sora- ja hiekkavarannot. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa on käytössä hankkeen väliraportti. Loppuraportti sekä luonto- ja maisemainventointien raportit valmistuvat vuoden 2023 aikana.

Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitys. FCG (2022)

Liite 1. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointi

Liite 4. Yhteisvaikutusten arviointi

Tuulivoimaselvityksessä on tarkasteltu uusia potentiaalisia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita maakuntakaavoituksen taustaksi. Selvitykseen sisältyy tuulivoimatuotannon nykytilanteen kuvaus, poissulkeva puskurianalyysi, hiljaisten alueiden analyysi ja teknistaloudellinen arviointi. Selvityksessä on arvioitu potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutuksia ihmisiin, luontoon, maisemaan, ilmastoon ja aluetalouteen, sekä tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia. Selvityksen liitteet 2 ja 3 ovat Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointeja.

Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys. FCG (2022)

Liite 1: Kohdekortit

Liite 2: Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet

Selvityksessä on arvioitu maakuntakaavan valmisteluaineiston mukaisten uusien potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemavaikutuksia, sekä yhteisvaikutuksia jo rakentuneiden tai suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden kanssa. Selvitykseen sisältyy mm. maisemallisesti herkkien alueiden määrittäminen, tuulivoima-aluekohtaiset kohdekortit, näkyvyysalueanalyysit ja havainnekuvia, sekä suosituksia alueiden jatkosuunnitteluun.

Tuulivoiman vaikutukset maa- ja merikotkaan sekä sääkseen Pohjanmaalla, Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Hannu Tikkanen, Camilla Ekblad ja Heikki Tuohimaa (2022)

Selvityksessä on arvioitu uusien potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen, sekä yhteisvaikutuksia rakentuneiden tai suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden kanssa. Kotkien osalta arviointi perustuu elinympäristö- ja lentosummamallinnuksiin, ja sääksen osalta yleispiirteisempään tarkasteluun. Selvityksessä on keskitytty voimaloiden aiheuttamien törmäysriskien ja niiden populaatiotason vaikutusten arviointiin, sekä vaikutuksiltaan vähäisempien voimalapaikkojen määrien ja sijaintien tunnistamiseen. Selvityksestä on kaksi versiota: julkinen ja vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu, salassa pidettäviä lajien sijaintitietoja sisältävä raportti.

Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi. Sitowise (2022)

Arvioinnissa on tunnistettu uusien potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutukset läheisten Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin, arvioitu näiden vaikutusten merkittävyyttä ja selvitetty mahdollisia lieventäviä toimenpiteitä, sekä arvioitu yhteisvaikutuksia. Natura-arvioinnin kohteena on Etelä-Pohjanmaalta 20 tuulivoima-aluetta. Selvitys on vain viranomaiskäyttöön.

Sähkönsiirtoselvitys Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan tuulivoimalle soveltuville alueille. Rejlers Finland Oy (2022)

Selvitykseen sisältyy tuulivoiman ja energian käytön yleiskuvan, sekä tulevaisuuden näkymien kytkeminen sähköverkon kehittämissuunnitelmiin. Selvityksessä on toteutettu haastatteluja, laadittu tuulivoimahankkeiden sähköverkkoon liittymistarkasteluja ja tunnistettu sähköverkon kehittämistarpeita.

Luonnonkiviainesten ja sitä korvaavien uusiomateriaalien käyttö- ja tarve-ennuste. Afry (2022)

Selvityksessä on tarkasteltu luonnonkiviainesten mennyttä ja nykyistä ottamistoimintaa, ja tehdään kiviaineksen tarve-ennuste vuoteen 2050. Lisäksi selvityksessä käsitellään luonnonkiviainesta korvaavien uusiomateriaalien käyttöä ja saatavuutta. Selvitys on laadittu Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien alueille. Kiviainesten käyttöä ja tarvetta vuoteen 2050 on tarkasteltu myös kunnittain.

POSKI-päivityshankkeeseen liittyvä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan kalliokiviainesselvitys. Geologian tutkimuskeskus (2022)

Selvityksessä on esitelty Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien geologisia piirteitä ja alueen kiviainesten mekaanisfysikaalisia ominaisuuksia, sekä geologisten ominaisuuksien vaikutusta kiviainesten teknisiin ominaisuuksiin ja kestävyys. Työn keskeinen sisältö on kiviainesten tuotannon kannalta merkittävien uusien potentiaalisten kalliokiviainekohteiden tunnistaminen GTK:n laajoja julkisia ja julkaisemattomia aineistoja hyödyntäen.

Energiantuotanto Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla 2050. Ramboll Finland Oy (2021)

Selvityksessä on tutkittu mahdollisuuksia siirtyä energiantuotantojärjestelmään, joka perustuisi päästöttömään energiaan. Selvityksessä on kuvattu Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan energiankulutuksen ja -tuotannon nykytila, arvioitu maakuntien energian tarve vuonna 2050 sekä esitetty potentiaalisimpia vaihtoehtoja päästöttömiin energiantuotantojärjestelmiin siirtymiseksi molemmissa maakunnissa.

Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan turvetuotantoon soveltuvien alueiden linnustovaikutusten arviointi. Pöyry Finland Oy (2018)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan III kaavaluonnoksen 22 turvetuotantoon soveltuvaksi osoitetulle alueelle laadittu linnustovaikutusten arviointi. Arvioinnissa on selvitetty, millaisia ja miten voimakkaita vaikutuksia turvetuotannolla olisi toteutuessaan alueella olevaan huomionarvoiseen linnustoon. Lisäksi on arvioitu, onko vaikutuksia mahdollista lieventää. Selvityksestä on kaksi versiota: julkinen ja vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu, salassa pidettäviä lajien sijaintitietoja sisältävä raportti.

3. vaihemaakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinta, luonnosvaihe. Turvetuotantoa osoittavat kaavamerkinnot. Etelä-Pohjanmaan liitto (2018)

Vaihemaakuntakaavan III taustalle laaditussa selvityksessä on arvioitu 11 vaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitetun turvetuotantoon soveltuvan alueen mahdollisia vaikutuksia Natura 2000 -verkostoon kuuluviin alueisiin. Arvioinnin tuloksena on esitetty luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tekemistä viidelle Natura-alueelle kohdistuviin vaikutuksiin.

Turvetuotantoon soveltuvien alueiden Natura-vaikutusten arviointi. Ramboll Finland Oy (2017)

Turvetuotantoon soveltuvien alueiden Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien vaikutusten arviointi on laadittu kuudelle Natura-alueelle. Arvioinnissa on mm. tunnistettu turvetuotannon aiheuttamat vaikutusmekanismit eri tuotantovaiheiden aikana yleisesti sekä eri eliölajeihin, laskettu turvetuotannon vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta ja tarkasteltu kuormituksen aiheuttamaa fysikaaliskemiallista muutosta verrattuna nykytilaan. Lisäksi arvioinnissa on tunnistettu yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa ja haitallisten vaikutusten lieventämisen keinoja.

Tuulivoimamaakuntakaavojen Natura-arvioiden päivitys. Ramboll Finland Oy (2015)

Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavan ja Keski-Pohjanmaan 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura-arviointi. Selvitys on vain viranomaiskäyttöön.

Etelä-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinta. Etelä-Pohjanmaan liitto (2015)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi on laadittu Natura-arvioinnin tarveharkinta korkeintaan yhden kilometrin päässä Natura 2000 -alueverkostoon kuuluvista alueista sijaitsevista tuulivoimapuistojen alueista. Lintudirektiivin perusteella Natura-alueverkostoon lisätyt alueet on huomioitu tarveharkinnassa myös pidemmältä etäisyydeltä. Tarveharkinnan mukaan neljälle maakuntakaavan tuulivoima-alueelle tulee tehdä luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi. Harkintaratkaisun perusteena on ollut se, että kyseisten tuulivoima-alueiden toteutuminen todennäköisesti merkittävästi heikentää niiden lähellä sijaitsevien Natura-alueiden luontoarvoja. Alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon lintudirektiivin perusteella.

Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusriskin monitavoitearviointi. Jatkotarkastelu 3. jakovaiheen valuma-alueille. Kangas, A-M (2015)

Turvetuotannon vesistövaikutusriskin monitavoitearviointi 38 kpl 3. jakovaiheen valuma-alueelle. Valuma-alueiden valinnassa on painotettu 2. jakovaiheen tasolle tehdyssä selvityksessä suuren riskin alueiksi osoitettuja valuma-alueita sekä niitä, joilla on määrällisesti ja/tai pinta-alallisesti runsaasti tuotantokelpoisia soita.

Selvitys suurimittakaavaisen bioenergian tuotannon tarpeista ja mahdollisuuksista Etelä-Pohjanmaalla. Vaasan yliopiston Levon-instituutti & Etelä-Pohjanmaan liitto (2015)

Vaasan yliopiston Levón instituutti on laatinut selvityksen koskien suurimittakaavaisen bioenergian tuotannon tarpeista ja mahdollisuuksista Etelä-Pohjanmaalla. Selvityksessä tutkittiin maakunnan bioenergiapotentiaalia sekä tarvetta varautua maankäytöllisesti suuren mittakaavan bioenergiaa ja biopolttoainetta tuottavien laitosten tarpeisiin.

Aihetta sivuaa myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Metsäkeskuksen yhdessä vuonna 2014 tekemä selvitys bioöljyjalostamon investointiedellytyksistä Etelä-Pohjanmaan maakunnassa. Selvityksen kohteena on ollut ensisijaisesti polttoöljyn kysynnän ja raaka-ainevarojen analysointi. Mahdollisiin sijoittumispaikkoihin selvitys ottaa kantaa hyvin yleisellä tasolla.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava, vaihekaava I – maakuntakaavan linnustovaikutukset. Etelä-Pohjanmaan liitto (2014)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditussa selvityksessä käydään läpi tuulivoiman linnustovaikutuksia (törmäysriskit, voimaloiden sijainnin vaikutus, häiriövaikutus, elinympäristön muutosten aiheuttamat vaikutukset) ja arvioidaan vaikutuksia vaihemaakuntakaavan I tuulivoima-alueiden osalta.

Alajärven, Soinin ja Vimpelin tuulivoima-alueiden Natura-arviointi. Ramboll Finland Oy (2014)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I valmisteluaineiston mukaisille tuulivoimaloiden alueille, jotka sijaitsevat Alajärvellä (Möksy, Louhu), Soinissa (Pesola, Konttisuo, Korkeamaa) ja Vimpelissä (Hietapuro), laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi. Selvitys on vain viranomaiskäyttöön.

Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden vaikutukset Levanen ja Iso Koihnannevan Natura-alueisiin ja Etelä-Pohjanmaan maakotkakantaan. Ramboll Finland Oy (2014)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I valmisteluaineiston mukaisille tuulivoimaloiden alueille (Vöyrinkangas, Rourunkangas, Rajavuori), jotka sijaitsevat Levanen ja Iso Koihnannevan Natura-alueiden läheisyydessä, laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi. Selvitys sisältää myös tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutusten arvioinnin suhteessa maakotkakantaan. Selvitys on vain viranomaiskäyttöön.

Tuulivoimapuistojen näkymävaikutukset Etelä-Pohjanmaalla. Etelä-Pohjanmaan liitto (2014)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditussa selvityksessä on esitetty tuulivoimaloiden näkymäalueanalyysi sekä esitelty 3D-mallinnus Ilmajoki-Kurikka- ja Soini-Ähtäri-alueilta.

Tuulivoima-alueiden maisemavaikutukset Etelä-Pohjanmaan arvokkaille maisemaluomuksille. Maisemaselvitys. ProAgria Etelä-Pohjanmaa MKN Maisemapalvelut (2014)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditun selvityksen tavoitteena on arvioida yli kymmenen tuulivoimalaa käsittävien tuotantoalueiden mahdolliset

maisemavaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuihin kulttuuriympäristökohteisiin Etelä-Pohjanmaalla. Tarkastelu on laadittu maakuntakaavan mittakaava ja selvitystaso huomioon ottaen. Tarkasteltavia alueita ovat olleet valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Ympäristöministeriö, Mietintö 66/1992) ja valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt (Museovirasto, RKY 2009).

Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden vaikutukset Levanen ja Iso Koihnannevan Natura-alueisiin ja Etelä-Pohjanmaan maakotkakantaan. Ramboll Finland Oy (2014)

Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavaa varten laaditussa luonnonsuojelulain mukaisessa selvityksessä arvioidaan tuulivoiman vaikutuksia kahden tuulivoimaloiden alueen osalta kahteen Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan alueeseen. Selvitys on vain viranomaiskäyttöön.

Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusten arviointi. Osa 1: Kuormitustarkastelu. WSP Finland Oy (2014)

Kuormitustarkastelussa on selvitetty nykyisten ja mahdollisten uusien turvetuotantoalueiden kuormitusta 2. jakovaiheen valuma-alueittain. Tarkastelussa huomioidaan turvetuotantoalueiden kuntoonpano, tuotanto ja poistumat sekä karkealla tasolla valuma-alueen muu kuormitus. Tulokset on esitetty vesistöalueittain ja niitä on verrattu vesistöalueiden kuormituksen vähentämistavoitteisiin.

Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusten arviointi. Osa 2: Vesistövaikutusriskin monitavoitearviointi. WSP Finland Oy (2014)

Selvityksessä on arvioitu mahdollisten uusien turvetuotantoalueiden vesistövaikutusriskiä vesistöjen nykytilan perusteella. Tarkastelu on tehty 2. jakovaiheen valuma-alueittain käyttäen menetelmänä ns. Monitavoitearviointia, jossa on arvioitu riskiä erikseen vesistöjen käyttöarvolle ja niiden suojeluarvolle ja herkkyydelle.

Ainespuun puskurivarastoilla ja metsäenergian terminaaleilla tehoa puunhankintaan. Suomen metsäkeskus (2014)

Terminaaliasiaa on analysoitu yhteistyössä Suomen Metsäkeskuksen Etelä- ja Keskipohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnan yhteistyössä laaditulla selvityksellä. Sen tavoitteena on puuaineksen puskuri- ja terminaalivarastoalueiksi soveltuvien sijaintien määrittäminen ja varastopaikkaverkoston luominen Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle.

Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksen täydennys – Jalasjärven Ilvesnevan ja Kauhavan Voltti-Kakkurin alueet. FCG (2013)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditun selvityksen tarkoituksena on selvittää vaihemaakuntakaavaan valmisteluvaiheessa merkitsemättömien Jalasjärven

Ilvesnevan ja Kauhavan Voltti-Kakkurin alueiden edellytykset tuulivoima-alueiksi. Arvioinnissa on huomioitu mm. tuulisuus ja tuotantoarvot, herkät kohteet sekä rakennuskustannukset. Vaikutuksia on arvioitu maakuntakaavatasoisesti mm. maankäyttöön ja asutukseen, maisemaan ja luonnonympäristöön.

Lintujen muutto ja muuton valtaväylät Suupohjassa. Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry (2013)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditussa selvityksessä on tavoitteena kuvata käytettävissä olevan tiedon perusteella lintujen muuton peruspiirteet Suupohjan alueella. Tarkastelussa keskitytään erityisesti tuulivoiman suhteen kriittisiin lajeihin, joita tuulivoiman rakentaminen voi uhata merkittävästi esimerkiksi törmäyskuolemien lisääntymisen kautta. Tällaisia lajeja ovat muun muassa suuret vesilinnut kuten joutsenet ja hanhet, kurki sekä petolinnut. Arviointi perustuu lintuharrastajien viime vuosina tekemiin havaintoihin ja niiden tulkintaan.

Pohjanmaan uusiutuvat energiavarat. 2. vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueiden vaikutukset Natura 2000 -alueisiin. Ramboll Finland Oy (2013)

Pohjanmaan liiton selvitys sisältää Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I tuulivoimaloiden alueen (Kröninkangas) luonnonsuojelulain mukaisen Natura 2000 -alueisiin kohdistuvan vaikutusten arvioinnin.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan tuulivoima ja erikoiskuljetukset. Ramboll Finland Oy (2013)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I ja Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan taustalle laaditussa selvityksessä on tutkittu maakuntakaavoihin ehdolla olevien tuulivoima-alueiden saavutettavuutta erikoiskuljetusten näkökulmasta. Työssä tutkittuja rajoitteita ovat mm. siltojen kantavuudet, kuljetusten korkeuteen ja leveyteen vaikuttavat rajoitukset sekä teiden yleiseen käytettävyyteen liittyvät tekijät. Maakuntien tuulivoima-alueiden sijainteja voidaan pitää erikoiskuljetusten näkökulmasta pääsääntöisesti hyvinä.

Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvitys. FCG (2012)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditussa tuulivoimaselvityksessä tehtävänä on ollut selvittää ja osoittaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet. Tavoitteena on tunnistaa parhaat tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet. Alueiden valintaan ja rajaukseen vaikuttivat myös erilaiset rajoittavat tekijät, kuten uhanalaiset kasvit ja eläimet, suojelualueet, pohjavesialueet, asutus ja muu ihmistoiminta. Alueiden määrittelyn lisäksi niistä tehtiin maakuntakaavatasoinen vaikutusten arviointi, joka piti sisällään sekä rakentamisen että käytön aikaisten vaikutusten arvioinnin. Selvityksessä rajattiin lopulta 27 erillistä tuulivoima-aluetta.

Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksen täydennys – Kauhajoen Säärenkankaan-Eteläkankaan ja Kurikan Kukkookallion-Möhkäleenmaan alueet. FCG (2012)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I taustaksi laaditussa selvityksessä tarkoituksena on selvittää vaihemaakuntakaavaan selvitysalueena merkityn Säärenkankaan-Eteläkankaan sekä toistaiseksi vaihemaakuntakaavaan merkitsemättömän Kurikan Kukkookallion-Möhkäleenmaan alueiden edellytykset tuulivoima-alueiksi. Arvioinnissa on huomioitu mm. tuulisuus ja tuotantoarvot, herkätkohteet sekä Säärenkankaan-Eteläkankaan alueen osalta rakennuskustannukset. Vaikutuksia on arvioitu maakuntakaavatasoisesti mm. maankäyttöön ja asutukseen, maisemaan ja luonnonympäristöön.

4.5 Kulttuuriympäristö

MAASEUDUN KULTTUURIMAISEMAT:

Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi, osa 2, päivitys- ja täydennysinventointi. Proagria Etelä-Pohjanmaa & Etelä-Pohjanmaan liitto (2014)

Työ täydentää vuonna 2013 tehtyä inventointia tuolloin inventoinnin ulkopuolelle jääneiden alueiden osalta Etelä-Pohjanmaalla.

Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Proagria Etelä-Pohjanmaa & Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan liitot (2013).

Proagria Etelä-Pohjanmaan tekemässä selvityksessä on päivitetty Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sekä Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi. Työ on tehty valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnin yhteydessä vuosina 2013-2014. Inventointi on osa koko Suomessa tehtävää arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointia.

RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ:

Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (2023) LUONNOSVAIHE. Etelä-Pohjanmaan liitto (2023)

Maakuntakaavassa osoitettavien maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (MKY) luetteloa on työstetty yhteistyössä Ely-keskuksen ja alueellisen vastuumuseon kanssa. Saatsi Arkkitehtien v. 2021 maakunnallisesti arvokkaaksi ehdottamien MKY-kohteiden määrää on karsittu maakuntakaavan tarkastelutaso ja mittakaava huomioiden. Maakuntakaavassa osoitettavat kohteet

perustuvat Saatsi Arkkitehtien ehdotuksen arvokkaimpiin kohteisiin, joita on edelleen tarkistettu kohteiden rajausten, päällekkäisyyksien ja arvon osalta.

Täydennysinventoinnin kohdekortit 2019-2020. Saatsi Arkkitehdit (2021)

Vuonna 2017 valmistunutta Etelä-Pohjanmaan maakunnallista rakennusinventointia on täydennetty vuosina 2019-2020 laatimalla kohdekortit joistakin aiemmin inventoimattomista ennen vuotta 1930 rakennetuista kohteista. Täydennysinventointi on tehty uudemman rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin yhteydessä.

Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvotus ja Etelä-Pohjanmaan uudemman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi sekä arvotus. Saatsi Arkkitehdit (2021)

Etelä-Pohjanmaan liiton Saatsi Arkkitehdit Oy:lta tilaamassa vuosina 2019-2020 toteutetussa selvityksessä on inventoitu ja arvotettu maakunnan uudemmat, vuosina 1930-1999 rakennetut kulttuuriympäristökohteet sekä arvotettu vuosina 2016-2017 inventoidut rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Työssä on arvotettu kaikki Etelä-Pohjanmaan rakennetun kulttuuriympäristön maakunnallisesti inventoidut kohteet. Arvotustyön tuloksena on ehdotus maakunnallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista.

Etelä-Pohjanmaan maakunnallinen rakennusinventointi. Niukko K. & Etelä-Pohjanmaan liitto (2017)

Etelä-Pohjanmaan liitto on vuosina 2016-2017 laatinut inventoinnin maakunnallisesta rakennetusta kulttuuriympäristöstä yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon kanssa. Inventointi kattaa ennen vuotta 1930 rakennetut kohteet.

5 Kaavan vaiheet, osallistaminen ja vuorovaikutus

Kaavan valmisteluun kuuluu MRL:n mukaisia menettelyitä ja vaatimuksia vuorovaikutuksen toteuttamiseen. Maakuntakaavan laatimisprosessissa on eroteltavissa kuusi vaihetta: aloitusvaihe, tavoitevaihe, valmisteluvaihe, ehdotusvaihe, hyväksymisvaihe ja vahvistamisvaihe.

5.1 Aloitus- ja tavoitevaihe

Etelä-Pohjanmaan voimassa olevien maakuntakaavojen ajantasaisuuden arviointi laadittiin vuonna 2020. Kokonaismaakuntakaavan valmistelu käynnistyi 29.11.2021 maakuntahallituksen päätöksellä. Maakuntahallitus päätti kaavan vireille tulosta, osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville panosta sekä maakuntakaavan ohjausryhmän perustamisesta.

Kaavaprosessin vireille tulosta tiedotettiin ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 15.12.2021–15.2.2022. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määriteltiin muun muassa maakuntakaavan tavoitteet, selvitykset, osalliset ja osallistumis- sekä arviointimenetelmät. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa esiteltiin kaikille avoimessa tilaisuudessa 10.1.2022.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin lausuntoja ja palautteita yhteensä 111 taholta. Palautteesta suurin osa tuli asukailta ja loput kunnilta, maakuntaliitoilta, viranomaisilta, yrityksiltä sekä järjestöiltä ja yhteisöiltä. Viranomaisten, kuntien ja maakuntaliittojen antamia lausuntoja oli 14 kpl, joista kahdessa ei ollut lausuttavaa. Asukkaiden palautteet koskivat lähes yksinomaan tuulivoimaa ja Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä tunnistettuja potentiaalisia tuulivoima-alueita. Viranomaisten palautteissa pidettiin hyvänä ajankohtaisten aiheiden, kuten ilmastotavoitteiden ja kestävä kehityksen huomioimista. Lausunnoissa toistui yhdistävänä tekijänä energiantuotannon teema. Maakuntahallitus käsitteli saadun palautteen ja hyväksyi vastineet kokouksessaan 28.3.2022.

Ensimmäinen viranomaisneuvottelu kaavan lähtökohdista ja tavoitteista käytiin 31.5.2022 ja sen pohjalta täydennettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Aloitusvaiheessa jatkettiin jo alkuun saatettujen, ja käynnistettiin uusien kaavaan liittyvien selvitysten tekoa.

5.2 Valmisteluvaihe

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa ohjausryhmä kokoontui seitsemän kertaa ja sidosryhmien kanssa järjestettiin lukuisia teema- tai merkintäkohtaisia neuvotteluita. Neuvotteluita järjestettiin mm. kuntien, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen, ympäristöministeriön, Suomen Metsäkeskuksen, Maataloustuottajien keskusliiton, Fingridin, Metsähallituksen, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Seinäjoen Museoiden, Ilmatieteenlaitoksen, Luonnonvarakeskuksen, Suomen luonnonsuojeluliiton, maakunnan alueella toimivien lintutieteellisten yhdistysten, Bioenergia ry:n, turvetuottajayritysten, tuulivoima- ja aurinkoenergiayhtiöiden, naapurimaakuntien liittojen ym. kanssa.

Kuntien kanssa merkinnöistä on neuvoteltu ohjausryhmän kokousten lisäksi aluerakenteen kuntakierroksella sekä tuulivoimateemasta järjestettyjen kuntakohtaisten neuvottelukierrosten ja erillisten neuvotteluiden yhteydessä. Ympäristöministeriön ja ELY-keskuksen kanssa järjestettiin kolme työneuvottelua valmisteluvaiheessa vuonna 2022. Sidosryhmien kanssa vuoropuhelua on käyty myös kaavan selvitysten ohjausryhmissä ja työpajoissa.

Maakuntahallitus on käsitellyt valmisteluvaiheessa useita kaavan selvityksiä niiden valmistuttua. Maakuntakaavaluonnoksen suunnitteluratkaisuihin liittyvä maakuntahallituksen iltakoulu järjestettiin 27.10.2022 ja evästyskeskustelu käytiin maakuntahallituksen kokouksessa 28.11.2022. Maakuntavaltuuston iltakoulu maakuntakaavasta järjestettiin 12.12.2022.

Maakuntahallitus päätti 23.1.2023 valmisteluvaiheen kuulemisen aloittamisesta. Kaavaluonnos ja siihen liittyvä valmistelumateriaali ovat nähtävillä 1.2.2023–10.3.2023. Kuulutusiilmoitus julkaistaan Ilkka-Pohjalaisessa (1.2.2023) sekä kuntien ja liiton verkkosivuilla kunnallisten ilmoitusten tapaan.

Täydentyä myöhemmissä vaiheissa:

- *Nähtävilläolon aikana järjestetyt esittelytilaisuudet*
- *Kaavaluonnoksesta saatiin xx kpl lausuntoa tai muistutusta.*
- *Palaute koski seuraavia asioita:*
- *Valmisteluvaiheen palautetta käsiteltiin maakuntakaavan ohjausryhmässä xx.xx.2023.*
- *ympäristöministeriön ja ELY-keskuksen kanssa käydyssä työneuvottelussa xx.xx.2023.*
- *sekä maakuntahallituksessa xx.xx.2023.*
- *Lausuntojen pohjalta käytiin neuvotteluja seuraavien tahojen kanssa:*
- *Maakuntahallitus hyväksyi lausuntoihin ja muistutuksiin annetut vastineet xx.xx.2023.*

5.3 Ehdotusvaihe

Täydentyä kaavaehdotusvaiheeseen. Täydennetään seuraavat asiat:

- *Luonnoksesta saadun palautteen pohjalta tehdyt muutokset.*
- *Kaavan vaikutusten arviointi.*

5.4 Hyväksymisvaihe ja kaavan vahvistaminen

TÄYDENTYY

6 Kaavaratkaisun kuvaus

6.1 Kaava-asiakirjat

Maakuntakaavan muodostavat kaavakartta ja siihen liittyvät kaavamerkinnot ja -määräykset. Kaavakarttaan liittyvä kaavaselostus selventää ja täydentää kaavakarttaa sekä siihen kuuluvia merkintöjä ja määräyksiä. Selostuksessa kuvataan muun muassa kaavan tavoitteita ja keskeisiä suunnitteluprosessin vaiheita sekä maakuntakaavan toteuttamista. Selostuksessa avataan myös erilaisten kaavaratkaisujen lähtökohtia. Maakuntakaavan esitystavasta, maakuntakaavamääräyksistä ja kaavaselostuksesta on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä -asetuksessa (MRL § 28–30 ja MRA § 9–10). Kaavaprosessin aloitusvaiheen aikana laaditaan muiden asiakirjojen lisäksi suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on laadittu mittakaavaan 1:200 000. Kaavakartan pohjakartta muodostuu Maanmittauslaitoksen kuntarajoista ja maakuntarajasta sekä Suomen ympäristökeskuksen vesistöaineistosta. Kartta on laadittu EUREF-FIN-koordinaatistossa. Maakuntakaavan visualisoinnissa on hyödynnetty soveltuvin osin Harmonisoidut maakuntakaavat (HAME) -hankkeessa tuotettuja kaavamerkintätyylejä. Kaavan visualisointi (mm. kaavakartalla päällekkäisinä näkyvät merkinnot) viimeistellään kaavan ehdotusvaiheeseen.

6.2 Koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset

Koko maakuntaa koskien annetaan seuraavat suunnittelumääräykset.

6.2.1 Liikenne

Liikenneväylien ja liittymien suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida vaikutukset ympäröivään maankäyttöön sekä kulttuuriympäristö-, maisema-, luonto- ja virkistysarvoihin. Lisäksi on huomioitava ulkoilureittien ja ekologisen verkoston kannalta tärkeiden viheryhteyksien jatkuvuuden turvaaminen.

Suunnittelussa on otettava huomioon tie- ja rataverkon liikennemäärät, liikenteen sujuvuus ja kasvu sekä liikenneturvallisuus.

6.2.2 Vähittäiskauppa

Vähittäiskaupan suuryksiköt on sijoitettava tukemaan olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Suuryksiköiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon tasapainoisen palveluverkon kehittäminen, olemassa olevien keskustatoimintojen alueiden kaupalliset palvelut ja niiden toiminta- ja kehitysedellytykset, yhdyskuntarakenteen muu kehitys sekä palveluiden hyvä saavutettavuus. Alueiden yleis- ja asemakaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota asuin- ja työpaikka-alueiden jalankulku- ja pyöräily- sekä joukkoliikenteen mahdollisimman suoriin ja hyviin yhteyksiin kaupan ja muiden palvelujen kesken. Alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on varmistettava, että alueella sijaitsevien pohjavesien laatu ei huononnu tai antoisuus pienene ja että kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät.

Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön alarajaksi määritellään, ellei selvitysten perusteella taajamakohtaisesti muuta osoiteta:

- ▶ Vähittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 4 000 k-m²
- ▶ Päivittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on Seinäjoella 5 000 k-m² kaavakartalla osoitetulla kaupallisella vyöhykkeellä (km²)
- ▶ Erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 5 000 k-m² Alajärven, Alavuden, Kauhajoen, Kauhavan, Kurikan, Lapuan, Ilmajoen, Seinäjoen, Teuvan sekä Ähtärin kunnassa
- ▶ Erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on Seinäjoella 10 000 k-m² kaavakartalla osoitetulla kaupallisella vyöhykkeellä (km²)

Edellä mainitut rajat ylittävät kaupan suuryksiköt osoitetaan maakuntakaavassa erikseen kerrosalamitoituksineen. Edellä mainittuja pienempiä, paikallisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköjä on mahdollista toteuttaa kunnan omaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen.

6.2.3 Sähkönsiirto

Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa on huomioitava vaikutukset kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin sekä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000

-alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin.

Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa.

6.2.4 Energiantuotanto

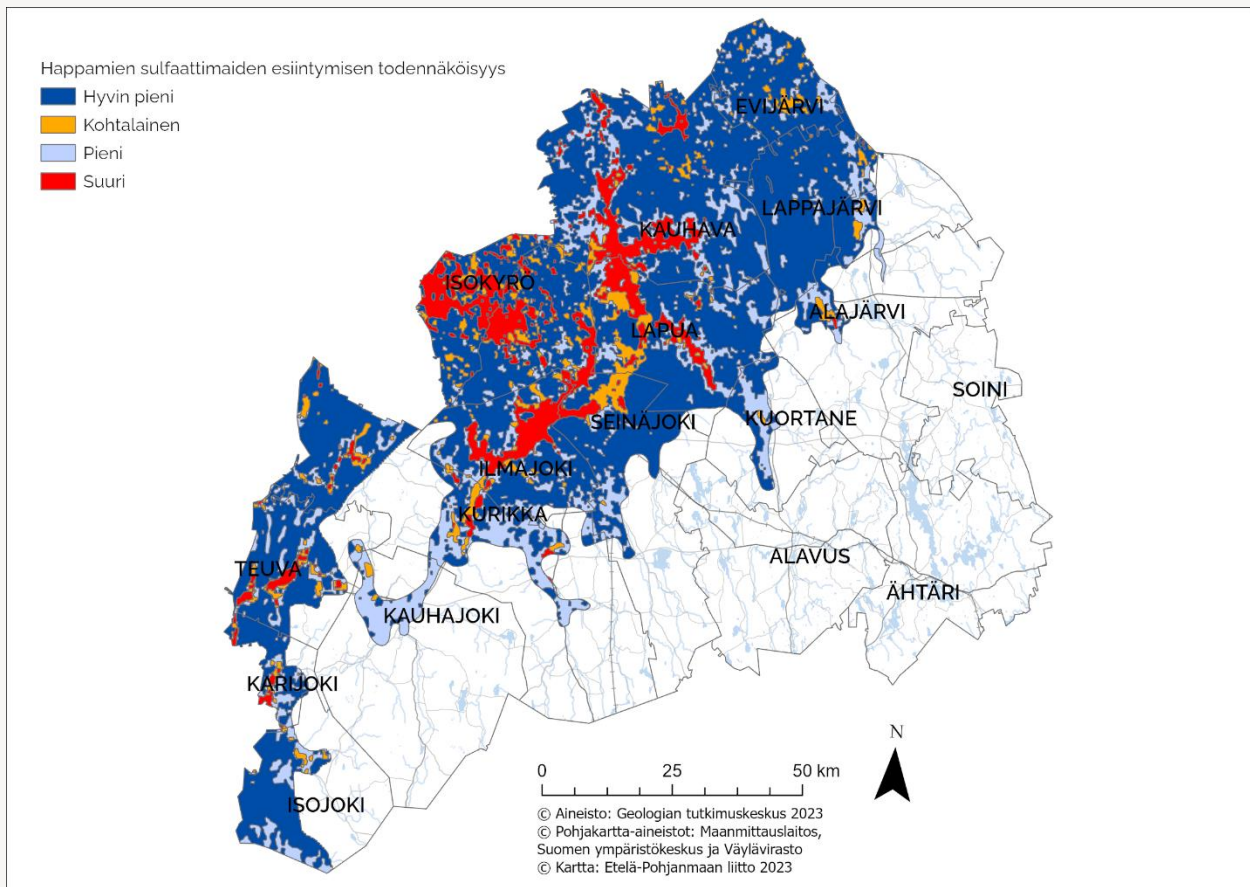
Alueidenkäytön ja toimenpiteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maankäytön vaatimiin energiantuotannon ratkaisuihin uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen.

Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Maakuntakaavassa osoitettujen aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden ulkopuolelle voidaan sijoittaa aurinkovoima-alueita yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen. Aurinkovoima-alueet pyritään sijoittamaan muille kuin metsäalueille. Tuulivoimala-alueiden ja aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden yhteyteen voidaan sijoittaa energianvarastoinnin järjestelmiä ja rakenteita niiden maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontovaikutukset sekä ihmisten elinoloihin kohdistuvat vaikutukset huomioiden. Energiansiirtoa, esim. vedyn, bio- tai maakaasun siirtoa, voidaan kehittää maakunnan alueella yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin perustuen.

Turvetuotannon vesiensuojelumenetelmiin ja tuotannon vaihteistukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota seuraavilla valuma-alueilla: Ähtärinjärven (35.43), Kyrönjoen keskiosan (42.02), Kyrönjoen yläosan (42.03), Jalasjoen (42.04), Mustajoen (42.05), Seinäjoen (42.07), Kainastonjoen (42.09), Kuortaneenjärven (44.04), Kauhavanjoen (44.06), Nurmonjoen (44.09) ja Lappajärven (47.03) valuma-alue. Seuraavilla valuma-alueilla alapuolisten vesistöjen erityisiin luonnonarvoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota: Mustapuron (14.674), Pönttälänjoen (42.097), Kätänjoen (44.07) ja Vimpelinjoen (47.08) valuma-alueet.

6.2.5 Happamat sulfaattimaat

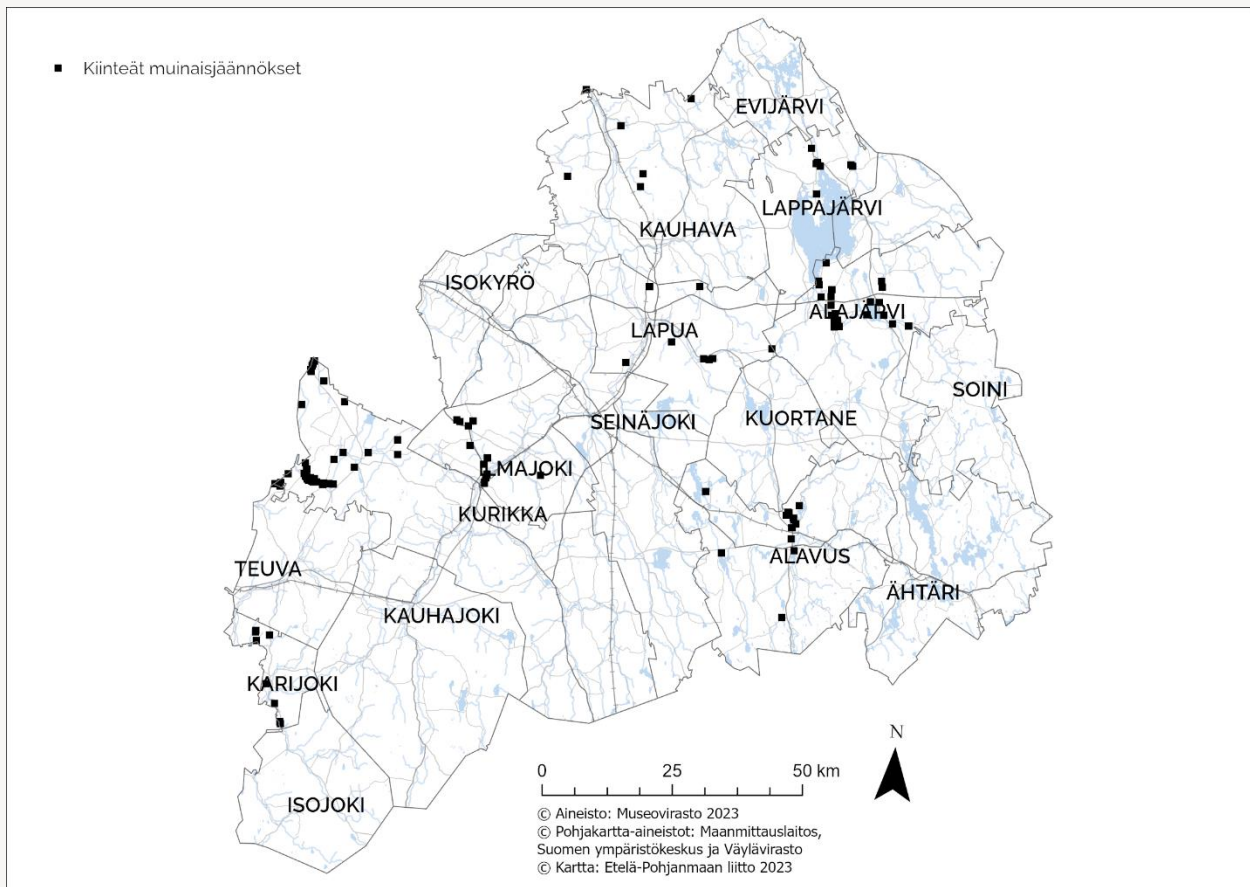
Alueidenkäytön suunnittelun tulee perustua riittävään tietoon happamien sulfaattimaiden sijainnista ja laadusta sekä niiden aiheuttamista riskeistä. Uusi merkittävä toiminta tulee sijoittaa niin, että vältetään lisäämstä kuivaustarvetta erityisesti kaikkein ongelmallisimmilla alueilla.

Kuva 7. Happamat sulfaattimaat Etelä-Pohjanmaalla

6.2.6 Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueidenkäytön yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tarkistaa ja huomioida ajantasainen tieto arkeologisesta kulttuuriperinnöstä Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä sekä arvioida yhteistyössä museoviranomaisten kanssa mahdollisten aluetta/kohdetta koskevien selvitysten tai tutkimusten tarve.

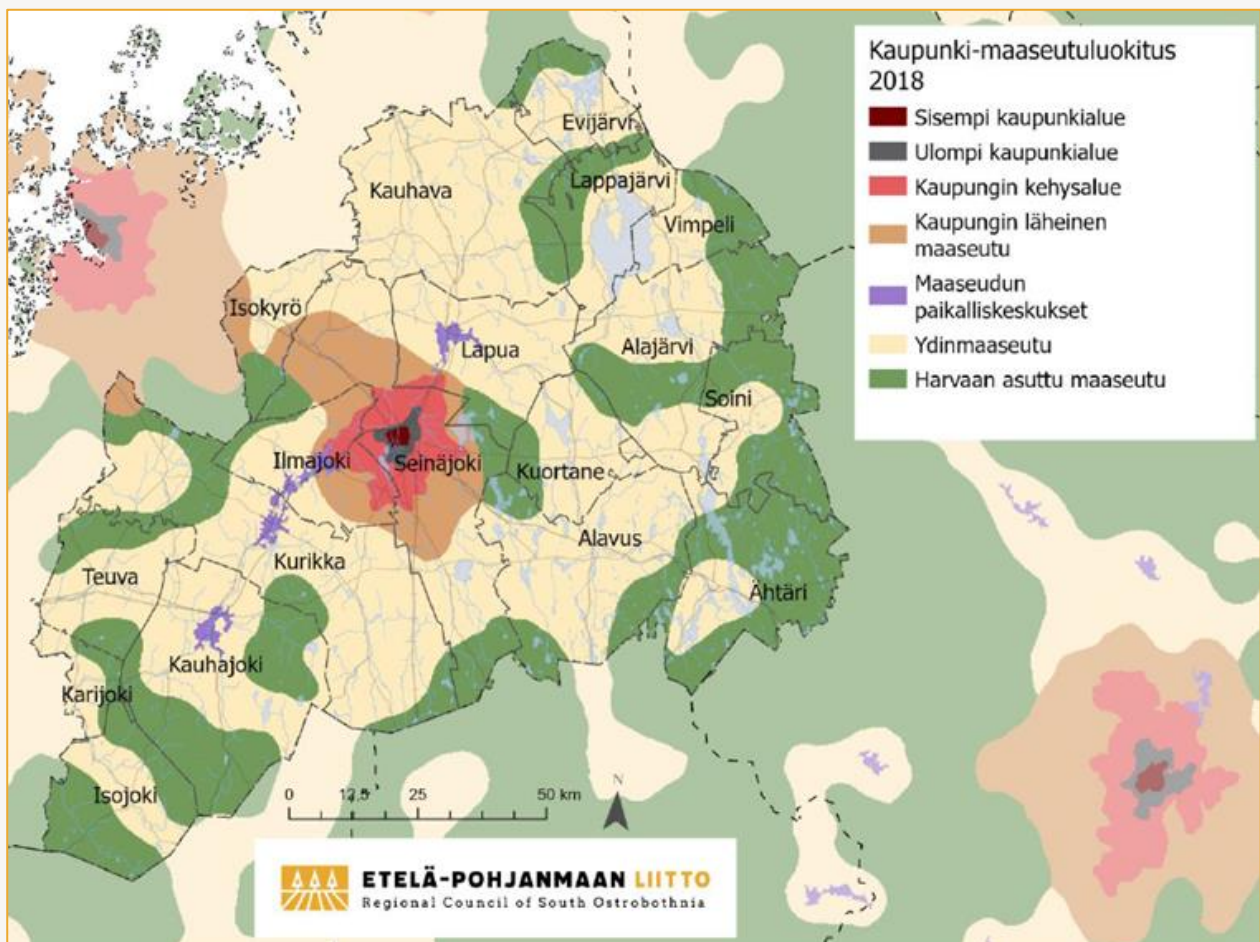

Kuva 8. Etelä-Pohjanmaan kiinteät muinaisjäänneökset

6.3 Aluerakenne

Etelä-Pohjanmaan kehittämisen kannalta tärkeitä kehittämisvyöhykkeitä osoitetaan kaupunkikehittämisen, maaseudun kehittämisen (ruoantuotannon sekä kyläasumisen ja maaseudun kehittämisen ydinvyöhykkeet), matkailun ja virkistysen sekä teollisuuden kehittämisen kohdealueina. Kehittämisperiaatemerkinnoilla esitetyt vyöhykkeet on valittu maakunnan ominaispiirteiden ja elinkeinorakenteen kannalta tärkeiden teemojen mukaan.

Kaupunkikehittämisen vyöhyke sijoittuu maakuntakeskus Seinäjoen ja sen läheiseen kaupunkiseutuun kuuluvien alueiden ympärille. Kaupunkikehittämisen vyöhykkeen merkintä perustuu Seinäjoen asemaan maakuntakeskuksena ja kansallisesti merkittävänä kasvavana kaupunkiseutuna. Aluerajaus noudattelee kaupunki-maaseutu-luokituksen (Suomen ympäristökeskus, 2018) kaupungin kehysalueen rajausta yleispiirteisesti.

Kuva 10. Etelä-Pohjanmaa kaupunki-maaseutuluokitus 2018. (Lähde: Suomen ympäristökeskus SYKE, 2018)

Maaseudun kehittämisen ja kyläasumisen ydinvyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maaseudun, kyläasumisen ja monipuolisten maaseutuelinkeinojen ydinvyöhykkeitä.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä ja suunnittelussa tuetaan olemassa olevaa kylärakennetta ja sen palvelujen säilyttämisedellytyksiä. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennetun ympäristön ominaispiirteet sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset. Liikennejärjestelmän kehittämisessä on huomioitava

maaseutuelinkeinojen vaatima maatalouskoneliikenne sekä raskas liikenne. Alueella syntyvää biomassojen käyttöä biokaasuksi pyritään edistämään.

Kaavaratkaisu:

Kyläasumisen ja maaseudun elinkeinojen ydinvyöhykkeitä osoitetaan 14 kpl merkittävimmille yhtenäisesti asutuille maaseudun asuin- ja kyläalueille, joille myös merkittävä osa maaseudun työpaikoista on keskittynyt. Kaavaratkaisun taustalla on Etelä-Pohjanmaalla laaditut maakunnalliset strategiat Huomisen Lakeus - maakuntastrategia (2021) ja Etelä-Pohjanmaan rakennemalli (2016) sekä Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys (2021). Alueet on muodostettu paikkatietotarkastelun perusteella analysoimalla mm. seuraavia aineistoja: Suomen ympäristökeskuksen kaupunki-maaseutu-luokitus, taajama-, kylä- ja pienkyläaineisto, työpaikkojen ja asumisen sijoittuminen (YKR-aineisto), työpaikat toimialoittain, yhtenäiset metsä- ja peltoalueet (Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys, 2022), valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, tieliikenneyhteydet, maatalouden tuotantopaikat ja lähi- sekä seudulliset palvelut (Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys, 2021).

Kunnittainen lista maaseudun kehittämisen ja kyläasumisen ydinvyöhykkeistä on esitetty Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Ruoantuotannon ydinvyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maaseutuasumisen ja ruoantuotannon ydinalueita laajojen yhtenäisten peltoalueiden yhteydessä. Alueet kuvaavat ruoantuotannon huoltovarmuuden kannalta keskeisiä alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä ja suunnittelussa tulee tukea maa- ja metsätalouden sekä muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytyksiä. Laajojen yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilymistä maaseutuelinkeinojen käytössä tulee edistää. Liikennejärjestelmän kehittämisessä on huomioitava maaseutuelinkeinojen vaatima maatalouskone- sekä raskas liikenne. Alueella syntyvää biomassojen käyttöä biokaasuksi pyritään edistämään.

Kaavaratkaisu:

Maaseudun kehittämisvyöhykkeenä osoitetaan 13 kpl ruoantuotannon ydinvyöhykkeitä, jotka kuvaavat merkittävimpien maaseudun elinkeinojen ja yhtenäisten peltoalueiden sijaintipaikkoja. Etelä-Pohjanmaalle sijoittuu 35 % Suomen broilerituotannosta, 20 % lihatuotannosta (nauta, sika, lammas), viljantuotannosta 15 % ja perunan tuotannosta 20 %. Etelä-Pohjanmaan osuus Suomen elintarviketeollisuuden liikevaihdosta on 16 % (1,8 mrd. euroa, 2020) Maakunnan yrityksistä merkittävä osa toimii ruokaketjun eri osissa.

Alueet on muodostettu maatalouden, kotieläintuotannon ja viljelytilojen kannalta keskeisimmille alueille, joille sijoittuu lisäksi laajemminkin biotalouden ja energiantuotannon potentiaalia esimerkiksi biokaasutuotannossa. Alueet ovat ruoantuotannon huoltovarmuuden kannalta olennaisia säilyttää ja kehittää maatalouskäytössä. Alueet on muodostettu paikkatietotarkastelun perusteella analysoimalla mm. seuraavia aineistoja: Suomen ympäristökeskuksen kaupunki-maaseutu-luokitus, taajama-, kylä- ja pienkyläaineisto, maaseudun työpaikkojen ja asumisen sijoittuminen (YKR-aineisto), työpaikat toimialoittain, yhtenäiset metsä- ja peltoalueet sekä ekosysteemipalvelut (Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys, 2022), valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, tieliikenneyhteydet, maatalouden tuotantopaikat, biokaasutuotannon potentiaaliset keskittymät ja lähi- sekä seudulliset palvelut (Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys, 2021).

Kunnittainen lista ruoantuotannon ydinvyöhykkeistä on esitetty Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Matkailun ja virkistyskehtämisyöhyke

Merkinnän kuvaus: Matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeinä osoitetaan luontomatkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeiden vetovoima-alueet. Alueisiin sisältyy mm. kansallispuistot, Unesco Geopark -alue sekä luonnonsuojelu- ja maisema-alueita, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia laajoja kokonaisuuksia.

Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavana luontomatkailualueena. Suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistyskehtämisyöhykkeeseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämyspotentiaalia. Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.

Kaavaratkaisu:

Matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeinä (8 kpl) osoitetaan luonnon- ja kulttuuriarvoiltaan potentiaalisimmat aluekokonaisuudet olemassa olevien kansallispuistojen, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien luontomatkailukohteiden, vesistöjen ja reitistöjen ympäristössä. Matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeiden kohdealueet edustavat Etelä-Pohjanmaan luonto- ja kulttuurimatkailun nykyisiä vetovoimakohteita sekä uusia kehittämismahdollisuuksia. Alueilla sijaitsevien vesistöjen äärelle sijoittuu runsaasti vapaa-ajan asumista.

Taulukko 1. Maakuntakaavan matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeet kunnittain.

Alueen nimi	Kunta
Lappajärvi-Evijärvi	Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli

Ähtäri	Alajärvi, Ähtäri, Alavus, Soini
Alavus	Alavus, Seinäjoki, Kuortane
Kyrönjoki	Ilmajoki, Kurikka, Seinäjoki, Isokyrö, Lapua
Suupohja	Karjajoki, Isojoki, Kauhajoki
Kuortane	Lapua, Kuortane
Kalajärvi	Seinäjoki
Soini	Soini

Teollisuuden kehittämisvyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien teollisuus- ja varastoalueiden kohdevyöhykkeet liikenteellisesti hyvin saavutettavilla sijaintipaikoilla.

Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää monipuolisen teollisuuden ja sitä tukevien alojen kohdealueena. Alueen käytön suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille estetään. Tarkemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen saavutettavuuteen ja liikennejärjestelyihin raskaan liikenteen tarpeet huomioiden. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet.

Kaavaratkaisu:

Teollisuuden kehittämisen kohdealueet (13 kpl) sijoittuvat pääosin olemassa olevien tai kehitettävien teollisuus- ja varastoalueiden ympärille sellaisissa teollisen toiminnan keskittymissä, joissa toimintaa on laajemmalla alueella esimerkiksi tien varrella vyöhykemäisesti. Teollisuuden kehittämisen kohdealueet muodostuvat pääosin teollisuuden mm. elintarvike-, puutuote-, teknologia- ja metalliteollisuuden sekä niiden alueellisten alihankintaketjujen keskittymistä ja toimintaan kytkeytyvistä yritystoiminnoista. Teollisuuden kehittämisen kohdealueet ovat sijoittuneet maakunnan eri puolille erikoistuneen teollisen yritystoiminnan tavoin. Alueet on muodostettu paikkatietotarkastelun perusteella huomioimalla mm. seuraavia aineistoja: Suomen ympäristökeskuksen taajama-, kylä- ja pienkyläaineisto, työpaikat toimialoittain, yritystoimipaikkarekisteri, maankäytön suunnittelutilanne (teollisuus- ja työpaikka-alueisiin varatut alueet), tieliikenneyhteydet sekä lähi- ja seudulliset palvelut.

Kunnittainen lista teollisuustoiminnan kehittämisvyöhykkeistä on esitetty Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Taulukko 2. Maakuntakaavan teollisuustoiminnan kehittämisvyöhykkeet kunnittain.

Alueen nimi	Kunta
Rannila - Luoma-aho - Hoisko	Alajärvi, Vimpeli
Alavus	Alavus
Isokyrö	Isokyrö
Kauhajoki	Kauhajoki
Alahärmä	Kauhava
Kauhava	Kauhava
Ylihärmä	Kauhava
Ikari	Kurikka
Jalasjärvi-Jokipii	Kurikka
Hellanmaa	Lapua
Lapua	Lapua
Ylistaro	Seinäjoki
Soini	Soini

Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava-kehittämisvyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava-kehittämisvyöhykkeen kasvualueet, jossa sijaitsevat merkittävimmät asutus-, työpaikka- ja palvelukeskittymät.

Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää tiiviinä asumisen, työpaikkojen ja palvelujen sijaintipaikkana. Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lähi- ja kaukoliikenteen sekä maankäytön toimivaan ja turvalliseen yhteensovittamiseen siten, että alueiden läpi kulkevan päätieverkon liikennöitävyys säilyy korkeatasoisena ja kestävästi liikkuksen yhteydet kehittyvät. Suunnittelussa on huomioitava arvokas kulttuuriympäristö sekä ympäristön suojaus ja melunsuojaus.

Kaavaratkaisu:

Maakunnan sisäinen kehittämisvyöhyke osoitetaan Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava-kehityskäytävän alueelle, joka muodostaa maakunnan tiiveimmän yhtenäisen asutuksen,

työpaikkojen, palvelukeskusten ja liikenteen vyöhykkeen. Vyöhykkeen alueelle sijoittuu maakunnan väestöstä 49 % ja työpaikoista 61 %.

Seinäjoki-Vaasa-kehittämisyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Seinäjoki-Vaasa -kehittämisyöhykkeen alue, jossa alueiden välinen vuorovaikutus on tiiveintä.

Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää tiivistyvän asumisen, työpaikkojen, liikenteen ja elinkeinotoiminnan alueena kestävään liikkumiseen pohjautuen. Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lähi- ja kaukoliikenteen sekä maankäytön toimivaan ja turvalliseen yhteensovittamiseen siten, että alueiden läpi kulkevan päätieverkon liikennöitävyys säilyy korkeatasoisena ja kestävä liikkumisen yhteydet kehittyvät. Suunnittelussa on huomioitava arvokas kulttuuriympäristö sekä ympäristön suojaus ja melunsuojaus.

Kaavartarkaisu:

Ylimaakunnallinen kehittämisyöhyke osoitetaan Seinäjoki-Vaasa-kehityskäytävän alueelle, joka muodostaa kahden maakunnan ja maakuntakeskuksen välille tiiviin vuorovaikutuksen ml. asiain, pendelöinnin, elinkeinotoiminnan ja alueiden välisen yhteistyön vyöhykkeen. Vyöhykkeen alueelle kohdistuu kestävä liikkumisen, maankäytön ja yhteistoiminnan kehittämisen tarvetta. Seinäjoen ja Vaasan kaupunkiseutujen alueet ovat 2000-luvulla lähentyneet toisiaan yhtenäisenä toiminnallisena alueena. Alueiden välinen vuorovaikutus on kasvanut mm. kehittyneiden liikenneyhteyksien ansiosta.

Keskusverkko

Keskustatoimintojen alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Seinäjoen ja Lapuan keskustatoimintojen alueet, johon sijoittuu keskustahakuisia hallinto-, kauppa- ja hyvinvointipalveluja, vapaa-ajan palveluja sekä asumista.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset vetovoimaiselle, viihtyisälle, saavutettavalle, palveluiltaan ja asuinympäristöltään monipuoliselle kaupunkikeskustalle, jolla on selkeä identiteetti ja laadukas arkkitehtuuri. Tiivistyvillä ja muuttuvan maankäytön alueilla tulee tavoitella korkeaa tehokkuutta huomioiden paikan luonne, kaupunkikuva sekä kulttuuriympäristö- ja luontoarvot. Viheralueille, joilla on suuri arvo virkistykseen ja/tai kaupunkiympäristölle, ei tule rakentaa.

Alueen kehittymistä tulee tukea selkeärajaisella, tiiviillä ydinkeskustalla, joka kytkeytyy muuhun kaupunkirakenteeseen. Keskustatoimintojen alueiden kehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota alueen kaupallisen palvelutarjonnan vahvistamiseen ja viheralueiden riittävään määrään.

Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä, eri liikennemuotoja yhdistelevistä matkaketjuista sekä turvallisista ja kattavista kävely- ja pyöräily-yhteyksistä. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Kaavaratkaisu:

Keskustatoimintojen alueina osoitetaan Seinäjoen ja Lapuan keskusta-alueet. Keskustatoimintojen alueiden (C-alueet ja -kohteet, Ca-alakeskukset) kokonaisuus osoitetaan pääosin vaihemaakuntakaava II:n (2016) ja vaihemaakuntakaava II muutoksen (2020) ratkaisun mukaisesti. Keskustatoimintojen aluemaisella merkinnällä osoitettavat alueet ovat väestömäärältään, palvelutasoltaan sekä väestön- ja työpaikkojen tiheydeltään merkittävimpien (yli 10 000 asukasta) keskustaajamien ytimiä.

Seinäjoen–Nurmon keskustaajama on levittäytynyt varsin laajalle alueelle. Etelä-Pohjanmaan keskusverkkoselvitykseen (2015) muodostettiin kriteerit, joilla tarkasteltiin Seinäjoen keskustatoimintojen alueen rajausta. Tulokseksi saatiin yhtenäinen keskustatoimintojen alue, jonka pinta-ala on 10,6 neliökilometriä. Keskustatoimintojen alueella asuu 18 085 asukasta väestön tiheyden ollessa yli 1 700 asukasta/km². Työpaikkoja alueelle sijoittuu lähes yhtä paljon kuin väestöä, yhteensä 13 191.

Seinäjoen keskustatoimintojen alue osoitetaan vaihemaakuntakaava II:n mukaisesti, mutta rajausta tarkistetaan Kuortaneentien länsipuolella Päivölän alueella. Keskustatoimintojen aluetta laajennetaan (0,9 km²) Päivölässä alueelle, joka rakenteeltaan ja toiminnoiltaan vastaa muuta keskustatoimintojen aluetta. Seinäjoen keskustatoimintojen alueen kokonaispinta-ala on 11,5 km².

Lapuan keskustatoimintojen alue osoitetaan aluemaisena merkintänä kohdemerkinnän sijaan, vaihemaakuntakaava II:n ratkaisua päivittäen. Lapuan rajausta on muodostettu tiiveimmän keskustapalvelujen ja -rakenteen alueelle. Rajauksessa on huomioitu Lapuan keskustan yleiskaavan tilanne ja selvitetty väestön ja työpaikkojen tiheyttä sekä palvelujen sijoittumista. Lapuan keskustatoimintojen alueen kokonaispinta-ala on 2,2 km².

Keskustatoimintojen alue, kohdemerkintä

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullista merkitystä omaavan kuntakeskuksen ydinalue. Keskustatoimintojen alueella on asutuksen lisäksi hallintoon, palveluihin ja kauppaan liittyviä toimintoja.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset elinvoimaiselle, viihtyisälle, monipuoliselle ja saavutettavalle keskustalle.

Rakentamisessa tulee huomioida paikan luonne, kaupunki-/taajamakuva sekä kulttuuriympäristö- ja luontoarvot. Viheralueille, joilla on suuri arvo virkistykselle ja/tai taajamaympäristölle, ei tule rakentaa. Keskustatoimintojen ja muun taajaman väliseen alueeseen tulee kiinnittää huomiota.

Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä sekä turvallisista kävely- ja pyöräily-yhteyksistä.

Keskustatoimintojen alueen kehittämisessä on kiinnitettävä huomiota alueen kaupallisen palvelutarjonnan vahvistamiseen, palveluiden saavutettavuuteen, keskustatoimintojen alueen täydentämiseen ja viheralueiden riittävään määrään. Alueelle saa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Kohdemerkinällä osoitetun keskustatoimintojen alueen sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että alueesta muodostuu toiminnallisesti eheä keskustahakuisiin toimintoihin painottuva kokonaisuus.

Kaavaratkaisu:

Keskustatoimintojen alueina (kohdemerkinä) osoitetaan 16 keskusta.

Keskustatoimintojen alueiden (C-alueet ja -kohteet, Ca-alakeskukset) kokonaisuus osoitetaan pääosin vaihemaakuntakaava II:n (2016) ja sen muutoksen (2020) ratkaisun mukaisesti. Etelä-Pohjanmaan maakuntaan vuonna 2022 liittyneen Isonkyrön kunnan keskusta osoitetaan keskustatoimintojen kohdemerkinällä Pohjanmaan maakuntakaava 2040:n sekä Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvityksen (Etelä-Pohjanmaan liitto, 2021) perusteella.

Vaihemaakuntakaavassa II keskustatoimintojen alueiden määrittäminen on tehty Etelä-Pohjanmaan keskusverkkoselvityksen (Etelä-Pohjanmaan liitto, 2015) pohjalta. Selvityksessä muodostettiin keskustatoimintojen kriteeristö, jonka mukaisesti Etelä-Pohjanmaan taajamia arvioitiin. Maakunnassa on yhteensä 50 taajamaa. Selvityksen antamien tulosten mukaan taajamista voidaan maakuntakaavaan merkitä suoraan keskustatoimintojen alueeksi 15 kriteerit täyttäneitä taajamaa. Näiden lisäksi maakuntakaavaan merkitään keskustatoimintojen alueiksi Evijärven, Karijoen ja Soinin kuntakeskukset. Näiden taajamien osalta kriteerit eivät etenkään palvelujen monipuolisuuden osalta täysin täyttyneet. Ollessaan kuitenkin itsenäisten kuntien hallinnollisia ja toiminnallisia keskuksia on ne syytä osoittaa maakuntakaavassa keskustatoimintojen alueiksi.

Maakuntakaavassa kohdemerkinöillä osoitettujen keskustatoimintojen sekä keskustatoimintojen alakeskusten sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että alueesta muodostuu toiminnallisesti eheä keskustahakuisiin toimintoihin painottuva kokonaisuus. Kohdemerkinän tulkinnan

tulee perustua ensisijaisesti toiminnallisen kokonaisuuden muodostumiseen. C-kohdemarkintä kattaa:

- ▶ Alajärvellä ydinkeskustan lisäksi Mäntylän alueen ja Kirkonseudun urheilualueen asemakaavoitetun alueen
- ▶ Alavudella ydinkeskustan lisäksi Koliston ja Himasen asemakaavoitetut alueet
- ▶ Evijärvellä ydinkeskustan alueen
- ▶ Ilmajoella ydinkeskustan lisäksi Palon ja Siltalan alueet
- ▶ Isossakyrössä ydinkeskustan alueen
- ▶ Isojoella ydinkeskustan alueen
- ▶ Karijoella ydinkeskustan alueen
- ▶ Kauhajoella ydinkeskustan lisäksi Filppulan ja Lellavan alueet
- ▶ Kauhavalla ydinkeskustan lisäksi Passin, Vähä-Passin ja Mäki-Hannuksen alueet
- ▶ Kurikassa ydinkeskustan lisäksi Huovintien alueen
- ▶ Lappajärvellä ydinkeskustan lisäksi Nissin, Vanhalan ja Hyytiälän alueet
- ▶ Soinissa ydinkeskustan alueen lisäksi Koulutien alueen
- ▶ Teuvalla ydinkeskustan alueen lisäksi Mikkiläntien ja Porvarintien alueet
- ▶ Vimpelissä ydinkeskustan lisäksi Patruunantien alueen
- ▶ Ähtärissä ydinkeskustan lisäksi Hankolan alueen

Keskustatoimintojen alakeskus

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullista merkitystä omaavat keskustatoimintojen alakeskukset, jotka täydentävät keskustatoimintojen alueiden muodostamaa palvelurakennetta. Alakeskuksissa on asutuksen lisäksi palveluihin, hallintoon ja kauppaan liittyviä toimintoja.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset elinvoimaiselle, viihtyisälle, monipuoliselle ja saavutettavalle keskustalle. Rakentamisessa tulee huomioida paikan luonne, taajamakuva sekä kulttuuriympäristö- ja luontoarvot. Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä ja turvallisista kävely- ja pyöräily-yhteyksistä sekä turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.

Kohdemarkinnällä osoitetun keskustatoimintojen alakeskuksen sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että alueesta muodostuu toiminnallisesti eheä keskustahakuisiin toimintoihin painottuva kokonaisuus.

Kaavaratkaisu:

Keskustatoimintojen alakeskuksina osoitetaan 7 alakeskusta. Keskustatoimintojen alueiden (C-alueet ja -kohteet, Ca-alakeskukset) kokonaisuus osoitetaan pääosin vaihemaakuntakaava II:n (2016) ja sen muutoksen (2020) ratkaisun mukaisesti.

Maakunnassa tapahtuneiden lukuisten kuntaliitosten vuoksi kuntarakenteen sisällä on nykyään useita entisiä kuntakeskuksia, jotka ovat säilyttäneet keskustatoimintojen alueille tunnusomaiset piirteet. Näitä keskustaajamia ovat Alahärmän, Jalasjärven, Jurvan, Peräseinäjoen, Ylihärmän ja Ylistaron kirkonkylät. Nämä taajamat käsitellään kaavassa keskustatoimintojen alakeskuksina. Lisäksi keskustatoimintojen alakeskukseksi on merkitty Eskoon alue, jota Seinäjoen kaupunki kehittää strategisesti merkittävimpänä asutuksen laajenemissuuntana.

Seinäjoen kaupungin voimakas väestönkasvu aiheuttaa jatkuvaa painetta avata uusia asuinalueita. Tilastokeskuksen väestöennusteen (2021) mukaan Seinäjoen väkimäärä kasvaa vuoteen 2030 mennessä noin 3350 asukkaalla ja vuoteen 2040 mennessä noin 4370 asukkaalla. Kasvun painopistealue on keskustassa ja keskustan eteläpuolella, ja edellyttää uuden aluekeskuksen muodostamista Eskoon alueelle. Seinäjoen kaupunki omistaa merkittävän määrän maaomaisuutta Eskoon alueelta ja kehittää sitä strategisesti merkittävimpänä asutuksen laajenemissuuntana. Eskoon aluekeskuksen kehittäminen turvaa tasapainoisen palvelujen saavutettavuuden, koska varsinkin kaupalliset palvelut ovat keskittyneet keskustaajaman pohjoisosiin. Aluekeskus tulee muodostumaan myös seudullisesti merkittäväksi, koska se sijaitsee Itäväylän välittömässä läheisyydessä.

Maakuntakaavassa kohdemerkinnoilla osoitettujen keskustatoimintojen alakeskusten sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että alueesta muodostuu toiminnallisesti eheä keskustahakuisiin toimintoihin painottuva kokonaisuus. Kohdemerkinnan tulkinnan tulee perustua ensisijaisesti toiminnallisen kokonaisuuden muodostumiseen. Ca-kohdemerkinä kattaa:

- ▶ Alahärmässä ydinkeskustan alueen
- ▶ Eskoossa kuntakaavoituksella määriteltävän rakentuvan ydinkeskustan alueen
- ▶ Jalasjärvellä ydinkeskustan lisäksi Osmolan alueen
- ▶ Jurvassa ydinkeskustan alueen
- ▶ Peräseinäjoella ydinkeskustan alueen
- ▶ Ylistarossa ydinkeskustan lisäksi valtateihin 16 ja 18 rajautuvan Asulan itäpuoleisen alueen
- ▶ Ylihärmässä ydinkeskustan alueen

Taajamatoimintojen alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan asumiseen, palvelu-, teollisuus- ja työpaikkatoimintoihin sekä muihin taajamatoimintoihin varattavat alueet. Merkintä sisältää taajamien sisäisiä liikenneväyliä sekä liikenteen tarvitsemia huolto-, varikko-, terminaali-, ratapiha- ja muita vastaavia alueita, ulkoilureitit, jalankulku- ja pyöräilyväylät, paikalliskeskukset, yhdyskuntateknisen huollon alueet, muut erityisalueet, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet.

Taajamatoimintojen alue –merkintä ei estä maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössään. Merkinnällä osoitettavat alueet edellyttävät alueiden käytön suunnittelua ja yhteensovittamista.

Suunnittelumääräys: Alue tulee tarkemmassa suunnittelussa suunnitella ensisijaisesti asumiselle, työpaikkatoiminnoille ja palveluille. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta sekä turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriympäristöarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kävely- ja pyöräily-yhteydet.

Kaavaratkaisu:

Taajamatoimintojen alueina osoitetaan 33 maakunnan merkittävintä taajamaa. Maakunnassa on yhteensä 49 taajamaa Suomen ympäristökeskuksen tilastollisen YKR-seuranta-aineiston (2019) perusteella. Maakuntakaavan taajamatoimintojen alueet ympäröivät keskustatoimintojen alueita tai sijoittuvat muutoin tiiveimpiin asutuskeskittymiin. Maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueiden määrittäminen perustuu Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvityksen (2021) tuloksiin asukas- ja työpaikkamäärältään sekä palvelutasoltaan merkittävimmistä taajamista. Taajamatoimintojen alueen yhteenlaskettu pinta-ala on 287 km².

Taajamien rajaukset on muodostettu taajamakohtaisesti tarkastelemalla rajauksia asemakaavoitetusta alueesta, Suomen ympäristökeskuksen YKR:n seuranta-aineiston tiheistä taajama-alueista (2020) ja kuntien voimassa tai tekeillä olevista yleiskaavoista. Taajamarajauksia on työstetty yhteistyössä kuntien kanssa aluerakenteen kuntakierroksen kokouksissa vuoden keväällä 2022. Taajamat osoittavat tiiveimmän asutuksen alueen eli pääosin nykyisen asemakaavoilla suunnitellun alueen ja tarpeelliset tulevaisuuden laajenemisvaraukset. Taajamat sisältävät alueisiin kuuluvat liikenneväylät, työpaikka-alueet ja palvelujen alueet sekä virkistys- ja viheralueet. Taajamatoimintojen alueiden yksityiskohtaisempi suunnittelu toteutetaan yleiskaavoituksen lisäksi asemakaavoituksella.

Taajamatoimintojen alueiden kohdekuvaukset täydennetään kaavaehdotusvaiheeseen.

Taulukko 3. Maakuntakaavan taajamien pinta-alat kunnittain.

Taajaman nimi	Kunta	Pinta-ala (km ²)
Alajärvi	Alajärvi	10,52
Lehtimäki	Alajärvi	1,66
Alavus	Alavus	11,21

Tuuri	Alavus	1,98
Töysä	Alavus	2,92
Evijärvi	Evijärvi	5,18
Ilmajoki	Ilmajoki	12,41
Koskenkorva	Ilmajoki	4,4
Ahonkylä	Ilmajoki, Seinäjoki	5,99
Halkosaari	Ilmajoki, Seinäjoki	1,85
Isojoki	Isojoki	2,09
Isokyrö	Isokyrö	7,62
Tervajoki	Isokyrö	1,92
Karjajoki	Karjajoki	1,06
Kauhajoki	Kauhajoki	18,93
Alahärmä	Kauhava	13,51
Kauhava	Kauhava	14,37
Kortesjärvi	Kauhava	2,55
Ylihärmä	Kauhava	8,33
Kuortane	Kuortane	4,37
Jalasjärvi	Kurikka	12,35
Jurva	Kurikka	6,64
Kurikka	Kurikka	14,22
Lappajärvi	Lappajärvi	3,75
Lapua	Lapua	17,49
Heikkilä-Niemistö	Seinäjoki	5,75
Peräseinäjoki	Seinäjoki	4,25

Seinäjoki	Seinäjoki	62,12
Ylistaro	Seinäjoki	6,45
Soini	Soini	3,22
Teuva	Teuva	5,09
Vimpeli	Vimpeli	5,69
Ähtäri	Ähtäri	7,58

Kylä

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maaseudun merkittävimmät kylät tai lähekkäisten kylien yhdistelmät.

Suunnittelumääräys: Alueen käytön suunnittelussa ja kehittämistoiminnassa on pyrittävä tukemaan maaseutuasumisen ja –elinkeinojen ohella nykyisen palvelutason säilyttämistä ja kylän omaehtoisen kehittämisen edellytyksiä.

Suunnittelulla on varmistettava kylien liikenneyhteydet päätieverkkoon sekä kevyen liikenteen turvallisuus ja toimintaedellytykset. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteet ja vahvistettava alueen omaleimaisuutta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon kylien läheisyydessä mahdollisuudet lisätä monipaikkaisuutta, vapaa-ajan asumisen käyttöastetta tai muuttaa alueella sijaitsevaa loma-asutusta ympärivuotiseksi kylien erityispiirteet, tieverkko ja muut tekniset edellytykset huomioon ottaen.

Kaavartarkaisu:

Kylät (49 kpl) on osoitettu Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvityksen ja kuntien kanssa käytyjen neuvotteluiden perusteella. Maakunnassa on yhteensä 199 kylää Suomen ympäristökeskuksen tilastollisen YKR-seuranta-aineiston (2019) perusteella. Vaikka Etelä-Pohjanmaan aluerakenteessa väestön painopiste on 2000-luvulla keskittynyt taajamiin ja kaupungistuminen jatkunut, kyläasuminen on säilynyt verrattain vahvana maakunnan ominaispiirteenä. Maaseutuväestön osuus on Manner-Suomen maakunnista selkeästi korkein ja taajama-aste alhaisimpien joukossa. Etelä-Pohjanmaasta suurin osa lukeutuu Suomen ympäristökeskuksen kaupunki-maaseutu-jaottelun mukaisesti ydinmaaseudun alueeseen. Maaseutuasuminen on sijoittunut nauhamaisesti jokilaaksojen ja teiden varsille. Harvaan asuttua maaseutua Etelä-Pohjanmaalla on vain vähäisesti.

Kylämerkinnällä osoitetut kylät ovat asukasmäärältään merkittävimpiä kyliä, pääosin yli 200 asukkaan keskittymiä, joihin sijoittuu tyypillisesti yksi tai useampi lähipalvelu ja useimmin kymmeniä työpaikkoja. Kylien osoittamisessa on pyritty huomioimaan 2000-luvun kehitys, jolloin kylämerkintä on osoitettu asukas- ja työpaikkamäärältään kehittyviin tai asukas- ja työpaikkamäärän säilyttäneisiin kyliin, vaikka niiden nykyinen väestömäärä ei yltäisi 200 asukkaaseen. Kyläverkon merkinnöissä keskeisessä asemassa ovat olleet kuntien näkemykset alueidensa kehittämistä. Useissa paikoissa kylät ovat yhtenäisiä nauhakylä, jolloin kyläalueen merkintä osoittaa laajempaa yhtenäisten kylien aluetta. Kylien nimistö tarkistetaan ehdotusvaiheeseen.

Taulukko 4. Maakuntakaavassa osoitetut kylät kunnittain.

Kylän nimi	Kunta
Luoma-aho	Alajärvi
Myllykangas-Kurejoki-Höykkylä	Alajärvi
Paalijärvi	Alajärvi
Jokivarsi	Alavus
Ritola	Alavus
Lahdenkylä	Evijärvi
Särkikylä	Evijärvi
Munakka	Ilmajoki
Neiro	Ilmajoki
Nopankylä	Ilmajoki
Heikkilä	Isojoki
Vanhakylä	Isojoki
Lehmäjoki	Isokyrö
Myrkky	Karjoki
Hyppä	Kauhajoki
Kainasto	Kauhajoki
Nummijärvi	Kauhajoki
Päntäne	Kauhajoki
Kangas	Kauhava
Köykkäri	Kauhava
Ylikylä	Kauhava
Leppälänkylä	Kuortane
Mäyry	Kuortane
Ruona	Kuortane
Ylijoki	Kuortane
Ilvesjoki	Kurikka

Jokipii	Kurikka
Koskue	Kurikka
Luopa	Kurikka
Luopajärvi	Kurikka
Itäkylä	Lappajärvi
Länsiranta	Lappajärvi
Haapakoski	Lapua
Hellanmaa	Lapua
Kauhajärvi	Lapua
Tiistenjoki	Lapua
Keski-Nurmo	Seinäjoki
Kihniänkylä	Seinäjoki
Kiikku	Seinäjoki
Koura	Seinäjoki
Veneskoski	Seinäjoki
Kukonkylä	Soini
Norinkylä	Teuva
Perälä	Teuva
Äystö	Teuva
Lakaniemi	Vimpeli
Sääksjärvi	Vimpeli
Myllymäki	Ähtäri
Mäkikylä	Ähtäri

Teollisuus- ja varastoalue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät teollisuus- ja varastoalueet.

Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää monipuolisen teollisuuden ja varastotoiminnan sekä niitä palvelevien alojen kohdealueena. Alueen käytön suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille estetään. Tarkemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen saavutettavuuteen ja liikennejärjestelyihin raskaan liikenteen tarpeet huomioiden. Taajama-alueilla tai niiden viereisillä alueilla tulee alueen suunnittelussa ottaa huomioon laadukas kaupunki- ja taajamakuva ja osoittaa asuin- ja virkistysalueille riittävät suojavyöhykkeet.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetaan teollisuus- ja varastoalueita 57 kpl merkittävimpiin teollisuustoiminnan keskittymiin. Etelä-Pohjanmaalla on eri puolilla maakuntaa vahvoja erikoistuneita valmistavan teollisuuden keskittymiä mm. elintarvike-, metalli-, puutuote- ja teknologiateollisuuden aloilla. Teollisuus- ja varastoalueet edustavat sekä olemassa olevia että kehitettäviä uusia alueita. Maakuntakaavassa osoitettavat teollisuus- ja varastoalueet ovat pääosin toteutuneita alueita ja sijoittuvat nykyisille taajama-alueille tai taajama-alueiden lievealueille. Uusina alueina osoitettavat kohdemerkinnät ajantasaistavat teollisuus- ja varastoalueiden verkoston kattavaksi koko maakunnan alueella ja tukevat kuntien tulevaisuuden kehittämistavoitteita. Teollisuus - ja varastoalueilla (laskettu 500 m:n säteellä kohdemerkinnästä) on työpaikkoja yhteensä 14 450, joista jalostuksen työpaikkoja 7980 (55 %).

Taulukko 5. Maakuntakaavan teollisuus- ja varastoalueet kunnittain.

Nimi	Kunta
Hoisko	Alajärvi
Höykkylä	Alajärvi
Lehtimäen teollisuusalue	Alajärvi
Luoma-aho	Alajärvi
Ojanperän teollisuusalue	Alajärvi
Lasipellon teollisuusalue	Alavus
Ranta-Töysä	Alavus
Rekola	Alavus
Ritola	Alavus
Toppila	Alavus
Töysän teollisuusalue	Alavus
Vattuaho	Evijärvi
Ilmajoen teollisuusalue	Ilmajoki
Koskenkorva	Ilmajoki
Kirkonkylän teollisuusalue	Isojoki
Mäkikaupungin teollisuusalue	Isojoki
Isonkyrön teollisuusalue	Isokyrö

Kirkonkylän teollisuusalue	Karjajoki
Sahakangas	Karjajoki
Aronkylän teollisuusalue	Kauhajoki
Lellavan teollisuusalue	Kauhajoki
Panulan teollisuusalue	Kauhajoki
Härmän teollisuusalue	Kauhava
Ollinkangas	Kauhava
Passi-Tornimäki	Kauhava
Perälän teollisuusalue	Kauhava
Vaasantien teollisuusalue	Kauhava
Ylihärmän teollisuusalue	Kauhava
Haaviston teollisuusalue	Kuortane
Leppälänkylä	Kuortane
Sampolan teollisuusalue	Kuortane
Ikari	Kurikka
Jokipii	Kurikka
Koivikko	Kurikka
Koja	Kurikka
Koskimäen teollisuusalue	Kurikka
Paulaharjun teollisuusalue	Kurikka
Salontien teollisuusalue	Kurikka
Kivioja	Lappajärvi
Honkimetsä	Lapua
Jouttikallio	Lapua
Koivula	Lapua

Atria	Seinäjoki
Haukineva	Seinäjoki
Kylänpää	Seinäjoki
Peräseinäjoen teollisuusalue	Seinäjoki
Roves	Seinäjoki
Seinäjoki etelä	Seinäjoki
Seinäjoki etelä-kaakko	Seinäjoki
Teräsmäki	Seinäjoki
Soinin teollisuusalue	Soini
Yrityslaakso	Soini
Horontie	Teuva
Perälä	Teuva
Rannila	Vimpeli
Inhan tehtaat	Ähtäri
Keskustan teollisuusalue	Ähtäri

Matkailupalvelujen alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan matkailun kannalta vetovoimaisimmat kohteet. Kohteet muodostuvat käyntikohteen sekä siihen liittyvien matkailupalvelujen ja majoitustoiminnan kokonaisuudesta.

Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavana käyntikohteena. Suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistykseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämyspotentiaalia. Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot.

Kaavaratkaisu:

Matkailupalvelujen alueita osoitetaan 7 kpl keskeisimmille matkailutoiminnan alueille Kauhavan Powerparkiin ja Härmän kuntokeskuksen alueelle, Ähtärin eläinpuistoon,

Alavuden Tuurin kyläkaupan alueelle, Kuortaneen Urheiluopiston alueelle, Lappajärven Nykälänniemeen ja Lapuan Simpsiölle. Etelä-Pohjanmaan kansallisesti tunnetut ja kansainvälisesti kehitettävät matkailun vetovoimaisimmat palvelu- ja käyntikohteet osoitetaan matkailupalvelujen alueina. Alueille on keskittynyt monipuolisesti sekä majoitus- että matkailupalvelutoimintoja. Pienempiä seudullisesti tai paikallisesti merkittäviä matkailukohteita on lisäksi Etelä-Pohjanmaalla useita. Matkailupalvelujen alueina osoitettujen alueiden lisäksi Etelä-Pohjanmaalla korostuu useisiin kohteisiin ja laajoille alueille sijoittuva tapahtuma-, kulttuuri- ja luontomatkailu. Luonto- ja kulttuurimatkailun laajoja vetovoima-alueita (esimerkiksi Lauhanvuoren-Hämeenkaan ja Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistojen alue tai Isonkyrön kulttuurimatkailukohteet) on osoitettu matkailun ja virkistystyksen kehittämisvyöhykkeen merkinnällä. Tapahtumamatkailun keskus Etelä-Pohjanmaalla on Seinäjoen keskusta, mutta tapahtumien kausittaisen luonteen vuoksi aluetta ei ole erikseen osoitettu matkailupalvelujen alueena. Seinäjoella ja muissa kunnissa keskusta- ja taajamatoimintojen merkinnät tukevat myös matkailun kehittämistä.

Taulukko 6. Maakuntakaavan matkailupalveluiden alueet kunnittain.

Nimi	Kunta
Tuuri	Alavus
Härmän kuntokeskuksen alue	Kauhava
Powerparkin alue	Kauhava
Urheiluopiston alue	Kuortane
Nykälänniemi	Lappajärvi
Simpsiö	Lapua
Eläinpuisto	Ähtäri

Vähittäiskauppa

Vähittäiskaupan merkinnät osoitetaan pääosin vaihemaakuntakaava II:n (2016) ja sen muutoksen (2020) ratkaisun pohjalta, mutta kaavaratkaisuun päivitetään mukaan Isonkyrön vähittäiskaupan suuryksikön merkinnät ja tarkistetaan Seinäjoen Rovoksen vähittäiskaupan suuryksiköiden vyöhykkeen merkintää.

Kaupan palveluverkon kehittämisen lähtökohtina ovat olemassa oleva yhdyskuntarakenne, keskusverkko ja kaupan palveluverkko, arvio ostovoiman

kehityksestä ja liiketilatarpeesta sekä yhdyskuntarakenteen ja kaupan kehitysnäkymät Etelä-Pohjanmaan alueella.

Peruslähtökohta kaupan palveluverkolle on, että keskustan ulkopuolelle voidaan osoittaa kaupan toimintoja, jotka eivät kilpaile keskusta-alueen kanssa ja toisaalta paljon tilaa vaativaa erikoistavarakauppaa. Kaupan palveluverkon kaavaratkaisu on edellyttänyt vähittäiskaupan kokonaismitoituksen arvioimista. Keskeisiä kysymyksiä kaavaratkaisun taustaselvityksissä ovat olleet seudullisesti merkittävän kaupan osuus kokonaiskaupan alasta sekä mikä osuus kaupasta on keskustahakuista ja toisaalta paljonko kauppaa ohjataan keskusta-alueiden ulkopuolelle.

Kokonaismitoitus on arvioitu kaupan toimialoittain. Keskustatoimintojen alueille ei osoiteta enimmäismitoitusta. Keskustan ulkopuolisille vähittäiskaupan suuryksiköiden alueille osoitetaan enimmäismitoitus, johon lasketaan mukaan kaikki kaupan pinta-ala myös seudullisuuden rajan allittavat myymälät. Kokonaismitoitusta laskettaessa kokonaismyyntin lähtötietoina on huomioitu väestömäärät, päivittäistavarakaupan ostovoima ja ostovoiman siirtymä. Tavoitevuoden mitoitusta varten on laskennassa otettu huomioon ennustettu väestönkasvu, ostovoiman kasvu ja ostovoiman siirtymä. Näillä tiedoilla on saatu tavoitevuoden kokonaismyynti, josta on johdettu myyntitehokkuudella ja ylimitoituskertoimella tavoitevuoden myyntiala, joka puolestaan on muunneltu kerrosalaksi. Kokonaismitoituksessa huomioidaan toimialoittain päivittäistavarakauppa, erikoistavarakauppa, paljon tilaa vaativa kauppa ja autokauppa. Enimmäismitoitukseen lasketaan mukaan sekä olemassa oleva että uusi kerrosala.

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava II:n muutoksessa luovuttiin kaupan mitoituksesta keskustatoimintojen ja keskustatoimintojen alakeskusten alueilla. Keskustatoimintojen ulkopuolisilla km-merkintöjen alueilla vähittäiskaupan yhteenlasketut enimmäiskerrosalat pysyvät tässä maakuntakaavassa vaihemaakuntakaavan II mukaisina.

Vuonna 2012 Etelä-Pohjanmaalla kaupan pinta-alaksi arvioitiin noin 625 000 k-m². Kaavaratkaisussa kaupan lisärakentamisen mitoitustuvasta keskustojen ulkopuolisille (pl. Isokyrö) kaupan alueille muodostuu 185 000 k-m². Etelä-Pohjanmaahan vuonna 2022 liittyneessä Isossakyrössä keskustan ulkopuolelle Tervajoen alueelle sijoittuu 50 000 k-m² yhdessä Vaasan kanssa. Lisäksi Tuurin ja Powerparkin matkailua palvelevat kaupalliset alueet muodostavat 86 000 k-m².

Taulukko 7. Vähittäiskaupan kokonaismoitus 2030, 2040 ja 2050.

Vähittäiskaupan laskennallinen liiketilatarve, k-m ²	2030*	2040	2050
Päivittäistavarakauppa	224 800	254 000 - 279 000	269 000 - 311 000
Muu erikoiskauppa	449 600	462 000 - 556 000	541 000 - 718 000
Tilaa vaativa erikoiskauppa	238 900	256 000 - 308 000	299 000 - 397 000
Autokauppa ja huoltamot	226 500	210 000 - 253 000	246 000 - 327 000
Kauppa yhteensä	1 139 800	1 182 000 - 1 396 000	1 355 000 - 1 753 000

* Lähde: Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava II ja sen muutos, Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkon nykytila ja mitoitusarpeet 2030 (2015)

Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava II:ssa on esitetty vähittäiskaupan kokonaismoitukseksi (liiketilatarve) 1 139 818 k-m² vuodelle 2030. Vuoteen 2030 kaupan laskennalliseksi lisärakentamistarpeeksi on saatu noin 500 000 k-m² (Etelä-Pohjanmaan liitto 2015).

Roveksen kaupallisen selvityksen yhteydessä arvioitiin Etelä-Pohjanmaan oman väestön ostovoimaan perustuva vähittäiskaupan kokonaismoitus vuodelle 2040 ja 2050. Vuodelle 2040 kokonaismoitus on yksityisen kulutuksen kehitysarviosta riippuen 1 182 000 - 1 396 000 k-m² ja vuodelle 2050 noin 1 355 000 - 1 753 000 k-m².

Etelä-Pohjanmaan oman väestön ostovoiman kehityksen mahdollistama liiketilan lisätarve on yksityisen kulutuksen kehitysarviosta riippuen vuoteen 2050 mennessä yhteensä noin 444 000 - 842 000 k-m², josta kohdistuu päivittäistavarakauppaan noin 43 000 - 85 000 k-m², muuhun erikoiskauppaan noin 200 000 - 377 000 k-m² sekä tilaa vaatimaan erikoiskauppaan, autokauppaan ja huoltamotoimintaan noin 201 000 - 380 000 k-m².

Vähittäiskaupan suuryksikkö

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä vähittäiskaupan suuryksikön alue, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C, c, ca)

Suunnittelumääräys: Vähittäiskaupan suuryksikön tarkempi sijoittuminen ja mitoitus on suunniteltava siten, ettei sillä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittymiseen. Alueen käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Alueelle voidaan osoittaa yksi tai useampi merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö tai myymäläkeskittymä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueen

saavutettavuuteen myös joukko- ja kevyellä liikenteellä on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Vähittäiskaupan yhteenlasketut enimmäiskerrosalat:

- ▶ Alajärvi, pohjoinen sisääntulotie 5 000 k-m²
- ▶ Kauhajoki, Aronkylä 10 000 k-m²
- ▶ Kurikka, Magneetti 15 000 k-m²
- ▶ Lapua, Novapark 20 000 k-m²
- ▶ Seinäjoki, Eskoo 70 000 k-m²

Kauhajoen Aronkylässä merkinnän osoittamalle alueelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittävää päivittäistavarakauppaa. Seinäjoen Eskoossa merkinnän osoittamalle alueelle Itäväylän sisäpuolelle saa sijoittua seudullisesti merkittävää päivittäistavarakauppaa enintään 20 000 k-m². Merkinnän osoittamalle alueelle Itäväylän ulkopuolelle ei saa sijoittua seudullisesti merkittävää päivittäistavarakauppaa. Suuryksiköiden toteuttamisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteuttamiseen.

Kaavaratkaisu:

Vähittäiskaupan suuryksiköt, 5 kpl, osoitetaan kohdemerkinnällä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa keskustan ulkopuolelle sijoittuvien vähittäiskaupan suuryksiköiden tarkempi sijoittuminen, laajuus ja mitoitus on määriteltävä siten, ettei niillä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittymiseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa km-kohdemerkinnän tulkinta perustuu yleispiirteisen suunnittelun lähtökohtaan. Kohdemerkintä voi siis kattaa yhtenäisen toiminnallisen alueen, vaikka aluetta halkoisi esimerkiksi valta- tai kantatie, rautatie tai joki. Alue tulee kuitenkin suunnitella kokonaisuutena huomioiden ja lieventäen esimerkiksi edellä mainittujen tekijöiden aiheuttamia estevaikutuksia liikennejärjestelyissä.

Vähittäiskaupan matkailua palveleva suuryksikkö

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä matkailua palveleva vähittäiskaupan suuryksikön tai suuryksikköjen alue, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C, c, ca). Merkitykseltään seudullisia matkailua palvelevia vähittäiskaupan suuryksikköjen alueita kehitetään ensisijaisesti muuta kuin keskustahakuista kauppaa varten.

Suunnittelumääräys: Matkailua palvelevan vähittäiskaupan suuryksikön alueen tarkempi sijoittuminen ja mitoitus on suunniteltava siten, ettei sillä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittymiseen. Alueen käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Alueelle voidaan osoittaa yksi tai useampi merkitykseltään

seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö tai myymäläkeskittymä.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueen saavutettavuuteen myös joukko- ja kevyellä liikenteellä on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Vähittäiskaupan yhteenlasketut enimmäiskerrosalat:

- ▶ Kauhava, Alahärmä, Powerpark 10 000 k-m²
- ▶ Alavus, Tuuri 180 000 k-m²

Kauhavan Alahärmän Powerparkin alueelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittävää päivittäistavarakauppaa. Alavuden Tuuriin saa sijoittaa seudullisesti merkittävää päivittäistavarakauppaa enintään 30 000 k-m².

Kaavaratkaisu:

Merkitykseltään seudullisen matkailua palveleva vähittäiskaupan suuryksikön merkinnällä osoitetaan kaksi kohdetta.

Vaihemaakuntakaavan II mukaisesti Tuurin ostosmatkailualueella on tehdyn vaikutusarvioinnin mukaan 6 miljoonaa asiakaskäyntiä vuodessa. Alueen matkailijoista 2/3 saapuu yli 100 kilometrin etäisyydeltä, eli käytännössä Etelä-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelta. Asiakkaiden yhdensuuntainen ostosmatka on keskimäärin 150 km. Kaupan myynti on ollut päivittäistavarassa 40 % ja erikoistavarassa 91 % alueen omaa ostovoimaa suurempi. Näillä perusteilla Tuurin ostosmatkailun vaatimia kaupan mitoituksia ei voida käsitellä maakuntakaavassa samojen laskelmien perusteella kuin muita vähittäiskaupan suuryksikköalueita. Alue vaatii myös erilaisen, matkailun asiakasvirrat huomioivan merkintätyypin, joka kuvastaa Tuurin alueen matkailullista luonnetta. Selvityksen mukaan Tuurin alueen kaupan pinta-ala oli vuonna 2010 noin 80 000 k-m². Kaavojen sallima rakennusoikeus Tuurissa on noin 200 000 k-m², josta Tuurinportin uudelle asemakaava-alueelle on mahdollista toteuttaa noin 27 000 k-m² uutta kaupan rakentamista. Kauhavan Alahärmässä sijaitseva Powerparkin kaupallinen alue huomioidaan maakuntakaavassa myös matkailun asiakasvirrat huomioivalla merkinnällä vaihemaakuntakaava II:n tapaan.

Paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksikkö

Merkinnän kuvaus: Kohdemerkinnällä osoitetaan paljon tilaa vaativan erikoistavarakaupan suuryksikkö tai myymäläkeskittymä Isonkyrön ja Vaasan Tervajoella.

Suunnittelumääräys: Alueelle on mahdollista sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkö tai myymäläkeskittymä, jossa on paljon tilaa vaativan erikoistavaran kauppaa eli moottoriajoneuvojen kauppaa, huonekalukauppaa, rauta- ja rakennustarvikekauppaa, maatalous- ja puutarha-alan kauppaa sekä kodinkonekauppaa. Yksikön tai keskittymän kokonaiskerrosala saa olla enimmillään 50 000 k-m². Yksityiskohtaisemmassa

suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota kaupallisen toiminnan ja liikennejärjestelyjen yhteensovittamiseen sekä taajamakuvaan.

Kaavaratkaisu:

Merkinnällä osoitettava Tervajoen kauppa-alue on olemassa oleva kauppa-alue Isonkyrön ja Vaasan rajalla. Alueella on tällä hetkellä paljon tilaa vaativaa erityiskauppaa (pääosin autokauppaa) n. 20 000 k-m²:n verran, mikä merkitsee sitä, että maakuntakaava mahdollistaa alueella paljon tilaa vaativan kaupan laajentamisen n. 30 000 k-m²:llä. Tervajoen kaupan alue on yhtenäinen alue sekä Isonkyrön kunnan että Vaasan kaupungin puolella. Merkintä osoitetaan Pohjanmaan maakuntakaava 2040 mukaisesti ja suunnittelumääräyksen sisällöltään samanlaisena.

Kaupallinen vyöhyke (km1)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan vähittäiskaupan suuryksiköiden vyöhyke, joka ei sijoitu keskustatoimintojen alueelle (C, c, ca).

Suunnittelumääräys: Vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus ja tarkempi sijoittuminen on suunniteltava siten, ettei niillä ole yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittymiseen. Suuryksiköiden toteuttamisen ajoitus tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sitoa muun taajamarakenteen ja liikennejärjestelmien toteuttamiseen.

Vähittäiskaupan yhteenlasketut enimmäiskerrosalat:

► Roves 100 000 k-m²

Kaavaratkaisu:

Merkinnällä osoitettava kaupallinen vyöhyke on olemassa oleva Roveksen kaupan alue Seinäjoen keskustan läheisyydessä. Roveksen kaupallinen vyöhyke rajautuu lännessä Seinäjoen keskustatoimintojen alueeseen (C). Vyöhyke sijaitsee Kuortaneentien eteläpuolella ja ulottuu idässä Kuortaneentien ja Itäväylän (valtatie 19) liittymään. Alue on osoitettu vaihemaakuntakaava II:ssa (2016) ja sen muutoksessa (2020) aluerajaukseltaan tätä maakuntakaavaa laajempaa kaupallisena vyöhykkeenä sisältäen haaran Kivistöntien varrelle. Voimassa olevan maakuntakaavan mitoituksen puolesta vyöhykettä ei kuitenkaan voida kehittää vähittäiskaupan sijaintipaikkana, vaikka alueen eteläosa Kuortaneentien varrella on rakentamaton. Laajalla alueella toteutuneen kaupan määrä ylittää nykyisen maakuntakaavan mitoituksen. Vyöhykkeen kehittämismahdollisuuksia on tarkasteltu Roveksen kaupallisessa selvityksessä (FCG Oy, 2023) ja päivitetty vyöhykemerkitä osoitetaan selvityksen tulosten ja vaikutusten arvioinnin perusteella.

Päivitetyn vyöhykemerkinän alueella on tällä hetkellä asemakaavoitettua kaupan rakennusoikeutta n. 50 000 k-m²:n verran, mikä merkitsee sitä, että maakuntakaava mahdollistaa alueella kaupan laajentamisen n. 50 000 k-m²:llä. Toteutuneen kaupan määrä on tällä hetkellä n. 12 200 k-m².

Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksiköiden alarajat

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntakaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alaraja. Koko maakuntaa koskevissa yleismääräyksissä seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön alarajaksi määritellään, ellei selvitysten perusteella taajamakohtaisesti muuta osoiteta:

- ▶ vähittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 4 000 k-m²
- ▶ päivittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on Seinäjoella 5 000 k-m² kaavakartalla osoitetulla kaupallisella vyöhykkeellä (km²)
- ▶ erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 5 000 k-m² Alajärven, Alavuden, Kauhajoen, Kauhavan, Kurikan, Lapuan, Ilmajoen, Jalasjärven, Seinäjoen, Teuvan sekä Ähtärin kunnassa tai kunnan alakeskuksessa.
- ▶ erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on Seinäjoella 10 000 k-m² kaavakartalla osoitetulla kaupallisella vyöhykkeellä (km²)

Seudullisella suuryksiköllä tarkoitetaan myös sellaista kaupan yksikköä, jolla voidaan arvioida olevan vaikutuksia seudulliseen keskus- tai palveluverkkoon yhden kunnan alueella. Seudullista merkitystä omaavan suuryksikön koon kynnys voi olla erilainen riippuen kyseessä olevasta alueesta ja olosuhteista sekä kaupan laadusta. Alaraja voi vaihdella maakunnan ja myös yksittäisen kunnan alueella. Koon alarajan määrittäminen tulee perustua vaikutusten arviointiin. Arvioinnissa määritellään, minkä kokoisella kaupan alueella voidaan katsoa olevan seudullisia vaikutuksia, kun huomioidaan kaupan laatu (toimiala).

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:sa edellä esitetyt seudullisuuden rajat esitetään vaihemaakuntakaava II:n (2016) ja sen muutoksen (2020) mukaisesti. Seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden alarajaa on arvioitu tutkimalla, kuinka paljon asukkaita vähittäiskaupan suuryksikkö tarvitsee toimiakseen keskimääräisellä myyntitehokkuudella. Tarkastelu on tehty erikseen päivittäistavarakaupassa ja erikoiskaupassa. Maakuntakaavassa esitetyt alarajat toimivat päivittäistavarakaupassa hyvin laadun mukaan tarkasteluna. Laskennalliseen myyntiin verrattuna raja on hieman korkea Teuvalla ja Ähtärissä, joissa molemmissa asukasmäärä jää alle 7000. Molemmissa kunnissa päivittäistavarakauppa toimii kuitenkin paikalliselta asukaspohjalta eikä kerrosalaltaan 3000 k-m² suuruinen supermarket muuta tilannetta merkittävästi.

Maakuntakaavassa osoitettu 3000 k-m²:n alaraja erikoiskaupalle on laskennalliseen asukaspohjaan nähden hieman korkea maakunnan pienemmissä kunnissa Evijärvellä, Lappajärvellä, Soinissa, Vimpelissä, Isojoella ja Karijoella. Näissäkin kunnissa voi 3000 k-m² suuruinen myymälä hyvin kuitenkin olla paikallinen toimialasta ja kaupan laadusta riippuen.

Maakuntakaavassa osoitettu 5000 k-m²:n alaraja erikoiskaupalle on laskennalliseen asukaspohjaan nähden pääosin sopiva sille osoitetuissa kunnissa. Teuvalla asukasmäärä jää alle 6000, mutta ei merkittävästi. Toisaalta yleisesti 5000 k-m²:n erikoiskaupan myymälät ovat jo kohtalaisen suuria, eikä tällaisia maakunnassa juurikaan ole suurimpia kuntia lukuun ottamatta. Toiminnasta riippuen tämän suuruiset myymälät voivat hyvinkin vaatia seudullisen asiakaskunnan, mutta tätä pitää tapauskohtaisesti tutkia yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Tämän rajan alittavia ei siis automaattisesti kaikkialla voida tulkita paikallisesti merkittäväksi myymäläksi.

Kaupallinen vyöhyke (km²)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakuntakeskuksen kasvualue, jossa alueen omaan ostovoimaan perustuen vähittäiskaupan seudullisen merkittävyyden kriteerit poikkeavat muusta maakunnasta.

Suunnittelumääräys: Vyöhykkeen alueella päivittäistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 5 000 k-m² ja erikoistavarakaupan seudullisesti merkittävän suuryksikön koon alaraja on 10 000 k-m².

Kaavaratkaisu:

Kaavaratkaisu on muodostettu vaihemaakuntakaava II (2016) ja sen muutos (2020) mukaisesti. Seinäjoen km²-vyöhykkeelle osoitetut muuta maakunnan aluetta suuremmat alarajat ovat perusteltuja alueen suuren väestön perusteella. Vyöhykkeellä nostetaan vain seudullisesti merkittävän kaupan suuryksikön alarajaa, joten vyöhykkeelle ei osoiteta mitoitusta. Aukkaita tämän vyöhykkeen sisällä on lähes 46 000, joten ne riittävät hyvin esitetyille vähittäiskaupan suuryksiköiden alarajoille. Tätä suuremmat yksiköt ovat kuitenkin todennäköisesti jo niin vetovoimaisia, että vaikka asukasmäärä lähellä riittääkin, ne vetävät kuitenkin merkittävästi asiakkaita lähialueen ulkopuolelta. Kaupallinen vyöhyke (km²) ulottuu laajemmaksi kuin nykyinen taajama-alue, mutta taajama-alue tulee tulevaisuudessa kasvamaan. Eteläinen Seinäjoki on keskustan ohella toinen merkittävä asutuksen kasvualue kaupungissa. Voimassa olevassa osayleiskaavassa (Eteläisen Seinäjoen ja Itävalän osayleiskaava 2025) alueelle on osoitettu laajentumisalueita asumiselle, palveluille ja työpaikoille.

Puolustusvoimien alueet

Puolustusvoimien alueet osoitetaan pääosin vaihemaakuntakaava III:n perusteella. Puolustusvoimien alueita sijoittuu Ähtäriin, Ilmajolle ja Lappajärvelle. Alueet osoitetaan aluevarausmerkinnöillä ja niitä ympäröi tarvittavat suojavyöhykkeet, joita tällä kaavalla päivitetään ajantasaisiksi. Varalaskupaikat osoitetaan Kauhavalle sekä Alavuden ja Kuortaneen rajalle ja niitä ympäröi tarvittavat suojavyöhykkeet.

Kaavan maanpuolustukseen sekä rajavalvontaan liittyvien merkintöjen ja määräysten perusta muodostuu Puolustusvoimien kanssa käydyistä työneuvotteluista. Merkintöjen ja määräysten taustalla on osittain salassa pidettävää materiaalia, eikä teemasta tuoteta erillistä selvitystä.

Puolustusvoimien alueista osoitetaan eniten tilaa vaativat ja muun alueiden käytön yhteensovittamisen kannalta olennaisimmat puolustusvoimien alueet.

- ▶ Varalaskupaikat: Alavus-Kuortane, Kauhava
- ▶ Melualue: Ähtärin Palolampi
- ▶ Ampuma-alue: Lappajärven Peuraneva
- ▶ Puolustusvoimien alueet: Ilmajoen Tuomikylä ja varastoalue (lääkintävarikko), Ähtärin Inha ja Palolampi
- ▶ Varastojen suojavyöhykkeet: Ilmajoen Tuomikylä, Ähtärin Inha ja Palolampi

Puolustusvoimien alue (kohdemerkintä)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien käytössä oleva alue. Merkinnällä osoitetulla alueella liikkuminen on yleensä turvallisuus- tai muista syistä rajoitettua.

Suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään puolustusvoimien erityisalueena siten, että alueen käytön suunnittelussa otetaan huomioon yleinen turvallisuus, ympäristövaikutukset ja asutukselle aiheutuvat haitalliset vaikutukset.

Puolustusvoimien alue

EP

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien käytössä olevat alueet. Merkinnällä osoitetulla alueella liikkuminen on yleensä turvallisuus- tai muista syistä rajoitettua.

Suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään puolustusvoimien erityisalueena siten, että alueen käytön suunnittelussa otetaan huomioon yleinen turvallisuus, ympäristövaikutukset ja asutukselle aiheutuvat haitalliset vaikutukset.

Ampuma- ja harjoitusalue

EAH

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät ampumaurheilukeskukset sekä puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueet.

Merkinnällä osoitetulla alueella liikkuminen on yleensä turvallisuus- tai muista syistä rajoitettua.

Suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään erityisalueena siten, että alueen käytön suunnittelussa otetaan huomioon yleinen turvallisuus, ympäristövaikutukset ja asutukselle aiheutuvat haitalliset vaikutukset.

Suojavyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden alueiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon puolustusvoimien toiminnasta aiheutuvat rajoitteet. Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille, palo- ja pelastusviranomaisille ja tarvittaessa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Suoja-alue, varalaskupaikka

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Alavuden-Kuortaneen ja Kauhavan lentoliikenteen varalaskupaikat.

Suunnittelumääräys: Lentoliikennettä palvelevien varalaskupaikkojen suoja-alueille ei tule osoittaa melulle herkkiä toimintoja tai esterajoituksia aiheuttavia korkeita rakennelmia. Rakennushankkeista tulee pyytää puolustusvoimien lausunto.

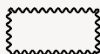
Suojavyöhyke, varalaskupaikka

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan tieverkkoon kuuluvan varalaskupaikan tai nousutien suojavyöhyke, jonka säde on 12 kilometriä mitattuna varalaskupaikan tai nousutien kiitotien keskikohdasta.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lentoliikenteen varalaskupaikasta johtuvat maankäytön rajoitukset. Alueelle sijoittuvista rakennushankkeista, joissa rakennuksen tai rakenteen korkeus on suurempi kuin 30 metriä, tulee pyytää puolustusvoimien lausunto.

Melualue

Merkinnän kuvaus: Alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien toiminnasta johtuva melualue, jolla melutaso ylittää päiväohjearvon LAeq 55 dB tai yöohjearvon LAeq 50 dB (uusilla alueilla 45 dB). Merkintä sallii nykyisen toiminnan jatkamisen ja kehittämisen sekä rakennusten täydennys- ja peruskorjauksen.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon puolustusvoimien toiminnasta aiheutuva melu. Asuntoja tai muita melulle herkkiä toimintoja käsittävistä hankkeista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto.

Erityisalueet

Ampumarata

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ampumaradat.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon harjoitettavien ampumalajien soveltuvuus alueelle sekä huolehtia siitä, että merkittävien toiminnasta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vaikutukset ehkäistään riittävin teknisin ratkaisuin ja/tai suoja-aluein. Vedenhankintaa varten tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla tulee varmistua siitä, ettei radan toiminta vaaranna pohjavesien laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä.

Kaavaratkaisu:

Ampumaratoina osoitetaan Etelä-Pohjanmaan seudullisesti merkittävät ampumaradat. Ampumaratojen merkinnät perustuvat ampumarataselvityksen tuloksiin. Ampumaratoina osoitetaan käyttömäärältään (laukauksia vuodessa ja arvioitu käyttäjien määrä), saavutettavuudeltaan ja maankäytöltään sekä laadultaan (ratojen monipuolisuus) merkittävimmät radat, jotka palvelevat viranomaisten, reserviläisten sekä metsästys- ja ampumaharrastajien käyttöä.

Ampumarataverkostoa on tutkittu Etelä-Pohjanmaan ampumaratojen kehittämissuunnitelmassa (2019). Etelä-Pohjanmaan ampumaratojen kehittämissuunnitelmaan on koottu kokonaiskuva maakunnan ampumarataverkostosta, joka muodostuu 54 toiminnassa olevasta ulkoampumaradasta. Etelä-Pohjanmaalla ampumarataverkoston 30 minuutin saavutettavuus kattaa lähes koko maakunnan alueen.

Ampumaratatoiminnan laatua ja laajuutta kuvaavia kriteereitä:

- ▶ ampumatoiminnan laajuus (vuosittaiset laukausmäärät), seudullisesti merkittävän ampumaradan laukausmäärän tulisi olla vähintään 10 000 laukausta vuodessa,
- ▶ lajimahdollisuuksien määrä/erityyppisten ratojen määrä
- ▶ kuntakaavoituksen tilanne ja kuntien kehittämishankkeet sekä radan kehittämistoimet
- ▶ asutuksen ja suojelualueiden läheisyys

Edellä esitettyjen kriteerien perusteella seudullisesti merkittävien ampumaratojen verkostoon kuuluvat seuraavat ampumaradat:

Taulukko 8. Maakuntakaavassa osoitetut ampumaradat.

Ampumaradan nimi	Kunta
Järvipohjanmaan ampumarata	Alajärvi
Tusanpuolen ampumarata	Alavus
Hautakankaan ampumarata	Evijärvi
Sotkan ampumahiihtostadion	Kauhajoki
Ekohovin ampumarata	Kauhava
Kauhavan Erämiesten Pihlajamäen ampumarata	Kauhava
Itäisen ampumarata	Kurikka
Kurikan Kiimanevan ampumarata	Kurikka
Lintuharjun ampumarata	Kurikka
Kivimäen ampumarata	Lapua
Jouppilanvuoren ampumahiihtorata	Seinäjoki
Järvirannan ampumaurheilukeskus	Seinäjoki
Peräseinäjoen Metsästysseuran ampumarata	Seinäjoki
Paskoonharjun ampumarata	Teuva
Sport Center Lakis	Vimpeli
Torakan ampumarata	Ähtäri

Muut ampumaradat ovat paikallisia ampumaratoja, joiden merkitys kuitenkin alueellisen verkoston ja ammunnan harjoittelupaikkojen kannalta on tärkeä. Paikalliset ampumaradat täydentävät seudullisten ampumaratojen verkostoa, mutta niitä ei esitetä maakuntakaavassa.

Moottoriurheilurata ▼

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät moottoriurheiluradat.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävien toiminnasta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vaikutukset ehkäistään riittävin teknisin ratkaisuin ja/tai suoja-aluein. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava rakennetut kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Vedenhankintaa varten tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla tulee varmistua siitä, ettei radan toiminta vaaranna pohjavesien laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä.

Kaavaratkaisu:

Moottoriurheiluradan merkinnällä osoitetaan 11 kpl merkittävintä olemassa olevaa tai uutta moottoriurheilurataa. Merkintä perustuu voimassa olevan maakuntakaavan ratojen ajantasaisuuden tarkistamiseen sekä uusien tarpeiden kartoitukseen, mikä on tehty

kunnille maakuntakaavaa varten toteutetun virkistysaluekyselyn yhteydessä. Osoitetut radat ovat olemassa olevia ratoja, Seinäjoen Itäväylän eteläpuolen uutta rataa lukuun ottamatta. Ratojen valinnassa on painotettu niiden mahdollisimman monipuolista tarjontaa erityyppiseen moottoriurheiluun.

Taulukko 9. Moottoriurheiluradat kunnittain

Moottoriurheiluradan nimi	Kunta
Murronnevan motocrossrata	Alavus
Töysän kartingrata	Alavus
Huussin motocrossrata	Ilmajoki
Sotka	Kauhajoki
Kalmookangas	Kauhava
Botniaring	Kurikka
Murtoharjun moottorirata	Kurikka
Särkiniemi	Lappajärvi
Kivimäki	Lapua
Moottoriurheilukeskus	Seinäjoki
Kettumäen moottoriurheilualue	Ähtäri

Moottorikelkkailureitti

Merkinnän kuvaus: Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan maakunnalliseen runkoverkostoon kuuluvat moottorikelkkailureitit ja -urat.

Suunnittelumääräys: Reitin kehittämisessä ja uuden reitin suunnittelussa on huomioitava rakennetut kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Reitin tarkempi sijainti tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien ja viranomaistahojen kanssa.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavaan sisällytetyt moottorikelkkailureitit sisältävät jo olemassa olevia reitistöjä ja mahdollisia yhteystarpeita. Moottorikelkkailureitit on päivitetty vuonna 2005 hyväksytyn Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan pohjalta käyttäen apuna kelkkailureittien nykytilannetta seuraavaa lajin harrastajien ylläpitämää kelkkareitit.fi-sivustoa. Maakuntakaavassa osoitetut moottorikelkkailureitit on osoitettu mahdollisuuksien mukaan kulkemaan kuntakeskusten ja kuntien alakeskusten kautta, jotta reitistöstä syntyy maakunnan kattava verkosto. Yhteensä moottorikelkkailureittejä on osoitettu 1207 km.

6.4 Liikenne

Maakuntakaavassa käsitellään liikenteen ja logistiikan kehittämistä eri aikajänteillä. Maakuntakaavasta löytyvät pitkän tähtäimen kehittämistarvetta osoittavat merkinnät, joiden kohteiden osalta suunnittelua ei ole käynnistetty tai se on vasta käynnistymässä. Toisaalta maakuntakaavassa on lyhyemmän aikavälin suunnittelumerkintöjä, joiden kohteiden suunnitelmavalmius on hyvä ja toteutuminen mahdollista lähitulevaisuudessa.

Maakuntakaavassa käsitellään liikennejärjestelmätason pitkän aikavälin strategisia kysymyksiä liittyen valtakunnallisen tie- ja raideliikenteen kehittämiseen sekä eri liikennemuotojen ja toimijoiden muodostamien matka- ja kuljetusketjujen toimivuuteen. Maakuntakaavan ratkaisuilla on vaikutuksia koko valtakunnan liikennejärjestelmään ja logistiikkaan sekä niiden toimivuuteen. Merkintöjen tarkoituksena on, että jatkosuunnittelussa tehtäisiin mm. riittäviä tilavarauksia mahdollisesti vuosikymmenien päästä konkretisoituville hankkeille.

Maakuntakaavassa tavoitteena on parantaa liikenneoloja monin eri keinoin. Erityisesti kehityskäytävillä pyritään maankäytön ja liikenteen hyvään vuorovaikutukseen ja kestäviin ratkaisuihin. Joukkoliikennettä edistetään äly- ja digitekniikkaa hyödyntäen sekä käytännön kehittämistoimin joukkoliikenteen laatukäytävillä. Kevyen liikenteen kehittäminen korostuu kaupunkiseuduilla, mutta merkitystä on myös seudullisilla pyöräliikenteen yhteyksillä, joita kehitetään valikoitujen kuntakeskusten välillä. Eri liikennemuotojen yhteentoimivuuden kehittäminen ja logistiset ratkaisut, kuten yhdistetyt kuljetukset ja logistiikkakeskukset, edesauttavat elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Pääteille on osoitettu tarpeellisia kehittämis- ja parantamiskohteita perustuen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen liittyviin mittareihin sekä maakunnan sijaintiin valtakunnallisten kuljetusten keskeisiin pohjois-etelä-suuntaisiin ja itä-länsi-suuntaisiin kehityskäytäviin, jotka on todettu myös Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (2021). Väyläinfrastruktuuriin on kertynyt investointi- ja korjausvelkaa erityisesti kahden viimeisen vuosikymmenen ajan. Erityisesti sen vuoksi liikenteen palvelutaso on laskenut huomattavasti. Heikon palvelutason tiestön osuus on erityisen suuri alemman asteisella tieverkolla, mutta taso on matala useissa kohdin myös valta- ja kantateillä ja jopa pääväyläverkolla. Keskeisimmille valta- ja kantateille kohdistuu maakunnan suurin sisäinen pendelöintiliikenne sekä maakunnan elinkeinorakenteesta johtuva maatalouskoneliikenne ja muu hidas liikenne. Pääväylien sekoittuneen liikenteen vuoksi liikenneturvallisuus on huomattavasti heikentynyt.

Maakunnassa on runsaasti alemman asteisia teitä ja niiden varsilla on Suomen voimakkain elintarvikeklusteri sekä merkittävästi monipuolisia teollisuus- ja työpaikkakeskittymiä. Monet näistä teistä ovat myös henkilöliikenteen läpikulkuteitä maakunnasta toiseen ja läheisiin palvelukeskuksiin. Liikenneturvallisuus on uhattuna

teiden huonon tiegeometrian ja kapeuden vuoksi. Uusin haaste tieverkolle on maakunnan bioenergiaresurssien lisääntyneet kuljetustarpeet sekä tuulivoimaloiden kuljetukset.

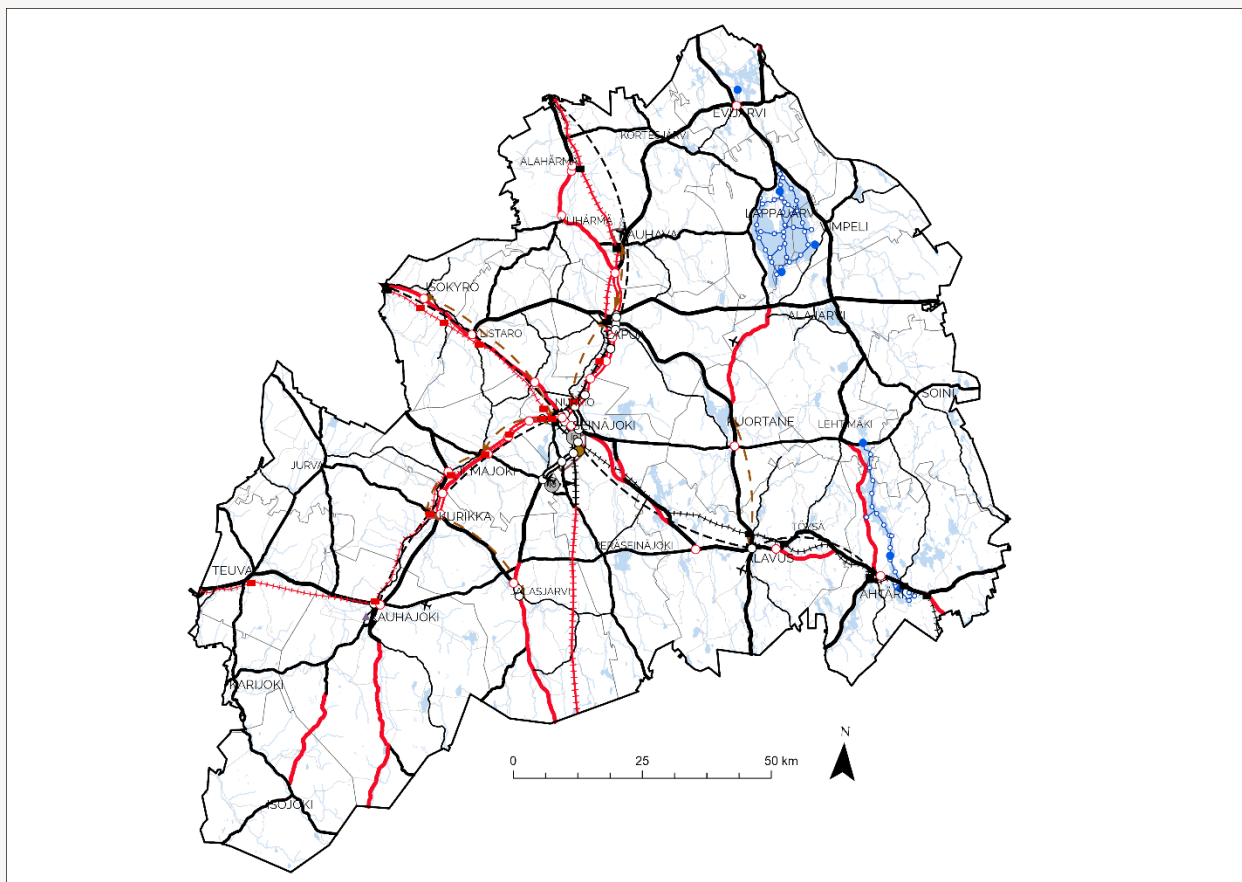
Raideliikennettä pyritään parantamaan perustuen tehtyihin selvityksiin ja elinkeinoelämän esiin tuomiin tarpeisiin. Seinäjoen seutu on viiden ratasuunnan risteys, ja alueelta on suorat ratayhteydet useisiin Pohjanlahden ja Etelä-Suomen satamiin. Pääratayhteys Helsinki–Seinäjoki–Oulu on osa Euroopan laajuista TEN-T ydinverkkokäytävää. Hyvästä logistisesta asemasta johtuvaa potentiaalia hyödynnetään pitkän tähtäimen varauksien suunnittelussa. Ratojen parantamismerkinnät osoitetaan välille Seinäjoki–Tampere (kaksoisraiteen toteuttaminen) sekä Vaasan ja Kaskisten suuntaan. Jyväskylän suunnan liikennöitävyyttä voidaan parantaa merkittävästi radan sähköistämällä. Seinäjoen eteläpuolelle osoitetaan Roveksen logistiikkakeskuksen alue sekä raideliikenteen kehittämisen kohdealue keskustan järjestelyratapihan toimintojen siirtymistä sekä pääradan ja Haapamäen radan yhteysraiteen rakentamista varten. Uusi yhteysraide mahdollistaa raidekuljetukset kaikilta ratasuunnilta kaikkiin ratasuuntiin. Varauksia osoitetaan logistisille toiminnoille raideliikenteen lisäksi myös maantie- ja lentoliikenteen tarpeisiin Seinäjoen lentoasemalla ja Kauhavalla. Alueellisen lähijunaliikenteen kehittymisen edellytykset varmistetaan osoittamalla ratayhteyksien varrelle seisakkeet duoraitiojunaliikenne -selvityksen (2020) perusteella.

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa ja maakunnan läpi kulkee Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen mukaisia maanteiden ja rautateiden pääväyliä, joilla tienpitäjän on turvattava pitkämatkaisen liikenteen toimivuus. Euroopan unionin TEN-T (Trans-European Transport Network) kattavaan verkkoon kuuluu Etelä-Pohjanmaalla valtatie 3.

Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava -kehityskäytävän tieyhteydet valtatie 19 ja kantatie 67 ovat suurten liikennemääriensä vuoksi maakunnan sisäisen liikenteen valtaväyliä ja samalla liikenteen pullonkauloja. Teillä kulkee henkilöautoliikenteen lisäksi merkittävästi pitkän matkan raskasta liikennettä. Näille tieyhteyksille on osoitettu aluevarausmerkintöjä; valta- tai kantatie, merkittävästi parannettava kaksiajoratainen maantie, uusia tai merkittävästi parannettavia liittymiä. Näitä ja muitakin valta- ja kantateitä koskevien merkintöjen sisältö on määritelty siten, että ne mahdollistavat ensivaiheessa tärkeät ja kiireelliset parantamistoimenpiteet ja myöhemmin korkeatasoisemmat rakentamistoimenpiteet. Raskaan liikenteen määrä ja kuljetusten yhteenlasketut tonnimäärät sekä tulevaisuuden tarpeet ovat myös merkittävässä roolissa parannettavien maanteiden määrittämisessä.

Liikenteen kokonaisuutta on tarkasteltu niin valtakunnallisen Liikenne 12 -suunnitelman, Länsi-Suomen liikennestrategian sekä erityisesti Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta (Valtioneuvosto, 2021; Etelä-Pohjanmaan liitto et al. 2020; Etelä-Pohjanmaan liitto et al. L1/2021). Tieverkon tulevaisuuden liikennemäärien arvioinnissa on valtakunnallisten liikenne-ennusteiden rinnalla käytetty

Etelä-Pohjanmaan liikennemallia. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al. 2022.)

Kuva 11. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n liikenteen merkinnät.

Valtatiet/kantatie

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan pääasiassa yksiajorataiset valta- ja kantatiet. Valtatiet sisältävät pääväyläverkkoon ja TEN-T kattavaan verkkoon kuuluvat valtatiet ja tieosuudet.

Suunnittelumääräys: Tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka merkittävästi heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) mukaisesti maantiet ovat liikenteellisen merkityksen perusteella valtatietä, kantateitä, seututeitä ja yhdysteitä.

Maanteiden luokittelusta valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin säädetään Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Lain mukaan valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Kantatiet täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakunnan sisäistä liikennettä (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteista 4§). Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetut valtatiet ovat vt 3, vt 16, vt 18 ja vt 19 sekä kantatiet ovat kt 44, kt 63, kt 66, kt 67 ja kt 68.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 933/2018 (asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta) mukaisia maanteiden pääväyliä Etelä-Pohjanmaalla ovat valtatie 3 (välillä maakunnan eteläraja - vt3/vt19 liittymä), valtatie 18 (välillä Seinäjoki (vt19/vt18 liittymä) -maakunnan länsiraja) sekä valtatie 19. Asetuksen mukaan pääväylillä tienpitäjän on turvattava pitkämatkaisen liikenteen hyvä ja tasainen matkanopeus. Nopeusrajoituksen on oltava vähintään 80 km/h. Liittymien määrän on oltava rajoitettua. Liittymien on oltava sellaisia, että ne eivät merkittävästi haittaa pääsuunnan liikennettä.

Euroopan unionin TEN-T (Trans-European Transport Network) kattavaan verkkoon kuuluu Etelä-Pohjanmaalla valtatie 3 koko pituudeltaan. TEN-T -verkon laajuus on päätetty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1692/96/EY ja täydennetty päätöksellä N:o 661/2010/EU. Kehittämisen suuntaviivat on annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella N:o 1315/2013.

Valtatie 3 on myös osa Eurooppatietä E12. Eurooppatiet ovat Euroopan valtioita yhdistävään kansainväliseen E-tieverkkoon kuuluvia teitä. Valtiosopimuksessa "Eurooppalainen sopimus kansainvälisistä pääliikenneväylistä (AGR-sopimus)" ei ole asetettu Eurooppateille suunnittelu- tai laatumääräyksiä.

Seututie tai pääkatu

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seututiet ja niihin kuuluvat katuosuudet. Seututiet yhdistävät kuntakeskukset tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa sekä palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Lain liikennejärjestelmästä ja maanteista (503/2005) mukaisesti maantiet ovat liikenteellisen merkityksen perusteella valtateita, kantateita, seututeita ja yhdysteitä. Maanteiden luokittelusta valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin säädetään Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Lain mukaan seututiet palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteista 4§).

Seudullisesti merkittävä yhdystie

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan merkittävät yhdystiet, joiden keskivuorokausiliikenne on vähintään 350 ajoneuvoa vuorokaudessa, ja jotka yhdistävät kyläkeskuksia kuntakeskuksiin tai joilla on laajempaa verkollista merkitystä.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavarakaisu:

Lain liikennejärjestelmästä ja maanteista (503/2005) mukaisesti maantiet ovat liikenteellisen merkityksen perusteella valtateitä, kantateitä, seututeitä ja yhdysteitä. Maanteiden luokittelusta valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin säädetään Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Yhdysteitä ovat maantiet, jotka eivät ole valta-, kanta-, tai seututeitä.

Kaksiajoratainen maantie

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan keskikaiteella erotetut, kaksiajorataiset, 1+1, 2+1 tai 2+2-kaistaiset tieosuudet.

Suunnittelumääräys: Tielle tai sen välittömään läheisyyteen ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät pitkämatkaisen liikenteen, joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa. Liittymät tielle on toteutettava eritasoliittyminä tai niiden tulee olla sellaisia, että ne eivät merkittävästi haittaa pääsuunnan liikennettä.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavarakaisu:

Kaksiajorataisella maantiellä molemmille ajosuunnille on omat ajoratansa eli ajosuunnat on fyysisesti erotettu toisistaan ja kummallakin ajoradalla on vähintään yksi kaista. Ajoratojen erottelu toteutetaan maakaistaleella, yhdellä tai kahdella erillisellä kaiteella tai maakaistaleella ja yhdellä kaiteella. Kaksiajorataisilla nelikaistaisilla pääteillä käytetään maanteiden suunnitteluohjeiden mukaan yleensä vain eritasoliittymiä.

Maantie, uusi tai merkittävästi parannettava

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan uudet tai merkittävästi parannettavat tielinjaukset. Osoitetaan liikenneverkon palvelutason parantamisen kannalta olennaisten teiden uudet linjaukset sekä maakunnan yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävät maantieosuudet, joiden tiegeometria ja kunto, liikenne tai ympäröivä maankäyttö edellyttää tien merkittävää parantamista.

Suunnittelumääräys: Tielinjan suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon vaikutukset ympäröivään maankäyttöön sekä kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvoihin. Uuden tai parannettavan tieosuuden tielinjaus on sovitettava ympäristöön ja maisemaan. Merkittävästi parannettava tielinjaus on voi kohtuullisessa määrin poiketa olemassa olevasta. Tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla. Uuden maantien toteutukseen liittyy uuden ja vanhan maantielinjauksen liittymien toteuttaminen tarkoituksenmukaisin ratkaisuin.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Toteutuksessa tule varautua säännöllisiin ohituskaistaosuuksiin seuraavilla tieosilla (Asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta), (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus L1/2014, 33/2015 sekä 42/2017):

- ▶ Valtatie 3 / Jalasjärvi (Kurikka) - eteläinen maakuntaraja (vt 3)
- ▶ Valtatiellä 18 / Seinäjoki-Isokyrö (vt 18)
- ▶ Valtatie 19 / Kauhava (kt63) -Alahärmä (vt 19)
- ▶ Kantatie 67 / Ilmajoki-Koskenkorva (kt 67)

Muulla merkinnän osoittamilla maanteilla tulee varautua teiden merkittävään rakenteelliseen parantamiseen tielinjausten sekä risteysalueiden osalta. Merkintä ei edellytä koko tiejakson parantamista.

Toinen Kouran (vt18) vaihtoehtoista valtatie linjauksista valitaan toteutettavaksi jatkosuunnittelussa. Tarkemmassa kaavoituksessa on varauduttava molempiin vaihtoehtoihin. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 71/2022)

Taulukko 10. Parannettavat ja uudet tieosuudet.

Parannettavat tieosuudet:		
Tienumero	Tieosuus	Toimenpide
Valtatie 3	Jalasjärvi - Pirkanmaan maakuntaraja	Säännölliset ohituskaistaosuudet
	Koskenkorvan kohta	Valtatien liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen, liittymien parantaminen
<i>Parantaminen suurten liikennemäärien vuoksi, erityisesti raskaan liikenteen kannalta. Vt 3 on myös TEN-T -tie, jonka kuuluu eurooppalaiseen kattavaan verkkoon. Maakunnan alueelle on vt:n 3 uudelleenarvioinnissa osoitettu merkittäviä parannettavia kohteita.</i>		

Valtatie 18	Seinäjoki - Tervajoki	Säännöllisten ohituskaistaosuuksien rakentaminen, liittymäjärjestelyt
Valtatie 19	Jalasjärvi - st 672 liittymä Kauhava - Alahärmä	Pääväyläasetuksen kriteerien mukainen parantaminen Säännölliset ohituskaistaosuudet <i>Tien parantaminen välityskyvyltään pääväyläasetuksen mukaiseksi. Säännölliset ohituskaistaosuudet, merkittävät risteysalueiden parantamiset ja melunsuojaus tarpeellisissa kohdissa. On perusteltua myös suurten liikennemäärien vuoksi, erityisesti raskaan liikenteen kannalta osana maakunnan merkittävintä kehityskäytävää Kauhava–Seinäjoki–Kauhajoki.</i>
Kantatie 44	Kauhajoki (Havuskylä) - Satakunnan maakuntaraja	Yleissuunnitelman mukainen parantaminen <i>Tien parantaminen kantatien luokkaa vastaavaksi tien nykyisellä linjauksella. Kyseessä merkittävät rakenteiden ja luiskien sekä kevyen liikenteen järjestelyt / liikenneturvallisuus sekä maisema-alueiden ja pohjavesialueiden huomioiminen. Voimassa olevan maakuntakaavan mukainen itäinen linjausvaraus on poistettu, jolloin merkittävät parantamistoimenpiteet nykyisellä linjauksella ovat tarpeellisia.</i>
Kantatie 63	Ina - Keski-Pohjanmaan maakuntaraja	Pääsuuntaselvityksen mukainen parantaminen <i>Tien parantaminen kantatien luokkaa vastaavaksi mm. tien oikaisut ja levennämiset. Aiemmin on parannettu väli Evijärveltä Kauhavalle. On tarpeen jatkaa tieyhteyden parantamistoimenpiteitä Evijärveltä pohjoiseen päin, koska kt 63 on merkittävä raskaan liikenteen väylä.</i>
Kantatie 67	Ilmajoki - kt 67 / vt 3 liittymä	Säännölliset ohituskaistaosuudet <i>Yhteysväillä on merkittävät liikennemäärät, noin 7500 ajon./vrk. Ohituskaistaosuudet ja rinnakkaistieyhteydet ovat tarpeellisia maatalousliikenteen ja vilkkaan työmatkaliikenteen vuoksi. On osa maakunnan merkittävintä kehityskäytävää Kauhava–Seinäjoki–Kauhajoki.</i>
Kantatie 68	Ähtäri–Lehtimäki	Yleissuunnitelman mukainen parantaminen, geometriaparannukset <i>Tien parantaminen kantatien luokkaa vastaavaksi. Kyseessä merkittävät rakenteiden ja luiskien sekä kevyen liikenteen järjestelyt ja liikenneturvallisuuden parantaminen. Merkintä käsittää kantatie 68 oikaisun Ähtäriin keskustassa osayleiskaavan osoittaman linjauksen mukaisesti. Tieosuus liittyy tielinjauksen oikaisun jälkeen valtatiehen 18 uuden tai merkittävästi</i>

parannettavan liittymän kautta. Tieyhteydellä on aiemmin parannettu muita kt 68 tieosuuksia.

Seututie 661 Kauhajoki, Pöntäne
(parannetun osuuden pää)
- Isojoki

Tiesuunnitelman mukainen parantaminen,
geometriaparannukset

Tie on tärkeä maakunnallinen väylä työssäkäynnille ja elinkeinoelämälle: teollisuus, maa- ja metsätalous sekä matkailu. Kyseessä on tien oikaisu, rakennemuutokset ja levenyttäminen.

Seututie 711 Ruona (Kuortane) - Alajärvi
- Lappajärvi

Geometriaparannukset, pohjavesien suojaus

Raskaan liikenteen tonnimäärät ovat merkittävän suuret seututasoiselle maantielle. Kuljetukset suuntautuvat pohjoiseen ja etelään. Tieyhteys on lyhin reitti etelä-pohjoissuuntaisille kuljetuksille sekä eri vienti- ja tuontisatamiin. Tien eteläpään osuudella pohjaveden suojaamistoimenpiteet ovat välttämättömiä.

Uudet tieosuudet:

Tienumero	Tieosuus	Toimenpide
Valtatie 18	Veneskoski-Koura	Uusi tielinjaus. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 71/2022)
	Koura	Vaihtoehtoinen uusi linjaus Veneskoski-Koura – linjaukselle. Alueen maankäytön suunnittelussa varauduttava molempiin toteutusvaihtoehtoihin. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 71/2022)
	Sydänmaa	Uusi tielinjaus, vanhan tielinjauksen mukainen tieluokan muutos. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 71/2022)
	Töysä-Hakojärvi	Uusi tielinjaus, vanhan tielinjauksen mukainen tieluokan muutos. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 71/2022)
	Myllymäki-Multia	Uusi tielinjaus, vanhan tielinjauksen mukainen tieluokan muutos. Keski-Suomen liitto, B190/2015; Etelä-Pohjanmaan liitto et al. L2/2021)

Kaksiajoratainen maantie, uusi tai merkittävästi parannettava

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan monikaistaiset moottoriajoneuvoliikenteelle tarkoitettut, erillisillä ajoradoilla varustetut valta- tai kantatieosuudet, joiden liikennetarve edellyttää tien rakentamista tai merkittävää parantamista.

Suunnittelumääräys: Uuden tai parannettavan tieosuuden tielinjaus on sovitettava ympäristöön ja maisemaan. Merkittävästi parannettava tielinjaus on voi kohtuullisessa määrin poiketa olemassa olevasta. Tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua rinnakkaistieverkoston rakentamiseen sekä kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kehityskäytävän Kauhajoki–Seinäjoki–Kauhava erityispiirteet.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Kaksiajorataisina, 2+2-kaistaisina valta- tai kantatienä maakuntakaavassa osoitetaan:

- ▶ Valtatie 19 / Seinäjoki – Lapua ja
- ▶ Kantatie 67 / Seinäjoki – Ilmajoki
- ▶ Valtatie 3, kantatie 67 /osuus Kurikan Tuiskulassa.

Jatkuvana ohituskaistatienä osoitetaan:

- ▶ Valtatie 19 osuus Lapua – Kauhava (kantatie 63 liittymä)

Merkinnällä osoitetaan maakunnan yhdyskuntarakenteen kannalta merkittäviä yhtenäisiä tieosia valta- ja kantateilla, joiden kunto, liikennetarve tai ympäröivä maankäyttö edellyttävät tien merkittävää parantamista. "Merkittävä parantaminen" sisältää myös uuden eritasoliittymän rakentamisen tapauksissa, joissa se osoittautuu tien suunnittelussa tarpeelliseksi.

Liittymät tielle on toteutettava eritasoliittyminä tai niiden tulee olla sellaisia, että ne eivät merkittävästi haittaa pääsuunnan liikennettä.

Kaikki merkinnän kohteet sijoittuvat Kauhajoki –Seinäjoki –Kauhava kehityskäytävän alueelle (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, L1/2014).

Eritasoliittymä ○

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat eritasoliittymät.

Suunnittelumääräys: -

Kaavaratkaisu:

Taulukko 11. Maantieverkon eritasoliittymät.

Tienumero	Eritasoliittymä
Valtatie 3	Mt 6922 (Tiemestarintie, Jalasjärven sisääntulo, eteläinen) / Kurikka Mt 6920 (Rantatie, Jalasjärven sisääntulo, pohjoinen) / Kurikka
Valtatie 18	Kantatie 67 / Seinäjoki Hyllykallontie (Päivölä) / Seinäjoki Kantatie 66 / Alavus
Valtatie 19	Mt 701 (Hamarintie, Seinäjoen sisääntulo) / Seinäjoki Peräseinäjoentie (Itäväylä) / Seinäjoki Rautatienkatu (Itäväylä) / Seinäjoki Rekkaväylä (Itäväylä) / Seinäjoki Valtatie 18 (Itäväylä) / Seinäjoki Kantatie 67 (Nurmo) / Seinäjoki Atrian liittymä / Seinäjoki Muurimäentie / Lapua Huhtalantie (mt 7044-mt 6991, Kovero) / Lapua Kantatie 66 / Lapua Ruohomäentie / Lapua Valtatie 16 / Lapua
Kantatie 67	Mt 6900 (Topeeka-Kurikantie) / Kauhajoki Ideaparkin liittymä / Seinäjoki Vapaudentie-Vaasantie (Seinäjoki sisääntulo) / Seinäjoki Valtionkatu (Seinäjoki sisääntulo) / Seinäjoki Sammonkatu / Seinäjoki Hyllykalliontie (Hyllykallio) / Seinäjoki

Liittymä, uusi tai merkittävästi parannettava

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valta- ja kantatien uusi eritasoliittymä, kevennetty eritasoliittymä tai olemassa olevan taso- tai eritasoliittymän merkittävä parantaminen.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon päätieverkon liikennemäärät, liikenteen sujuvuus ja kasvu sekä liikenneturvallisuus. Uusia eritasoliittymiä ja merkittävästi parannettavia liittymäjärjestelyjä ja muita parannustoimenpiteitä on mahdollista toteuttaa kevennetysti edellä mainittujen näkökohtien perusteella huomioiden nykyinen ja tuleva tarve. Uuden liittymän tarkka sijainti määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Merkintä osoittaa uuden tai parannettavan liittymän yleispiirteisen sijainnin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee pääväyläverkolla maankäytöllisesti varautua ensisijaisesti eritasoliittymän ja sen tarvitsemien liityntäyhteyksien toteuttamiseen. Muualla valtatiellä toteutustapa määräytyy odotettavan liikennemäärän mukaan. Toteutusprosessi etenee maantielain mukaisesti. Toteuttajatahoina voivat valtion lisäksi olla kunnat ja myös yksityiset tahot.

Taulukko 12. Suunnitellut tai tarpeelliset eritasoliittymät perusteluineen (uusi eritasoliittymä tai merkittävästi parannettava liittymä).

Tiennumero	Parannettava liittymä
Valtatie 3	▶ Vt19, uusi etl (suunnitelma hyväksytty) / Kurikan Jalasjärvi ▶ Kt 67, uudet etl:t (eteläinen ja pohjoinen) / Kurikka ▶ Koskenkorvan kohta (mt 6880 ja mt 7000), liittymien merkittävä parantaminen / Ilmajoki
Valtatie 18	▶ Mt 7202 (Isonkyrön sisääntulotie), uusi etl / Isokyrö ▶ Vt, 16 uusi etl / Seinäjoen Ylistaro (pitkä aikavälin hanke) ▶ Halkosaari, uusi etl / Seinäjoen Ylistaro ▶ Pohjankaari - Pohjanvainionkatu, uusi etl tai risteyssilta / Seinäjoki (suunnitelma valmis, uudelleenarvioitavana) ▶ Kivistöntie - Mäki-Hakolantie, uusi etl / Seinäjoki ▶ Mt 672 (ns. Putulan liittymä), merkittävästi parannettava liittymä (pääsuunnan kääntö) / Alavus (pitkän aikavälin hanke) ▶ Tuurin kohta, uusi etl / Alavus (liittyy valtatie 18 uuteen linjaukseen). ▶ Kt 68 etelään, uusi etl / Ähtäri
Valtatie 19	▶ Hipin / Ruhan etl:t / Seinäjoki, Lapua (suunnitelma tarkentuu tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä, kaavaluonnosta täydennetään ehdotusvaiheessa) ▶ Patruunatehtaantie (Jouttikallio), uusi etl / Lapua ▶ kt 63 liittymä, uusi etl tai merkittävästi parannettava liittymä / Kauhava ▶ Leinosentie, uusi etl / Kauhavan Ylihärmä, keskustan alue ▶ Alahärmän Powerpark ja sisääntulotie, uusi etl / Kauhavan Alahärmä, (Alahärmän tieverkkosuunnitelma).
Kantatie 67	▶ Suupohjantie, uusi etl / Seinäjoen Alakylä (yleissuunnitelma) ▶ Nikkolantie, uusi etl / Ilmajoen Ahonkylä (yleissuunnitelma) ▶ Alaasentien (Ilmajoen sisääntulo) etl / Ilmajoki (yleissuunnitelma)

	▶ Kt:n 44 liittymän merkittävä parantaminen / Kauhajoki
Kantatie 44	▶ Mt 663 liittymän merkittävä parantaminen / Kauhajoki
Kantatie 66	▶ Mt 697 (Mäyry) merkittävästi parannettava liittymä / Kuortane
Kantatie 68	▶ Kt 63 merkittävästi parannettava liittymä / Evijärvi

Päärata

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kaksiraiteinen, Euroopan Unionin TEN-T Pohjanmeri-Itämeri-ydinverkkokäytävään kuuluva Suomen päärata.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Liikennepaikkoja ja pysäkkejä kehitettäessä huomioidaan TEN-T ydinverkon laatuvaatimukset ja yhteyden toimivuus matkaketjujen osana.

Päärata on Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta, 933/2018) mukainen rautateiden pääväylä.

Rautateiden pääväylien rataosuudet luokitellaan henkilöliikenteen ja tavaraliikenteen ratoihin niiden pääasiallisen liikenneprofiilin perusteella. Päärata on sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen pääväylä. Rautateiden pääväylien henkilöliikenteen radoilla nopeuden on oltava vähintään 120 km/h ja tavaraliikenteen radoilla vähintään 80 km/h. Tavaraliikenteen radoilla akselipainon on oltava vähintään 22,5 tonnia. Rautateiden pääväylillä on erityisesti huomioitava rataosuudet, jotka kuuluvat liikenneprofiililtaan sekä henkilö- että tavaraliikenteen ratoihin. Tällaisten rataosuuksien on lähtökohtaisesti täytettävä sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen ratojen palvelutasojen vähimmäisvaatimukset. (Asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta, 933/2018)

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava liikennemäärien kasvuun.

Rautatie

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan muut henkilö- ja/tai tavaraliikenteen radat.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Liikennepaikkoja ja pysäkkejä kehitettäessä huomioidaan tavara- ja joukkoliikenne sekä toimivuus matkaketjujen osana. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava liikennemäärien kasvuun. Seinäjoki-Jyväskylä-rataosuudella tulee varautua

tasoristeusten poistamiseen, tarpeen mukaisesti perusparantamistoimenpiteisiin ja radan sähköistämiseen.

Seinäjoki-Vaasa-rata kuuluu pääväyläverkkoon. Rautateiden pääväylien rataosuudet luokitellaan henkilöliikenteen ja tavaraliikenteen ratoihin niiden pääasiallisen liikenneprofiilin perusteella. Vaasan rata on sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen pääväylä. Rautateiden pääväylien henkilöliikenteen radoilla nopeuden on oltava vähintään 120 km/h ja tavaraliikenteen radoilla vähintään 80 km/h. Tavaraliikenteen radoilla akselipainon on oltava vähintään 22,5 tonnia. Rautateiden pääväylillä on erityisesti huomioitava rataosuudet, jotka kuuluvat liikenneprofiililtaan sekä henkilö- että tavaraliikenteen ratoihin. Tällaisten rataosuuksien on lähtökohtaisesti täytettävä sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen ratojen palvelutasojen vähimmäisvaatimukset. (Asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta, 933/2018.)

Päärata, merkittävästi parannettava

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Euroopan Unionin TEN-T Pohjanmeri-Itämeriydinverkkokäytävään kuuluvan Suomen pääradan puuttuvat kaksoisraideosuudet ja/tai kohtaamispaikkaosuudet sekä muut parantamiskohteet.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava tavara- ja joukkoliikenteen välityskyvyn parantamiseen kaksoisraideosuuksin tai muihin parantamistoimenpiteisiin

Päärataa tulee kehittää TEN-T-ydinverkkokäytävätasoisena raideyhteytenä.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Kaavamerkintä on voimassa pääradan väleillä:

- ▶ Pohjois-Louko – Jalasjärvi (eteläinen maakuntaraja)
- ▶ Ruha – Lapua – Kauhava (pohjoinen maakuntaraja)

Suunnittelussa tulee huomiota kiinnittää luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilymiseen sekä ekologisen verkoston kannalta tärkeiden viheryhteyksien jatkuvuuden turvaamiseen.

Päärata on Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta, 933/2018) mukainen rautateiden pääväylä.

Rautateiden pääväylien rataosuudet luokitellaan henkilöliikenteen ja tavaraliikenteen ratoihin niiden pääasiallisen liikenneprofiilin perusteella. Päärata on sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen pääväylä. Rautateiden pääväylien henkilöliikenteen radoilla nopeuden on oltava vähintään 120 km/h ja tavaraliikenteen

radoilla vähintään 80 km/h. Tavaraliikenteen radoilla akselipainon on oltava vähintään 22,5 tonnia. Rautateiden pääväylillä on erityisesti huomioitava rataosuudet, jotka kuuluvat liikenneprofiililtaan sekä henkilö- että tavaraliikenteen ratoihin. Tällaisten rataosuuksien on lähtökohtaisesti täytettävä sekä henkilöliikenteen että tavaraliikenteen ratojen palvelutasojen vähimmäisvaatimukset.

Tampere–Seinäjoki-rataosuus on yksi koko maan keskeisimmistä ja vilkkaimmin liikennöidyistä rataosista. Rataosan henkilöliikenne palvelee pohjoisen suunnassa Oulun ja Vaasan suunnan matkustajia ja toisaalta etelässä Helsingin, Jyväskylän sekä Porin suuntaan kulkevia.

Sekä Tampere–Seinäjoki että Ylivieska–Oulu -välin toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa vaiheittain alkaen lyhyemmistä kaksoisraideosuuksista edeten kohti koko välien kaksoisraiteita. Erityisesti pienempien, liikennepaikkoihin kohdistuvien kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa on kuitenkin huomioitava mahdollinen myöhemmin rakennettava kaksoisraide, jotta toimenpiteet ovat hyödynnettävissä myös kaksoisraideosuudella. (Väylävirasto 38/2019, Väylävirasto 12/2021.)

Rautatie, merkittävästi parannettava

Merkinnän kuvaus: Merkinällä osoitetaan merkittävästi parannettavat rataosuudet.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa Seinäjoki–Vaasa rataosuudella on varauduttava erityisesti henkilöliikenteen liikennemäärien kasvuun. Liikennepaikkoja ja pysäkkejä kehitettäessä huomioidaan tavara- ja joukkoliikenne sekä toimivuus matkaketjujen osana. Rataosuudella tulee varautua kohtaamispaikan tai –paikkojen toteuttamiseen, tasoristeysten poistamiseen, radan perusparannukseen sekä nopeuden nostamiseen ratasuunnitelman ja muiden selvitysten perusteella.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on Seinäjoki–Kaskinen–rataosuudella varauduttava tavaraliikenteen välityskyvyn parantamiseen parantamistoimenpitein. Erityisesti tulee varautua tasoristeysten poistamiseen, siltojen perusparantamiseen/uusimiseen sekä tarpeen mukaisesti muihin perusparantamistoimenpiteisiin perustuen liikenteellisiin ja rakenneteknisiin selvityksiin.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Suunnittelussa tulee huomiota kiinnittää luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilymiseen sekä ekologisen verkoston kannalta tärkeiden viheryhteyksien jatkuvuuden turvaamiseen.

Seinäjoen ja Vaasan välisellä rataosuudella tarvitaan lähivuosina perusparannus, jolla palautetaan radan alkuperäinen taso. Perusparannuksen yhteydessä toteutettavilla

pienillä parannustoimenpiteillä turvataan rataosuuden liikennöitävyys myös jatkossa. Samalla saavutetaan liikenteellisiä hyötyjä väliaikaisten nopeusrajoitusten tarpeen vähentyessä sekä pitkäaikaiseksi jääneiden tilapäisten nopeusrajoitusten poistuesssa.

Radan hankearvioinnissa on selvitetty mahdollisuutta nostaa radan suurinta sallittua nopeutta osalla rataosuutta peruskorjauksen yhteydessä nykyisestä maksiminopeudesta 120 km/h uuteen maksiminopeuteen 140 km/h. Hankearvioinnissa valitussa vaihtoehdossa nopeutta nostetaan 140 kilometriin tunnissa niillä osuuksilla, joilla se onnistuu vähäisin toimenpitein. Vaihtoehdossa nopeudennostoalueen yhteispituus on 43 km. Toimenpiteisiin sisältyy myös nopeudennoston edellyttämiä geometrian parannustoimenpiteitä, muutoksia nykyisten tasoristeysten turvalaitteisiin sekä tasoristeysten infrastruktuuriparannuksia. Seinäjoen ja Vaasan välinen matka-aika nopeutuu keskimäärin 5 min 22 s. Matka-ajan nopeutumisen lisäksi hankkeella saavutetaan mm. liikenneturvallisuuhyötyjä. Ratakapasiteettia rataosuudella on hyvin tarjolla sekä nykytilanteessa että hankkeen jälkeen. (Väylävirasto 61/2020)

Seinäjoen ja Kaskisten välistä rataa on ylläpidetty tehostetulla kunnossapidolla. Radalle on laadittu ratasuunnitelma 2010-luvulla, mutta sitä ei ole viety hyväksymiskäsittelyyn. Ratasilloista on tehty kuntokartoitus. Lisäksi radalla on tehty joitain ylikäytävien poistotoimenpiteitä. (Väylävirasto 75/2021.)

Kantatie 67:n YVA-menettelyn perusteella yleissuunniteluun valittiin vaihtoehto, jossa kantatie siirretään nykyisen Seinäjoki-Kaskinen -radan paikalle ja ratayhteys toteutetaan uudelle linjaukselle (nykyisen linjan lounaispuolelle) noin kuuden kilometrin matkalla. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 44/2022.)

Rautatie, uusi

Merkinnän kuvaus: Merkinällä osoitetaan uusi pääradan ja Seinäjoki-Haapamäki -radan yhdistävä ratalinjaus Seinäjoen itäpuolella.

Suunnittelumääräys:

Ratalinjaus on sovitettava ympäristöön. Muulla maankäytöllä ei saa estää rautatien toteuttamista. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, että uusi ratayhteys mahdollistaa kaikkien Seinäjoella risteävien ratayhteyksien käytön vaihdottomasti.

Ratasuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua katuverkon ja logistiikkapalveluiden kehittämiseen.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Uusi rautatieyhteys toimii ns. kolmioraiteena, joka mahdollistaa vaihdottomat tavarajunayhteydet kaikista ratasuunnista kaikkiin ratasuuntiin. Uusi rautatie vaatii tarkempaa jatkosuunnittelua. (Väylävirasto 61/2022.)

Rautatie, yhteystarve

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan uuden ratayhteyden tarve Seinäjoen lentokentälle.

Suunnittelumääräys: Ratayhteyden suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota tavaraliikenteen erilaisten kuljetusketjujen kehittämismahdollisuuksiin.

Muulla maankäytöllä ei saa estää varauksen myöhempää toteuttamista. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, että rautatien toteuttamiseksi varataan riittävä alue.

Merkintä ei osoita raideyhteyden sijaintia. Merkintään ei liity rakentamisrajoitusta.

Kaavaratkaisu:

Rautatien yhteystarve on osoitettu Seinäjoen lentoasemalta pääradalle. Ratayhteys tukisi erilaisten vähäpäästöisten, multimodaalisten kuljetusratkaisujen kehittämistä.

Rautatieliikenteen kehittämisen kohdealue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan varaus Seinäjoen uudelle järjestelyratapihalle ja raideliikennettä palvelevien toimintojen sijoittaminen alueelle sekä varaus raideliikenteeseen tukeutuvien logistiikkaterminaalitoimintojen kehittämiseksi.

Suunnittelumääräys: Muulla maankäytöllä ei saa estää varauksen myöhempää toteuttamista. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, että järjestelyratapihan toteuttamiseksi varataan riittävän laaja alue. Varaus tulee huomioida alueen tie- ja katuverkon suunnittelussa.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Seinäjoen liikennepaikan toiminnallisessa selvityksessä uudelle ratapihalle on hahmoteltu 10 pitkää raidetta mahdollistamaan pitkien junien liikennöinti. Uudelle alueelle tulee järjestää polttoaineen tankkauspaikka. Uusi ratapiha mahdollistaa Seinäjoen ratapihojen alueiden rakentamisen muuhun käyttöön. Uusi raiteisto vaatii tarkempaa jatkosuunnittelua ja uuden raiteiston ja sen liikenteelliset lähtökohdat tulee tarkastella erikseen. (Väylävirasto 61/2022)

Liikenneterminaali

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan Seinäjoen matkakeskus valtakunnallisesti merkittävänä liikenteen solmupisteinä.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon palvelutason parantaminen, matkaketjujen vaihtoyhteyksien kehittäminen eri liikennemuotojen välillä ja sisällä. Alueella tulee edistää liityntäpysäköintiratkaisujen toteuttamista ja parantaa saavutettavuutta kevyellä liikenteellä.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Valtakunnallisille solmupisteille on määritelty palvelutasokriteerit. Tavoitteena on, että tärkeimmiksi tunnistetut palvelutasokriteerit toteutuvat kaikissa valtakunnallisesti merkittävissä solmupisteissä.

Saavutettavuuden osalta tärkeimmiksi kriteereiksi tunnistettiin turvalliset kävely- ja pyöräily-yhteydet, järjestetty henkilöautojen ja polkupyörien liityntäpysäköinti ja riittävä paikkamäärä sekä paikallisliikenteen yhteys lähteville ja saapuville vuoroille. Informaation osalta tärkeimmiksi kriteereiksi tunnistettiin tiedon laatu ja luotettavuus (sama tietolähde), reaaliaikainen tieto lähtevistä ja saapuvista vuoroista ja liityntäliikenteestä sekä kiinteät opasteet terminaalien palveluista tai opastus informaatiopisteeseen sekä selkeä opastus lähtölaitureille/porteille ja palveluihin. Tilojen ja palveluiden osalta tärkeimpinä kriteereinä ovat selkeät, turvalliset ja miellyttävät asiakastilat, esteetön wc sekä odotustilojen käytettävyys aina kun on liikennöintiä. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2022.)

Joukkoliikenteen solmupiste

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan joukkoliikenteen solmupisteet tieverkolla.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon matkaketjujen vaihtoyhteyksien kehittäminen eri liikennemuotojen välillä ja sisällä. Alueella tulee edistää erityisesti kevyen liikenteen liityntäpysäköintiratkaisujen saavutettavuuden toteuttamista. Solmupisteen sijainti määritellään tarkemmassa suunnittelussa.

Merkintään ei liity rakentamisrajoitusta.

Kaavaratkaisu:

Henkilöliikenteen solmupiste on terminaali tai useiden terminaalien yhdistelmä, jossa vaihdetaan liikennevälineestä tai -palvelusta toiseen. Solmupisteet ovat palveluiden näkyvä ja pysyvä maanmerkki, ja joukkoliikennematkan alku- tai päätepiste. Solmupiste voi olla merkittävä myös maakunnallisesti, alueellisesti tai paikallisesti. Maakunnallisesti

tai alueellisesti merkittäviksi solmuiksi on tunnistettu pääradan ja Seinäjoki–Vaasa-radon rautatieasemat, Ähtärin ja Alavuden rautatieasemat sekä Kurikan ja Kauhajoen linja-autoasemat.

Maakunnallisille solmupisteille on määritetty kriteerejä liittyen saavutettavuuteen henkilöautolla, polkupyörällä ja joukkoliikenteellä, reaaliaikaiseen informaatioon, kiinteisiin opasteisiin, tiedon laatuun ja odotustilan varusteluun.

Joukkoliikenteen solmupisteenä maakuntakaavaan merkitään Kurikka ja Kauhajoki. Muut joukkoliikenteen solmupisteet yhdistyvät liikennepaikkamerkintöihin. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 82/2022)

Liikennepaikka ■

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat henkilöliikenteen rautatieliikennepaikat (henkilöliikenteen liikennepaikat ja seisakkeet). Liikennepaikka toimii joukkoliikenteen solmupisteenä.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäytön suunnittelussa on huomioitava henkilöliikennepaikan tai seisakkeen kehittäminen lähiliikenteen positiivisen kehityskuvan pohjalta. Rautatieliikennepaikat toimivat henkilöliikenteen matkaketjujen solmukohtana. Rautatieliikennepaikan välitöntä maankäyttöä tulee kehittää siten, että alueella mahdollistetaan muuta ympäröivää aluetta tiiviimpi asuminen.

Rautatieliikennepaikan saavutettavuus tulee varmistaa tie- ja katu-yhteyksien sekä liityntäpysäköinnin tarkemmassa suunnittelussa.

Liikennepaikkoja kehitetään sekä lähi- että kaukoliikenteen tarpeista lähtien.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Rautatieliikennepaikka on liikenteenohjausta tai asiakaspalvelua varten nimetty paikka. Rautatieliikennepaikka voi olla liikennepaikka tai seisake.

Liikennepaikka on liikenteenohjausta ja matkustaja- ja/tai tavaraliikennettä varten rajattu alue, jonka radanpitäjä on määritellyt liikennepaikaksi. Liikennepaikka voi koostua liikennepaikan osista.

Seisake on junaliikenteen ohjaamista tai asiakaspalvelua varten nimetty rautatieliikennepaikka, jolla on käytössä matkustajalaituri. Seisakkeella ei ole ratapihaa tai raiteenvaihtopaikkaa.

Liikennepaikka-merkinnällä tarkoitetaan tässä sekä henkilöliikennekäytössä olevaa liikennepaikkaa että seisaketta.

Taulukko 13. Maakuntakaavassa osoitetut olemassa olevat liikennepaikat.

Liikennepaikka	Rataosa	Kunta
Alavus	Seinäjoki - Haapamäki	Alavus
Tuuri	Seinäjoki - Haapamäki	Alavus
Myllymäki	Seinäjoki - Haapamäki	Ähtäri
Ähtäri	Seinäjoki - Haapamäki	Ähtäri
Ähtäri Zoo	Seinäjoki - Haapamäki	Ähtäri
Tervajoki	Seinäjoki - Vaasa	Isokyrö
Härmä	Seinäjoki - Oulu	Kauhava
Kauhava	Seinäjoki - Oulu	Kauhava
Lapua	Seinäjoki - Oulu	Lapua

Liikennepaikka, uusi

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan henkilöliikenteen uudet rautatieliikennepaikat (henkilöliikenteen liikennepaikat ja seisakkeet). Liikennepaikka toimii joukkoliikenteen solmupisteenä.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäytön suunnittelussa on varauduttava henkilöliikennepaikan tai seisakkeen rakentamiseen tai kehittämiseen lähiliikenteen positiivisen kehityskuvan pohjalta. Rautatieliikennepaikat toimivat henkilöliikenteen matkaketjujen solmukohtana. Muulla maankäytöllä ei tule estää rautatieliikennepaikan rakentamista tai kehittämistä. Rautatieliikennepaikan sijainti tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Rautatieliikennepaikan saavutettavuuden varmistamiseen tulee varautua tarkemmassa suunnittelussa. Toteutuksessa on huomioitava pitkämatkaisen junaliikenteen sujuminen.

Uusia rautatieliikennepaikkoja perustetaan erityisesti lähiliikenteen tarpeisiin.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Rautatieliikennepaikka on liikenteenohjausta tai asiakaspalvelua varten nimetty paikka. Rautatieliikennepaikka voi olla liikennepaikka tai seisake.

Liikennepaikka on liikenteenohjausta ja matkustaja- ja/tai tavaraliikennettä varten rajattu alue, jonka radanpitäjä on määritellyt liikennepaikaksi. Liikennepaikka voi koostua liikennepaikan osista.

Seisake on junaliikenteen ohjaamista tai asiakaspalvelua varten nimetty rautatieliikennepaikka, jolla on käytössä matkustajalaituri. Seisakkeella ei ole ratapihaa tai raiteenvaihtopaikkaa.

Liikennepaikka-merkinnällä tarkoitetaan tässä sekä henkilöliikennekäytössä olevaa liikennepaikka että seisaketta. Liikennepaikan varustelusta päätetään tapauskohtaisesti tarkemmassa suunnittelussa.

Uusien liikennepaikkojen perustamista selvitettiin "Duoraitiojunaliikenteen mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa (2020)" - selvityksessä. Liikennepaikan varusteluun kuuluu laiturirakenteen lisäksi liittymät paikalliseen tie- ja katuverkkoon, tieverkon opasteet sekä alueen sisäinen opastus, katos ja penkki, valaistus sekä matkustajainformaatio. Liityntäpysäköinti sijoitetaan laiturin välittömään läheisyyteen siten, että sen paikkatarjontaa on mahdollista kehittää. (Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2020)

Taulukko 14. Maakuntakaavassa osoitetut uudet liikennepaikat.

Liikennepaikka	Kunta	Nykytilanne
Ahonkylä	Ilmajoki	▶ Ei liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen toisen vaiheen liikennepaikka
Ilmajoki	Ilmajoki	▶ Ei liikennepaikka, vanhoja seisakerakenteita
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Koskenkorva	Ilmajoki	▶ Liikennepaikka, vanhoja seisakerakenteita
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Isokyrön asema	Isokyrö	▶ Ei liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
		▶ Liikennepaikka huomioitu aiemmassa kaavoituksessa
Orismala	Isokyrö	▶ Henkilöliikenteen laitur (2) (110/150 m, 55/26 cm)
		▶ Henkilöliikenne lopetettu 2016
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Kauhajoki	Kauhajoki	▶ Liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Kurikka	Kurikka	▶ Ei liikennepaikka, vanhoja seisakerakenteita
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Ruha	Lapua	▶ Liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen toisen vaiheen liikennepaikka
Itikka	Seinäjoki	▶ Ei liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen toisen vaiheen liikennepaikka
Jouppi	Seinäjoki	▶ Ei liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen toisen vaiheen liikennepaikka
Niemistö	Seinäjoki	▶ Ei liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Maankäytön kehittämispotentiaalia
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Nurmo	Seinäjoki	▶ Ei liikennepaikka, ei seisakerakenteita
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Ylistaro	Seinäjoki	▶ Henkilöliikenteen laitur (177 m, 26 cm)
		▶ Henkilöliikenne lopetettu 2016
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka
Teuva	Teuva	▶ Tavaralastaus
		▶ Ei henkilöliikenneläyhteys
		▶ Selvityksen ensimmäisen vaiheen liikennepaikka

Lentoasema ja lentopaikka

Merkinnän kuvaus: Merkinnoilla osoitetaan lentoliikenteen siviili-ilmailua, sotilaslentotoimintaa tai harrastustoimintaa palvelevia alueita.

Suunnittelumääräys: Lentomelualueet rakentamismääräyksineen ja ääneneristysarvoineen sekä lentoesteiden korkeusrajoitukset tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Lentoasema on säännöllistä lentoliikennettä varten rakennettu alue. Virallisen määritelmän mukaan lentoasema on lentopaikka, jossa ilmaliikennepalvelu on pysyvästi järjestetty.

Lentopaikka on tilapäisessä lentotoiminnassa käytetty laskeutumis-, lentoonlähtö- ja tankkauspaikka, joka ei yleensä kuulu lentokenttaluokitukseen. Maakuntakaavaan ei ole merkitty kevytlentopaikkoja tai yksityisiä lentokenttiä. (Etelä-Pohjanmaan liitto L2/2015)

Kauhavan sotilaslentoasema on muuttunut sotilaslentotoiminnan loputtua lentopaikaksi. Maakuntakaavan tavoitetilassa kentän status olisi jälleen lentoasema.

Taulukko 15. Maakuntakaavassa osoitetut lentoasemat ja -paikat.

Nimi	Kunta	Lentoasema / lentopaikka	Perustietoja
Seinäjäki (SJY/EFSl)	Ilmajoki	Lentoasema	- Tilauslentotoimintaa - Harrastuslentotoimintaa - Kiitotie 2000 x 45 m, asfaltti
Kauhava (EFKA)	Kauhava	Lentoasema	- Purje-, moottoripurje- ja lentoharrastustoimintaa - Ajoittaisia lentosotaharjoituksia - Kiitotie 2700 x 60 m, asfaltti
Menkijärvi (EFME)	Alajärvi	Lentopaikka	- Harrastuslentotoimintaa - Kiitotie 1200 x 22 m, asfaltti
Alavus (EFAL)	Alavus	Lentopaikka	- Laskuvarjohyppytoimintaa - Kiitotie 750 x 18 m, asfaltti
Kauhajoki (KHJ/EFKJ)	Kauhajoki	Lentopaikka	- Hyppy-, RC- ja lentoharrastustoimintaa - Kiitotie 1160 x 23 m, asfaltti

Lentomelualue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan lentoasema-alueet, joilla Lden-melutasot ovat yli 55 dB:liä.

Suunnittelumääräys: Alueelle ei tule suunnitella sijoitettavaksi uusia toimintoja, jotka ovat herkkiä meluhaitoille. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja rakennussuunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston antamien melutason ohjearvojen vaatimukset.

Kaavaratkaisu:

Melualueeksi on merkitty Seinäjoen ja Kauhavan lentoasemien ympäristö. Kauhavan lentoaseman melualue perustuu melumallinnukseen Lden 55 dB (26.7.2017, laajan toiminnan vaihtoehto). Seinäjoen lentoaseman melualue on määritelty Lden 55 dB

tilanteen mukaisesti. (Kauhavan kaupunki, 2017; Seinäjoen kaupunki ja Ilmajoen kunta, 2010)

Lentoliikenne on yleensä huomattavasti harvempaa kuin maanpäällinen liikenne, ja sen vuoksi lentomelusta aiheutuva melu on luonteeltaan ajoittaista. Lyhytkestoiset melutapahtumat ovat päiväaikaan melko harmittomia, mikäli lentotapahtumat ovat harvassa. Yöaikaan sen sijaan yksittäinenkin lentokone saattaa häiritä yöunta, joten sen meluvaikutus on suhteessa suurempi. Tämän vuoksi lentomelua varten on määritetty oma melusuure Lden. Lden on vuorokauden keskimääräinen melutaso, jossa ilta- ja yöaikaisten lentojen melua painotetaan. Lden-arvo on kaavoituksessa yleisimmin käytetty suure lentomelun aiheuttamien määräysten asettamiselle.

Ympäristöministeriön lentomeluvaikutusarvion lähtökohtana on, että uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei sijoiteta lentomelualueelle Lden yli 55 dB. Alueilla, joiden melutaso Lden on 55-60 dB, voidaan hyväksyä pienimuotoista täydennysrakentamista. Alueilla, joissa melutaso Lden on yli 60 dB, ei tulisi rakentaa uusia asuntoja eikä sijoittaa muita melulle herkkiä toimintoja.

Venesatama

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät veneilysatamat.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Etelä-Pohjanmaa on Suomen vähäjärvisin maakunta, eikä sillä ole omaa rannikkoa. Tästä syystä alueen satamat tulee suhteuttaa tähän viitekehykseen. Tällöin suhteellisen pieneltäkin vaikuttavalla satamalla voi olla suuri merkitys maakunnan veneilyn ja virkistyskäytön suhteen. (Etelä-Pohjanmaan liitto L2/2015)

Taulukko 16. Maakuntakaavassa osoitetut venesatamat.

Järvi (Kunta)	Venesataman nimi	Kohteen kuvaus
Lappajärvi (Alajärvi)	Isoniemi	 Iso venelaituri, veneenlaskupaikka Matkailupalveluita
Evijärvi (Evijärvi)	Sillankorva	 Useita venelaitureita Matkailupalveluita
Lappajärvi (Lappajärvi)	Vanhalanranta	 Alueella on kolme puurakenteista laituria Pelastuslaitos käyttää satamaa.

Lappajärvi (Vimpeli)	Katajalahti	▶ Rannan suuntainen puulaituri ▶ Maa-aineksesta tehty aallonmurtaja ▶ Veneenlaskupaikka
Ähtärinjärvi (Alajärvi)	Suninsalmi	▶ Puulaituri ▶ Veneenlaskupaikka ▶ Matkailupalveluita
Hankavesi (Ähtäri)	Mekkoranta	▶ Yksi isohko laituri ▶ Vierailulaituri ▶ Matkailupalveluita
Ähtärinjärvi (Ähtäri)	Ähtärinsalmi	▶ Ei kiinteitä laiturerakenteita ▶ Rannassa paalukiinnityksiä

Veneväylä

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan vesiväylärekisterin mukaiset yleiset kulkuväylät.

Suunnittelumääräys: -

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavaan on merkitty Lappajärven venereitit sekä Ähtärinjärven veneväylä. Kummankin järven väylät ovat sisävesiväyläluokittelun mukaisesti matalaväyliä (alle 2,4 m), Lappajärven väyläluokka on VL 6 (venereitit) ja Ähtärinjärven väyläluokka on VL 5 (paikallisveneväylät).

Väyläluokkien 4-6 väylät on rakennettu veneilyn tarpeita varten. Veneilyn runkoväylät muodostavat veneilyn pääväylästön, jota täydentää veneilyn paikallisväylät. Venereitit ovat oma luokkansa ja ne poikkeavat muista väylistä siinä, että niille ei välttämättä tarvitse vahvistaa haraussyvyyttä, jolloin reitin syvyystiedoista ei vastata. (Liikennevirasto, 2017; Liikenne- ja viestintävirasto, 2021)

Logistiikkatoimintojen alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät, eri liikennemuotoja yhdistävät tavaraliikenteen terminaalit.

Suunnittelumääräys: Logistiikka-alueelle on varattava riittävä terminaalialue kansallisia ja kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia ja varastotoimintoja harjoittavia kuljetusyrityksiä varten sekä sujuva pääsy maantie- ja rataverkolta. Yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa tulee turvata logistiikkatoimintojen alueen ja siihen liittyvän muun

toiminnan kehittämisedellytykset. Alueelle saa sijoittaa käyttötarkoitusta tukevia teollisia, kaupallisia, hallinnollisia tai koulutukseen liittyviä toimintoja.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Logistiikalla tarkoitetaan materiaalivirtojen ohjaamista raaka-aineiden alkupisteestä asiakkaille. Nykyaikainen logistiikka on ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä. Logistiikan ratkaisut vaikuttavat maakunnan valtakunnalliseen ja kansainväliseen saavutettavuuteen tavaraliikenteellä.

Logistiikka-alue tai logistiikkakeskus ovat yläkäsitteitä. Merkinnällä tarkoitetaan logistiikka-aluetta kaikkien toimintoineen mutta erityisesti terminaalialue eli sellaista pistettä, jossa kaksi liikennemuotoa yhdistyy. Se ei tarkoita pelkästään erilaisten kuljetusmuotojen yhdistämistä, vaan se voi olla myös kuorma-autotermiinali, jossa jakelukuljetukset yhdistyvät runkokuljetuksiin tai toisin päin. Olennaista on, että terminaaliiin saapuvalla tavaralla on jatko-osoite.

Merkintä käsittää tavaraliikenteen terminaalit Ilmajoen Rengonharjulla ja Seinäjoen Roveksessa. (Liikennevirasto, et al. 2011, Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2015.)

Logistiikkatoimintojen kehittämisvyöhyke

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kehitettävät logistiikkatoimintojen vyöhykkeet Seinäjoen Itäavylän varressa ja Kauhavalla.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa tulee turvata alueen kehittämisedellytykset yhdistettyjen kuljetusten logistiikkatoimintojen kehittämialueena. Tavoitteena on alueen kehittyminen tavaraliikenteen kansallisena ja kansainvälisenä raide-, lento- ja tieliikenteen solmukohtana. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee mahdollistaa raideyhteyksien sijoittuminen alueelle. Logistiikkatoimintojen vyöhykkeelle saa sijoittaa teollisia, kaupallisia, hallinnollisia tai koulutukseen liittyviä toimintoja.

Alueelle ei tule ohjata melulle herkkää toimintaa.

Kaavaratkaisu:

Maankäytön suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin sekä luonto- ja ympäristöarvojen yhteensovittamiseen logistiikkatoimintojen kanssa. Logistiikkatoimintojen alueelle riittävä tila raskaan liikenteen lyhyt- ja pitkäaikaiseen pysäköintiin sekä varmistaa alueen sujuva ja turvallinen kytkeytyminen ympäröivään liikennejärjestelmään. (Liikennevirasto, et al. 2011, Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2015.)

Joukkoliikenteen kehittämiskäytävä

Merkinnän kuvaus: Merkinällä osoitetaan työ-, opiskelu- ja asiointimatkojen sekä matkailun kannalta tärkeimmät joukkoliikenteen kehittämiskäytävät päätie- ja rataverkolla.

Suunnittelumääräys: Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota joukkoliikenteen kehittämistarpeisiin toteuttamalla toimivia julkisen liikenteen matka- ja kuljetusketjuja ja niiden solmukohtia. Palvelutasoa tulee kehittää joukkoliikenteen saavutettavuutta, pysäkkiätiheyttä, esteettömyyttä, infrastruktuuria ja vuorotarjontaa parantamalla.

Kaavaratkaisu:

Toimivat joukkoliikenneyhteydet lisäävät oppilaitosten ja palveluiden houkuttelevuutta. Hyvät joukkoliikenneyhteydet lisäävät työllisyyttä ja työvoiman liikkumista. Liikenneyhteyksillä on merkitystä teollisuuden, kaupan ja palvelujen sijoittumiseen ja niiden saavutettavuuteen. Joukkoliikenteen käyttö vähentää liikenteen energiankulutusta, haitallisia päästöjä ja melua. Toimiva joukkoliikenne lisää alueiden turvallisuutta, viihtyisyyttä, houkuttelevuutta ja vetovoimaa.

Toimivan joukkoliikennejärjestelmän perusta lähtee yhdyskuntarakenteen kehittämisestä. Riittävä väestöpohja sekä solmupisteisiin ja runkoreittien varteen sijoittuvat työpaikat ja palvelut luovat edellytykset joukkoliikennepalveluiden järjestämiseen kustannustehokkaasti. Joukkoliikenne on houkutteleva kuljetus tapa silloin, kun vuorotarjontaa on riittävästi, matka-ajat ovat kilpailukykyisiä henkilöauton kanssa, lippujärjestelmät yhteensopivia ja hinta on edullinen. Kilpailukykyä pystytään parantamaan hyvällä matkustajainformaatiolla ja joukkoliikennettä markkinoimalla sekä erilaisilla matkustuskokemusta parantavilla laatutekijöillä.

Etelä-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen toimesta on joukkoliikennekäytävälle määriteltä palvelutaso perustuen EU:n palvelusopimusasetukseen. Määrittelyn mukaisilla joukkoliikennekäytävällä tarkoitetaan joukkoliikenteen pääväylää, jolla on ympäristöään korkeampi palvelutaso vuorotarjonnan ja myös infrastruktuurin (esim. hyvin varustellut pysäkit) osalta. Laatukäytävällä on hyvä vuorotarjonta ja paljon matkustajia. Joukkoliikennekäytävä ulottuu pääradalla Kokkolasta Seinäjoelle ja myös Seinäjoelta Vaasaan. Lisäksi Seinäjoki–Ilmajoki–Kurikka–Kauhajoki-käytävä on osa joukkoliikennekäytävää.

Jotta EU:n palvelusopimusasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1370/2007 rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista) mukainen päätös joukkoliikenteen järjestämistavasta voidaan tehdä, tulee toimivaltaisella viranomaisella olla käsitys tavoiteltavasta palvelutasosta.

Erityisesti joukkoliikennekäytävillä tulee pyrkiä toteuttamaan tavoiteltu palvelutaso niin joukkoliikenteen infran kuin palvelujen tarjonnan osalta. Laadullisia tavoitteita on

asetettu aikataulu- ja hintainformaatiolle, lippujärjestelmälle, matkaketjuille, joukkoliikenteen infralle, hankinnoille, kalustolle, palveluiden markkinoinnille ja luotettavuudelle sekä matka-ajolle. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 82/2022.)

Taulukko 17. Maakuntakaavassa osoitetut joukkoliikenteen kehittämiskäytävät.

Joukkoliikenteen yhteysväli	Palvelutasotavoite	Kunta
Seinäjoki - Alavus	Palvelutasoluokka II	Alavus, Seinäjoki
Alavus - Ähtäri	Palvelutasoluokka II	Alavus, Ähtäri
Seinäjoki - Vaasa	Palvelutasoluokka I, palvelutasomäärittelyn mukainen joukkoliikennekäytävä	Ilmajoki, Seinäjoki, Isokyrö
Seinäjoki - Kauhajoki	Palvelutasoluokka I, palvelutasomäärittelyn mukainen joukkoliikennekäytävä	Kurikka, Kauhajoki, Ilmajoki, Seinäjoki
Seinäjoki - Kokkola	Palvelutasoluokka I, palvelutasomäärittelyn mukainen joukkoliikennekäytävä	Lapua, Kauhava, Seinäjoki

Kevyen liikenteen yhteystarve

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kevyen liikenteen yhteystarpeet maantieverkolla.

Suunnittelumääräys: Merkinnällä kehitetään seudullisia, kuntakeskusten, tai kuntakeskusten ja alakeskusten välisiä kevyen liikenteen väyliä. Yhteystarpeet tulee toteuttaa ensisijaisesti erillisinä kevyen liikenteen väylinä mutta tarvittaessa myös levennetyillä piennarratkaisuilla tai yhdystieverkon osana.

Kevyen liikenteen väylän sijainti määritetään yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja tiesuunnittelussa.

Kaavaratkaisu:

Kevyen liikenteen väyliä voidaan suunnittelussa sijoittaa niin pääväylien kuin alemman tieverkon yhteyteen. Suunnittelussa ja kevyen liikenteen väylän sijoittamisessa on mahdollisuuksien mukaan huomioitava asutuksen, työpaikkojen ja kouluverkon sijainti suunnittelualueella. Vilkasliikenteisten väylien risteämät tulisi ensisijaisesti toteuttaa eritasoina. Suunnittelussa ja toimenpiteissä tulee huomioida kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. (Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2022; Etelä-Pohjanmaan liitto L3/2022)

Taulukko 18. Maakuntakaavassa osoitetut kevyen liikenteen yhteystarvemerkinnot.

Yhteysväli	Kunta
Seinäjoki - Ilmajoki	Ilmajoki, Seinäjoki
Seinäjoki - Ylistaro - Isokyrö	Ilmajoki, Seinäjoki, Isokyrö
Kuortane - Alavus	Kuortane, Alavus
Kurikka - Jalasjärvi	Kurikka
Kurikka - Ilmajoki	Kurikka, Ilmajoki
Kauhava	Lapua, Kauhava
Nurmo - Lapua	Lapua, Seinäjoki

6.5 Teknisen huollon verkostot

Vesi- ja jätevesihuollon seudullisuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota järjestelmien alueelliseen laajuuteen sekä veden ottamisesta ja jäteveden puhdistuksesta aiheutuvien ympäristövaikutusten merkittävyyteen. Seudulliset vesi- ja jätevesihuollon järjestelmät ovat yleensä alueellisesti laajoja, useamman kunnan tarpeita palvelevia ratkaisuja.

Kansallinen vesihuoltouudistuksen ohjelma valmisteltiin vuosina 2020-2021 maa- ja metsätalousministeriön johdolla. Ohjelmassa luotiin yhteinen visio – vastuullinen vesihuolto 2030. Vastuullinen vesihuoltoala turvaa laadukkaat ja turvalliset vesihuoltopalvelut ja on hiilineutraali kiertotalouden edelläkävijä. Ohjelmassa esitetään toimenpideohjelma vision saavuttamiseksi.

Laajasti yhteiskunnan toimivuutta edistävä Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050 valmistui vuonna 2021. Samassa yhteydessä valmistuu myös vuoteen 2030 tähtäävä toimenpideohjelma. Parhaillaan laaditaan Seinäjoen seudun vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa ja sen on tarkoitus valmistua vuonna 2023. Edellinen aluetta koskeva suunnitelma valmistui vuonna 2009. Laadittavan suunnitelman suunnittelualueena on Alajärven, Alavuden, Ilmajoen, Isonkyrön, Kauhajoen, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan, Lapuan ja Seinäjoen kuntien alueet. Alueellinen suunnittelu on vesihuoltolain mukaista toimintaa.

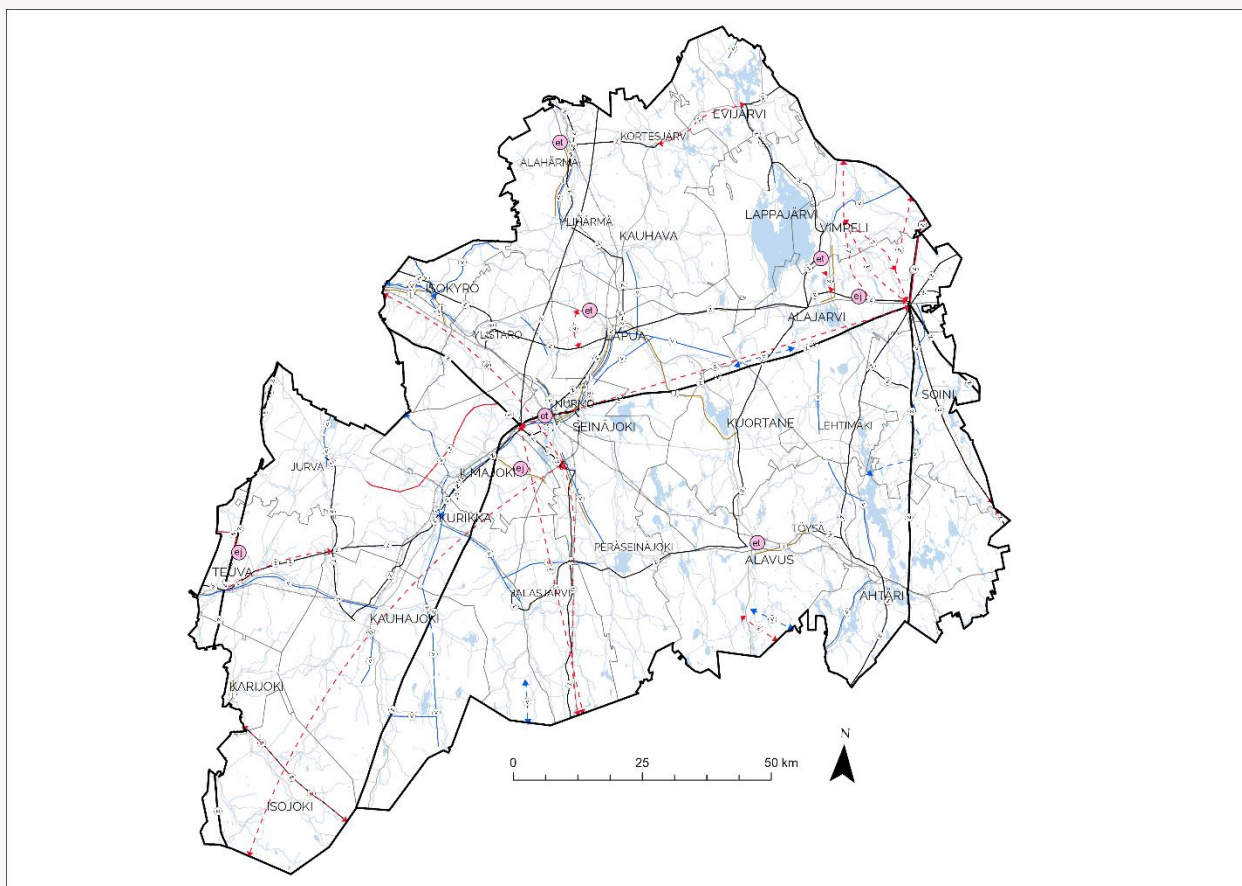
Etelä-Pohjanmaalla vesihuoltolaitoksien määrä oli 105 kpl vuonna 2020. Suurin osa oli pelkkiä vesilaitoksia. Etelä-Pohjanmaan alueella vesihuoltolain tarkoittamista vesihuoltolaitoksista 12 kpl on kunnan liikelaitoksia, 20 osakeyhtiötä, 45 osuuskuntaa sekä 25 (yksinomaan vesilaitoksia) avoin yhtiömuotoisena. Edellä mainittujen laitosten lisäksi Etelä-Pohjanmaalla toimii (2020) yhteensä noin 120 muuta vesihuoltotoimijaa,

jotka tuottavat talousveden hankinta- ja johtamispalveluja tai jätevesien vastaanottamis- ja käsittelypalveluja. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi vesiosuuskunnat ja -yhtymät sekä vedenhankinnasta ja jätevesien käsittelystä vastaavat itsenäiset tai kuntien yhdessä omistamat tukkulaitokset.

Vesihuollon toimintavarmuutta tulee kehittää, jotta vesilaitokset pystyisivät varmistamaan vedensaannin myös poikkeustilanteissa. Tavoitteena on järjestää vedenjakelu siten, että kunnat ja pienetkin vesiyhtiöt olisivat mahdollisuuksien mukaan yhteydessä toisiinsa häiriötilanteiden varalta. Tätä on pyritty parantamaan toteutetuilla kunnallisilla, ylikunnallisilla ja ylimaakunnallisilla yhdysvesijohtoyhteyksillä.

Etelä-Pohjanmaan vesijohtoverkko on melko kattava, eikä viemäriverkostoakaan tarvitse enää juurikaan laajentaa. Myös tarvittavista jätevedenpuhdistamoista ja vedenottamoistakin ainakin suurin osa on jo toteutettu. Jätevesien käsittelyä on saatu tehostettua keskittämällä puhdistustoimintaa tehokkaampiin yksiköihin. Purkuvesistöihin kohdistuvaa kokonaiskuormitusta on saatu merkittävästi vähennettyä ja jopa kokonaan poistettua. Alueen jätevedenpuhdistamot saavuttavat pääsääntöisesti nykyisissä lupaehdoissa asetetut puhdistustavoitteet. Jätevesihuollon kehittymiseen on vaikuttanut ylikunnallisen ja paikoin ylimaakunnallisen yhteistyön lisääntyminen. Jätevedenpuhdistusta on keskitetty siirtoviemärihankkeiden avulla suurempiin ja tehokkaampiin puhdistusyksiköihin. Etelä-Pohjanmaalla oli vuoden 2020 alussa käytössä 22 valvonnan piirissä olevaa yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoa.

Tulevaisuudessa investoinneissa voidaan keskittyä enemmän vesihuoltoinfrastruktuurin saneeraukseen ja kunnossapitoon. Uudisrakentamisessa tarve keskittyy lähinnä verkostojen ja laitosten digitalisointiin. Talousvesitarpeen poikkeuksellinen lisääntyminen, joko asuinkeskittymien tai elinkeinoelämän kasvaessa, voivat luoda teknisiä haasteita nykyjätevesiverkostojen mitoitukselle ja toimituskapasiteetin riittävyydelle. (Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022)

Kuva 12. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n teknisen huollon verkostojen merkinnät.

Päävesijohto

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät vesijohdot.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Taulukko 19. Maakuntakaavassa osoitetut päävesijohdot.

Päävesijohto	Kunta
Lehtimäki-Alajärvi	Alajärvi
Toivakka-Ähtäri	Alavus, Ähtäri
Evijärvi	Evijärvi
Lappajärvi-Evijärvi	Evijärvi, Lappajärvi
Isokyrö-maakuntaraja	Isokyrö

Isokyrö-Vähäkyrö-Tuovila	Isokyrö
Sarvikangas-Isokyrö	Isokyrö
Vöyri-Isokyrö	Isokyrö
Kauhajoki	Kauhajoki
Kauhajoki	Kauhajoki
Kauhajoki	Kauhajoki
Kauhajoki	Kauhajoki
Kauhajoki-Teuva	Kauhajoki, Teuva
Alahärmä-Ylihärmä	Kauhava
Jurva-Laihia	Kurikka
Jurva-Laihia	Kurikka
Kurikka-Jalasjärvi	Kurikka
Kauhajoki-Kurikka	Kurikka, Kauhajoki
Kurikka-Seinäjoki-Nurmo-Lapua	Kurikka, Lapua, Ilmajoki, Seinäjoki
Jalasjärvi-Peräseinäjoki	Kurikka, Seinäjoki
Lapua	Lapua
Lapua-Kauhava	Lapua, Kauhava
Lapua-Nurmo	Lapua, Seinäjoki
Seinäjoki-Peräseinäjoki	Seinäjoki
Seinäjoki-Ylistaro	Seinäjoki
Ylistaro	Seinäjoki
Alajärvi-Soini	Soini, Alajärvi
Veteli-Vimpeli	Vimpeli
Ähtäri-Virrat	Ähtäri

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät viemärit.

Suunnittelumääräys: Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Taulukko 20. Maakuntakaavassa osoiteutu siirtoviemärit.

Siirtoviemäri	Kunta
Töysä-Alavus	Alavus
Ilmajoki	Ilmajoki
Isokyrö-Tervajoki	Isokyrö
Orismala-Isokyrö	Isokyrö
Karjajoki-Kristiinankaupunki	Karjajoki
Alahärmä-Ylihärmä	Kauhava
Kuortane-Lapua	Lapua, Kuortane
Seinäjoki-Nurmo-Lapua	Lapua, Seinäjoki
Peräseinäjoki-Seinäjoki	Seinäjoki
Ylistaro-Seinäjoki	Seinäjoki
Vimpeli-Alajärvi	Vimpeli, Alajärvi

Päävesijohto, yhteystarve

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kehitettävä, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävä vesijohto.

Suunnittelumääräys: Johtolinjauksen tarkka sijainti määräytyy tarkemmassa suunnittelussa.

Kaavaratkaisu:

Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050 ja vuoteen 2030 tähtäävä toimenpideohjelma valmistuivat vuonna 2022. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 33/2021; Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 2022.)

Seinäjoen seudun vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa ja sen on tarkoitus valmistua vuonna 2023. Laadittavan suunnitelman suunnittelualueena on Alajärven, Alavuden,

Ilmajoen, Isonkyrön, Kauhajoen, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan, Lapuan ja Seinäjoen kuntien alueet. Alueellinen suunnittelu on vesihuoltolain mukaista toimintaa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella on yhteensä 407 pohjavesialuetta, joista vedenhankintaa varten tärkeitä on 301 aluetta. Pohjalaismaakuntien alueella on luokiteltuja pohjavesialueita määrällisesti riittävästi. Haasteena on pohjavesialueiden etäisyys vedentarvealueista. Vedenottoa varten pohjalaismaakuntien alueella on yhteensä 365 pohjavedenottamoita, joista vesihuoltolain mukaisilla vesihuoltolaitoksilla on yhteensä 264. Huomattavimmat pohjavesivarat ovat Etelä-Pohjanmaan alueella Kauhajoen, Isojoen, Kuortaneen ja Alajärven alueilla. Heikoin tilanne on Isonkyrön ja Seinäjoen alueilla. Pohjalaismaakuntien alueella ostetun, myydyn ja vesijohtoverkostoon pumpatun talousveden määrät ovat pysyneet melko tasaisina vuosien 2015–2019 välillä. (Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan vesihuollon nykytilanne, EPOELY 2019)

Etelä-Pohjanmaalla on toteutettu useampia ylikunnallisia vedenhankintajärjestelyjä tukkuvesilaitosten muodossa johtuen pohjavesivarojen sijoittumisesta eri alueille asutuskeskittymien ja vettä runsaasti tarvitsevan elintarviketeollisuuden kanssa. Syöttövesijohtojen vuodot ovat aiheuttaneet paikoin haasteita ja niihin varautumiseksi on tärkeimpiä syöttövesijohto-osuuksia kahdennettu. Veden pitkä viipymä putkissa edellyttää mikrobiologisen laadun varmistamista.

Etelä-Pohjanmaan vesijohtoverkko on melko kattava, eikä verkostoakaan tarvitse enää juurikaan laajentaa. Myös tarvittavista vedenottamoista ainakin suurin osa on jo toteutettu. Tulevaisuudessa investoinneissa voidaan keskittyä enemmän vesihuoltoinfrastruktuurin saneeraukseen ja kunnossapitoon. Uudisrakentamisessa tarve keskittyy lähinnä verkostojen ja laitosten digitalisointiin. Pienten kuntien vesihuoltolaitoksilla ja pienemmillä vesiosuuskunnilla tulee olemaan vaikeuksia selviytyä velvoitteistaan tulevaisuudessa. Niillä tulee olemaan haasteita muun muassa verkostojen ylläpitämisessä, kun tarve vesihuollolle pienenee ja esimerkiksi osia verkostoista voi jäädä hyvinkin vähäiselle käytölle. Paine osuuskuntien siirtämisestä kunnan vesihuoltolaitoksen vastuulle ja tarve kuntarajat ylittävälle vesihuollon yhteistyölle tulee kasvamaan, jotta vesihuoltopalveluiden laatu ja saatavuus varmistetaan myös tulevaisuudessa. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 40/2021.)

Käynnissä olevassa Kurikan syväpohjavesihankkeessa selvitetään pohjavesien käyttöönottoa Vaasan ja Kurikan kaupunkien tarpeisiin. Hankkeen vaikutusalueella Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla on 150 000 asukasta sekä elintarviketuotantoa, jotka tarvitsevat runsaasti talousvettä. Tavoitteena on, että syväpohjavettä saa hanasta Vaasassa ja Kurikassa vuonna 2030. Tavoite on hanketoimijoidenkin mielestä optimistinen, sillä yksin vedenottolupaprosessissa menee viisi tai jopa kymmenen vuotta. Kurikka–Vaasa-yhdysvesijohdon varrella monet vesilaitokset ovat kiinnostuneet

vesihuollon varautumisen parantamisesta. (Geologian tutkimuskeskus, 2022; Vaasan vesi, 2022.)

Kohdelista täydentyy ehdotusvaiheessa mm. Seinäjoen seudun vesihuollon alueellisen yleissuunnitelman pohjalta.

Taulukko 21. Maakuntakaavassa osoitetut päävesijohdon yhteystarpeet.

Päävesijohdon yhteystarve	Kunta
Alavus-Ähtäri	Alavus
Isokyrö-Vedenoja	Isokyrö
Alajärvi-Kuortane	Kuortane, Alajärvi
Jalasjärvi	Kurikka
Kurikka - Vaasa	Kurikka, Ilmajoki, Isokyrö
Soini-Lehtimäki/Ähtäri	Soini, Ähtäri, Alajärvi

Siirtoviemäri, yhteystarve

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kehitettävä, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävä jäteveden siirtoviemäri.

Suunnittelumääräys: Viemärilinjan tarkka sijainti määräytyy tarkemmassa suunnittelussa.

Kaavaratkaisu:

Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050 ja vuoteen 2030 tähtäävä toimenpideohjelma valmistuivat vuonna 2022. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 33/2021; Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 2022.)

Seinäjoen seudun vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa ja sen on tarkoitus valmistua vuonna 2023. Laadittavan suunnitelman suunnittelualueena on Alajärven, Alavuden, Ilmajoen, Isonkyrön, Kauhajoen, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan, Lapuan ja Seinäjoen kuntien alueet. Alueellinen suunnittelu on vesihuoltolain mukaista toimintaa.

Jäteveden viemärointiin 2010-luvulla perustettuja jätevesiyhtymiä on pohjalaismaakuntien alueella muuta maata vähemmän, mutta muutamissa kunnissa haja-asutuksen viemäroinnin laajentaminen osuuskuntia perustamalla toteutui. Vedenjakelu toimii normaalitilanteessa hyvin, mutta laitosten ja verkostojen ikääntyminen asettaa vesihuollolle haasteita ja kehittämistarpeita. Vanhojen verkostojen saneerausvelkaa tulisi ottaa kiinni verkoston vanhenevissa osissa verkostoja uusimalla ja korjaamalla.

Etelä-Pohjanmaan vesijohtoverkko on melko kattava, eikä viemäriverkostoa tarvitse enää juurikaan laajentaa. Myös tarvittavista jätevedenpuhdistamoista ainakin suurin osa on jo toteutettu. Tulevaisuudessa investoinneissa voidaan keskittyä enemmän vesihuoltoinfrastruktuurin saneeraukseen ja kunnossapitoon. Uudisrakentamisessa tarve keskittyy lähinnä verkostojen ja laitosten digitalisointiin. Paine osuuskuntien siirtämisestä kunnan vesihuoltolaitoksen vastuulle ja tarve kuntarajat ylittävälle vesihuollon yhteistyölle tulee kasvamaan, jotta vesihuoltopalveluiden laatu ja saatavuus varmistetaan myös tulevaisuudessa. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 40/2021.)

Maakuntakaavakartalla ei esitetä luonnosvaiheessa siirtoviemäreiden yhteystarpeita vaan merkintää päivitetään tarvittaessa ehdotusvaiheeseen mm. Seinäjoen seudun vesihuollon alueellisen yleissuunnitelman pohjalta.

Voimajohto, 400 kV

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 400 kV voimajohdot ja olemassa olevissa johtokäytävissä kehitettävät yhteydet.

Suunnittelumääräys: Muun maankäytön suunnittelussa on huomioitava voimajohtojen suojaetäisyyksistä annetut määräykset.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Taulukko 22. Maakuntakaavassa osoitetut 400 kV:n voimajohdot.

Voimajohtoyhteys (400 kV)	Kunta
Virrat - Alajärvi	Alavus, Soini, Ähtäri, Alajärvi
Seinäjoki - Tuovila	Ilmajoki, Seinäjoki
Kristinestad - Ulvila	Isojoki
Seinäjoki - Ulvila	Kauhajoki, Seinäjoki, Isojoki, Kurikka, Ilmajoki
Kärppiö - Tuovila	Kurikka, Teuva
Alajärvi - Seinäjoki	Lapua, Kuortane, Seinäjoki, Alajärvi
Vihtavuori - Alajärvi	Soini, Alajärvi
Alajärvi - Kangasala	Soini, Ähtäri, Alajärvi

Voimajohto, 100 kV / 200 kV

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 100 kV ja 200 kV voimajohdot ja olemassa olevissa johtokäytävissä kehitettävät yhteydet.

Suunnittelumääräys: Muun maankäytön suunnittelussa on huomioitava voimajohtojen suojaetäisyyksistä annetut määräykset.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Taulukko 23. Maakuntakaavassa osoitetut 100 / 200 kV:n voimajohdot.

Voimajohtoyhteys (100 / 200 kV)	Kunta
Alajärvi - Perho	Alajärvi
Koivisto - Alajärvi	Alajärvi
Sänkiaho - Alajärvi	Alajärvi
Taivalmaa - Alavus	Alavus, Seinäjoki
Virrat - Alajärvi	Alavus, Soini, Ähtäri, Alajärvi
Ventusneva - Evijärvi	Evijärvi, Lappajärvi
Seinäjoki - Tuovila	Ilmajoki, Seinäjoki, Isokyrö
Kristinestad - Tupaneva	Isojoki
Kankaanpää - Kristinestad	Karjajoki, Isojoki
Nori - Perälä	Kauhajoki, Teuva
Nori - Teollisuusaro	Kauhajoki, Teuva
Jussila - Voltti	Kauhava
Sänkiaho - Kuortane	Kuortane, Alajärvi
Alavus - Kuortane	Kuortane, Alavus
Kurikka - Teollisuusaro	Kurikka
Seinäjoki - Kurikka	Kurikka, Ilmajoki, Seinäjoki
Kurikka - Teollisuusaro	Kurikka, Kauhajoki
Seinäjoki - Rännäri	Kurikka, Seinäjoki
Taivalmaa - Väisälänmäki	Kurikka, Seinäjoki
Kurikka - Saunamaa	Kurikka, Teuva

Kärppiö - Tuovila 110	Kurikka, Teuva
Nori - Jurva	Kurikka, Teuva
Saunamaa - Nori	Kurikka, Teuva
Lapua - Sänkiaho	Lappajärvi, Lapua, Alajärvi
Sänkiaho - Lappajärvi	Lappajärvi, Vimpeli, Alajärvi
Lapua - Sänkiaho / Lapua - Voltti	Lapua
Seinäjoki - Hirvisuo	Lapua, Ilmajoki, Kauhava, Seinäjoki
Lapua - Voltti	Lapua, Kauhava
Alajärvi - Seinäjoki 110	Lapua, Kuortane, Seinäjoki, Alajärvi
Seinäjoki - Lapua	Lapua, Seinäjoki
Korkiamäki - Lapua	Lapua, Seinäjoki, Isokyrö
Kultavuori - Myllykoski	Seinäjoki
Seinäjoen VL - Kärmeskytö	Seinäjoki
Seinäjoki - Myllykoski	Seinäjoki
Seinäjoki - Seinäjoen VL	Seinäjoki
Virrat - Alajärvi	Soini
Alajärvi - Petäjävesi	Soini, Ähtäri, Alajärvi
Kristinestad - Kärppiö	Teuva
Kurikka-Närpiö	Teuva
Kärppiö - Perälä	Teuva
Paskoonharju - Kärppiö	Teuva
Perälä - Närpiö	Teuva
Kristinestad - Kärppiö	Teuva, Karijoki
Kristinestad - Kärppiö	Teuva, Karijoki
Pikkarala - Alajärvi	Vimpeli, Alajärvi
Pyhänselkä - Alajärvi	Vimpeli, Alajärvi
Virrat - Alajärvi	Ähtäri

Voimajohto, uusi

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä on osoitettu suunnittelun perusteella valitut tai muutoin rakentamisen edellytykset täyttävät voimajohtojen linjaukset.

Suunnittelumääräys: Toteuttamisessa tulee huomioida maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon toimintaedellytykset. Muuta maankäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon voimajohtojen suojaetäisyyksistä annetut määräykset.

Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

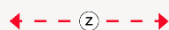
Uusina voimajohtoyhteyksinä kaavaan merkitään ne voimajohdot, joiden linjaus on valittu YVA-menettelyn tai muun suunnittelun perusteella.

Merkintä koskee kanta- ja alueverkon johtovarauksia sekä niitä tuulivoima-alueiden linjoja, joille on myönnetty lunastuslupa.

Taulukko 24. Maakuntakaavassa osoitetut uudet voimajohdot (Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022).

Voimajohtoyhteys (uusi)	Kunta
Heinineva	Seinäjoki
Paskoonharju-maakuntaraja	Teuva
Perälä-Kärppiö	Teuva
Seinäjoki-Niinistönneva	Seinäjoki, Ilmajoki, Kurikka
Alajärvi-maakuntaraja (Lestijärvi)	Alajärvi

Voimajohto, yhteystarve

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan 400 kV, 220 kV ja 110 kV voimajohtojen yhteystarve. Merkintä koskee kanta- ja alueverkon johtovarauksia. Merkinnällä osoitetaan selvityksiin perustuvat johtovaraukset sekä yleisemmät, ilmoitetut yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys: Merkintä koskee kanta- ja alueverkon johtovarauksia.

Yhteystarvemerkitä ei määritä reittilinjaa. Voimajohdon sijainti määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.

Vahvistettaessa ja rakennettaessa voimajohtoja tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtaukeita. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon toimintaedellytykset.

Kaavaratkaisu:

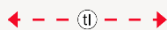
Merkinnällä ei ole osoitettu tuulivoima-alueiden voimajohtoyhteystarpeita. Niiden voimajohtoyhteydet tullaan liittämään kantaverkkoon kussakin tilanteessa soveltuvimman sähköaseman kautta.

Kaavaselostusta tarkennetaan ehdotusvaiheeseen tiedolla, mihin sähköasemaan mikin tuulivoima-alueen sähkönsiirtoyhteys todennäköisimmin liitetään.

Taulukko 25. Maakuntakaavassa osoitetut voimajohdon yhteystarpeet (Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022).

Voimajohtoyhteystarve	Merkintä, tarkennus	Kunta
Alajärven sähköasema - Luoma-aho	Yhteystarve	Alajärvi
Ritarinperä - Virrat	Yhteystarve	Alavus
Kortesjärvi-Evijärvi	Yhteystarve	Evijärvi, Kauhava
Kristiinankaupunki - Nokia (Melo)	Yhteystarve	Karjoki, Isojoki
Seinäjoki-Nokia	Yhteystarve	Kurikka, Ilmajoki, Seinäjoki
Pihlajamaa - Kiviniemi	Yhteystarve	Lapua
Huhtala-Jouttikallio	Yhteystarve	Lapua
Seinäjoki-Alajärvi	Yhteystarve	Lapua, Kuortane, Seinäjoki, Alajärvi
Alajärvi-Hikiä	Johtovaraus	Soini, Ähtäri, Alajärvi
Jylkkä-Alajärvi	Johtovaraus, reittivaihtoehto	Vimpeli, Alajärvi
Jylkkä-Alajärvi	Johtovaraus, reittivaihtoehto	Vimpeli, Alajärvi
Jylkkä-Alajärvi	Johtovaraus, reittivaihtoehto	Vimpeli, Alajärvi
Jylkkä-Alajärvi	Johtovaraus, reittivaihtoehto	Vimpeli, Alajärvi
Nori-Kärppiö	Yhteystarve	Teuva

Tietoliikenneyhteys, yhteystarve

Merkinnän kuvaus: Kehittämisperiaattemerkinnällä osoitetaan valtakunnallisten ja kansainvälisten solmupisteiden välinen tietoliikennetien yhteystarve.

Suunnittelumääräys: Yhteystarvemerkinä ei määritä reittilinjaa. Reitti määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Kaavaratkaisu:

Valtakunnallinen ja kansainvälinen tietoliikenneverkko laajenee tulevaisuudessa, kun Far North Fiber -merikaapeli yhdistää Euroopan ja Aasian. Kaapelijärjestelmä tukee digitaalisen talouden kehitystä sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla ja edelleen maanosien välillä. Kaapeliyhtiö on vuonna 2022 alustavasti selvittänyt vaihtoisia reittejä kaapelille Suomessa. Seinäjoen kautta Poriin tai Tampereelle kulkeva vaihtoehto on yksi jatkoselvittävistä vaihtoehdoista.

Tulevaisuuden digitaalisen tiedon varastot, datacenterit tarvitsevat toimiakseen kapasiteetiltaan ja nopeudeltaan riittävän tehokkaat yhteydet. Kansainväliseen valokuituyhteyteen liittyminen takaisi laadukkaan yhteyden koko maakunnalle.

Kiertotalouden ja jätehuollon alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisten ja seudulliset jäte- ja kiertotaloustoimintojen alueet, kuten jätevedenpuhdistamot.

Suunnittelumääräys: Alue on varattu jätehuollon ja kiertotalouden maakunnalliseen tai seudulliseen tarpeeseen. Maankäytön ja toimintojen suunnittelussa tulee mahdollistaa alueiden kiertotaloustoimintojen kehittäminen. Alueelle voi sijoittaa materiaalien ja tuotteiden uudelleenvalmistustoimintoja, kiertotalouteen liittyviä ylläpitopalveluja sekä käsiteltävien materiaalien välivarastointia ja loppusijoitusta. Alueen suunnittelussa ja alueen toimintoja järjestettäessä on erityistä huomiota kiinnitettävä ympäristönsuojeluun.

Uuden alueen tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Taulukko 26. Maakuntakaavassa osoitetut kiertotalouden ja jätehuollon alueet (Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022).

Kiertotalouden ja jätehuollon alue

Kunta

Järviseudun Jätehuolto Oy	Alajärvi
Lakeuden Jätekeskus Oy	Ilmajoki
Botniasosk Oy	Teuva

Yhdyskuntateknisen huollon alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisten ja seudulliset jätevedenpuhdistamot sekä säätutka-asema.

Suunnittelumääräys: Rakennus- ja huoltotoimenpiteiden suunnittelussa tulee huomioida vaikutukset ympäristöön.

Kaavaratkaisu:

Jätevesihuollon kehittymiseen on vaikuttanut ylikunnallisen ja paikoin ylimaakunnallisen yhteistyön lisääntyminen. Jätevedenpuhdistusta on keskitetty siirtoviemärihankkeiden avulla suurempiin ja tehokkaampiin puhdistusyksiköihin. Etelä-Pohjanmaan maakunnassa oli vuoden 2020 alussa käytössä 22 valvonnan piirissä olevaa yhdyskuntien jätevedenpuhdistamo. Puhdistamojen kokonaismäärä on vähentynyt 20 vuoden aikana kymmenellä. Kehitys on samansuuntaista mutta maltillisempaa kuin muualla Länsi-Suomen alueella. Ympäristölupavelvollisten puhdistamoiden lisäksi alueella on paljon pienempiä jätevedenpuhdistamoita, jotka eivät tarvitse ympäristölupaa toimintansa pienimuotoisuuden vuoksi. Etelä-Pohjanmaan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin vuonna 2019 noin 14,8 milj. m³ jätevettä.

Etelä-Pohjanmaalla jätevesiverkon liittymisprosentti oli noin 69 % (129 800 asukasta). Alueen matalaa liittymisprosenttia osaltaan selittää pienten jätevedenpuhdistamoiden suuri lukumäärä ja runsas laajalle levittäytynyt maaseutumainen asutus. Etelä-Pohjanmaalla asukkaiden viemäriverkostoon liittymisprosentti on noussut noin 10 prosentilla. Keskimääräinen asukasluku jätevedenpuhdistamo kohden koko Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella oli noin 6100. (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 33/2021.)

Maakuntakaavaan on merkitty ne puhdistamot, joilla on seudullista tai maakunnallista merkitystä.

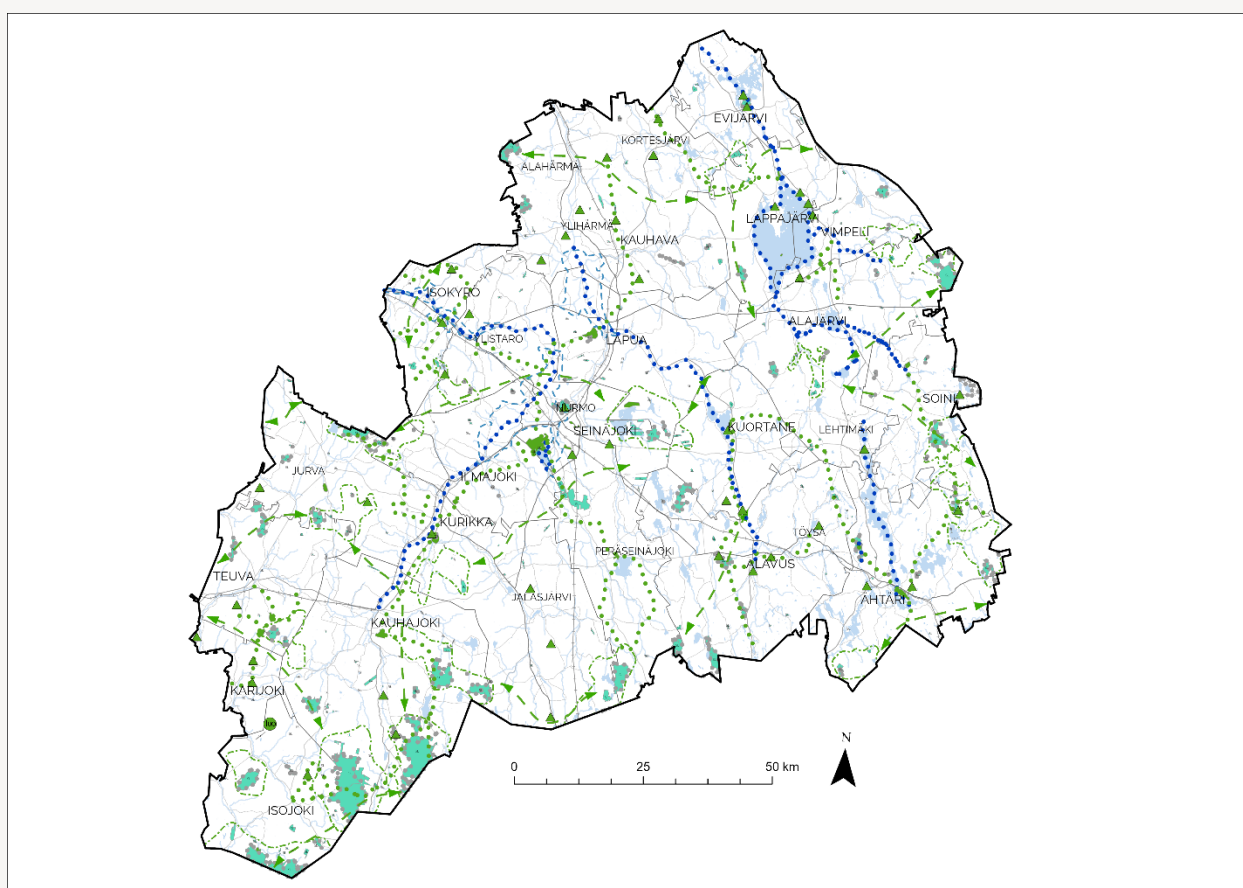
Taulukko 27. Maakuntakaavassa osoitetut yhdyskuntateknisen huollon alueet (Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022).

Kohde	Kunta
Alavuden jätevedenpuhdistamo	Alavus

Alahärmän jätevedenpuhdistamo	Kauhava
Lapuan jätevedenpuhdistamo	Lapua
Seinäjoen jätevedenpuhdistamo	Seinäjoki
Vimpelin säätutka	Vimpeli

6.6 Viherrakenne

Viherrakenteen teemaan kuuluvat virkistykseen ja luontoympäristöön liittyvät maakuntakaavamerkinnot. Viherrakenne on osa yhdyskuntarakennetta. Maakunnan viherrakenteella on olennaista vaikutusta viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön ylläpitämisessä sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisessä.

Kuva 13. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viherrakenteen merkinnät.

Luonnonsuojelualue

SL

Merkinnän kuvaus: Aluevarausmerkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue.

Suojelumääräys: Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Alueella voidaan kuitenkin valtion luonnonsuojeluviranomaisen niin salliessa toteuttaa alueen suojeluarvojen säilyttämiseksi ja palauttamiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä. Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Luonnonsuojelualueet ovat keskeinen osa maakunnan ekologista verkostoa ja niillä turvataan lajiston ja luontotyyppien monimuotoisuuden säilymistä.

Maakuntakaavassa osoitetaan luonnonsuojelualueen merkinnällä luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt. Kaavassa osoitettavia luonnonsuojelualueita on 303 kappaletta, yhteensä 380 km². Luonnonsuojelualueet kattavat 2,7 % Etelä-Pohjanmaan pinta-alasta. Aluerajaukset on ladattu Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistosta (Suomen ympäristökeskus 2022) ja saatu Metsähallitukselta (2022).

Valtioneuvoston hyväksymistä suojeluohjelmista ja -päätöksistä valtaosa kuuluu Etelä-Pohjanmaalla soidensuojelun perusohjelmaan (19.4.1979, 26.3.1981), ja lisäksi alueella on kansallis- ja luonnonpuistoverkoston kehittämisohjelmaan (24.2.1978, täydennetty 2.4.1980, 19.12.1985 ja 16.6.1988), lehtojensuojeluohjelmaan (3.4.1989), vanhojen metsien suojeluohjelmaan (27.6.1996), lintuvesien suojeluohjelmaan (3.6.1982) ja rantojensuojeluohjelmaan (20.12.1990) kuuluvia alueita.

Maakuntakaavassa ei osoiteta luonnonsuojelualueen merkinnällä soidensuojelun täydennysehdotuksen (Ympäristöministeriö 2015) mukaisia kohteita, elleivät ne sisälly edellä mainittuihin luonnonsuojelulailla perustettuihin tai perustettavaksi tarkoitettuihin alueisiin tai suojelualueen merkintään. Täydennysehdotuksen kohteille ei kaavaratkaisussa kuitenkaan osoiteta sellaista maankäyttöä, joka uhkasi niiden arvoja (yhteensovittaminen maa- ja kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvien alueiden osalta tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheen). Soidensuojelun täydennysehdotukseen kuuluva Karvasuo (Seinäjoki) osoitetaan kaavassa luonnonsuojelualueena, koska alueelle on osoitettu luonnonsuojelualueen merkintä Seinäjoen kaupunginvaltuuston 2015 hyväksymässä Honkakylän, Lehtimäenkylän ja Riskunmäen osayleiskaavassa.

Suojelualue

s

Merkinnän kuvaus: Aluevarausmerkinnällä osoitetaan suojelualueet, jotka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön nojalla. Lisäksi merkinnällä osoitetaan Metsähallituksen omalla päätöksellä muodostetut tai muodostettavat

suojelualueet. Alueiden suojelun toteuttamisesta päätetään yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Suojelumääräys: Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisu:

Suojelualueen merkintä osoitetaan maakuntakaavassa viidelle kohteelle. Alueiden suojeluperusteet on kuvattu taulukossa 28. Kaikki suojelualueet on osoitettu vastaavalla merkinnällä aiemmissa maakuntakaavoissa (Vuoressalon kalliot Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040).

Merkinnällä maakuntakaavan luonnoksessa osoitettavat Vähä Vuosjärven ja Iso Vuosjärven alueet (Kauhava) perustuvat Etelä-Pohjanmaan seutukaavaan (1995) ja ne on osoitettu tämän perusteella myös Etelä-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavassa (2005). Merkinnällä on kokonaismaakuntakaavassa osoitettu suojelualueet, jotka eivät ole valtioneuvoston hyväksymissä suojeluohjelmissa tai Natura 2000 -verkostossa. Vähä Vuosjärven ja Iso Vuosjärven alueille tullaan ennen kaavaehdotusta tekemään luontoselvitykset, joilla selvitetään alueiden luontoarvojen nykytilannetta ja merkinnän ajankohtaisuutta. Ennen kaavan ehdotusvaihetta tullaan lisäksi käymään läpi Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeen (2013) arvokkaimpien kohteiden maanomistuksia, ja mahdollisesti järjestämään niiden kaavassa osoittamiseen liittyviä neuvotteluja Metsähallituksen ja yksityisten maanomistajien kanssa.

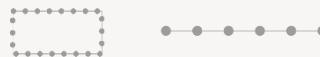
Maakuntakaavassa suojelualueena osoitetuilla alueilla ei sovelleta metsälain 2 §:n mukaisesti metsälakia.

Taulukko 28. Suojelualueet, niiden sijaintikunta/-kunnat ja alueiden kuvaus.

Nimi	Kunta	Alueen kuvaus
Isojärven ja Iso-Manalaisen ympäristön suot	Ähtäri, Soini	▶ osoitettu S-merkinnällä Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa III ▶ merkintä kohdentuu suon sille osalle, joka on suojeltu Metsähallituksen omalla päätöksellä (12 ha) ▶ soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde ▶ koko soidensuojelun täydennysehdotuksen mukaiselle alueelle on määritetty suoyhdistymätyypiksi mm. keskiboreaalin välipintainen aapasuo ja rahkakeidas. Merkinnän kohteena olevan rajauksen mukaisella alueella esiintyy suotyypeistä isovarpurämettä ja oligotrofista rimpinevaa, ja se sijaitsee

Lohilampi-Lohineva	Alajärvi	lähellä Ison Koirajärven harjun Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta ▶ pinta-ala 12 hehtaaria ▶ osoitettu S-merkinnällä Etelä-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavassa 2005 ▶ Metsähallituksen omistuksessa ▶ Suolla on runsaasti eri luontotyypppejä ja huomionarvoisia lintulajeja (suoselvityshanke 2013)
Iso Vuosjärvi	Kauhava	▶ pinta-ala 127 hehtaaria ▶ linnuston suojelualue (seutukaava 1995, kokonaismaakuntakaava 2005) ▶ luontoselvitys ennen kaavan ehdotusvaihetta
Vähä Vuosjärvi	Kauhava	▶ pinta-ala 96 hehtaaria ▶ linnuston suojelualue (seutukaava 1995, kokonaismaakuntakaava 2005) ▶ luontoselvitys ennen kaavan ehdotusvaihetta
Vuoressalon kalliot	Isokyrö	▶ pinta-ala 44 hehtaaria ▶ osoitettu Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 S-merkinnällä maakunnallisena suojelualueena ▶ kalliomaiseman suojelualue ▶ pinta-ala 67 hehtaaria

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue

Merkinnän kuvaus: Alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvat tai siihen ehdotetut alueet. Alueiden suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulaissa.

Suunnittelumääräys: -

Kaavaratkaisu:

Natura 2000 -verkoston muodostaminen on yksi Euroopan unionin tärkeimmistä keinoista pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen. Natura 2000 -verkostoon kuuluvat SAC-alueet ovat luontodirektiivin mukaisia erityisen suojelutoiminnan alueita, SPA-alueet lintudirektiivin mukaisia erityisiä suojelualueita ja SCI-alueet ehdotuksia erityisen suojelutoiminnan alueiksi, jotka Euroopan komission päätöksellä muutetaan aikanaan SAC-alueiksi.

Maakuntakaavassa osoitettavan Natura 2000 -verkoston alueet (66 kpl) perustuvat valtioneuvoston päätökseen 20.8.1998, sekä siihen tehtyihin täydennyksiin (8.5.2002, 2.6.2005, 5.12.2018). Alueista 51 on SAC-alueita, 12 SCA/SPA-alueita ja kolme SPA-alueita.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen Natura-alueiden hoidon ja käytön yleissuunnitelma on valmistunut 2016, ja sen on laatinut yhteistyössä ELY-keskus ja Metsähallituksen luontopalvelut. Yleissuunnitelmassa arvioidaan Natura-alueiden suojelutavoitteita turvaavien ja edistävien suunnitelmien tarve ja Natura-alueiden tila-arviointien tilanne ja laatimistarve.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue

Merkinnän kuvaus: Alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä osoitetaan yleispiirteisellä rajauksella maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa. Merkintä sallii mm. maa- ja metsätalouskäytön, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asutuksen, matkailupalveluiden kehittämisen sekä jokamiehenoikeudella tapahtuvan virkistyskäytön.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä, sekä välttää luontoympäristön pirstoutumista. Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppisiä ja edistävät niiden säilymistä.

Kaavaratkaisu:

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita osoitetaan 20 kpl maakunnallisesti merkittävimmille laajoille, yhtenäisille ja luontoarvoiltaan edustaville alueille. Alueet toimivat merkittävänä osana maakunnan ekologista verkostoa. Ne sijoittuvat maakunnan laajimmille yhtenäisille metsä- ja suoalueille, ja niiden runkona toimivat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat, olemassa olevat luonnonsuojelualueet. Aluerajaukset ovat yleispiirteisiä ja niiden sisällä on monenlaista maankäyttöä, mm. asutusta sekä maa- ja metsätaloutta, joiden harjoittamiseen merkinnällä ei ole suoraan vaikutusta.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden rajausten keskeistä taustaa aineistoa ovat Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut –selvityksessä (2022) laaditut analyysit laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä metsä- ja suoluonnon arvoista. Lisäksi alueiden muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi- ja lajitietoja. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut –selvityksen analyysit ulottuvat 5 km maakuntarajan yli, minkä lisäksi ylimaakunnallinen näkökulma on huomioitu mm. käytyjen neuvottelujen, naapurimaakuntien maakuntakaava-aineistojen ja erilaisten paikkatietoaineistojen perusteella.

Kaavamerkinnän suunnittelumääräyksen mukaisesti luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla tulee välttää luontoympäristön pirstoutumista sekä ottaa huomioon luonnon monimuotoisuusarvot ja edistää niiden säilymistä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja

suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavassa tulee edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. MRL:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilymistä.

Taulukko 29. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden sijaintikunta/-kunnat. Alueiden kuvaukset on esitetty liitteessä 2.

Nimi	Kunta
Muuraismaankankaan alue	Lappajärvi, Evijärvi, Kauhava
Jokinevan alue	Vimpeli, Alajärvi
Ylimmäisen alue	Alajärvi
Orasenjoen alue	Alajärvi
Iiroonjärven-Matosuon alue	Soini
Arpaisen alue	Soini, Ähtäri
Palolammin alue	Ähtäri
Rintalankylän-Niiniperän alue	Ähtäri
Liikajärven alue	Kurikka, Seinäjoki
Hirvijärven-Varpulan alue	Seinäjoki, Kuortane
Orisbergin alue	Seinäjoki, Isokyrö
Levanen-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue	Ilmajoki, Kurikka
Roopakannevan alue	Kurikka, Teuva
Pitkämön-Ponsinevan alue	Kurikka, Kauhajoki
Iso Koihnannevan alue	Kauhajoki, Kurikka
Ranta-Tarkan alue	Teuva, Kauhajoki
Hanhikeitaan alue	Isojoki
Mustasaarenkeitaan-Haapakeitaan-Huidankeitaan alue	Isojoki
Lauhanvuoren alue	Isojoki, Kauhajoki
Kauhanevan-Pohjankankaan alue	Kauhajoki

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue (kohdemerkintä)

Merkinnän kuvaus: Alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä osoitetaan kasvillisuus- ja linnustoarvoiltaan merkittävä suoluontoalue, joka tulee ottaa huomioon tuulivoimatuotannon suunnittelussa.

Suunnittelumääräys: Alueen ja sen lähiympäristön käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon merkinnän kohteena olevan suoluonnon kasvillisuus- ja linnustoarvot, suoalueen vesitalous ja luontoarvojen säilymisen kannalta tarpeelliset ekologiset yhteydet.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitettavan Rajamäenkylän tuulivoimaloiden alueen keskellä on ojittamattomien suoalueiden kokonaisuus, joista Virsunkeidas ja Prunnikeidas on todettu pesimälinnustoltaan arvokkaiksi (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Geologian tutkimuskeskus & Etelä-Pohjanmaan liitto 2013). Rajamäenkylä on osoitettu tuulivoimaloiden alueena Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa I, jossa toteutettujen arviointien perusteella tuulivoimaloiden alueen keskelle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkintä. Tuulivoiman suunnittelussa ja toteuttamisessa on turvattava linnuston pesintä- ja ruokailumahdollisuudet.

Viheryhteystarve

Merkinnän kuvaus: Kehittämisperiaatemerikinnällä osoitetaan olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merikintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merikintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa maastokäytävän riittävä leveys.

Kaavaratkaisu:

Viheryhteyksillä tarkoitetaan tässä yhteydessä laajoja metsä- ja suoalueita yhdistäviä metsä- tai muita kasvullisia alueita, jotka muodostavat liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Kaavassa osoitetaan kehittämisperiaatemerikinnällä, yleispiirteisellä tasolla maakunnan olemassa olevia ja tavoitteellisia viheryhteyksiä (16 kpl), jotka ovat ekologisen verkoston kannalta keskeisiä tai kriittisiä. Kaavamerikinnällä ei kuvata maakunnan koko ekologista verkostoa.

Viheryhteyksien muodostamisessa on hyödynnetty Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteempipalvelut –selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company 2022) laadittuja analyysejä maakunnan ekologisten yhteyksien verkostosta sekä kriittisistä ja vahvistettavista ekologisista yhteyksistä. Selvityksessä yhteyksiä analysoidaan ns. kustannusreitityksen perusteella, jossa erilaisille maankäyttömuodoille on määritelty arvoja niiden todennäköisen estevaikutuksen perusteella. Viheryhteyksien muodostamisessa on lisäksi peilattu selvityksen tuloksia suhteessa riistaeläinonnettomuuksien sijainteihin. Laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet sekä suojelualueet toimivat tärkeinä liikkumis- ja levittäytymisyhteyksinä eläin- ja kasvilajistolle. Kriittisiä yhteyksiä ovat esimerkiksi tietyn alueen ainoat selkeät viheryhteydet, laajoja peltoalueita ylittävät yhteydet tai taajamia kiertävät viheryhteydet. Ylimaakunnalliset viheryhteydet on huomioitu Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteempipalvelut –selvityksen tulosten, käytyjen neuvottelujen, naapurimaakuntien maakuntakaava-aineistojen ja erilaisten paikkatietoaineistojen perusteella.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteena on ekologisten yhteyksien turvaaminen edistämällä mm. suojelu- ja virkistysalueiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden kytkeytyneisyyttä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavassa tulee edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä sekä huolehtia viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Maakuntakaavassa ei tarkastella lajikohtaisesti elinympäristöjen kytkeytyneisyyttä, eikä määritellä viheryhteyksien tarkkaa sijaintia maastossa tai määritellä viheryhteyksien maastokäytävien leveyttä, vaan osoitetaan yleisemmällä tasolla maakunnan ekologisen verkoston rakennetta.

Merkinnästä ei aiheudu metsänhoidollisia rajoituksia eikä se rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista viheryhteystarpeiden alueilla.

Taulukko 30. Viheryhteystarpeet ja niiden sijaintikunta/-kunnat. Alueiden kuvaukset on esitetty liitteessä 3.

Nimi	Kunta
Hirvijärven-Varpulan alue – Orisbergin alue – Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue	Seinäjoki, Lapua, Ilmajoki
Taalasnevan alue – Isokyrön pohjoisraja/maakuntaraja	Isokyrö
Kurjennevan alue – Honkakylä - Pitkämön-Ponsinevan alue	Seinäjoki, Ilmajoki, Kurikka
Roopakannevan alue – Teuvan länsiraja/maakuntaraja	Teuva, Kurikka
Rintalankylän-Niiniperän alue – Ähtärin itäraja/maakuntaraja	Ähtäri
Kuortaneen Alavuden kuntaraja – Alavuden lounaisosa/maakuntaraja	Alavus, Kuortane

Lappajärven länsipuoli – Julkunnevan alue/maakuntaraja	Lappajärvi, Evijärvi
Lauhanvuoren alue – Teuvan lounaisosa/maakuntaraja	Kauhajoki, Karijoki, Teuva
Kauhanevan-Pohjankankaan alue – Kotaneva - Roopakannevan alue	Kauhajoki, Kurikka, Teuva
Kauhanevan-Pohjankankaan alue - Mustasaarenkeitaan-Haapakeitaan-Huidankeitaan alue/maakuntaraja	Kauhajoki, Isojoki
Liikajärven alue – Iso Koihnannevan alue	Kurikka
Hirvijärven-Varpulan alue – Kuortaneen pohjoisosa	Kuortane
Lappajärven länsiosa – Paljakannevan-Åkantmossenin alue/maakuntaraja	Kauhava, Lappajärvi
Sanemossenin alue/maakuntaraja - maakuntaraja/Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue	Kurikka
Siirilän alue – Ylimmäisen alue/maakuntaraja	Alajärvi
Rantakankaan alue – Soinin kaakkoisosa/maakuntaraja	Soini, Alajärvi

Tulvariskialue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti nimetty merkittävä tulvariskialue. Alueella vesistöjen pinnan nousu voi aiheuttaa huomattavia tulvavahinkoja.

Suunnittelumääräys: Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialue ja tulvariskien hallintasuunnitelma sekä varautua sään ääri-ilmiöiden vaikutuksiin.

Kaavaratkaisu:

Etelä-Pohjanmaalla sijaitsee kolme merkittävää tulvariskialuetta: Ilmajoki-Seinäjoki (Kyrönjoen vesistöalueella), Ylistaro-Koivulahti (Kyrönjoen vesistöalueella) ja Lapua (Lapuanjoen vesistöalueella) (Maa- ja metsätalousministeriö 2018). Lisäksi osin Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevalla Lapväärtin-Isojoen vesistöalueella on Pohjanmaan maakunnan puolella merkittävä tulvariskialue, Lapväärtti. Alueiden valinnassa on huomioitu tulvien todennäköisyys ja niiden mahdolliset vahingolliset seuraukset. Vahingollisuuskriteereitä ovat mm. asukasmäärä sekä vesi- ja energiahuollon kaltaisten välttämättömyyspalveluiden määrä tulva-alueella. Lisäksi arvioinnissa on huomioitu mm. ilmastonmuutoksen vaikutus, koetut tulvatilanteet ja toteutetut tulvariskien hallinnan toimenpiteet.

Lapuanjoen ja Kyrönjoen vesistöalueille on laadittu tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2022–2027 (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2021a ja 2021b) ja alueilla toimii tulvaryhmät. Tulvariskien hallintasuunnitelmissa on esitetty yhtenä tulvariskiä vähentävänä toimenpiteenä maankäytön suunnittelun osalta tulva-alueiden merkitsemistä kaikkiin kaavoihin.

Tulvariskialueet osoitetaan alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä.

Taulukko 31. Tulvariskialueet. Maa- ja metsätalousministeriö on nimennyt Etelä-Pohjanmaalta kolme kohdetta merkittäväksi tulvariskialueeksi vuosille 2018–2024.

Nimi	Kunta
Ylistaro-Koivulahti	Isokyrö, Seinäjoki
Lapua	Lapua, Kauhava
Ilmajoki-Seinäjoki	Seinäjoki, Ilmajoki

Virkistysalueet ja -kohteet

Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti merkittävien virkistysalueiden, -kohteiden ja ulkoilureittien tilanne päivitettiin Etelä-Pohjanmaan virkistysalueselvityksen (2022) yhteydessä. Virkistysalueselvityksessä virkistyspalvelutarjonta sekä virkistyskäyttöä palvelevat rakenteet, ylläpito, tiedossa olevat kehittämissuunnitelmat, saavutettavuus ja hyvä käyttöaste ovat olleet painotettavia tekijöitä virkistysalueiden ja -kohteiden merkittävyyden arvioinnissa. Suurin osa kaavakartalle päätyvistä merkinnöistä periytyy pitkälti aikaisemman kokonaismaakuntakaavan alueista, kohteista ja reiteistä, mutta osittain pienin muutoksin. Osa vanhoista virkistysalueista ja -kohteista oli taantunut, ollut hoitamattomana tai suunnitelmat virkistyskäytöstä eivät olleet toteutuneet. Selvityksen yhteydessä nousi esiin myös uusia maakunnallisesti merkittäviä alueita, kohteita ja reittejä. Kuntien esittämät mielipiteet sekä muutosehdotukset selvityksen yhteydessä ja sen jälkeen on huomioitu osoittaessa virkistysalueita, -kohteita ja ulkoilureittejä maakuntakaavaan.

Virkistysalue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja alueita. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia ja vapaa-ajan asuntoja.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus sekä turvata alueen käytön säilyminen ja kehittäminen yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueella sallitaan virkistyskäyttöä ja retkeilyä palveleva rakentaminen sekä jo olemassa olevien rakennusten ja rakenteiden korjaus-, laajennus-

ja muutostyöt. Alueen kehittämisessä on huomioitava rakennetut kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Virkistyskohde

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja kohteita. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia ja vapaa-ajan asuntoja.

Suunnittelumääräys: Kohteen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus sekä turvata alueen käytön säilyminen ja kehittäminen yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueella sallitaan virkistyskäyttöä ja retkeilyä palveleva rakentaminen sekä jo olemassa olevien rakennusten ja rakenteiden korjaus-, laajennus- ja muutostyöt. Alueen kehittämisessä on huomioitava rakennetut kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot. Alueella on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Virkistysalueiden ja -kohteiden kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetuissa virkistysalueissa ja -kohteissa tavoitteena on ollut valita sellaisia alueita ja kohteita, jotka ovat pääasiassa vapaassa ja maksuttomassa käytössä. Tällaisia kohteita ovat erityisesti ulkoiluun ja retkeilyyn tarkoitettut alueet ja kohteet. Lisäksi alueiden ja kohteiden valinnassa on huomioitu maakunnan laajuinen kattavuus sekä saavutettavuus.

Maakuntakaavaan osoitettujen virkistysalueiden määrä on 28 kappaletta, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2005 vahvistetussa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Virkistysalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 33 km². Jouppilanvuori-Kyrkösjärvi (9,3 km²), Simpsiö (3,2 km²) ja Moksunniemi (2,6 km²) ovat pinta-alaltaan suurimmat virkistysalueet.

Maakuntakaavan mittakaavan takia virkistysalueiden aluevaraukset esitetään yleispiirteisinä. Suurin osa kuntien ehdottamista uusista virkistysalueista ja -kohteista on osoitettu maakuntakaavassa kohdemerkinnällä alueiden pienialaisuuden vuoksi. Poikkeuksena Tanelinranta-Hyllykallio, joka osoitetaan alueena sen laajuuden vuoksi. Maakuntakaavaan osoitettuja virkistyskohteita on 47 kappaletta, mikä on vähemmän kuin vuoden 2005 vahvistetussa kokonaismaakuntakaavassa. Kaikki maakuntakaavaan osoitettavat virkistysalueet ja -kohteet ja kohdekuvaukset on listattu Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Ohjeellinen ulkoilureitti

Merkinnän kuvaus: Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja kehitettäviä maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä ulkoilureittejä.

Suunnittelumääräys: Reitin tarkempi sijainti tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien ja viranomaistahojen kanssa.

Kaavaratkaisu:

Ohjeellisilla ulkoilureiteilla osoitetaan olemassa olevia reittejä, suunniteltuja reittejä sekä reitistötarpeita. Tavoitteena on ollut luoda kuntia sekä virkistysalueita ja -kohteita yhdistävä runkoreitistö. Ulkoilureittejä on osoitettu 26 kappaletta, mikä on noin puolet vuoden 2005 hyväksytyn Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan ohjeellisista ulkoilureiteistä. Maakuntakaavaan osoitettavien ulkoilureittien valinnassa huomioitiin kuntien näkemykset toteutuneista ja mahdollisesti suunnitteilla olevista ulkoilureiteistä. Osa osoitetuista reiteistä mukailee jo olemassa olevia laajoja ja kuntia yhdistäviä patikointi- ja vaellusreittejä, ja osa ohjeellisista ulkoilureiteistä on muodostettu useampaa lyhyempää reittiä ja rengasreittejä yhdistelemällä. Yhteensä ohjeellisia ulkoilureittejä on 687 km. Ohjeelliset ulkoilureitit on listattu Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Ohjeellinen melontareitti ●●●●●●●●

Merkinnän kuvaus: Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät melontareitit.

Suunnittelumääräys: Melontareitin sekä rantautumis- ja levähdyspaikkojen tarkempi suunnittelu tulee suunnitella yhteistyössä maanomistajien ja viranomaistahojen kanssa.

Kaavaratkaisu:

Etelä-Pohjanmaan melontareittejä tarkasteltiin osana Etelä-Pohjanmaan virkistysalueselvitystä (2022) sekä yhteistyössä alueella toimivan melontaseuran (Kyrönjoen Koskihäijt ry) asiantuntijan kanssa. Maakuntakaavassa osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät melontareitit, jotka ovat pääsääntöisesti jo toteutuneita reittejä. Tällaisia reittejä tunnistettiin seitsemän: Tervareitti, Kyrkösjärven vesielämysreitti, Kyrönjoen melontareitti, Lapuanjoen melontareitti, Savonjoen melontareitti, Ähtärinjärven melontareitti ja Sappionjärvien melontareitti. Yhteensä ohjeellisia melontareittejä on 448 km. Maakuntakaavaan osoitetuissa melontareiteissä tärkeää on reittien saavutettavuus, alueen kulttuuri- tai luonnonominaisuuksien vetovoimaisuus sekä maakunnallinen kattavuus.

Taulukko 32. Maakuntakaavassa osoitetut ohjeelliset melontareitit.

Melontareitti	Pituus (km)	Kunta
Kyrkösjärven vesielämysreitti	14	Ilmajoki, Seinäjoki
Kyrönjoen melontareitti	116	Kauhajoki, Seinäjoki, Isokyrö, Kurikka, Ilmajoki

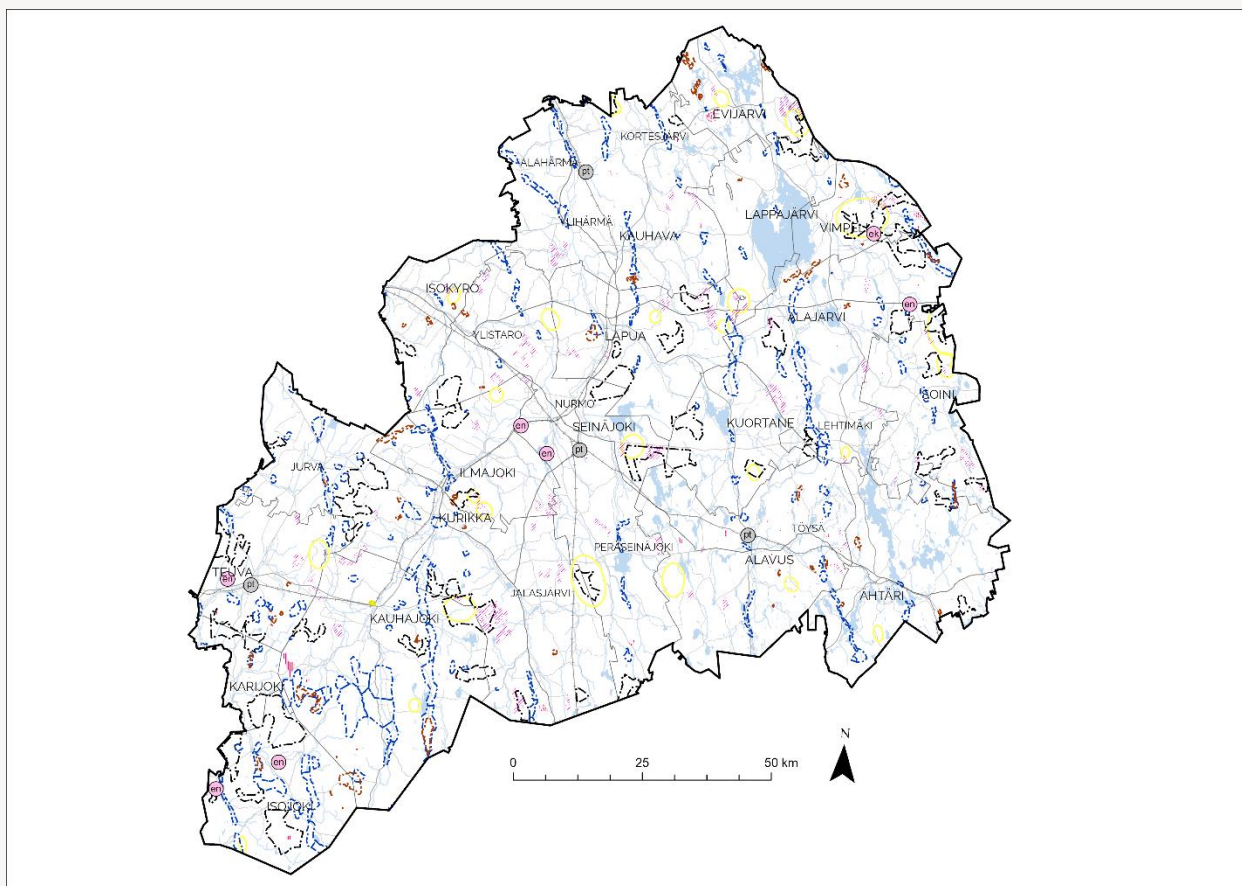
Lapuanjoki	90	Lapua, Alavus, Kauhava, Kuortane
Tervareitti	166	Soini, Alajärvi, Vimpeli, Evijärvi, Lappajärvi
Ähtärinjärvi	41	Soini, Ähtäri, Alajärvi
Savonjoki	22	Vimpeli, Alajärvi
Sappionjärvet	6	Ähtäri

6.7 Luonnonvarat ja energiantuotanto

Maakuntakaavassa osoitetaan kaavan tavoitteiden mukaisesti merkintöjä, joilla pyritään luonnonvarojen kestäväan käyttöön sekä bio- ja kiertotalouden edistämiseen.

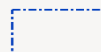
Maakuntakaavaratkaisu mahdollistaa myös laajan päästöttömän energiantuotannon.

Luonnonvaroja ja energiantuotantoa koskeviin merkintöihin on laadittu merkittävä määrä taustaselvityksiä, joiden avulla kaavaratkaisu ja sen vaikutukset on saatu arvioitua, ja merkittävät haitalliset vaikutukset vältetään. Luonnonvarojen ja energiantuotannon teemassa esitetään kohdemaisia aluevarausmerkintöjä, energiantuotannon ja luonnonvarojen kestäväan hyödyntämisen potentiaalia osoittavia alueiden ominaisuusmerkintöjä sekä uusiutuvan energian ja bioteollisuuden kehittämisperiaatemarkintä.

Kuva 14. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnonvarojen ja energiantuotannon merkinnät.

Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet ja muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet.

Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetaan 202 tärkeää vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta. Pohjavesialueet luokitellaan pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella kahteen luokkaan:

- **luokka 1:** vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin

► **luokka 2:** muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu luokassa 1 tarkoitettuun käyttöön

Maakuntakaavassa osoitetaan molempien luokkien mukaiset alueet alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä. Maakunnan 230 pohjavesialueesta 151 kuuluu luokkaan 1 ja 51 luokkaan 2.

Pohjavesialueen raja osoittaa sitä aluetta, jolla on vaikutusta pohjavesiesiintymän veden laatuun tai muodostumiseen. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella pohjavesialueet on luokiteltu ja rajauksia tarkistettu uudistuneen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiseksi vuosina 2018–2021. Aluerajaukset on ladattu Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistosta (Suomen ympäristökeskus 2022). ELY-keskus voi muuttaa pohjavesialueiden rajauksia ja luokituksia uuteen tietoon perustuen esimerkiksi, mikäli vedenotto alueelta alkaa tai loppuu, tai saadaan uutta tietoa alueen hydrogeologiasta.

Vesilaitosten jakamasta talousvedestä 100 % on Etelä-Pohjanmaalla pohjavettä. Maakunnan vesihuoltolaitokset ottivat vuonna 2021 pohjavettä yhteensä noin 18 miljoonaa kuutiometriä. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan pohjavesialueilla on arvioitu muodostuvan pohjavettä yhteensä noin 100 miljoona kuutiometriä vuodessa.

Vedenhankinta-alueet sijaitsevat Etelä-Pohjanmaalla usein kaukana veden käyttökohteista, pohjavesimuodostumat ovat pääosin varsin pieniä ja pohjavedenottoa pitää monesti rajoittaa muodostuman enimmäisantoisuutta pienemmäksi, jotta vedenlaatu säilyy hyvänä. Alueen vedenjakelun järjestäminen onkin vaatinut pitkiä putkilinjoja ja laajoja vedenhankinta-alueita.

Pohjavesialueet on keskeistä huomioida kaikessa maankäytön suunnittelussa. Pohjavesialueille suunniteltavan maankäytön tulee tukea pohjaveden laadun ja määrän säilymistä hyvänä, ja toisaalta teollisuus ja muu riskitoiminta on pyrittävä sijoittamaan pohjavesialueiden ulkopuolelle. Maakuntakaavan päivitystyön yhteydessä on yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Etelä-Pohjanmaan liiton ja Pohjanmaan liiton kanssa toteutettu Pohjavesien suojelun ja kiviaineishuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hanke. Maakuntakaavassa ei osoiteta maa- ja kalliokiviaineisten ottoon soveltuvia alueita, tuulivoimaloiden alueita ja turvetuotantoon soveltuvia alueita pohjavesialueille.

Pohjavesialueille voidaan laatia suojelusuunnitelma, joka tulee ottaa huomioon esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja viranomaistoiminnassa. Suojelusuunnitelman laatiminen on ensisijaisesti kunnan tehtävä, ja se laaditaan lähinnä vedenhankintakäytössä oleville pohjavesialueille sekä pohjavesialueille, joilla on runsaasti pohjaveden laatua tai määrää vaarantavia toimintoja.

Tärkeiden vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden luettelo on Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuva alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla sijaitsee maakunnan kiviaineshuollon kannalta määrällisesti, laadullisesti ja/tai sijainnin perusteella merkittäviä maaperän tai kallioperän kiviainesvaroja. Alueiden rajaukset tarkentuvat arvioitaessa ottamisedellytyksiä maa-aineslain edellyttämällä tavalla.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida maa- ja kalliokiviainesten ottamisedellytysten säilyminen. Suunnittelussa on huomioitava toiminnan vaikutukset asutukseen, luonto- ja kulttuuriympäristöön, vesistöihin sekä liikenteeseen. Maa- ja kalliokiviainesten ottamista suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon alueen jälkikäyttö, joka tulee sovittaa yhteen ympäröivien alueiden maankäytön kanssa.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetaan 66 aluetta maa- tai kalliokiviaineksen ottamiseen soveltuvan alueen merkinnällä. Näistä 13 on maaperä- ja 53 kallioperäalueita. Osa kallioperäalueista sijaitsee usean, erillisiksi kokonaisuuksiksi rajatun alueen rykelmissä. Kallioperäalueita sijaitsee määrällisesti eniten Alavudella (20 kpl).

Maa- ja kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvien alueiden rajaukset ovat yleispiirteisiä ja niitä tulee tarkentaa arvioitaessa ottamisedellytyksiä maa-aineslain edellyttämällä tavalla. Osalle alueista sijoittuu myös nykyistä ottotoimintaa.

Maakuntakaavaratkaisu perustuu Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liittojen POSKI-hankkeeseen (2021–2023), jossa tarkistettiin aiemman POSKI-hankkeen (Britschgi ym. 1999) maa- ja kalliokiviainesten ottoon määriteltujen, mutta vielä laajasti maa-ainesten otolle avaamattomien alueiden nykytila ja luokittelu. Lisäksi POSKI-hankkeessa pyrittiin löytämään uusia kalliokiviainesten ottoalueita huomioiden tulevaisuuden kiviainestarve ja alueen suhteellisen vähäiset ottamiseen soveltuvat sora- ja hiekkavarannot. (Afry 2022, Geologian tutkimuskeskus 2022, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2023a ja 2023b)

POSKI-hankkeessa maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvat alueet luokiteltu kolmeen luokkaan:

- ▶ maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuva alue (M)
- ▶ maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen osittain soveltuva alue (O)
- ▶ maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltumaton alue (E)

Luokittelu perustuu maa-ainelain, ympäristönsuojelulain, vesilain, luonnonsuojelulain, muinaismuistolain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä metsälain ympäristökriteereihin, ja lisäksi osalle alueista tehtiin luonto- ja maisemainventointeja. Maakuntakaavassa osoitetaan alueet, jotka on POSKI-hankkeessa luokiteltu maa- ja kalliokiviainesten ottamiseen soveltuviksi alueiksi (M):

- ▶ alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella
- ▶ alueella ei ole tiedossa olevia maa-aines- tai luonnonsuojelulain mukaisia ottamistoiminnan esteitä
- ▶ alueella ei ole havaittu tarkempien luonto- ja maisemainventointien perusteella merkittäviä luonto- tai maisema-arvoja
- ▶ alueen maa- tai kiviainesvarat ovat seudullisesti tai paikallisesti merkittäviä laadun, määrän ja/tai sijainnin perusteella

Kaavassa osoitettavilla alueilla on POSKI-hankkeessa tehtyjen selvitysten perusteella pystytty kohtalaisella varmuudella osoittamaan, että alueilla ei ole estettä maa-ainesten otolle. Alueiden maa- ja kalliokiviainesten ottamismahdollisuudet tulee kuitenkin harkita tapauskohtaisesti lupakäsittelyn yhteydessä. POSKI-hankkeen selvityksiä voidaan hyödyntää hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa ja lupaprosessissa.

Kaavassa osoitettujen maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvien alueiden kiviainesmäärä riittää maakunnassa arvion mukaan noin xx vuoden tarpeisiin / kattaa x-kertaisesti Etelä-Pohjanmaan laskennallisen kiviainestarpeen vuoteen 2050 saakka (tieto tarkentuu maakuntakaavan ehdotusvaiheeseen POSKI-hankkeen valmistuessa).

Uusien kallioperäalueiden osalta luonto- ja maisemainventoinnit jatkuvat POSKI-hankkeessa vielä kesällä 2023, minkä johdosta aluejoukkoon voi tulla päivityksiä ennen kaavaehdotusta.

Maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvien alueiden luettelo on Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Kaivosalue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan kaivoslain mukainen kaivoskivennäisten hyödyntämiseen varattu alue.

Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa erityisesti huomioon lähialueen luonto- ja virkistysarvot sekä toiminnan aiheuttamat vesistö- ja muut luontovaikutukset sekä tuotannon aikana että sen päätyttyä.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetaan yksi kaivosalueen kohdemerkintä, joka kohdentuu Vimpelissä sijaitseville Ryytimaan ja Vesterbackan voimassa oleville kaivospiireille.

Kaivospiirit on perustettu 1968 (Ryytimaa) ja 1991 (Vesterbacka) (Tukes 2023). Kaivosten päätuotteet ovat kalkkikivi ja kalkkikivijauheet (Nordkalk 2023).

Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan ne geologiset muodostumat, jotka on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi tuuli- ja rantakerrostumiksi, kallioalueiksi, moreenimuodostumiksi tai kivikoiksi, tai kuuluvat valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan.

Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö ja toimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että alueen geologiset erityispiirteet turvataan.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetaan 54 muodostumaa arvokkaan harjajalueen tai muun geologisen muodostuman merkinnällä. Merkintätyyppi on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä.

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen (3.5.1984) mukaiset harjajensuojeluohjelmaan kuuluvat alueet, joita on Etelä-Pohjanmaalla yhteensä kuusi. Harjajensuojeluohjelma ei ole luonnonsuojelulain 77 §:n mukainen luonnonsuojeluohjelma, vaan valtakunnallinen inventointi, jonka tavoitteena on arvokkaiden harjajalueiden tunnistaminen sekä niiden luonnontilan ja maisemakuvan säilyttäminen.

Merkinnällä osoitettavia valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuja tuuli- ja rantakerrostumia on maakunnassa viisi kohdetta, kallioalueita 32, moreenimuodostumia seitsemän ja kivikkoja neljä. Geologisia muodostumia on kartoitettu vuosina 1996–2018 Suomen ympäristökeskuksen, Geologian tutkimuskeskuksen ja Ympäristöministeriön yhteistyöprojekteissa. Hankkeiden tavoitteena on ollut saada kattava kuva Suomen arvokkaista geologisista muodostumista ja tuottaa niistä yhtenäinen ympäristöperusteinen luokitusaineisto alueidenkäytön ja suojelusuunnittelun sekä maa-aineslain mukaisen lupaharkinnan tausta-aineistoksi. Muodostumat on arvotettu niiden geologisten, biologisten ja maisemallisten ominaisuuksien perusteella.

Etelä-Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaaksi luokitellut tuuli- ja rantakerrostumat sijaitsevat Teuvalla (kaksi rantakerrostumaa), Ilmajoella (rantakerrostuma) ja Kauhajoella (tuulikerrostuma). Lisäksi Lauhanvuoren alueella Kauhajoella ja Isojoella sijaitsee laaja tuuli- ja rantakerrostuma, joka on luokiteltu valtakunnallisesti hyvin arvokkaaksi. (Mäkinen ym. 2011)

Valtakunnallisesti arvokkaita kallioalueita sijaitsee useiden kuntien alueella. Simpsiövuori Lapualla ja Pässilänvuoren-Sikavuoren kallioalue Ilmajoella ja Kurikassa on luokiteltu

erittäin arvokkaiksi, kahdeksan kohdetta hyvin arvokkaiksi ja muut arvokkaiksi kallioalueiksi. (Husa ym. 1996)

Valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia on eniten Evijärvellä, jossa sijaitsee kolme laajaa drumliiniparvea. Kauhavalla on kaksi kumpumoreenimuodostumaa, joista toinen pieneltä osin Etelä-Pohjanmaan maakunnan puolella. Lisäksi valtakunnallisesti arvokkaaksi on arvioitu yksi kohde Isossakyrössä (kumpumoreenimuodostuma) ja Ähtärissä (drumliini). (Mäkinen ym. 2007)

Etelä-Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaat kivikot sijaitsevat Lauhanvuoren ympäristössä Isojoella ja Kauhajoella. Rantakivikkoja edustavista kohteista kolme on luokiteltu valtakunnallisesti melko arvokkaaksi ja yksi valtakunnallisesti arvokkaaksi. (Räisänen ym. 2018)

Valtakunnallisesti arvokkaiden geologisten kohteiden inventoinneilla ja niihin liittyvillä luokitteluilla ei ole suoraan lakiin perustuvia oikeudellisia vaikutuksia.

Arvokkaiden harjualueiden tai muiden geologisten muodostumien luettelo on Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Puutermiinaali

Merkinnän kuvaus: Kohdemerkinnällä osoitetaan raakapuun ja bioenergiaraaka-aineiden kuljetuksiin liittyvän raide- ja tieliikenteen yhdistävän maakunnallisesti merkittävän termiinaalin yleispiirteinen sijainti.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava termiinaalin liikennejärjestelyjen toimivuudesta sekä niiden sovittamisesta asumiseen, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muuhun maankäyttöön.

Kaavaratkaisu:

Puutermiinaalit osoitetaan pääosin Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan III perusteella. Puutermiinaalin kohdemerkintä osoitetaan Seinäjoelle, Alavudelle, Teuvalle ja Kauhavalle. Vaihemaakuntakaavassa III Peräseinäjoelle osoitettu puutermiinaalin kohdemerkintä poistuu, koska se ei ole enää toiminnassa oleva ja uusi puutermiinaali on sijoitettu Seinäjoen eteläpuolelle Haapamäen radan läheisyyteen. Termiinaalit perustuvat Suomen Metsäkeskuksen Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueyksikön ja Etelä-Pohjanmaan liiton yhteistyössä laatimaan selvitykseen (Suomen metsäkeskus 2014). Selvityksen tavoitteena oli puuaineksen puskuri- ja termiinaalivarastoalueiksi soveltuvien sijaintien määrittäminen ja varastopaikkaverkoston luominen Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle. Selvitys on laadittu siten, että se soveltuu sellaisenaan maakuntakaavan valmisteluaineistoksi.

Taulukko 33. Maakuntakaavassa osoitetut puutermiinaalit.

Nimi	Kunta
Alavuden puutermiinali	Alavus
Alahärmän puutermiinali	Kauhava
Seinäjoen puutermiinali	Seinäjoki
Teuvan puutermiinali	Teuva

Energiahuollon alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät energiahuoltoa palvelevat laitokset ja kantaverkon muuntamoiden alueet.

Suunnittelumääräys: Muuntamoalueelle voidaan sijoittaa muuntamorakenteiden lisäksi muita sähkötekniisiä, esimerkiksi varastointiin liittyviä rakenteita.

Seinäjoen Voiman voimalaitoksen ja laitosalueen rakentamista ohjataan lupamenttelyllä ja alempiasteisella kaavoituksella.

Muuntamoiden alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavartarkaisu:

Sähköasemat ovat sähköverkon solmukohtia, joissa sähkönsiirto voidaan jakaa eri johdoille. Ne voidaan jakaa kahteen tyyppiin: kytkinlaitoksiin ja muuntoasemiin.

Kytkeinlaitoksilla kytketään verkon osia sähköverkkokokonaisuuteen. Kytkeinlaitos voi poistaa jälleenkytkemällä tietyn verkon osan automaattisesti. Avokytkeinlaitos on perinteinen, verkkoaidalla ympäristöstä eristetty, taivasalla oleva kytkeinlaitos. Nykyisin rakennetaan yhä useammin kaasueristeisiä sisäkytkinlaitoksia, jotka ulospäin näyttävät tavallisilta rakennuksilta.

Muuntoasemilla muutetaan verkon jännitettä. Mitä lähemmäs kulutusta verkossa edetään, sitä pienemmäksi jännitettä luvennetaan portaittain. Fingridin isoilla, talon kokoluokkaa olevilla muuntajilla jännite pudotetaan 400 kV:n tasolta 110 kV:n jännitetasoon, johon asiakkaat, kuten jakeluverkot, tuotantolaitokset ja teollisuus liittyvät. Suurimmat tuottajat ja sähkönsäilyttäjät liittyvät suoraan 400 kV:n verkkoon sähköasemilla.

Etelä-Pohjanmaan alueella on neljä sähköasemaa, Seinäjoella, Alajärvellä, Isojoella ja Teuvalla. Lisäksi Fingrid on päättänyt rakentaa uuden sähköaseman Isojoelle. Uuden sähköaseman tarve on Fingridin toimesta tunnistettu Seinäjoen ja Alajärven välillä, Kuortaneen pohjoispuolella lisääntyvän tuulivoimatuotannon johdosta.

Seinäjoen Voiman voimalaitos sijaitsee Kyrkösjärven rannalla. Yhteistuotantovoimalaitos käyttää polttoaineenaan uusiutuvia biopolttoaineita ja energiaturvetta. Laitos tuottaa sähköä ja kaukolämpöä, joka kattaa jopa 80 % Seinäjoen kaupungin tarpeista.

Laitoksen sähköteho (netto) on 120 MW ja kaukolämpöteho 100 MW, sähkötuotanto on 0,4–0,8 TWh/a ja kaukolämpötuotanto 350–450 GWh/a

Maakuntakaavassa osoitetaan kuusi energiahuollon alueen kohdemarkintää:

Taulukko 34. Maakuntakaavassa osoitetut energiahuollon alueen kohteet.

Nimi	Kunta	Kohde
Alajärvi	Alajärvi	Muuntamoalue
Arkkukallio	Isojoki	Muuntamoalue
Isojoki	Isojoki	Muuntamoalue
Seinäjoki	Seinäjoki	Muuntamoalue
Sevo	Seinäjoki	Energiantuotantolaitos
Kärppiö	Teuva	Muuntamoalue

Uusiutuvan energian ja bioteollisuuden kehittämisalue

Merkinnän kuvaus: Kehittämisperiaatemerkinnällä osoitetaan uusiutuvan ja biopohjaisen energian tuotantoon ja jalostukseen sekä energiateknologiaan erikoistuvan teollisuuden toimintaan soveltuva alue.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda mahdollisuudet uusiutuvan energiantuotannon ja biotuotteiden jalostuksen sekä niitä tukevan teollisuuden sijoittumiseen alueelle. Alueella tulee olla toimiva terminaal, joka mahdollistaa biomassojen suurimittakaavaisen varastoinnin ja kuljetukset eri liikennemuotoja hyödyntäen.

Kaavaratkaisu:

Kauhajoen Aronkylän teollisuusalueen yhteyteen osoitetaan uusiutuvan energian ja bioteollisuuden kehittämisalue kehittämisperiaatemerkinnällä. Alueella on mahdollisuus kehittää bioenergian jalostukseen ja uusiutuvan energian tuotantoon, biotuotteisiin sekä niihin liittyvää erikoistunutta teollisuutta. Kehittämisperiaatemerkintä pitää sisällään myös puuterminalin.

Aronkylä sijaitsee logistisesti hyvällä paikalla. Tuotanto voi tukeutua sekä maantie- että rautatiekuljetuksiin. Kohteen ympärillä on runsaasti hyödyntämätöntä bioenergiapotentiaalia sekä metsä- että peltobiomassojen osalta. Alueella on myös lämpövoimalan yhteydessä toiminnassa oleva puutavaraterminaal. Alueella on jo

olemassa olevaa bioenergian tuotantoa, energiateknologista teollisuutta ja alueelle suunnitellaan myös tuulivoiman tuotantoa.

Osayleiskaavassa Aronkylään on osoitettu laaja teollisuusaluekokonaisuus ja alueet on osoitettu teollisuuskäyttöön myös asemakaavassa. Osayleiskaavassa ja sen rakennemallissa alueen yhteyteen on osoitettu merkittävät laajennusalueet teollisuudelle sekä energian tuotannolle. Osayleiskaavassa on osoitettu varaukset myös uudelle tavaraliikenteen lastaus- ja terminaalialueelle Suupohjan junaradan varteen. Teollisuusalueen länsipuolella on voimassa oikeusvaikutteinen tuulivoimaosayleiskaava, jossa teollisuusalueen laajentuminen on osoitettu kehittämismerkinnällä.

Tuulivoimaloiden alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotantoon soveltuva alue, jolla tarkoitetaan vähintään seitsemän (7) teollisen kokoluokan tuulivoimalan muodostamaa kokonaisuutta. Alueen tuulivoimaloiden kokonaismäärä ja sijainti, sekä alueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden korkeus ja voimalateho määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Suunnittelumääräys: Tuulivoimaloiden alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset asutukseen, liikenneväyliin ja liikennejärjestelyihin, maisemaan, kulttuuriperintöön, virkistykseen, elinkeinoihin, pohjavesiin ja luontoarvoihin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä huomioida Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueisiin kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset.

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen ja puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä, valvontasensoreista ja radioyhteyksien turvaamisesta, johtuvat rajoitteet.

Tuulivoimaloiden alueen liittämisessä sähköverkkoon on ensisijaisesti pyrittävä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä.

Tuulivoimaloiden alueen 3 (Aitakangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin, sekä huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 5 (Hietikonneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Tuulivoimaloiden alueen 7 (Napalankalliot) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todettujen suurten petolintujen reviireihin.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu valtakunnallisesti arvokkaan Kuortaneenjärven kulttuurimaiseman maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä. Tuulivoimaloiden sijoittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen erityisarvojen turvaaminen.

Tuulivoimaloiden alueen 8 (Haukineva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9 (Peurainneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 10 (Oksivuori-Ooperi) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä. Tuulivoimaloiden sijoittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen erityisarvojen turvaaminen.

Tuulivoimaloiden alueen 13 (Talpakänne) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin, sekä huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 14 (Pauhusaari) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todettujen suurten petolintujen reviireihin. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Tuulivoimaloiden alueen 20 (Lakiakangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todettujen suurten petolintujen reviireihin, sekä ottaa huomioon Lapväärtinjokeen ja Isojokeen kohdistuvat vesistövaikutukset.

Tuulivoimaloiden alueen 21 (Piikkilänviita) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin, sekä ottaa huomioon Lapväärtinjokeen ja Isojokeen kohdistuvat vesistövaikutukset. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Tuulivoimaloiden alueen 22 (Perkiönmäki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 33 (Iso Saapasneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Tuulivoimaloiden alueen 34 (Kimpilamminkangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin, sekä huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin

Tuulivoimaloiden alueen 35 (Palloneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Tuulivoimaloiden alueen 36 (Harjaneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 41 (Isohaudankangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9979 (Ilvesneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 9980 (Kröninkangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin

Tuulivoimaloiden alueen 9982 (Konttisuono) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemaan aiheuttamiin vaikutuksiin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9983 (Savonneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9984 (Louhukangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9985 (Korkeamaa) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9986 (Jouttikallio) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemaan aiheuttamiin vaikutuksiin.

Tuulivoimaloiden alueen 9988 (Rajamäenkylä) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin, turvata läheisen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen luontoarvojen säilyminen sekä ottaa huomioon Lapväärtinjokeen ja Isojokeen kohdistuvat vesistövaikutukset.

Tuulivoimaloiden alueen 9989 (Mikonkeidas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

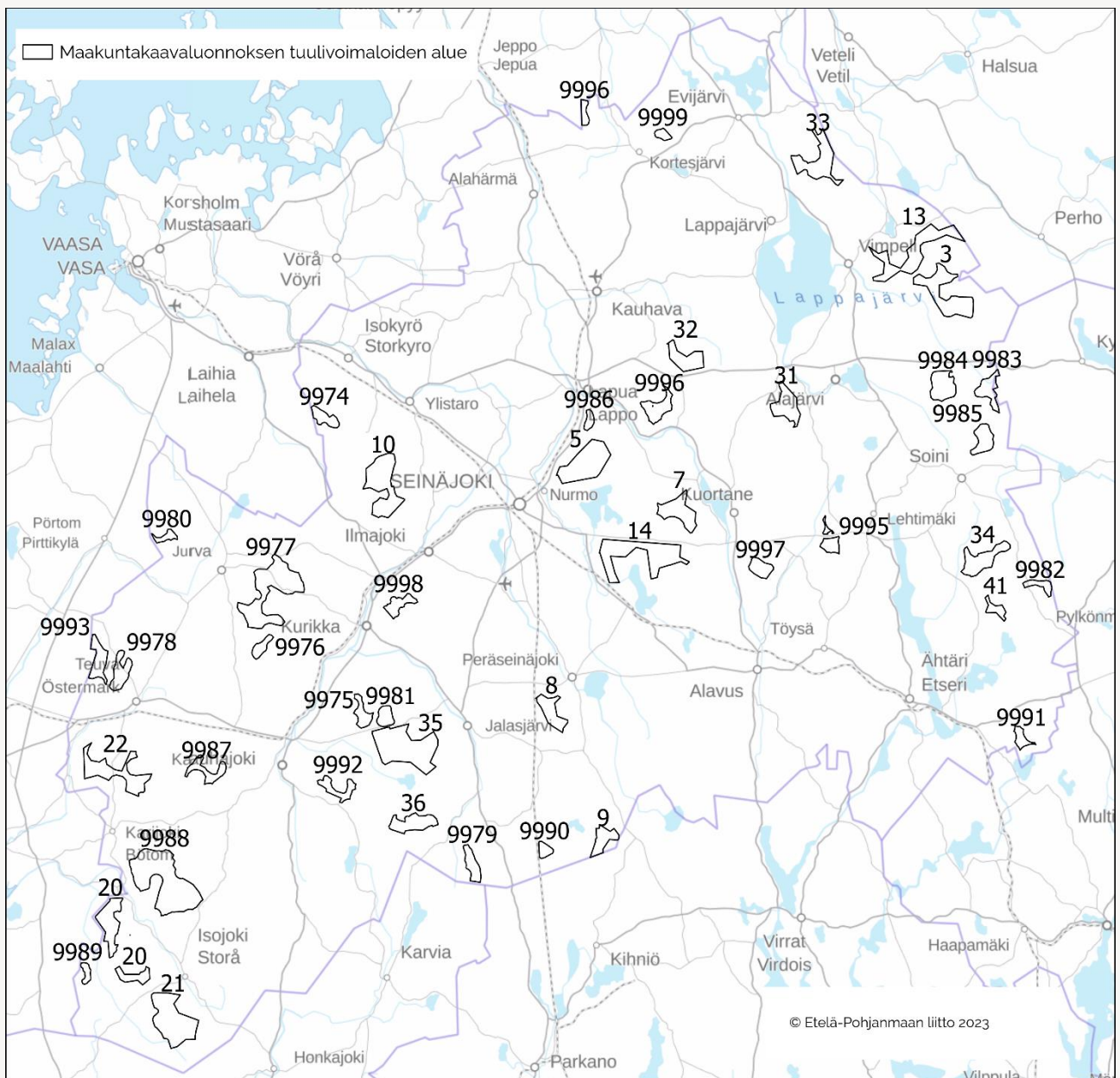
Tuulivoimaloiden alueen 9990 (Kulmasaarenmäki) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 9992 (Vöyrinkangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

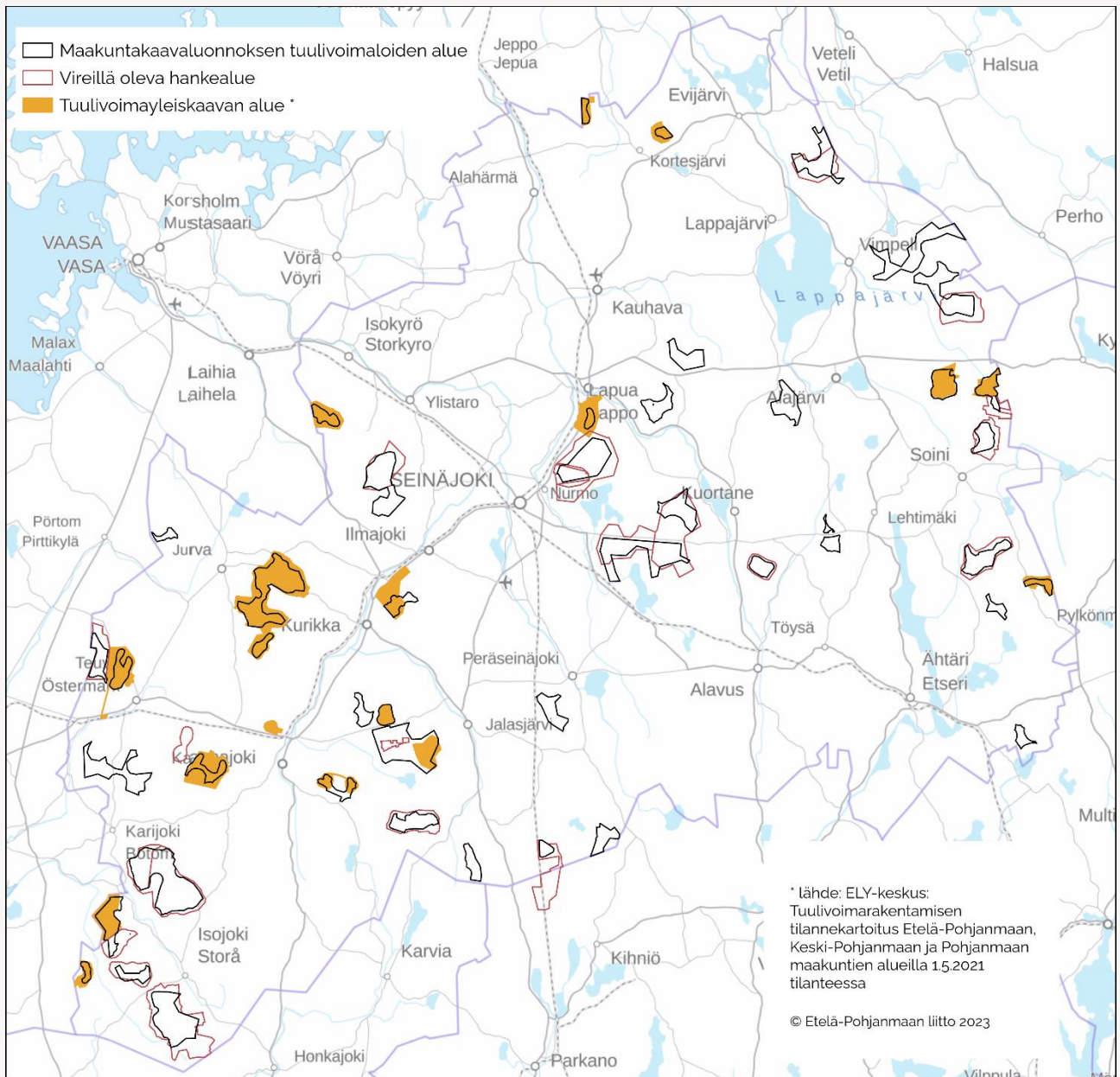
Tuulivoimaloiden alueen 9993 (Haapikangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin.

Tuulivoimaloiden alueen 9998 (Santavuori) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu valtakunnallisesti arvokkaan Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman maisemakuvaan hallitsevaa elementtiä. Tuulivoimaloiden sijoittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden erityisarvojen turvaaminen.

Kaavaratkaisu:

Kuva 15. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet ja niiden kaavan valmisteluaineiston mukainen numerointi. Tuulivoimaloiden nimet ja sijaintikunnat on esitetty taulukossa 35. Tuulivoimaloiden alueiden numerointi viimeistellään kaavan ehdotusvaiheessa.

Kuva 16. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet, tuulivoimayleiskaavojen alueet ja vireillä olevat hankealueet. Tuulivoimayleiskaavojen paikkatietoaineisto perustuu Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen aineistoon ja ne kuvaavat alueita, joilla tuulivoimayleiskaavasta on tehty hyväksymispäätös. Vireillä olevilla hankealueilla on kunnassa tehty päätös tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä. Maakuntakaavaluonnoksessa osoitettavien tuulivoimaloiden nimet ja sijaintikunnat on esitetty taulukossa 35.

Taulukko 35. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet.

Numero	Nimi	Kunta	Pinta-ala (km ²)
31	Lautakangas	Alajärvi	16
9995	Jäkäläneva	Alajärvi, Kuortane	7

9983	Savonneva	Alajärvi, Soini	11
9984	Louhukangas	Alajärvi, Soini	15
3	Aitakangas	Alajärvi, Vimpeli	30
9998	Santavuori	Ilmajoki	8
20	Hanhimaa	Isojoki	7
20	Lakiakangas	Isojoki	19
21	Piikkilänviita	Isojoki	37
9989	Mikonkeidas	Isojoki	3
9988	Rajamäenkylä	Isojoki, Karijoki	61
9974	Kattiharju	Isokyrö	7
22	Perkiönmäki	Karijoki, Teuva	26
9992	Vöyrinkangas	Kauhajoki	9
35	Palloneva	Kauhajoki, Kurikka	47
36	Harjaneva	Kauhajoki, Kurikka	15
9987	Mustaisneva	Kauhajoki, Teuva	10
9996	Salo-Ylikoski	Kauhava	4
9999	Suolineva	Kauhava	3
9997	Sarvineva	Kuortane	8
7	Napalankalliot	Kuortane, Lapua	18
9977	Rourunkangas	Kurikka	46
9979	Ilvesneva	Kurikka	9
9980	Kröninkangas	Kurikka	4
9981	Ponsivuori	Kurikka	7
9990	Kulmasaarenmäki	Kurikka	4
9975	Kukkookallio	Kurikka, Kauhajoki	8
8	Haukineva	Kurikka, Seinäjoki	13
33	Iso Saapasneva	Lappajärvi	23
9986	Jouttikallio	Lapua	3

9996	Aittookangas	Lapua	12
32	Annalanmäki	Lapua, Kauhava	14
5	Hietikonneva	Lapua, Seinäjoki	32
9	Peurainneva	Seinäjoki	10
10	Oksivuori-Ooperi	Seinäjoki, Ilmajoki	33
14	Pauhusaari	Seinäjoki, Kuortane, Alavus	40
9982	Konttisuo	Soini	5
9985	Korkeamaa	Soini	11
34	Kimpilamminkangas	Soini, Ähtäri	17
9978	Paskoonharju	Teuva	11
9993	Haapikangas	Teuva	12
9976	Saunamaa	Teuva, Kurikka	5
13	Talpakänkä	Vimpeli	31
41	Isosaukkanen	Ähtäri	5
9991	Majasuonkangas	Ähtäri	5

Maakuntakaavassa osoitetaan 45 tuulivoimaloiden aluetta (yht. 721 km², 5 % maakunnan pinta-alasta) ja lisäksi annetaan tuulivoimaa koskeva yleinen suunnittelumääräys. Merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä, joka osoittaa alueen soveltuvuutta tuulivoiman tuotantoon. Alueiden päämaankäyttöluokka on kuitenkin muu kuin tuulivoimatuotanto, yleisimmin metsätalous. Tuulivoimaloiden alueet perustuvat maakuntakaavan taustalle laadittuun tuulivoimaselvitykseen (FCG 2022a) ja sen lisäselvityksiin (kappale 4: kaavan perusteena olevat selvitykset), Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan I tuulivoimaloiden alueisiin, Pohjanmaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueisiin (Isokyrö), tuulivoima-alueiden osayleiskaavoihin, tuulivoimahankkeiden yleiskaava- ja YVA-tietoihin sekä tuulivoimaloiden alueista käytyihin sidosryhmäneuvotteluihin. Maakuntakaavassa osoitettavista tuulivoimaloiden alueista osassa on jo rakentuneita tuulivoimaloita ja useilla alueilla on eri vaiheissa käynnissä olevia tuulivoimahankkeita.

Maakuntakaavamerkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät, vähintään 7 tuulivoimalan sijoittamiseen soveltuvat alueet. Tuulivoimaloiden määrä ja sijoittuminen alueella, sekä tuulivoimaloiden korkeus ja teho määritellään yksityiskohtaisemmassa

suunnittelussa. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan kuntien yleiskaavoilla tai suunnittelutarveratkaisulla toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista (alle 7 voimalaa). Tuulivoimahankkeille on laadittava ympäristövaikutusten arviointi, mikäli yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia, tai hanke aiheuttaa näitä vastaavia muutoksia (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 5.5.2017/252).

Pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvityksessä (FCG 2022a) on tunnistettu Etelä-Pohjanmaalta 28 potentiaalista tuulivoimaloiden aluetta. Alueita on selvityksessä kartoitettu mm. poissulkevan puskurianalyysin avulla, jossa on suljettu pois tuulivoimatuotannolle heikommin soveltuvia alueita esimerkiksi suhteessa asutukseen, pohjavesialueisiin tai suojelualueisiin, sekä alueiden teknis-taloudelliseen toteutettavuuteen. Selvityksen tuloksena laaditut kohdekohtaiset vaikutusten arvioinnit, sekä yhteisvaikutusten arviointi, toimivat tuulivoiman osalta kaavan keskeisenä lähtöaineistona.

Kaavaratkaisussa on mukana 17 Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa I osoitettua tuulivoimaloiden aluetta. Alueiden rajauksiin on tehty tarkistuksia mm. tuulivoimahankkeissa tarkentuneiden vaikutusten arviointien ja niiden perusteella tehtyjen voimalasijoittelujen myötä. Vaihemaakuntakaavassa annetut tuulivoima-aluekohtaiset suunnittelumääräykset ja vaikutusten arvioinnit huomioidaan kaavaratkaisussa. Vaihemaakuntakaavassa osoitetut Lehtivuoren (Kurikka), Kallioniemen (Soini), Kuulanmäen (Ilmajoki) sekä Leppäkankaan, Sappion ja Linnannevan (Ähtäri) tuulivoimaloiden alueet on jätetty kaavan ulkopuolelle niiden pienialaisuuden, kuntien näkemyksen ja/tai sen vuoksi, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on ilmennyt niiden olevan soveltumattomia tuulivoiman tuotantoon.

Maakuntakaavassa osoitetaan tuulivoimaloiden alueen merkintä alueille, joille on laadittu ja vahvistettu tuulivoimaosayleiskaava. Näillä alueilla tuulivoimaloiden sijoittuminen ja tuotantoon liittyvät vaikutukset on arvioitu tarkemman suunnittelun yhteydessä. Osayleiskaava-alueista kaavaratkaisun ulkopuolelle jää Riuttakallion tuulipuistoalue (Kauhajoki) (kolmelle tuulivoimalalle luvitettu alue), joka pienialaisena alueena ei mahdollistaisi seudullisen tuulivoimatuotannon sijoittumista.

Maakuntakaavassa on huomioitu kaavan laadinnan aikainen tuulivoimahankkeiden tilanne. Tuulivoimaloiden alueiden rajoihin on tehty pieniä tarkistuksia hankkeiden selvitysten, vaikutusten arviointien ja voimalasijoittelujen perusteella.

Tuulivoima-alueiden valmisteluaineistoa on käyty läpi useiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa (mm. kunnat, ELY-keskus, ympäristöministeriö, naapurimaakuntien liitot, puolustusvoimat, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Fingrid, Suomen luonnonsuojeluliitto, lintutieteelliset yhdistykset ja tuulivoimatoimijat). Käytyjen

neuvottelujen perusteella tuulivoimaloiden alueisiin on tehty tarkennuksia sekä huomioita tarvittavista yleisistä ja aluekohtaisista suunnittelumääräyksistä.

Puolustusvoimien kanssa käydyissä neuvotteluissa on tullut esiin tarpeita huomioida puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen. Puolustusvoimien alueisiin on jätetty neljän kilometrin suojaetäisyys ja lisäksi kuusi tuulivoimaselvityksen mukaista potentiaalista tuulivoima-aluetta on jätetty kaavaratkaisun ulkopuolelle puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamisen vuoksi. Lisäksi tuulivoimaloiden alueille annetaan suunnittelumääräys puolustusvoimien toiminnan huomioimisesta tarkemmassa suunnittelussa.

Ilmatieteen laitoksen neuvotteluissa on käyty läpi tuulivoimaloiden alueiden osoittamisen haasteita Vimpelin Lakeaharjulla sijaitsevan Ilmatieteen laitoksen säätutkan toiminnan kannalta. Kaavaratkaisussa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueiden merkintöjä viiden kilometrin etäisyydelle säätutkasta, ja lisäksi säätutkan vaikutusalueelle (20 km) sijoittuvissa tuulivoimahankkeista tulee pyytää lausunto Ilmatieteen laitokselta.

Tuulivoimaloiden alueille on laadittu luonnonsuojelulain mukainen Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien vaikutusten arviointi (Sitowise 2022, vain viranomaiskäyttöön), jonka tulokset on huomioitu kaavaratkaisussa. Natura-arvioinnin perusteella tuulivoima-alueisiin tehdyt muutokset koskivat luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi tehtäviä rajausmuutoksia (tuulivoimaloiden alueet 4, 9, 20, 36, 41, 9993) ja linnustoon ja liito-oravaan kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi tehtäviä rajausmuutoksia (tuulivoimaloiden alueet 20, 21), sekä suunnittelumääräyksiin annettavia linnustoon liittyviä huomioita (tuulivoimaloiden alueet 7, 14, 36, 9992) ja metsäpeuroihin liittyviä huomioita (tuulivoimaloiden alueet 3, 13, 34, 40). Lisäksi arviointia tulee täydentää lintujen päämuuttoreitille tehtävällä törmäys- ja populaatiomallinnuksella Hanhikeitaan ja Haapakeitaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojeluperusteena olevien muuttolintujen osalta, koskien tuulivoimaloiden alueita 20 ja 21. Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on luonnonsuojelulain mukaan pyydettävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. Arviointia tullaan muuttolinnustoon liittyvältä osalta täydentämään ja luonnonsuojelulain mukainen lausunto pyytämään sekä siinä esitetyt mahdolliset muutostarpeet huomioimaan ennen maakuntakaavaehdotuksesta pyydettäviä lausuntoja.

Maakuntakaavan tuulivoimamerkintöjen taustalle on laadittu uusien potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (Tikkanen, Ekbländ & Tuohimaa 2022). Selvityksen tuloksena on saatu tarkastelu, jossa on arvioitu maa- ja merikotkan kannalta soveltuvia voimalasijaintoja, jotka eivät ylitä lajien reviirikohtaisia riskirajoja. Lisäksi selvityksessä on tuotettu sääksen saalistuslantomalli, jolla voidaan osoittaa tuulivoimaloiden alueet, joiden suunnittelussa sääkseen kohdistuviin vaikutuksiin on kiinnitettävä huomiota. Selvityksen tuloksia on hyödynnetty Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla pesivien maa- ja merikotkien

sekä sääksien osalta tuulivoimaloiden alueiden Natura-arvioinnissa, jossa osalle alueista on aiemmin kuvatus mukaisesti annettu suunnittelumääräyksiä linnustovaikutusten huomioimiseksi. Selvityksen tulokset huomioidaan myös muiden tuulivoimaloiden alueiden osalta vastaavalla tavalla kuin Natura-arvioinnissa, eli tuulivoimaloiden alueille, joiden petolintuihin kohdistuvat vaikutukset ylittävät selvityksen mukaan reviirikohtaisen riskirajan, annetaan suunnittelumääräys. Suunnittelumääräyksiä annetaan 18 tuulivoimaloiden alueelle suurten petolintujen reviireihin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

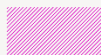
Kaavan taustalle on laadittu metsäpeuraselvitys (Luonnonvarakeskus 2022a), jonka tulokset on huomioitu tuulivoimaselvityksen tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusten arvioinnissa (FCG 2022a). Selvityksen tuloksia on hyödynnetty tuulivoima-alueiden Natura-arvioinnissa niiden alueiden osalta, joissa metsäpeura on alueen suojeluperusteena mainittu laji. Natura-arvioinnin suositusten mukaisesti keskeisillä metsäpeurojen vaellusreiteillä ja lisääntymisalueilla sijaitseville tuulivoima-alueille on annettu suunnittelumääräys metsäpeuran huomioimisesta, ja samansisältöinen määräys on annettu metsäpeuraselvityksen perusteella myös muille keskeisillä vaellus- ja lisääntymisalueilla oleville alueille (tuulivoimaloiden alueet 33, 41, 9982, 9983, 9984, 9985). Kaavan taustalle laadittu susireviiriaineisto toimii osana kaavan vaikutusten arviointia, mutta sen perusteella tuulivoimaloiden alueille ei anneta aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä.

Tuulivoima-alueiden maisemaselvityksessä (FCG 2022b) on tunnistettu tuulivoima-alueiden ympäristöön sijoittuvat maisemalliset arvokohteet, joita ovat erityisesti valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet. Maisemaselvityksen tulosten perusteella yhdeksälle tuulivoimaloiden alueelle (5, 7, 8, 10, 14, 21, 33, 35, 9992) on annettu aluekohtainen suunnittelumääräys maisemavaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Vaihemaakuntakaavassa I annettu maisemavaikutusten huomioimista koskeva tuulivoima-aluekohtainen suunnittelumääräys on huomioitu kaavaratkaisussa (tuulivoimaloiden alueet 10, 9982, 9986, 9998).

Kattiharjun tuulivoimaloiden alue (9974) on osoitettu vastaavalla merkinnällä Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040. Kaavaratkaisussa on Pohjanmaan maakuntakaavan lisäksi huomioitu alueen tuulivoimaosayleiskaavan rajaukset ja voimalasijainnit.

Kaavaselostusta tarkennetaan ehdotusvaiheeseen tiedolla, mihin sähköasemaan mikin tuulivoima-alueen sähkönsiirtoyhteys todennäköisimmin liitetään.

Turvetuotantoon soveltuva alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoon soveltuvia suoalueita. Turpeenoton laajuus ja sijainti alueella määräytyy tuotantoaluekohtaisen suunnittelun ja ympäristöluvan perusteella.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida turvetuotannon vaikutukset asutukseen. Alueen käyttöönoton suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota vesiensuojelumenetelmien tehokkuuteen ja valuma-alueella yhtäaikaaisesti tuotannossa olevien alueiden määrään siten, että turvetuotanto osaltaan ottaa huomioon vesienhoidon toimenpideohjelmassa asetetut tavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Suunnittelussa on huomioitava tuotantoalueiden yhteisvaikutukset vesistöihin ja valuma-alueen kokonaiskuormitus, sekä tarvittaessa vaiheistettava tuotantoa huomioiden alapuolisten vesistöjen tila. Suunnittelussa tulee selvittää happamien sulfaattimaiden esiintyminen ja suunnitella tuotanto siten, ettei se aiheuta merkittävää hapanta huuhtoumaa.

Kaavaratkaisu:

Maakuntakaavassa osoitetaan turvetuotantoon soveltuvan alueen merkinnällä 95 suota. Soiden yhteenlaskettu tuotantokelpoinen pinta-ala (suon yli 1,5 metrin syvyisen alueen pinta-ala) on noin 7770 hehtaaria. Merkintä on alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä.

Kaavaratkaisu perustuu pitkälti Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaan III, jossa turvetuotannon sijoittamisen edellytyksiä on selvitetty laajasti mm. valuma-aluekohtaisten vesistövaikutusten ja luontoarvojen osalta. Kaavan mitoitusta on tarkistettu suhteessa vaihemaakuntakaavan III ratkaisuun johtuen energiaturpeen tuotannon ja käytön merkittävästä vähenemisestä, sekä uuden maakuntakaavan tavoitteista ja kaavalle asetetuista suunnitteluperiaatteista, etenkin strategisuus ja ilmastokestävyys. Kaavaratkaisussa osoitetaan uudet turvetuotantoon soveltuvat alueet, jotka ovat maakuntakaavatasolle riittävän suurialaisia (tuotantokelpoinen pinta-ala yli 50 hehtaaria) ja joiden luontoarvot ja vesistövaikutukset on selvitetty vaihemaakuntakaavan III yhteydessä. Alueita osoitetaan erityisesti jo turvetuotannossa olevien alueiden läheisyyteen tai niiden laajennusalueiksi, mikä on mm. vesiensuojelujärjestelmien ja vesitalouden hallinnan kannalta tehokkaampaa kuin yksittäisten pienten alueiden hajasijoittaminen (Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2015, 2022).

Isonkyrön kunta ei kuulunut vaihemaakuntakaavan III laadinnan aikaan Etelä-Pohjanmaan maakuntaan, minkä vuoksi turvetuotantoon liittyvät selvitykset eivät pääosin ulotu Isonkyrön alueelle. Kaavaratkaisussa osoitetaan Isonkyröön kaksi turvetuotantoon soveltuvan alueen merkintää, joiden soveltuvuus ja mahdolliset luonto- ja vesistövaikutukset on arvioitu mm. Geologian tutkimuskeskuksen turvevaraininventointien, uhanalaisten lajien paikkatietoaineistojen, valuma-alueetarkastelujen sekä maastokartta- ja ilmakuvatarkastelujen avulla osana kaavatyötä.

Kaavassa osoitettavia alueita ei maakuntakaavalla varata turvetuotantoon, vaan osoitetaan niiden soveltuvuus tähän maankäyttömuotoon. Turpeenottoalueen sijainti ja laajuus määrittyvät tarkemmassa tuotantoaluekohtaisessa suunnittelussa turvevarojen syvyyden vaihtelun, tuotannon vaatimien teknisten rakenteiden sijoittumisen ja ympäristöluvan ehtojen mukaan. Turvetuotantoon soveltuvan alueen merkintä ei takaa alueen tuotantoon saamista, vaan turvetuotannon harjoittaminen edellyttää aina ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan hakemista. Turvetuotannon harjoittaminen ja ympäristöluvan hakeminen on mahdollista myös muille kuin kaavassa osoitetuille alueille. Ympäristöluvan haussa voi hyödyntää maakuntakaavaa varten laadittuja taustaselvityksiä valuma-aluekohtaisista vesistövaikutusriskeistä ja soiden luontoarvoista.

Turvetuotantoon soveltuvien alueiden luettelo on Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue

Merkinnän kuvaus: Merkinillä osoitetaan teollisen mittaluokan aurinkoenergiatuotantoon soveltuvia alueita.

Suunnittelumääräys: Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema-, virkistys- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoin ja asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueiden toteuttamisen kokonaisvaikutuksiin ilmastopäästöjen osalta.

Kaavaratkaisu:

Merkinillä osoitetaan 25 teollisen mittaluokan aurinkoenergian tuotantoon soveltuvaa aluetta. Merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava merkintä. Kaavaratkaisu perustuu Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitykseen (FCG 2023), jossa kartoitettiin etenkin käytössä olevien ja käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden potentiaalia aurinkoenergian tuotantoalueina. Turvetuotantoalueita on siirtymässä runsaasti seuraavaan maankäyttömuotoon, ja niiden säilyminen energiantuotantoalueina aurinkovoimaloiden sijaintipaikkana on yksi merkittävä ja potentiaalinen jälkikäyttömuoto. Kaavaratkaisussa on osoitettu aurinkoenergian tuotantoon soveltuvan alueen merkinillä aurinkoenergiaselvityksen mukainen (FCG 2023) potentiaalisiin alue/alueet jokaisesta Etelä-Pohjanmaan kunnasta (pl. Karijoki, jossa ei sijaitse turvetuotantoalueita). Alueiden rajaukset ovat hyvin yleispiirteisiä ja tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Alueiden valinnassa on kiinnitetty huomiota kaavan laadinnan aikana käynnissä olleisiin aurinkoenergiահankkeisiin. Suunnittelumääräyksen mukaisesti toiminnan sijoittamisessa on kiinnitettävä huomiota toteuttamisen kokonaisvaikutuksiin ilmastopäästöjen osalta. Tällä tarkoitetaan suoalueiden arviointia soiden ominaisuuksien sekä entisillä turvetuotantoalueilla

jäännösturpeen paksuuden ym. tekijöiden perusteella, jotka vaikuttavat maaperästä muodostuvien ilmastopäästöjen määrään.

Taulukko 36. Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvat alueet.

Nimi	Kunta
Hirvineva	Alajärvi
Savonneva	Alajärvi, Soini
Salonneva	Alavus
Vuoreneva	Alavus
Heinämaanneva-Ränöinneva	Evijärvi
Pyymaanneva	Evijärvi, Lappajärvi
Kortes-Salvianneva	Ilmajoki
Tuulianneva	Ilmajoki, Kurikka
Saarikkoneva	Ilmajoki, Seinäjoki
Veräjäneva	Isojoki
Jaurinneva	Isokyrö
Viitalanneva ja Kampinkeidas	Kauhajoki
Salonneva ja Rajaneva	Kauhava
Sarvineva	Kuortane
Palloneva	Kurikka, Kauhajoki
Haukineva	Kurikka, Seinäjoki
Heinineva	Lapua
Pitkäkankaanneva-Hirvineva	Lapua
Lamminneva	Lapua, Lappajärvi
Hangasneva	Lapua, Seinäjoki
Kurjenneva	Seinäjoki
Koirasuo	Soini
Lammasneva	Teuva, Kauhajoki
Korpisalonneva	Vimpeli

6.8 Kulttuuriympäristöt

Kulttuuriympäristön käsitteeseen kuuluvat luonnon ja ihmisen yhteis- sekä vuorovaikutuksesta syntyneet ajallisesti monikerrokset kulttuurimaisemat, rakennetut kulttuuriympäristöt ja arkeologiset kohteet. Erityyppiset kulttuuriympäristöt ilmentävät niin luonnon- ja muinaishistorian kuin lähihistorian vaihteita ja ilmiöitä. Kulttuuriympäristöt ovat jatkuvan muutoksen keskellä. Erityisesti kulttuurimaisema muuttuu etenkin talouden, elinkeinoelämän ja väestönkehityksen muutosten seurauksena.

Etelä-Pohjanmaan kulttuurimaisema on voimakkaassa muutoksessa. Alueelle ominaisten jokilaaksojen ja viljelylakeuksien maisema muuttuu maatalouden keskittyessä suuryksiköihin sekä erityisesti suurimittakaavaisen tuulivoimarakentamisen myötä. Väestön keskittyessä suurimpiin asutuskeskuksiin maaseututaajamien ja kylien rakennuskanta uhkaa rapistua käytön puutteessa. Erityisesti arvokkaan talonpoikaisen sekä modernin rakennusperinnön määrä vähenee huolestuttavalla vauhdilla.

Yhteinen ympäristömme ja sen arvot vaikuttavat ihmisiin voimakkaasti. Arvokkaaksi koetulla historian kerrostumia sisältävällä ympäristöllä on suuri merkitys väestön identiteetin muodostajana. Kulttuuriympäristöjen merkitys laatu-, veto- ja pitovoimatekijöinä sekä matkailua ja muuta monipuolista elinkeinoelämän kehittymistä tukevin tekijöinä on voimistumassa ympäristöjen samanlaistumisen ja kansainvälistymisen myötä.

Kulttuuriympäristö on "aarrearkku", yhteisen alueellisen identiteettimme "juurien ja siipien" tiivistymä. Kulttuuriympäristöjä turvaten ja niiden ominaispiirteiden inspiroimana uutta kehittäen syntyy pohja ainutlaatuiselle, aidolle ja kestäväälle ympäristölle. Kulttuuriympäristöjen arvojen turvaamiseksi, monimuotoisuuden ja ajallisen kerroksellisuuden edistämiseksi tarvitaan laadukasta maisema-alueiden ja rakennetun ympäristön kehittämistä.

Kulttuuriympäristöjä kehittäminen ja hoito toteutetaan lähinnä kuntien yleis- ja asemakaavoilla, rakennusluvilla, lailla rakennusperinnön suojelemisesta sekä valtion avustuksilla ja erityisillä hankkeilla. Yksityiset kiinteistönomistajat ovat merkittävässä asemassa toimenpiteiden toteuttajina. Museovirasto ja alueelliset vastuumuseot antavat asiantuntija-apua ja ohjausta sekä tietoa kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista.

Valtioneuvosto vahvisti päivitysinventoidut Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet marraskuussa 2021. Inventointi on osa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja se huomioidaan maakuntakaavoituksessa alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana.

“VAMA-alueet ovat maaseutumme edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Arvokkaiden maisema-alueiden avulla pyritään sekä turvaamaan edustavien ja elinvoimaisten maaseutumaisemien säilyminen, että herättämään kiinnostusta maisemanhoitoa kohtaan. Maisemien arviointi perustuu alueiden ominais- ja erityispiirteiden tarkastelun ohella maisemamaakuntajakoon, joka sai nykyisen muotonsa vuonna 1992. Arvokkaita maisema-alueita valittaessa on huolehdittu siitä, että jokaisen maisemamaakunnan tärkeimmät piirteet tulevat edustetuiksi.” (Ympäristöministeriö 2021)

Etelä-Pohjanmaalla on yhdeksän VAMA2021-aluetta. Uutena alueena Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa on Isonkyrön Orisbergin VAMA-alue. Päivitetyt VAMA2021-alueet ovat maisemallisin perustein tai maankäytön muutosten takia tehtyjä rajaustarkennuksia lukuun ottamatta samoja kuin nykyisessä maakuntakaavassa ja ne osoitetaan kaavassa valtioneuvoston päätöksen mukaisesti alueen erityisominaisuus-merkinnällä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA2021) kartat ja kohdekuvaukset löytyvät Ympäristöhallinnon sivustolta (Ympäristöministeriö 2021)

Taulukko 37. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue	Kunta
Lehtimäen mäkiasutus	Alajärvi
“Lehtimäen mäkiasutus on Etelä-Pohjanmaalle harvinainen esimerkki mäkiasutuksesta. Suokonmäen ja Kirkonmäen lakialueille ja rinteille syntyneen maatalousmaiseman erityisiä arvotekijöitä ovat kyläkumpujen viljelyaukeat, paikoin säilynyt vanha rakennuskanta sekä hyvin hahmottuva perinteinen asutusrakenne. Alueella on lajistoltaan ja maisemallisesti monipuolisia lehto- ja lähteikköalueita.”	
Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema	Ilmajoki, Seinäjoki
“Ilmajoen Alajoen kulttuurimaisema on selväpiirteinen Kyrönjoen ja sen sivujokien laaksoihin levittäytyvä viljelylakeus, jonka tunnusmerkkejä ovat maisemakuvan yhtenäisyys, pitkät peltonäkymät, jokivarren tulvavallit sekä viljelylakeuden reuna-alueilla sijaitseva nauhamainen asutus. Alueella on merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuuksia sekä maatalouden historiallisista muodoista kertovia latoja. Kyrönjoen tulvat ovat synnyttäneet alueelle arvokkaita luonnonympäristöjä.”	
Hyypänjokilaakson kulttuurimaisema	Kauhajoki
“Hyypänjokilaakson kulttuurimaisema on maisemaseudustaan poikkeava kokonaisuus, josta jokilaakson kapeus ja jyrkähköt rinteet tekevät erityisen. Maisema-alueen tärkeimpiä arvoja ovat maastonmuotojen ja geologisen historian ohella monimuotoinen luonto sekä aktiivisesti hoidettu maatalousmaisema.	

Hyypänjokilaaksoon on perustettu luonnonsuojelulain mukainen valtakunnallinen maisemanhoitoalue."

Lapuan Alajoen peltolakeus

Kauhava,
Seinäjoki,
Lapua

"Lapuan Alajoen peltolakeus on laaja, erittäin edustava viljelymaisemakokonaisuus, jonka tunnusmerkkejä ovat yhtenäiset ja avarat näkymät sekä jäljellä olevat ladot. Lakeusalueen reunoilla ja kumpareilla sijaitsevilla kylissä on säilynyt arvokkaita rakennus- ja pihakokonaisuuksia, jotka edustavat perinteistä pohjalaista talonpoikaista rakentamista. Maiseman arvot perustuvat ennen kaikkea pitkiin ja yhtenäisiin lakeusnäkömiin sekä kohtalaisen hyvin säilyneeseen asutusrakenteeseen. Alajoki tulva-alueineen on linnustollisesti arvokas kohde."

Kuortaneenjärven kulttuurimaisemat

Kuortane,
Lapua

"Kuortaneenjärven kulttuurimaisemien arvo perustuu Kuortaneenjärveä ja Lapuanjokilaaksoa ympäröivään tasapainoiseen viljelymaisemaan, jota luonnehtivat monet hyvin hoidetut pohjalaistalot pihapiireineen. Alueella on poikkeuksellisen paljon vanhaa rakennusperintöä sekä perinteisessä asussaan säilyneitä kyläkokonaisuuksia. Kuortaneenjärvi muodostaa alueelle oman hallitsevan maisemaelementtinsä hiekkarantoineen, rantatörmineen ja ruovikkoisine lahtineen."

Luopajärven viljelylakeus

Kurikka

"Luopajärven maisema on edustava esimerkki eteläpohjalaisen, viljelykäyttöön raivatusen järviuivion vanhasta ja huolella hoidetusta maatalousmaisemasta. Alueen rakennusperintö on arvokasta ja uudet rakennukset sopeutuvat maisemaan pääsääntöisesti hyvin. Lakeusmaiseman perinteinen rakenne on säilynyt alueella erinomaisesti."

Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemat

Seinäjoki,
Isokyrö

"Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemissa ovat edustavasti läsnä Pohjanmaan viljelylakeuksien seudun tunnusomaiset piirteet. Alueen maisemallisia kohokohtia ovat perinteiset kylä- ja lakeusnäkymät, jokirannan ja -saarien perinnebiotoopit, hyvin säilyneet pohjalaistalot, sekä Ylistaron, Vähänkyrön ja Isonkyrön kirkot. Kyrönjokivarsi on valittu Suomen 27 kansallismaiseman joukkoon yhdessä eteläpohjalaisten viljelylakeuksien kanssa."

Orisbergin kulttuurimaisema

Seinäjoki,
Isokyrö

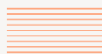
"Pohjanmaan teollisuus- ja maataloushistoriasta kertova Orisbergin kulttuurimaisema on maisemallisesti erittäin edustava kokonaisuus, jonka kohokohtia ovat yhtenäisten peltoalojen ohella ruukkiyhdyskunnan rakennukset, suojeltu harjualue ja padottu Kotilampi. Orisbergin ruukkiyhdyskunta 1800-luvulta periytyvine ruukinkartanoineen, kirkkoineen ja muine rakennuksineen on säilynyt poikkeuksellisen hyvin."

Ähtärin reitin maisemat

Ähtäri

"Ähtärin reitin maisemat ovat edustava esimerkki Hämeen, Suomenselän ja Etelä-Pohjanmaan vaihtumisvyöhykkeen vesireittien rannoille keskittyneistä viljelyksistä ja asutuksesta. Alueen maisemassa yhdistyvät monipuolisesti perinteiset viljelymaisemat, vesistö näkymät sekä vanhojen teollisuusyhdyskuntien kulttuurimaisemat. Ähtärin reitin maisemallisia arvoja nostavat hyvin säilynyt asutusrakenne sekä monipuolinen luonto."

Maakunnallisesti arvokas maisema-alue

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (MAMA).

Suunnittelumääräys: Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alue kokonaisuutena, sen erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus siten, että siihen liittyvät arvot turvataan ja aluetta voidaan kehittää. Avoimen, yhtenäisen peltoalueen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kaavaratkaisu:

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (MAMA) perustuvat suoraan kahden selvityksen ehdotuksiin: valtakunnallisten maisema-alueiden inventoinnin yhteydessä tehtyyn "Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi" (2013) sekä sitä Etelä-Pohjanmaan osalta täydentävään selvitykseen "Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi, osa 2" (2014).

MAMA-alueiden perusteet ja tavoite ovat samoja kuin valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat harvinaisia tai suhteellisen hyvin säilyneitä alueita, jotka edustavat maakunnan sisäisiä ominais- ja erityispiirteitä.

Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet osoitetaan kaavakartassa alueen erityisominaisuus-merkinnällä. MAMA-alueet on luetteloitu kunnittain Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa. Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden kartat ja kohdekuvaukset löytyvät edellä mainituista selvityksistä.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, alue-, kohde- ja viivamerkintä

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet, tiet ja kohteet (RKY, Valtioneuvosto 2009). Pienialaiset alueet osoitetaan kohdemerkinnällä.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön turvaaminen. Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että kulttuuriympäristön ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Uusi

rakentaminen ja ympäristön kehittäminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön erityispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.

Kaavaratkaisu:

Valtioneuvosto vahvisti Museoviraston laatiman rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin vuonna 2009. Inventointi on osa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja se huomioidaan maakuntakaavoituksessa alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana. Valtakunnallisen RKY-inventoinnin kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä.

Maakuntakaavan tavoitteena on valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rakenteen, kylä- ja kaupunkikuvan sekä alueilla jo olevien rakennusten ja ympäristön säilymisen turvaaminen. Lisäksi tavoitteena on mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten sopeuttaminen kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. (Museovirasto 2009)

RKY2009 alueet ja kohteet sekä yksi tie osoitetaan maakuntakaavassa alueen erityisominaisuusmerkinnällä. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY2009) on luetteloitu Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa. Kartat ja kohdekuvaukset löytyvät myös Museoviraston sivustolta (Museovirasto 2009).

Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, alue-, kohde- ja viivamerkintä

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön (MKY) alueet, tiet ja kohteet. Pienialaiset alueet osoitetaan kohdemerkinnällä.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja ylläpidossa on huomioitava arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön sekä luonnonperinnön turvaaminen. Tarkemmassa suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa tulee turvata sekä edistää kylä- ja kaupunkikuvan rakennusperinnön arvojen säilymistä ja kehittämistä. Uusi rakentaminen ja ympäristön kehittäminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.

Kaavaratkaisu:

Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (MKY) pohjautuvat Saatsi Arkkitehtien vuonna 2021 valmistuneeseen Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvotuksen merkittävimpiin kohteisiin. Isonkyrön kohteet osoitetaan suoraan Pohjamaan maakuntakaavan 2040 mukaisesti.

Maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen valinta on ollut monivaiheinen prosessi. Etelä-Pohjanmaan liitto ja maakuntamuseo ohjasivat vuosina 2016-2017 Etelä-Pohjanmaan maakunnallisen rakennusinventoinnin, jossa inventoitiin "vanhempi kulttuuriympäristö" eli ennen vuotta 1930 rakennetut kohteet. Vuosina 2019-2020 Saatsi Arkkitehdit inventoivat aiemmin inventoimattoman ns. "uudemman" eli vuosina 1930-1999 rakennetun kulttuuriympäristön ja täydensivät samalla "vanhemman kulttuuriympäristön" inventointia.

Saatsi Arkkitehtien maakunnallisesti arvokkaaksi ehdotettujen kohteiden määrää (314 kpl) karsittiin maakuntakaavan tarkastelutaso ja mittakaava huomioiden. Alueellisen vastuumuseon ja ely-keskuksen kanssa päätettiin, että maakuntakaavassa esitetään arvokkaimmat kohteet, jotka ovat Saatsin arvotustyössä kokonaisarvotusluokassa A tai ne ovat saaneet kokonaisluokituksen B siten, että kohde on vähintään yhden arvotusryhmän (rakennushistorialliset, historialliset tai maisemalliset arvot) osalta arvioitu ryhmään A. Näistä kohteista käytetään lyhennettä B(A)-kohde.

Etelä-Pohjanmaan liitto jatkoi syksyllä 2022 maakuntakaavaan tulevan MKY-luettelon työstöä A- ja B(A)-kohteiden rajausten, nimien päällekkäisyyksien ja vähäisessä määrin arvoluokkien osalta. Jatkotyö tehtiin pääosin toimistotyönä asiantuntija-arviointiin ja paikallistuntemukseen perustuen. Muutamaan 2016-2017 inventoituun poikkeuksellisen laajaan aluekohteeseen, Nurmonjokilaakso ja Niemistönmaa, tehtiin maastokäynti vuonna 2022. Huomattavimmat rajausmuutokset koskevat Nurmonjokivarren asutusta. Lisäksi MKY-luettelosta poistettiin muutamia erittäin heikkokuntoisiksi todettuja rakennuksia, jo erillislaeilla suojeltuja kohteita ja muutamia koulurakennuksia. Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet muuttuvat ympäristönsä mukana jatkuvasti ja kaikkien inventoitujen ennen vuotta 1930 rakennettujen kohteiden nykyhetken kunnosta ei ole päivitettyä tietoa.

Maakuntakaavassa osoitetaan erityisominaisuusmerkinnällä 211 maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. MKY-alueiden ja kohteiden lisäksi osoitetaan maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen tielinjaus Kyrönkankaantie välillä Kauhajoki-Isokyrö.

Kohdelistaukset ovat Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Erillislailla suojeltu rakennuskohde

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan erillislaeilla suojellut kohteet (laki rakennusperinnön suojelemisesta, asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta sekä kirkkolailla suojellut kohteet). Lähekkäin sijaitsevat ja samaan rakennuskokonaisuuteen esim. pihapiiriin kuuluvat suojellut rakennukset on yhdistetty yhden kohdemerkinnän alle.

Suunnittelumääräys: -

Kaavaratkaisu:

Erillislaeilla suojellut kohteet osoitetaan kaavassa aluevaraus-merkinnällä.

Erillislakikohteet on luetteloitu Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa.

Valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde

Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK) on Museoviraston hanke, joka vahvistuu vuonna 2023. Tavoitteena on luettelo, jonka valtioneuvosto voi hyväksyä maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Etelä-Pohjanmaalla on arviolta 20 kpl VARK-kohteita. Kohteet merkitään maakuntakaavaan sellaisinaan niiden saadessa vahvistuksen.

Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi

Alueelliset ELY-keskukset ovat kartoittaneet perinnebiotooppien nykytilan koko maassa vuosina 2019–2021. Etelä-Pohjanmaan hankkeen tulokset ovat käytettävissä keväällä 2023. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat perinnebiotoopit tullaan osoittamaan maakuntakaavassa hankkeen tulosten mukaisesti.

”Perinnebiotoopit, eli kedot, niityt, hakamaat ja metsälaitumet, ovat perinteisen karjatalouden muovaamia arvokkaita elinympäristöjä. Perinnebiotooppien säilyminen edellyttää oikeanlaista hoitoa laiduntamalla ja niittämällä. Koska Suomen perinnebiotooppien pinta-ala on vähentynyt yli 90 % viimeisen 50 vuoden aikana, on tärkeää sekä varmistaa jäljellä olevien kohteiden säilyminen ja hyvä hoito, että kunnostaa hoidon puutteessa jo umpeenkasvaneita ja lajistoltaan köyhtyneitä alueita.” Kaikki perinnebiotoopit ovat nykyisin uhanalaisia. Perinnebiotooppien taantuessa merkittävä osa luonnon monimuotoisuutta, suomalaista kulttuurihistoriaa ja identiteettiä sekä edustavaa maalaismaisemaa on vaarassa kadota. (Suomen ympäristökeskus 2021)

7 Kaavan vaikutukset ja asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Vaikutusten arvioinnin tehtävänä on tuottaa suunnittelijoille, osallisille ja päättäjille tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävyyydestä ja haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Arvioinnin tärkeimpänä tehtävänä on tukea kaavaratkaisujen valmistelua ja valintaa.

Vaikutusten arvioinnista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) ja -asetuksessa (MRA). Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Sitä laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitettäviä ovat muun muassa vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, ilmastoon, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, sekä liikenteeseen. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on tehtävä siinä laajuudessa kuin maakuntakaava yleispiirteisenä suunnitelmana edellyttää.

Maakuntakaavan sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat lähtökohtana arvioitaessa maakuntakaavan vaikutuksia. Kaavaratkaisuja laadittaessa on katsottu, ettei suunnitellulla maankäytöllä ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia MRL:ssa mainittujen kaavan sisältövaatimusten toteutumiseen.

7.1 Vaikutusten arvioinnin menetelmät

Maakuntakaavan vaikutusten arviointiprosessi on käynnistynyt kaavan laadinnan alussa ja jatkunut läpi suunnitteluvaiheiden. Vaikutusten arvioinnin keskeiset asiat muun muassa arvioinnin lähtökohdat ja vaikutuskohteet on kirjattu kaavatyön alussa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, johon kaikilla osallisilla on ollut mahdollisuus ottaa kantaa. Vaihtoehtojen ja vaikutusten selvittäminen on ohjannut suunnittelutyötä ja myös vaikuttanut kaavaratkaisuihin. Vaikutusten arviointia on tehty kaavan taustaselvitysten yhteydessä, joiden pohjalta myös kaavaratkaisu on muodostettu. Vaikutusten arvioinnin lähtötietoina ovat olleet myös aiemmat maakuntakaavat, mikäli niiden sisältö on todettu edelleen ajantasaiseksi.

Vaikutusten arvioinnissa esitetään maakuntakaavan kokonaisvaikutukset sekä merkintäkohtaisesti kaikki kaavassa esitettävät merkinnät ja määräykset vaikutuksineen. Aluekohtaisesti vaikutusten arviointitietoa esitetään lisäksi tuulivoimala-alueista, aurinkovoimalle soveltuvista alueista, maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvista alueista, uusista tielinjauksista sekä vähittäiskaupan suuryksiköiden alueista niitä koskevissa taustaselvityksissä.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n vaikutusten arviointi on laadittu liiton omana asiantuntijatyönä hyödyntäen ulkopuolisina asiantuntijoina tilattuja vaikutusten arviointeja tuulivoimala-alueista, aurinkovoimalle soveltuvista alueista, turvetuotantoon soveltuvista alueista, maa- ja kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvista alueista, vähittäiskaupasta ja uusista tielinjauksista.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan laatimista on ohjannut maakuntakaavan ohjausryhmä, ja taustaselvityksiä ovat ohjanneet erilliset ohjausryhmät. Maakuntakaavan

vaikutusten arvioinnissa on lisäksi tapauskohtaisesti hyödynnetty hankkeiden ympäristövaikutusten arviointiraportteja.

7.2 Kaavan yhteis- ja kokonaisvaikutukset

Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jota kunnat ja muut viranomaiset toteuttavat yksityiskohtaisemman kaavoituksen ja lupamenettelyiden avulla. Asukkaiden elinoloihin kaava vaikuttaa pääosin kuntakaavoituksen ja mahdollisesti erillishankkeiden kautta. Merkittävien yhteis- ja kokonaisvaikutusten tarkastelu on tehty maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n (MRA 1 §) mukaisesti. Yhteis- ja kokonaisvaikutukset muodostuvat yksittäisten kaavamerkintöjen yhteisvaikutuksista.

Yhteenveto maakuntakaavan merkittävimmistä välittömistä ja välillisistä yhteis- ja kokonaisvaikutuksista:

► Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

- Asumisen ympäristöissä korostuu alueiden toimivuus, asumisviihtyisyys ja kestävät ratkaisut, mitkä lisäävät asuinympäristöjen vetovoimaa ja ihmisten hyvinvointia
- Palvelut ja työpaikat ovat sujuvasti saavutettavissa osana nykyistä aluerakennetta ja niille on kasvun edellytyksiä
- Maakunnan keskeisille elinkeinotoiminnan aloille on useita kehittämis- ja sijaintipaikkoja
- Asukkailla on mahdollisuus valita erilaisia asuinympäristöjä
- Hyvinvointia ja viihtyisyyttä edistävä virkistysalueverkosto on kattava
- Liikkuminen on sujuvaa ja asutuskeskittymissä mahdollista kävellen sekä pyöräillen
- Joukkoliikenteen järjestämisen mahdollisuudet kasvavat ja erityisesti raideliikenneyhteyksillä on edellytyksiä kehittyä

► Maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

- Arvokkaiden geologisten muodostumien osoittaminen turvaa luonnonvarojen ja arvokkaan kallioperän säilymistä
- Pohjavesialueiden merkinnät turvaavat muulta maankäytöltä puhtaan pohjaveden määrän ja laadun
- Pintavesistöjen tila on mahdollista parantua turvetuotannon hallitun toteuttamisen ja vesistövaikutusten vähenemisen johdosta
- Kaavaratkaisu mahdollistaa maakunnan merkittävimpien ilmastopäästölähteiden leikkaantumisen erityisesti liikenteessä ja energiantuotannossa

- Uusi rakentaminen vaatii toteutuakseen maa- ja kallioperän luonnonvarojen hyödyntämistä, josta aiheutuu vaikutuksia. Maa- ja kiviainesten ottoon tarkoitetut alueet ovat kuitenkin sijoitettu alueille, joilla ei ole luontoympäristön tai maiseman kannalta merkittävää vaikutusta.

► **Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin**

- Natura 2000 -alueisiin ei kohdistu merkittäviä haitallisia vaikutuksia, mikä varmistetaan luonnonsuojelulain mukaisilla arvioinneilla.
- Edellytykset luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi kasvaa
- Viherrakenteen verkosto turvaa luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen säilymistä sekä tukee ekologisia yhteyksiä ja lajiston liikkumismahdollisuuksia myös ylimaakunnallisesti.
- Uusi maankäyttö muokkaa ympäristöä ja muodostaa uutta rakennetta, mikä pienentää hiilinieluja ja voi heikentää alueen luontoarvoja vähintään paikallisesti. Toimintojen suunnittelumääräykset esimerkiksi tuulivoimala-alueilla, aurinkoenergian tuotantoon soveltuvilla alueilla, turvetuotantoon soveltuvilla alueilla sekä maa- ja kiviainesten ottoon soveltuvilla alueilla kuitenkin turvaavat luontoarvojen säilyttämistä.
- Uuden rakentamisen ohjaaminen ensisijaisesti olemassa olevan rakenteen yhteyteen edesauttaa luontoympäristön, ekologisen verkoston ja hiilinielujen säilymistä.
- Uudet tie-, rata- ja teknisen huollon verkostojen yhteydet, erityisesti sähkönsiirtoyhteydet, pirstovat rakentamattomia alueita ja voivat vaikeuttaa lajiston liikkumista ja levittäytymistä. Keskeisimmät viheryhteydet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä suojelualueet osoittavat arvokkaat luontokohteet ja ekologiset yhteydet, jotka on huomioitava suunnitelmissa.

► **Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen**

- Kaava muodostaa perustan Etelä-Pohjanmaalle kestäväälle aluerakenteelle. Kasvu ohjataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen ja liikenneyhteyksien saavutettaviin huomioiden maaseutualueiden kehittämismahdollisuudet
- Kaavaratkaisulla pyritään tiivistämään ja täydentämään olemassa olevia asumisen, työpaikkojen ja palveluiden alueita sekä edistämään kestävästä liikkumisesta alueiden sisällä ja eri keskusten välillä
- Olemassa olevien alueiden tiivistäminen keskustoissa ja taajamissa ehkäisee yhdyskuntarakenteen hajautumista ja parantaa nykyisten sekä uusien palveluiden syntymisen toimintaedellytyksiä
- Yhdyskuntarakenteen laajenemismahdollisuuksia osoitetaan taajamatoimintojen alueina asumisen, työpaikkojen ja palveluiden

sijoittamiseen merkittävimmillä taajama-alueilla ja painottaen kasvavia keskuksia

- Olemassa olevan rakenteen hyödyntäminen toimintojen sijaintipaikkana vähentää investointitarpeita ja siten ilmastovaikutuksia ja on yhdyskunta- ja energiataloudellisesti kestävä ratkaisu
- Seinäjoen rooli maakuntakeskuksena vahvistuu ja muiden kunta- ja kaupunkikeskusten vahvistaminen tukee alue- ja yhdyskuntarakenteen eheytymistä
- Kylien vahvistaminen edistää monipuolisen asumisen mahdollisuuksia, maaseudun elinvoimaisuutta sekä alueen tasapainoista kehittämistä
- Nykyinen liikennejärjestelmä vastaa olemassa olevan alue- ja yhdyskuntarakenteen tarpeeseen
- Kaavan uudet ja parannettavat liikenneyhteydet yhdistävät alueita tehokkaammin toisiinsa ja parantavat kilpailukykyä
- Raideliikenteen kehitettävät yhteydet edistävät kestäväään liikennejärjestelmään perustuvaa henkilö- ja tavaraliikenteen rakennetta alueen sisällä ja yli maakunnallisesti
- Joukkoliikenteen kehittämismahdollisuudet paranevat asumisen ja työpaikkojen kehittymisen myötä eri kokoisissa keskuksissa ja joukkoliikenteen solmupisteet mahdollistavat rakenteen tiivistämisen niiden lähiympäristössä
- Kehittyvät kävely- ja pyöräily-yhteydet mahdollistavat liikkumisen lihasvoimin
- Kehittyvien teollisuus- ja varasto- sekä logistiikkatoimintojen myötä liikennevirrat lisääntyvät, mikä voi edellyttää liikenneyhteyksien kehittämistä kyseisten alueiden läheisyydessä.
- Toiminnoista aiheutuvat meluvaikutukset aiheuttavat rajoitteita maankäytölle erityisesti puolustusvoimien alueiden läheisyydessä, tie- ja ratalinjausten ja teollisuustoiminnan alueiden ympäristössä.
- Kaavaratkaisu varmistaa energia- ja yhdyskuntateknisen huollon toimintavarmuutta ja laajemmin huoltovarmuuden toteutumista sähkönsiirron, vesi- ja jätehuollon sekä energiantuotannon osalta
- Virkistysalueiden verkosto koko maakunnan alueella tukee tasapainoisen aluerakenteen kehittymistä ja turvaa virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyden
- Keskustatoimintojen alueiden rooli kaupan sijaintipaikkana vahvistuu ja keskusta-alueet, yhdessä vähittäiskaupan suuryksiköiden alueiden kanssa, tarjoavat merkitykseltään seudullisille kaupan toiminnoille riittävästi kehittämis- ja sijaintimahdollisuuksia.
- Kaupan sijoittuminen nykyisiin keskuksiin tukee maakunnan nykyistä ja tulevaisuudessa kehittyvää palveluverkkoa sekä parantaa keskusten elinvoimaisuutta ja kehittymismahdollisuuksia.

- Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen edellytykset paranevat alue- ja yhdyskuntarakenteen tiivistyessä olemassa olevaan rakenteeseen.

► **Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön**

- Arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön kaavamerkinnot luovat edellytykset niiden säilymiselle ja ohjaavat alueiden käytössä ja kehittämisessä arvojen vaalimiseen
- Keskustatoimintojen, kylä- ja taajama-alueiden osoittaminen asutuksen, työpaikkojen ja palvelujen keskittymänä vahvistaa niiden asemaa ja edesauttaa hyvän kaupunki- ja taajamakuvaan syntyä.
- Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja täydennysrakentaminen edellyttää uuden ja vanhan rakenteen huolellista yhdistämistä ja yhteensovittamista, mikä parhaimmillaan johtaa monikerroksisen rakenteen syntymiseen.
- Keskustatoimintojen, kylä- ja taajama-alueiden suunnittelussa tulee korostaa alueiden omaleimaisuutta sekä ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriympäristön arvojen huomioimista.
- Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia muodostuu uudesta rakentamisesta erityisesti suurikokoisista tuulivoimaloista. Tuulivoimala-alueiden sijoittuminen sekä suunnittelumääräykset vähentävät maisema-alueisiin sekä rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteisiin kohdistuvia vaikutuksia ja turvaavat valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltujen alueiden arvot.
- Maisemaa muuttavan maankäytön kuten uusien tie- ja ratayhteyksien, teollisuus- ja varastotoiminnan alueiden sekä voimajohtojen toteuttaminen edellyttää yhteensovittamista kulttuuriympäristön arvojen kanssa.

► **Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittämiseen**

- Keskus- ja palveluverkko yhdessä toimivan liikennejärjestelmän kanssa vahvistavat maakunnan kilpailukykyä ja elinkeinotoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia
- Yritystoiminnan sijaintipaikoiksi varattuja alueita sijoittuu eri puolille maakuntaa hyvien liikenneyhteyksien varrelle, mikä lisää mahdollisuuksia uusille investoinneille
- Vähittäiskaupan sijoittumiselle kaava tarjoaa hyvät edellytykset eri keskuksissa sekä vähittäiskaupan suuryksiköiden alueilla keskustojen ulkopuolella
- Monipuoliset investointimahdollisuudet energiantuotantoon edistävät puhtaan energian saatavuutta, mikä edelleen edistää energiantensiivisten toimintojen sijoittumispotentiaalia maakuntaan
- Viherrakenteen verkosto tuottaa tärkeitä ekosysteemipalveluita, joilla on olennainen arvo myös taloudellisesti.

► **Natura 2000 -alueisiin kohdistuvat vaikutukset**

- Natura 2000 -alueisiin ei kohdistu merkittäviä haitallisia vaikutuksia, mikä varmistetaan luonnonsuojelulain mukaisilla arvioinneilla.
- Tuulivoimala-alueiden vaikutukset Natura 2000 -alueisiin on esitetty erillisselvityksenä (vain viranomaiskäyttöön).
- Turvetuotantoon soveltuvien alueiden vaikutukset Natura 2000 -alueisiin on esitetty vaihemaakuntakaava III vaikutusten arvioinnin yhteydessä
- Maakuntakaavan merkinnöistä alle 1 km etäisyydelle SAC alueista tai alle 2 km etäisyydelle SPA-alueista sijoittuu lisäksi useita merkintöjä, joilla ei arvioida olevan merkittävää haitallista vaikutusta Natura 2000 -alueisiin. Näihin merkintöihin sisältyy:
 - kehittämisperiaatemerkinnoilla osoitettuja vyöhykkeitä kuten maaseutu- ja kyläasumisen ydinvyöhykkeitä, Seinäjoki-Vaasa-kehittämisyöhyke ja Kauhajoki-Seinäjoki-Kauhava-kehittämisyöhyke,
 - nykyistä maankäyttöä osoittavia merkintöjä kuten päärata, olemassa olevia valta-, kanta- ja seututeitä, nykyisiä päävesijohtoja tai voimajohtoja, taajama- tai keskustatoimintojen alueita, venesatama ym.
 - yhteystarpeita osoittavia kehittämisperiaatemerkinnoita kuten päävesijohdon, voimajohdon tai kevyen liikenteen yhteystarve tai moottorikelkkailureitti. Yhteystarpeita osoittavat merkinnät eivät määrittele toteutuvan yhteyden sijaintia täsmällisesti vaan osoittavat tarvetta ja suuntaa kahden päätepisteen välillä.
- Maakuntakaavan merkinnöistä alle 1 km etäisyydelle SAC-alueista tai alle 2 km etäisyydelle SPA-alueista sijoittuvat seuraavat merkinnät:
 - Ampumarata, Kauhava (Ekohovi)
 - Aurinkoenergian tuotannon kehittämisen kohdealue, Kauhajoki, Soini, Alajärvi-Soini, Vimpeli, Kauhava (kaksi aluetta) ja Isojoki
 - Kaivosalue, Vimpeli (Ryytimaa ja Vesterbacka)
 - Kaksiajoratainen maantie, Uusi tai merkittävästi parannettava, Ilmajoki-Seinäjoki (Kantatie 67)
 - Liikennepaikka, uusi, Seinäjoki (Nurmo)
 - Liittymä, uusi tai merkittävästi parannettava, Evijärvi
 - Seututie, merkittävä parantaminen, Isojoki-Kauhajoki, (st 661)
 - Maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuva alue, Kauhajoki ja Vimpeli
 - Matkailupalvelujen alue, Lapua (Simpso)
 - Puolustusvoimien alue, Ähtäri (Palolampi)
 - Teollisuustoiminnan kehittämisyöhyke, Alavus
 - Teollisuus- ja varastotoiminnan alue, Evijärvi (Vattuaho)
 - Voimajohto, uusi, Teuva (Paskoonharju - maakunnan raja)
- Natura 2000 -alueita sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla ja viheryhteystarpeiden alueilla, mikä tuo myönteisesti esiin niiden liittymistä maakunnan ekologiseen verkostoon.

Vaikutusten arviointia täydennetään kaavan ehdotusvaiheeseen.

7.3 Merkintäkohtaiset kaavan vaikutusten arvioinnit

Kaavan vaikutukset raportoidaan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10 §:n mukaisesti. Merkintäkohtainen vaikutusten arviointi esitetään kaavaselostuksen liitteessä 1.

7.4 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Täydentyä ehdotusvaiheeseen.

8 Kaavan oikeusvaikutukset

8.1 Ohjausvaikutus kuntakaavoitukseen

Maakuntakaavassa esitetyt suunnitteluratkaisut perustuvat yleispiirteisen suunnittelun lähtökohtiin. Maakuntakaavassa esitettävät rajaukset ja merkintöjen sijainnit eivät siis ole tarkkapiirteisiä, vaan niiden on tarkoitus tarkentua yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä yleiskaavan selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella.

Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä sitä täydentävä asetus (895/1999, MRA) määrittävät raamit alueiden käytön suunnittelulle. MRL:n mukainen alueiden käytön suunnittelujärjestelmä muodostuu valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista sekä yleispiirteisistä ja yksityiskohtaisista kaavoista. Yleispiirteisistä kaavoista maakuntakaavan laatii maakuntaliitto ja yleiskaavan kunta. Myös yksityiskohtaisen asemakaavan laadinnasta vastaa kunta. Suunnittelujärjestelmän periaatteen mukaisesti yleispiirteisempi kaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yksityiskohtaisempaa kaavaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32.1 § mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maakuntakaavan keskeiset periaatteet sekä suunnitteluratkaisut toimivat siten yksityiskohtaisemman kaavoituksen lähtökohtana. Suunnittelujärjestelmän mukaisesti maakuntakaavan kaavaratkaisut sekä esitetyt aluevaraukset täsmentyvät kuntakaavoituksen yhteydessä.

8.2 Vaikutukset viranomaistoimintaan

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Velvoite koskee kaikkia valtion ja kuntien viranomaisia, jotka tekevät alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- ja toteuttamistehtäviä. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaisesti maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

8.3 Maakuntakaavaan liittyvä rakentamisrajoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaan maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa. (29.3.2019/467)

Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus). Haittaa arvosteltaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty maakuntakaavan toteuttamista varten. Jos maakuntakaavan aluevaraus pääasiallisesti vastaa rakennuslain (370/1958) mukaisen seutukaavan aluevarausta, ei vastaavasti myöskään seutukaavan hyväksymisen jälkeen omistussuhteissa tapahtuneita muutoksia oteta huomioon.

Maakunnan liitto voi, jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen, kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen. Rajoitus ei koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta. (8.1.2016/28)

9 Kaavan toteuttaminen ja seuranta

Maakuntakaavassa esitettyjen ratkaisujen toteuttaminen on sekä julkisen että yksityisen sektorin vastuulla. Yksityinen sektori, ensisijaisesti esimerkiksi energiayhtiöt, kaupan toimijat jne. päättävät osaltaan maakunnan energiantuotannon tai kaupallisten palvelujen kehittämisestä. Keskusta-alueet, taajamatoimintojen alueet ja kyläalueet puolestaan kehittyvät sekä julkisen että yksityisen sektorin ja asukkaiden päätösten myötä yhteistoimin. Teollisuus- ja varastoalueet sekä matkailupalvelujen alueet toteutuvat pääosin yksityisten yritysten toimesta. Kaavan toteuttajataho vaihtelee merkinnöittäin.

10 Lähteet

- Afry (2022). Luonnonkiviainesten ja sitä korvaavien uusiomateriaalien käyttö ja tarve-ennuste.
- Ahlman Group Oy (2021). Satakunnan viherrakenneselvitys 2021. Satakuntaliitto. Raportteja 160/2021.
- Britschgi, R., Axell, M-B., Hintsa, J., Iso-Tuisku, M., Kurkinen, I., Lyytikäinen, A., Pahtamaa, T., Peltola, H., Rönkkö, K. & J. Vuokko. 1999. Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen. Samordning av grundvattenskyddet och stenmaterialförsörjningen – loppuraportti Vaasan-Seinäjoen alueelta, slutrapport från Vasa-Seinäjoki-regionen. Alueelliset ympäristöjulkaisut 103. Suomen ympäristökeskus.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2015). Vesien tila hyväksi yhdessä. Kokemäenjoen-Selkämeren-Saaristomeren vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. Raportteja 101/2015. Toim. Westberg, V.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2021a). Kyrönjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027. Raportteja 49/2021. Kyrönjoen vesistöalueen tulvaryhmä. Koonnut: Erika Saarenpää, Katriina Keto, Oona Könönen, Marko Ojamaa, Katja Haukilehto, Sari Yli-Mannila, Satu-Mikaela Burman & Suvi Saarniaho-Uitto.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2021b). Lapuanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2022–2027. Raportteja 45/2021. Lapuanjoen vesistöalueen tulvaryhmä. Koonnut: Erika Saarenpää, Katriina Keto, Oona Könönen, Marko Ojamaa, Katja Haukilehto, Sari Yli-Mannila, Satu-Mikaela Burman & Suvi Saarniaho-Uitto.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2022). Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027. Westberg, V., Bonde, A, Koivisto, A-M, Mäkinen, M., Puro, H., Siiro, P. & A. Teppo. Raportteja 15/2022.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2023a). Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan POSKI-selvitys 2021–2023. Väliraportti tammikuu 2023.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2023b). Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan POSKI-selvitykseen 2021–2023 liittyvä luonto- ja maisemaselvitys. Väliraportti tammikuu 2023.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus & Geologian tutkimuskeskus (2013). Etelä-Pohjanmaan suosiselvityshanke.
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, L1/2014. Kauhajoki–Kauhava palvelutasoselvitys

https://epliitto.fi/tiedostot/Kauhajoki_Kauhava_palvelutasoselvitys_ELY_2014.pdf

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 42/2017. Laihia-Seinäjoki - kehittämisselvitys: Valtatien 18 palvelutasoanalyysi ja parantamistoimenpiteet, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen raportteja 42/2017 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-603-7>

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al. 2022. Etelä-Pohjanmaan liikennemalli. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Seinäjoen kaupunki ja Etelä-Pohjanmaan liitto 2022 https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2023/01/Etela_Pohjanmaan_liikennemalli_-2022.pdf

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 44/2022. Kantatie 67 parantaminen välillä Ilmajoki-Seinäjoki YVA ja yleissuunnitelma, ympäristövaikutusten arviointiselostus https://www.ymparisto.fi/download/kt67_seinajokiilmajoki_webpdf/%7Bo6A6DD88-BB7F-4291-BCoD-1E503047952C%7D/173911

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 71/2022. Valtatie 18 Seinäjoki - Alavus pääsuuntaselvitys, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto (2022) <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-398-074-7>

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 82/2022. Joukkoliikenteen palvelutason määrittely Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimivalta-alueella: Houkuttelevaa, oikea-aikaista ja resurssiviisasta joukkoliikennettä. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-398-105-8>

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 33/2021. Läntisen Suomen vesihuollon kehitys ja nykytilanne, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Hämeen ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus ja Varsinais-Suomen ELY-keskus, 2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-940-3>

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 40/2021. Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan vesihuollon nykytilanne 2019: Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-947-2>

Etelä-Pohjanmaan liitto et al. L1/2021. Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma. Etelä-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, 2022. <https://epliitto.fi/ljs/>

Etelä-Pohjanmaan liitto et al. L2/2021. Liikenteen kehityskäytäväselvitys välillä Vaasa-Seinäjoki-Jyväskylä, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Suomen liitot (2022) <https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2022/10/Liikenteen-kehityskaytavaselvitys-valilla-Vaasa-Seinajoki-Jyvaskyla-2022.pdf>

Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2022. Etelä-Pohjanmaan pyöräliikenneverkkoselvitys. Etelä-Pohjanmaan liitto, 2022 https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2022/10/221024_Etela-Pohjanmaan-pyoraliikenneverkkoselvitys.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto L3/2022. Etelä-Pohjanmaan alemman tieverkon sekä jalankulku- ja pyörätieyhteysien käyttäjälähtöinen merkitsevyysanalyysi, Etelä-Pohjanmaan liitto (2022) https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2022/10/etela_pohjanmaan_alemman_tieverkon_seka_ja_lankulku_ja_pyoratieyhteysien_kayttajalahtoinen_merkitse_150561.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto, T1/2022. Teknisen huollon verkostot, Etelä-Pohjanmaan liitto (2022) https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2022/12/Teknisen-huollon-verkostojen-selvitys_web.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto et al. 2020. Länsi-Suomen yhteinen liikennestrategia, Länsi-Suomen maakuntaliitot (2020) https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2020/12/Lansi-Suomen_liikennestrategia_2020.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2020. Duoraitiojunaliikenteen mahdollisuudet Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liitot (2020). https://epliitto.fi/tiedostot/B_114_Duoraitiojunaliikenteen_mahdollisuudet_Etela-Pohjanmaan_ja_Pohjanmaan_maakunnissa.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto (2013). Etelä-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinta.

Etelä-Pohjanmaan liitto (2014). Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava, vaihekaava I – maakuntakaavan linnustovaikutukset.

Etelä-Pohjanmaan liitto (2014). Tuulivoimapuistojen näkymävaikutukset Etelä-Pohjanmaalla.

Etelä-Pohjanmaan liitto (2015). Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkon nykytila ja mitoitusarpeet 2030.

Etelä-Pohjanmaan liitto (2015). Etelä-Pohjanmaan keskusverkkoselvitys.

Etelä-Pohjanmaan liitto L1/2015. Logistiikka ja tienpito Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen kaupunkiseutujen ulkopuolella. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan liitot (2015) https://epliitto.fi/tiedostot/Logistiikka_ja_tienpito_Etela_Pohjanmaan_ELY_keskuksen_alueen_kaupunkiseutujen_ulkopuolella_2015b.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto L2/2015. Etelä-Pohjanmaan venesatamat, lentoasemat ja -paikat. Etelä-Pohjanmaan liitto (2015) https://epliitto.fi/tiedostot/B_74_Etela-Pohjanmaan_venesatamat_lentoasemat_ja_-paikat_2015.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto (2016). Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan suoluontoselvitykset.

Etelä-Pohjanmaan liitto (2016). Etelä-Pohjanmaan suoluonto -kysely.

- Etelä-Pohjanmaan liitto (2017). Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan suoluontotoselvitykset.
- Etelä-Pohjanmaan liitto (2018). 3. vaihemaakuntakaavan Natura-arvioinnin tarveharkinta, luonnosvaihe. Turvetuotantoa osoittavat kaavamerkinnot.
- Etelä-Pohjanmaan liitto (2019). Etelä-Pohjanmaan ampumaratojen kehittämissuunnitelma.
- Etelä-Pohjanmaan liitto (2021). Etelä-Pohjanmaan aluerakenneselvitys.
- Etelä-Pohjanmaan liitto & FCG (2011/2015). Etelä-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 -selvitys.
- Etelä-Pohjanmaan liitto & Seinäjoen yliopistokeskus (2016). Etelä-Pohjanmaan aluerakenteen tulevaisuuskuvat 2040.
- Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus et al., 2022. Läntisen Suomen vesihuoltostrategia 2050 ja toimenpideohjelma
<https://storymaps.arcgis.com/stories/3c030a5390064c728c8f1358b34c4311>
- Faunatica Oy (2015). Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan suoluontotoselvitykset.
- FCG (2012). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvitys.
- FCG (2012). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksen täydennys – Kauhajoen Säärenkankaan- Eteläkankaan ja Kurikan Kukkookallion-Möhkäleenmaan alueet.
- FCG (2013). Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksen täydennys – Jalasjärven Ilvesnevan ja Kauhavan Voltti-Kakkurin alueet.
- FCG (2022a). Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitys. Selvitykseen kuuluu liitteet 1–4: liite 1: Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointi, liite 2: Keski-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointi, liite 3: Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointi, liite 4: Yhteisvaikutusten arviointi.
- FCG (2022b). Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys. Selvitykseen kuuluu liitteet 1-2: liite 1: kohdekortit, liite 2: näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet.
- FCG (2023). Etelä-Pohjanmaan aurinkoenergiaselvitys. Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvat alueet. Selvitykseen kuuluu liite 1: kohdekortit.
- FCG (2023). Seinäjoen Roveksen alueen kaupallinen selvitys.

- Geologian tutkimuskeskus (2022). POSKI-päivityshankkeeseen liittyvä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan kalliokiviainnesselvitys.
- Geologian tutkimuskeskus, 2022. Kurikan 8 syväpohjavesi. Geologian tutkimuskeskuksen www-sivut (lainattu 16.1.2023) <https://www.gtk.fi/tutkimusprojekti/kurikan-8-syvapohjavesi/>
- Husa, J., Heikkinen, R. & Kontula, T. (1996). Vaasan läänin luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kalliialueet. Suomen ympäristökeskus, luonto- ja maankäyttöyksikkö. Julkaisematon moniste. 115 s.
- Kangas, A-M. (2015). Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusriskin monitavoitearviointi. Jatkotarkastelu 3. jakovaiheen valuma-alueille.
- Kauhavan kaupunki, 2017. Kauhavan lentokenttä, Lentotoiminnan ympäristömeluselvitys yleiskaavatyötä varten. Kauhavan kaupunki, raportti, 2017. https://www.kauhava.fi/files/15673/Liite_5_Kauhavan_lentokentan_meluselvitys_270617.pdf
- Kelkkareitit.fi. Suomen moottorikelkkareitit ja -urat. Ladattu 11.10.2022.
- Keski-Suomen liitto, B190/2015. Valtatien 18 parantaminen välillä Ähtäri-Multia ja maantien 621 parantaminen välillä Liesjärvi-Keuruu, aluevaraus suunnitelma, Keski-Suomen liitto, B190 / 2015 <https://vayla.fi/documents/25230764/71468479/Aluevarausuunnitelma-%C3%84ht%C3%A4ri-Multia.pdf/43b2aedd-e808-0599-406c-22c2e03b34a0/Aluevarausuunnitelma-%C3%84ht%C3%A4ri-Multia.pdf?t=1618822746638>
- Laasasenaho, K. (2021). Potentiaalisimmat paikat lantapohjaisen biometaanin tuotannolle liikennekäyttöön Etelä-Pohjanmaalla.
- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 5.5.2017/252. Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170252>. Viitattu 9.1.2023.
- Liikenne- ja viestintäministeriö 2022. Valtakunnallinen julkisen liikenteen palvelutason määrittely. Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävät henkilöliikenteen solmupisteet, 2022. <https://www.lvm.fi/o/vahva/document/3617928>
- Liikenne- ja viestintävirasto, 2021. Vesiväyläluokitus, ohje. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, 2021. https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Vesiv%C3%A4yl%C3%A4luokitus_lopullinen.pdf
- Liikennevirasto, et al. 2011. Etelä-Pohjanmaan pääteiden logistiikka- ja maankäyttöselvitys. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Liikennevirasto, Julkaisu B:42, 2011 https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/120958/lr_2011_978-952-255-637-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Liikennevirasto, 2017. Veneväylien suunnitteluohjeet. Liikenneviraston julkaisut 38/2017. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-455-9>

Luonnonvarakeskus (2022a). Selvitys Keski-Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan keskeisistä metsäpeura-alueista. Vain viranomaiskäyttöön.

Luonnonvarakeskus (2022b). Susien reviirit 2003–2020 Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Vain viranomaiskäyttöön.

Maa- ja metsätalousministeriö (2018). MMM nimesi merkittävät tulvariskialueet 2018–2024. Maa- ja metsätalousministeriön tiedote 20.12.2018. <https://mmm.fi/-/mmm-nimesi-merkittavat-tulvariskialueet-vuosiksi-2018-2024>. Viitattu 5.1.2023.

Museovirasto (2009). Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt (RKY). http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx. Viitattu 11.1.2023.

Mäkinen, K., Palmu, J-P., Teeriaho, J., Rönty, H., Rauhaniemi, T. & J. Jarva (2007). Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat. Suomen ympäristö 14/2007. Ympäristöministeriö. Edita Prima Oy, Helsinki 2007.

Mäkinen, K., Teeriaho, J., Rönty, H., Rauhaniemi, T. & L. Sahala (2011). Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat. Suomen ympäristö 32/2011. Ympäristöministeriö. Edita Prima Oy, Helsinki 2012.

Niukko, K. & Etelä-Pohjanmaan liitto (2017). Etelä-Pohjanmaan maakunnallinen rakennusinventointi.

Nordkalk (2023). Vimpeli. <https://nordkalk.fi/yritys/toimipaikkamme/suomi/vimpeli/>. Viitattu 9.1.2023.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2023). Opiskelijat ja tutkinnot. Vipunen. Opetushallinnon tilastopalvelu. Viitattu 17.1.2023.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 33/2015. Valtatie 3 Tampere-Vaasa. Palvelutasolähtöinen kehityskäytäväselvitys. Pirkanmaan ELY-keskus (2015) <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-242-8>

Pohjanmaan maakuntakaava 2040. <https://www.obotnia.fi/fi/aluesuunnittelu/pohjanmaan-maakuntakaava-2040>. Maakuntakaava maakuntavaltuuston hyväksymä 6/2020, tullut voimaan 9/2020 ja saanut lainvoiman 1/2022. Viitattu 13.1.2023.

Proagria Etelä-Pohjanmaa & Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan liitot & (2013). Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi.

Proagria Etelä-Pohjanmaa & Etelä-Pohjanmaan liitto (2014) Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet - Ehdotukset Etelä-Pohjanmaan

maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi, osa 2, päivitys- ja täydennysinventointi.

Pöyry Finland Oy (2018). Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan turvetuotantoon soveltuvien alueiden linnustovaikutusten arviointi.

Ramboll Finland Oy (2013). Etelä- ja Keski-Pohjanmaan tuulivoima ja erikoiskuljetukset.

Ramboll Finland Oy (2014). Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden vaikutukset Levanevan ja Iso Koihnannevan Natura-alueisiin ja Etelä-Pohjanmaan maakotkakantaan. Vain viranomaiskäyttöön.

Ramboll Finland Oy (2015). Tuulivoimamaakuntakaavojen Natura-arvioiden päivitys. Vain viranomaiskäyttöön.

Ramboll Finland Oy (2017). Turvetuotantoon soveltuvien alueiden Natura-vaikutusten arviointi.

Ramboll Finland Oy (2021). Energiantuotanto Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla 2050.

Rejlers Finland Oy (2022). Sähkönsiirtoselvitys Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan tuulivoimalle soveltuville alueille.

Räisänen, M., Laxström, H. & H. Nurmi (2022). POSKI-päivityshankkeeseen liittyvä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan kalliokiviainnesselvitys. Geologian tutkimuskeskus.

Räisänen, J. Teeriaho J., Kananoja T. & H. Rönty (2018). Valtakunnallisesti arvokkaat kivikot – Osa 1. Suomen ympäristö 2/2018. Ympäristöministeriö. Helsinki 2019.

Saatsi Arkkitehdit (2021). Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvotus ja Etelä-Pohjanmaan uudemman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi sekä arvotus.

Saatsi Arkkitehdit (2021). Etelä-Pohjanmaan maakunnallista rakennusinventointia 2017 täydentävät kohdekortit 2019–2020.

Seinäjoen kaupunki ja Ilmajoen kunta, 2010. Seinäjoen lentoasema, Lentotoiminnan ympäristömeluselvitys <https://docplayer.fi/1574958-Seinajoen-lentoasema-lentotoiminnan-ymparistomeluselvitys.html>

Sitowise (2022). Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi. Vain viranomaiskäyttöön.

Suomen metsäkeskus (2014). Ainespuun puskurivarastoilla ja metsäenergian terminaaleilla tehoa puunhankintaan.

Suomen virallinen tilasto (SVT). Alueittainen lihantuotanto, Luonnonvarakeskus. Viitattu 17.1.2023.

Suomen virallinen tilasto (SVT). Satotilasto, Luonnonvarakeskus. Viitattu 17.1.2023.

Suomen ympäristökeskus (2018). Kaupunki-maaseutuluokitus. [https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Kaupunkimaaseutuluokitus_paivitetty_Suom\(57423\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Kaupunkimaaseutuluokitus_paivitetty_Suom(57423)). Viitattu 15.12.2022.

Suomen ympäristökeskus (2021). Valtakunnallinen perinnebiotooppien inventointi 2019 – 2022. https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Luontotyypit/Luontotyyppien_uhanalaisuus/Perinnebiotoopit/Valtakunnallinen_perinnebiotooppien_inventointi_20192021. Julkaistu 26.6.2019, päivitetty 3.11.2021, viitattu 13.1.2023.

Suomen ympäristökeskus (2022). Liiteri-tietopalvelu, yleiskaavapalvelun aineistot. Viitattu 15.12.2022.

Suomen ympäristökeskus (2019, 2020, 2021, 2022). Liiteri-tietopalvelu, yhdyskuntarakenteen seurannan aineistot.

Suomen ympäristökeskus (2022). Luonnonsuojelualueet. Paikkatietoaineistojen latauspalvelu LAPIO. <https://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html>. Ladattu 9.6.2022.

Suomen ympäristökeskus (2022). Pohjavesialueet. Paikkatietoaineistojen latauspalvelu LAPIO. <https://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html>. Ladattu 9.6.2022.

Suomen ympäristökeskus (2022). Yhdyskuntarakenteen seurannan aineistot (YKR).

Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry (2013). Lintujen muutto ja muuton valtaväylät Suupohjassa.

Sweco Ympäristö Oy (2016). Etelä-Pohjanmaan rakennemalli 2040.

Tikkanen, H., Ekblad, C. & H. Tuohimaa (2022). Tuulivoiman vaikutukset maa- ja merikotkaan sekä sääkseen Pohjanmaalla, Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Selvityksestä on kaksi versiota: julkinen ja vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu.

Tilastokeskus (2023). Alueellinen yritystoimintatilasto. Viitattu 4.1.2023.

Tilastokeskus (2023). Työvoimatutkimus. Viitattu 16.1.2023.

Tilastokeskus (2023). Väestöennuste 2021. Viitattu 16.1.2023.

Tukes (2023). Kaivosrekisterin karttapalvelu. <https://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>. Viitattu 9.1.2023.

Ubigu Oy & Lundén Architecture Company (2022). Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut.

- Vaasan vesi, 2022. Kurikan Syväpohjavesihanke. Vaasan veden [www-sivut](http://www.vaasanvesi.fi/kurikasta-pohjavetta-vaasaan) (lainattu 16.1.2023) <https://www.vaasanvesi.fi/kurikasta-pohjavetta-vaasaan>
- Vaasan yliopiston Levon-instituutti & Etelä-Pohjanmaan liitto (2015). Selvitys suurimittakaavaisen bioenergian tuotannon tarpeista ja mahdollisuuksista Etelä-Pohjanmaalla.
- Valtioneuvosto, 2021. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:75 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-749-2>
- Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (14.12.2017) <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f80577688> Viitattu 11.1.2023.
- Väylävirasto 38/2019. Tampere–Seinäjoki-tarveselvitys. Väyläviraston julkaisuja 38/2019. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-715-4>
- Väylävirasto 61/2020. Seinäjoki-Vaasa-hankearviointi: Nopeudennosto (Sn140). Väyläviraston julkaisuja 61/2020. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-826-7>
- Väylävirasto 12/2021. Rataosuuden Tampere-Oulu-tarveselvitys. Väyläviraston julkaisuja 12/2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-848-9>
- Väylävirasto 75/2021. Seinäjoki–Kaskinen-radan peruskorjaus: Hankearviointi. Väyläviraston julkaisuja 75/2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-317-926-4>
- Väylävirasto 61/2022. Seinäjoen liikennepaikan toiminnallinen selvitys. Väyläviraston julkaisuja 61/2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-405-000-5>
- WSP Finland Oy (2014). Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusten arviointi. Osa 1: Kuormitustarkastelu.
- WSP Finland Oy (2014). Etelä-Pohjanmaan turvetuotannon vesistövaikutusten arviointi. Osa 2: Vesistövaikutusriskin monitavoitearviointi.
- Ympäristöhallinto (2023). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. https://www.ymparisto.fi/fi-luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet. Viitattu 11.1.2023.
- Ympäristöministeriö (2021). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, https://www.ymparisto.fi/fi-luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet, julkaistu 18.11.2021, päivitetty 2.12.2022. Viitattu 11.1.2023.

11 Liitteet

LIITE 1. Merkintäkohtainen vaikutusten arviointi.

LIITE 2. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet, niiden sijaintikunta/-kunnat ja alueiden kuvaus.

Alueiden kuvauksessa viitataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitykseen (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022), jossa tarkasteltu mm. laajoja yhtenäisiä metsä- ja suoalueita, sekä metsä- ja suoluonnon arvoja.

Metsäympäristöjen osalta selvityksessä on hyödynnetty lähtötietoina erittäin tärkeitä elinympäristökuvioita (Suomen Metsäkeskus), luonnon/ ympäristöhoitoon Kemera-tukea saaneiden metsäkuvioiden aineistoa (Suomen Metsäkeskus), metsäelinympäristöjen valtakunnallista Zonation-arvoanalyysia (Metsähallitus), maakotkien lentosumma- ja pesimämallinnusanalyysia (Metsähallitus) sekä alueen sijoittumista selvityksessä muodostetulle rakenteelliselle ydinalueelle ja ao. ydinalueen kokoa (ha). Suoluonnon osalta selvityksessä on hyödynnetty lähtötietoina metsäelinympäristöjen valtakunnallista Zonation-arvoanalyysia (analyysi kattaa myös puustoiset suotyypit) (Metsähallitus), ojitustiheyttä (Maanmittauslaitos), maastotietokannan maanpeitetietoa soiden osalta (Maanmittauslaitos) sekä alueen sijoittumista selvityksessä muodostetulle rakenteelliselle ydinalueelle ja ao. ydinalueen kokoa (ha). Taulukossa käytetyt lyhenteet: YSA = yksityismailla sijaitseva luonnonsuojelualue, METSO = Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmassa perustettu suojelualue, FINIBA = Finnish Important Bird Areas/Suomen tärkeät lintualueet, MAALI = maakunnallisesti tärkeä lintualue.

Nro	Nimi	Kunta/kunnat	Alueen kuvaus
1	Muuraismaankankaan alue	Lappajärvi, Evijärvi, Kauhava	- laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Eteläosa alueesta Lappajärven ydinalueella, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) - merkittäviä suo- ja metsäluonnon arvojen keskittymiä aluekokonaisuuden eri osissa (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) - luonnonsuojelualueita, mm. YSA-alueita, METSO-alue - arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suonselvyshankkeessa 2013, Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan suoluontonselvityksessä 2014 - Lampakannevan MAALI-alue - Lappisenjärvi - alueen itäosasta kulkee etelä-pohjoissuuntainen viheryhteys

			• kytkeytyneisyys Lappajärven länsipuolen laajojen yhtenäisten metsä- ja suoalueiden kesken hyvä
2	Jokinevan alue	Vimpeli, Alajärvi	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu lähes kokonaan Ylimmäisen ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä. Ylimmäinen on maakunnan toiseksi laajin yhtenäinen metsä- ja suoalue (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueen pohjoisosassa korostuu etenkin suoluonnon arvot, eteläosassa metsäluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. lehtojensuojeluohjelma, soidensuojeluohjelma, METSO-alueita, Metsähallituksen suojelumetsä, Huosianmaankallion Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde Kaukaloisenneva-Hallaneva • Poikkijoki • kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä
3	Ylimmäisen alue	Alajärvi	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu kokonaan Ylimmäisen ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella runsaasti sekä suoluonnon että metsäluonnon arvoja (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelma, Pohjoisnevan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, osin Hötölamminnevan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue • erityisen monipuolinen lajisto • Pohjoisneva-Juurikkalamminneva-Haarukkalammminnevan MAALI-alue • Ylimmäinen (järvi), Ahvenlampi, Padonlammit • alueelta merkittävä viheryhteys lounaaseen

			• kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä
4	Orasenjoen alue	Alajärvi	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella • alueella korostuu etenkin metsäluonnon arvot Orasenjoen-Lohijoen varressa, ja suoluonnon arvot alueen eteläosassa Lohilamminnevan ja Valkeisnevan alueella (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • laaja yhtenäinen metsä- ja suoalue, jolla Orasenjoen alue sijaitsee, on maakunnan ekologisen verkoston keskeisimpiä viherysteyksien solmukohtia (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. lehtojensuojeluohjelma, Ukonmäen Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, kaavalla suojeltu Lohilamminneva, YSA-alue, METSO-alue • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 • Lohilamminneva-Valkeisnevan MAALI-alue • Orasenjoki, Lohijoki, Valkeisjärvi, Lohilampi •
5	Iiroonjärven-Matosuon alue	Soini	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu lähdes kokonaan Matosuon ydinalueelle ja osin Parvaisperän ydinalueelle, joiden arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu etenkin suoluonnon arvot, ja eteläosassa myös metsäluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelma, Matosuon ja Matosuonniemen Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, METSO-alue, Metsähallituksen suojelumetsä • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan suoluontoselvityksissä 2014 ja 2016 • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet Iso Heinäjärvi ja Isonneva-Pirttineva • Matosuon MAALI-alue

			• Iiroonjärvi, Onkilampi, Iso Kaihijärvi, Pirttilampi, Iso Heinäjärvi, Peuralampi, Löytöjoki, • alueen poikki kulkee merkittävä itä-länsisuuntainen viheryhteys • kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä
6	Arpaisen alue	Soini, Ähtäri	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Rasinperän ydinalueen pohjoisosaan, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu etenkin metsäluonnon arvot, ja alueen pohjoisosassa myös suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Ison Koirajärven harjun Natura 2000 -verkostoon ja harjunsuojeluohjelmaan kuuluva alue • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 ja vaihemaakuntakaavan suoluontoselvityksissä 2014 • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde Isojärven ja Iso-Manalaisen ympäristön suot • Iso Koirajärvi, Iso-Manalainen, Arpainen, Isojärvi, Kalliolampi, Kiukaanlampi, Saarilampi, Lylylampi, Hirvijoki • kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä
7	Palolammin alue	Ähtäri	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Maaherransuon ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu sekä metsä- että suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Maaherransuon soidensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, vanhojen

			metsien suojelualue, Metsähallituksen suojelumetsiä • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan suoluontoselvityksissä 2014 • Maaherransuon MAALI-alue • Kivijärvi, Alainen-Tuhkio, Keskinen-Tuhkio, Haukilampi, Sysilampi, Valkealampi, Palolampi, Lylylampi, Kalliolampi, Pöntislampi, Niittylampi, Paloharjunlampi, Sepänlampi, Heinälampi, Palojoki • kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä
8	Rintalankylän-Niiniperän alue	Ähtäri	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Rintalankylän ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu etenkin metsäluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Niininevan soidensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, YSA-alueita • Soukanjärvi, Niinilampi, Torakkalammit • kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä, alue keskeinen viheryhteyksien kannalta
9	Liikajärven alue	Kurikka, Seinäjoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Liikajärven ja osin Matehenperän ydinalueille, joiden arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu sekä metsä- että suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Haukilamminnevan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, soidensuojeluohjelman alue, YSA-alueita, METSO-alue • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suosiselvityshankkeessa 2013 ja

			vaihemaakuntakaavan suoluontoselvityksissä 2014 • Murtomaanneva-Vähäjärvennevan MAALI-alue • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde Vähäjärvenneva • Liikajärvi, Vähä Madesjärvi, Iso Madesjärvi, Kolhonjärvi, Haukilampi, Kihniänjoki, Madesluoma, Liikapuron tekojärvi • kytkeytyneisyys maakunnan rajalla sijaitseviin laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin hyvä
10	Hirvijärven-Varpulan alue	Seinäjoki, Kuortane	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Hirvijärven-Varpulan ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä. Alue on maakunnan laajin yhtenäinen metsä- ja suoalue (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu sekä metsäluonnon arvot sekä etenkin Suppelonnevan-Peränevan-Rimminnevan-Tausnevan-Kaukolamminnevan alueella suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Peränevanholman Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, soidensuojeluohjelman alue, vanhojen metsien suojeluohjelman alue, YSA-alueita, METSO-alueita • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 • erityisen monipuolinen lajisto • Hirvijärven ja Kaukolamminneva-Tausnevan MAALI-alueet • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet Peräneva-Mikonneva-Rimminneva ja Kaulalamminneva-Tausneva • Hirvijärven tekojärvi, Varpulan tekojärvi, Tiisijärvi, Vähäjärvi • keskeinen viheryhteyksien solmukohta
11	Orisbergin alue	Seinäjoki, Isokyrö	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Kylkisalonnevan ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja

			ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu etenkin metsäluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Nättiin ja Pelman metsän Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, vanhojen metsien suojeluohjelman alue, YSA-alueita, METSO-alue • Kotilampi, Ulvilanluoma • alueen läpi kulkee itä-länsisuuntainen viheryhteys
12	Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue	Ilmajoki, Kurikka	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu Levanevan ja Pässilänvuoren ydinalueille, joiden arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu sekä metsä- että suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. lehtojensuojeluohjelman alueita, soidensuojeluohjelman alue, Levanevan ja Pässilänvuoren Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, YSA-alueita, METSO-alue • Levanevan alueen FINIBA-alue • Kalajaisjärvi, Kivi- ja Levalammen tekojärvi, Rajalammi • keskeinen viheryhteyksien solmukohta
13	Roopakannevan alue	Kurikka, Teuva	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu pääosin Takanevan ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuu sekä metsä- että suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Kurpannevan, Pässinrämäkän ja Isokorven Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, soidensuojeluohjelman alue, vanhojen metsien suojeluohjelman alue,

			lehtojensuojeluohjelman alue, YSA-alueita • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 ja suoluontotoselvityksissä 2014 • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde Lintuneva • Niinistönjärvi
14	Pitkämön-Ponsinevan alue	Kurikka, Kauhajoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijoittuu pääosin Ponsinevan ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuvat etenkin metsäluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelman alue, lehtojensuojeluohjelman alue, Metso-alueita • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoluontotoselvityksissä 2014 • Ponsijärvi, Housujärvi, Rautapäänjärvi, Pitkämönluoma • alueen länsiosasta kulkee etelä-pohjoissuuntainen viheryhteystarve
15	Iso Koihnannevan alue	Kauhajoki, Kurikka	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue on lähes vastaava Iso Koihnannevan ydinalueen kanssa, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueen länsiosassa korostuvat etenkin metsäluonnon arvot ja itäosassa Iso Koihnannevan-Mustansaarennevan-Hakonevan alueella suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelman alueita, lehtojensuojeluohjelman alue, Iso Koihnannevan ja Mustasaarennevan Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, YSA-alue, Metso-alueita

			• arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 ja suoluontoselvityksissä 2014 • erityisen monipuolinen lajisto • Koihnanjärvi, Lutakkokeitaat, Isoluoma • alueen länsiosasta kulkee etelä-pohjoissuuntainen viheryhteystarve
16	Ranta-Tarkan alue	Teuva, Kauhajoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueen pohjoisosassa korostuvat etenkin metsäluonnon arvot ja eteläosassa suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelman alueita, Lutakkonevan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, YSA-alue • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 • erityisen monipuolinen lajisto • soidensuojelun täydennys ehdotuksen kohde Mustaisneva • Suksenjärvi, Isolampi, Mustaisjärvi
17	Hanhikeitaan alue	Isojoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijaitsee lähes kokonaisuudessaan Hanhikeitaan ydinalueella, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuvat etenkin suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelman alue, harjunsuojeluohjelman alue, Hanhikeitaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue, YSA-alue • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 ja suoluontoselvityksissä 2014 • Hanhijärvi, Rytistenlammi, Eteläjärvi

18	Mustasaarenkeitaan-Haapakeitaan-Huidankeitaan alue	Isojoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijaitsee Mustasaarenkeitaan-Haapakeitaan-Huidankeitaan, sekä osin Stormossenin-Peurannevan ydinalueilla, joiden arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuvat sekä metsä- että suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. soidensuojeluohjelman alue, lintuvesiensuojeluohjelman alue, Haapakeitaan ja Kodesjärven Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, YSA-alueita, METSO-kohteita • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa 2013 ja suoluontoselvityksissä 2014 • soidensuojelun täydennysehdotuksen kohde Peurainneva • Mustasaarenkeitaan-Rynkänkeitaan FINIBA-alue • Kodesjärvi, Sarvijärvi, Kivijärvi, Veitsilampi, Mustajärvi, Haapajärvi, Siironjoki eli Nevoonjoki, Haukanjoki • alueen läpi kulkee viheryhteys
19	Lauhanvuoren alue	Isojoki, Kauhajoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alueen pohjoisosa sijaitsee Lauhavuori-Hukankeidas ydinalueella ja eteläosa Lauhanvuori-Siioninkeidas ydinalueella, joiden arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä. Lauhavuori-Hukankeidas on maakunnan kolmanneksi laajin yhtenäinen metsä- ja suoalue (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuvat sekä metsä- että suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Lauhanvuoren kansallispuisto, soidensuojeluohjelman alueita, Lauhanvuoren, Karvianjoen koskien ja Lapväärtinjokilaakson Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, YSA-alueita, METSO-kohteita • arvokasta suoluontoa inventoitu mm. Etelä-Pohjanmaan

			suoselvityshankkeessa 2013 ja suoluontoselvityksissä 2014 • Lauhanvuoren FINIBA-alue • Kuivajärvi, Spitaalijärvi, Säärenjärvi, Likolammit, Vääräjärvi, Isojoki, Paholuoma, Kärkiluoma, Hukanluoma, Lohiluoma • alueen eteläosassa kulkee itä-länsisuuntainen viheryhteys
20	Kauhanevan-Pohjankankaan alue	Kauhajoki	• laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Alue sijaitsee Kauhaneva-Pohjankangas ja Kauhaneva-Pohjankangas 2 ydinalueilla, joiden arvoja ja erityispiirteitä kuvataan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • alueella korostuvat etenkin suoluonnon arvot (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022) • suojelualueita, mm. Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuisto, soidensuojeluohjelman alueita, harjujensuojeluohjelman alue, Kauhaneva-Pohjankangas ja Karvian luomat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, YSA-alueita • Kauhalampi, Kakkorinlammit, Juurakkojärvi, Katikanluoma

LIITE 3. Viheryhteystarpeet, niiden sijaintikunta/-kunnat ja viheryhteyksien kuvaus.

Yhteyksien kuvauksessa viitataan laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin, sekä peltoalueisiin, joiden tarkemmat kuvaukset on esitetty Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022). Riistaeläinonnettomuuksien lähtöaineistona on Suomen Riistakeskuksen avoin paikkatietoaineisto.

Nro	Nimi	Kunta/kunnat	Viheryhteyden kuvaus
1	Hirvijärven-Varpulan alue – Orisbergin alue – Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue	Seinäjoki, Lapua, Ilmajoki	- Seinäjoen taajaman pohjoispuolella itä-länsisuunnassa oleva viheryhteys, joka jatkuu laajojen yhtenäisten metsä- ja suoalueiden kautta maakunnan länsirajalle Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alueelle - Lapuan-Seinäjoen-Ilmajoen laajojen yhtenäisten peltoalueiden pohjoispuolelta ja Ylistaron-Isonkyrön peltoalueiden eteläpuolelta kiertävä viheryhteys - yhteysväillä (valta)teiden risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia - risteää Kyrönjoen ja Nurmonjoen kanssa - ylimaakunnallisuus: Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetaan ekologinen yhteystarve Levanevasta pohjoiseen (Levaneva-Isokyrö)
2	Taalasnevan alue – Isokyrön pohjoisraja/maakuntaraja	Isokyrö	- Taalasnevan laajalta yhtenäiseltä metsä- ja suoalueelta pohjoiseen Vöyrin Rödsanin laajalle yhtenäiselle metsä- ja suoalueelle suuntautuva viheryhteys - Isonkyrön laajojen yhtenäisten peltoalueiden läpi kulkeva viheryhteys - risteää Kyrönjoen kanssa - ylimaakunnallisuus: Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetaan ekologinen yhteystarve jatkumona maakuntarajalta pohjoiseen (Isokyrö-Munsala)

3	Kurjennevan alue – Honkakylä - Pitkämön- Ponsinevan alue	Seinäjoen, Ilmajoki, Kurikka	• Seinäjoen ja Kuortaneen rajalta Kurjennevan laajalta yhtenäiseltä metsä- ja suoalueelta lounaaseen aina Kurikan Pitkämön-Ponsinevan alueelle suuntautuva viheryhteys • Kurikan-Ilmajoen-Seinäjoen laajojen yhtenäisten peltoalueiden kaakkoispuolella oleva viheryhteys • yhteysväillä (valta)teiden risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia
4	Roopakannevan alue – Teuvan länsiraja/maakuntaraja	Teuva, Kurikka	• laajoilla yhtenäisiä metsä- ja suoalueilla oleva koillis-lounaissuuntainen viheryhteys • Jurvan laajojen yhtenäisten peltoalueiden eteläpuolella ja Teuvan laajojen yhtenäisten peltoalueiden pohjoispuolella oleva viheryhteys • ylimaakunnallisuus: Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 maakuntarajan toiselle puolelle osoitetaan ekologinen yhteystarve (Risnäsmissen-Yttermark-maakuntaraja)
5	Rintalankylän-Niiniperän alue – Ähtärin itäraja/maakuntaraja	Ähtäri	• Maakunnan etelärajalla olevilla laajoilla yhtenäisillä metsä- ja suoalueilla oleva itä-länsi/koillis-lounaissuuntainen viheryhteys, jota rajaa pohjoispuolella olevat Ähtärin alueen vesistöt
6	Kuortaneen Alavuden kuntaraja – Alavuden lounaisosa/maakuntaraja	Alavus, Kuortane	• Alavuden ja Kuortaneen kuntarajan laajoilta yhtenäisiltä metsä- ja suoalueilta Alavuden lounaisosaan suuntautuva etelä-pohjois/koillis-lounaissuuntainen viheryhteys, joka suuntautuu maakunnan eteläosan laajoille yhtenäisille metsä- ja suoalueille • yhteysväillä (valta)teiden risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia

7	Lappajärven länsipuoli – Julkunnevan alue/maakuntaraja	Lappajärvi, Evijärvi	• Lappajärven länsipuolella olevilta laajoilta yhtenäisiltä metsä- ja suoalueilta maakuntarajalle suuntautuva viheryhteys • järven etelä-pohjoissuunnassa kiertävä viheryhteys • yhteysvälillä (valta)teiden risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia
8	Lauhanvuoren alue – Teuvan lounaisosa/maakuntaraja	Kauhajoki, Karijoki, Teuva	• Lauhanvuoren kansallispuiston laajalta yhtenäiseltä metsä- ja suoalueelta luoteeseen maakuntarajalle suuntautuva viheryhteys, joka seurailee laajoja metsä- ja suoalueita • Teuvan-Kauhajoen-Päntäneen laajojen yhtenäisten peltoalueiden eteläpuolella ja Karijoen peltoalueiden koillispuolella oleva viheryhteys • ylimaakunnallisuus: Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetaan ekologinen yhteystarve maakuntarajan toisella puolella jatkuen luoteeseen/pohjoiseen (Hedet-Pjelax-Bredmossmyran)
9	Kauhanevan-Pohjankankaan alue – Kotaneva - Roopakannevan alue	Kauhajoki, Kurikka, Teuva	• Kauhanevan-Pohjankankaan laajalta yhtenäiseltä metsä- ja suoalueelta pohjoiseen suuntautuva viheryhteys, joka seurailee laajoja yhtenäisiä metsä- ja suoalueita Roopakannevan alueelle Teuvaan ja Kurikkaan • Päntäneen-Kauhajoen laajojen yhtenäisten peltoalueiden itä- ja pohjoispuolella oleva viheryhteys • yhteysvälillä (valta)teiden risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia • risteää Kyrönjoen ja Ikkelänjoen kanssa
10	Kauhanevan-Pohjankankaan alue – Mustasaarenkeitaan- Haapakeitaan-	Kauhajoki, Isojoki	• maakunnan etelärajalla Isojoen ja Kauhajoen kuntien eteläosassa itä-länsi/koillinen-lounaissuunnassa yhtenäisillä

	Huidankeitaan alue/maakuntaraja		metsä- ja suoalueilla oleva viheryhteys, joka yhdistää maakunnan laajimpia metsä- ja suoalueita Mustasaarenkeitaan-Haapakeitaan-Huidankeitaan, sekä Lauhanvuoren ja Kauhanevan-Pohjankankaan alueella • ylimaakunnallisuus: Satakunnan viherrakenneselvityksessä (2021) on tunnistettu luonnon ydinalue ja viherkäytävä Satakunnan puolella
11	Liikajärven alue – Iso Koihnannevan alue	Kurikka	• Kurikan eteläosassa laajoilla yhtenäisillä metsä- ja suoalueilla itä-länsisuunnassa oleva viheryhteys, joka yhdistää Liikajärven alueen ja Iso Koihnannevan alueen laajat metsä- ja suoalueet • Kosken laajojen peltoalueiden eteläpuolella oleva viheryhteys • yhteysväillä valtatie risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia
12	Hirvijärven-Varpulan alue – Kuortaneen pohjoisosa	Kuortane	• Hirvijärven-Varpulan laajalta yhtenäiseltä metsä- ja suoalueelta koilliseen suuntautuva viheryhteys • Lapuan Haapakosken-Tiistenjoen laajojen yhtenäisten peltoalueiden kaakkoispuolelta ja Kuortaneenjärven pohjoispuolelta kiertävä viheryhteys • risteää Lapuanjoen kanssa
13	Lappajärven länsiosa – Paljakannevan-Åkantmossenin alue/maakuntaraja	Kauhava, Lappajärvi	• Lappajärven länsiosan laajoilta yhtenäisiltä metsä- ja suoalueilta maakunnan länsirajan laajoille metsä- ja suoalueille itä-länsisuunnassa suuntautuva viheryhteys, joka noudattelee Kauhavan alueen laajimpia yhtenäisiä metsä- ja suoalueita • Kauhavan-Ylihärman laajojen yhtenäisten peltoalueiden pohjoispuolella oleva viheryhteys, joka kulkee Voltin-Alahärman laajojen peltoalueiden yli • ainoa maakunnan pohjoisosan laajojen yhtenäisten

			peltoalueiden yli itä-länsisuunnassa kulkeva viheryhteys • risteää Lapuanjoen kanssa
14	Sanemossenin alue/maakuntaraja - maakuntaraja/Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren alue	Kurikka	• Sanemossenin laajalta yhtenäiseltä metsä- ja suoalueelta koilliseen Ruoksunnevan ja siihen liittyvän Levanevan-Pässilänvuoren-Sikavuoren laajalle yhtenäiselle metsä- ja suoalueelle suuntautuva viheryhteys • Jurvan laajat yhtenäiset peltoalueet luoteispuolelta kiertävä viheryhteys • yhteysvälillä valtatieen risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia • ylimaakunnallisuus: Pohjanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetaan ekologinen yhteystarve Sanemossenin alueelle maakuntarajalle (Sarvineva-Petolahti-Öjna) ja Levanevan alueelle (Levaneva-Isokyrö)
15	Siirilän alue - Ylimmäisen alue/maakuntaraja	Alajärvi	• Alajärven keskiosan laajoilta yhtenäisiltä metsä- ja suoalueilta koilliseen suuntautuva viheryhteys, joka yhdistyy laajoja yhtenäisiä metsä- ja suoalueita pitkin Alajärven länsiosaan maakunnan rajalle, Ylimmäisen alueelle • yhteysvälillä (valta)teiden risteämiskohdissa riistaeläinonnettomuuksia • risteää Kuninkaanjoen kanssa
16	Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosaa/maakuntaraja	Soini, Alajärvi	• Alajärven keskiosan laajoilta yhtenäisiltä metsä- ja suoalueilta kaakkoon suuntautuva viheryhteys, joka jatkuu laajoja yhtenäisiä metsä- ja suoalueita pitkin Soinin länsiosaan maakunnan rajalle • Soinin länsirajan vesistöt eteläpuolelta ja Ähtärinjärven sekä Ähtärin pohjoisosien vesistöt pohjoispuolelta kiertävä viheryhteys

--	--	--	--

www.epliitto.fi

Kampusranta 9 C / PL 109 / 60101 Seinäjoki

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

MAAKUNTAKAAVA
**HUOMISEN
LAKEUS**